

გამოცდების ეროვნული ცენტრი

როგორ მოვემზადოთ ერთიანი
ეროვნული გამოცდებისთვის

ზოგადი უნარები

დამხმარე მასალათა კრებული
(ელექტრონული ვერსია)

ს ა რ ჩ ე ვ ი

შესავალი	3
ზოგადი უნარების ტესტი	4
ვერბალური ნაწილი	9
ანალოგიები	9
ნიმუშები და განმარტებები	9
დავალებები დამოუკიდებელი სამუშაოსათვის	20
წინადადების შევსება	22
ნიმუშები და განმარტებები	22
დავალებები დამოუკიდებელი სამუშაოსათვის	30
ლოგიკა	32
ნიმუშები და განმარტებები	33
დავალებები დამოუკიდებელი სამუშაოსათვის	45
წაკითხული ტექსტის გააზრება	48
ნიმუშები და განმარტებები	49
დავალებები დამოუკიდებელი სამუშაოსათვის	62
მათემატიკური ნაწილი	65
რაოდენობრივი შედარება	65
ნიმუშები და განმარტებები	66
დავალებები დამოუკიდებელი სამუშაოსათვის	68
ამოცანები	71
ნიმუშები და განმარტებები	71
დავალებები დამოუკიდებელი სამუშაოსათვის	76
მონაცემთა საკმარისობა.....	82
ნიმუშები და განმარტებები	82
დავალებები დამოუკიდებელი სამუშაოსათვის	84
მონაცემთა ანალიზი	85
ნიმუშები და განმარტებები	85
ძირითადი ცნებები და საკითხები	88
მათემატიკური ცნობარი	91
რეკომენდაციები ტესტირების პროცესთან დაკავშირებით	96
2012 წლის საგამოცდო ტესტები	101
I ვარიანტი	101
II ვარიანტი	134
III ვარიანტი	167
IV ვარიანტი	200
პასუხების ფურცლის ნიმუში	233
2012 წლის საგამოცდო ტესტების პასუხები	235
დამოუკიდებელი სამუშაოსთვის განკუთვნილ დავალებათა პასუხები	236

შესავალი

2005 წლიდან საქართველოს უმაღლეს სასწავლებლებში აბიტურიენტთა შესარჩევად ტარდება ერთიანი ეროვნული გამოცდები. საგნობრივ ტესტებთან ერთად მისაღებ გამოცდებზე გამოიყენება ზოგადი უნარების ტესტი.

2004 წლიდან გამოცდების ეროვნული ცენტრი აქვეყნებს დამხმარე მასალათა კრებულებს, რომელთა საშუალებით აბიტურიენტები ეცნობიან ზოგადი უნარების ტესტის დანიშნულებას, სტრუქტურას, ტესტირების პროცედურას.

2013 წლის კრებულის ელექტრონულ ვერსიაში მოცემულია 2012 წლის საგამოცდო ტესტების ოთხივე ვარიანტი; დეტალურადაა აღწერილი სხვადასხვა წელს გამოყენებული ზოგიერთი დავალების ამოხსნის ხერხი.

ზოგადი რეკომენდაციები, რომლებიც ერთვის ტესტის ყოველ ნაწილს (ბლოკს), დაეხმარება აბიტურიენტებს ტესტირებისთვის მზადების პროცესში, ხოლო დამოუკიდებელი სამუშაოსთვის განკუთვნილ დავალებათა შესრულება მათ საკუთარი ძალების მოსინჯვის საშუალებას მისცემს.

გამოცდების ეროვნული ცენტრის ვებ-გვერდზე შეგიძლიათ აგრეთვე იხილოთ ვიდეომასალა ზოგადი უნარების ტესტის, ტესტური დავალებების შესრულების პრინციპების შესახებ.

ზოგადი უნარების ტესტი

ტესტის ზოგადი დახასიათება

რას ნიშნავს ზოგადი უნარები

ტერმინი ზოგადი უნარები გულისხმობს ინფორმაციის ადეკვატურად დამუშავების, ლოგიკური მსჯელობის, მოვლენათა შორის არსებითი მიმართებების წვდომის უნარებს. ესაა ცხოვრებისეულ მოთხოვნებზე სათანადოდ რეაგირებისა და გარემოსთან ადამიანის ადაპტირების საფუძველი. ნებისმიერი ინტელექტუალური საქმიანობის წარმატება მათზეა დამოკიდებული. ზოგადი უნარები განსხვავდება სპეციფიკური უნარებისგან, რომლებიც თავს იჩენს ამა თუ იმ კონკრეტულ სფეროში – მაგ., მათემატიკაში, მუსიკაში და ა.შ.

ზოგადი უნარები ვლინდება უნივერსალური ინტელექტუალური ოპერაციების (ანალიზის, სინთეზის, განზოგადების, აბსტრაქტირების და ა.შ.) სახით და ადამიანს თანდათანობით უვითარდება. ამ უნარებს აყალიბებს მეცადინეობა, კითხვა, მეცნიერებასა და კულტურასთან ზიარება, ადამიანებთან ურთიერთობა. ასე რომ, აბიტურიენტი წლების განმავლობაში ემზადება ამ გამოცდისთვის საშუალო სკოლაში სწავლისა და სხვადასხვა სფეროში ცხოვრებისეული გამოცდილების მიღების პროცესში.

რა არის ზოგადი უნარების ტესტი და რას ამოწმებს ის

ზოგადი უნარების ტესტი მეცნიერული სიზუსტით ადგენს და აფასებს სხვადასხვა სახით წარმოდგენილი ინფორმაციის აღქმისა და გააზრების უნარებს, რომლებიც აუცილებელია უმაღლეს სასწავლებელში ცოდნის შესაძენად. სწორედ ამიტომ ის აბიტურიენტთა შერჩევის ერთ-ერთი ეფექტური საშუალებაა.

მრავალმა გამოკვლევამ დაადასტურა, რომ აბიტურიენტები, რომლებიც მაღალ შეფასებას იღებენ ზოგადი უნარების ტესტში, უფრო წარმატებით სწავლობენ, ვიდრე ისინი, რომლებიც ქულათა მცირე რაოდენობას აგროვებენ. ზოგადი უნარების ტესტირება უმაღლეს სასწავლებლებში აბიტურიენტების შესაძლო წარმატებათა პროგნოზირების საშუალებას წარმოადგენს. იმ ქვეყნების გამოცდილებამ, სადაც ამგვარი ტესტების საფუძველზე ხდება სტუდენტთა შერჩევა, დააჩვენა მკვლევრები, რომ ტესტირების შედეგებს მაღალი პროგნოზული შესაძლებლობები აქვს არა მხოლოდ სასწავლო, არამედ – პროფესიული წარმატებების თვალსაზრისითაც.

ზოგადი უნარების ტესტი ეხმარება აბიტურიენტსაც თავად განსაზღვროს, თუ რამდენად მომზადებულია ის უმაღლეს სასწავლებელში სწავლის გასაგრძელებლად.

ზოგადი უნარების ტესტირების სტანდარტული პროცედურა და შეფასების ერთიანი სისტემა გულისხმობს ყველა აბიტურიენტისთვის თანაბარი პირობების შექმნას, რაც პრაქტიკულად გამორიცხავს შედეგების გაყალბებას ან დამახინჯებას. გამოცდის სხვა ფორმებთან შედარებით, ტესტირება ბევრად უფრო ობიექტურია და მასზე ნაკლებად ზემოქმედებს სხვადასხვა სუბიექტური ფაქტორი (მაგალითად, გამომცდელის მიკერძოებული დამოკიდებულება). ამასთანავე, ტესტირება დროის შედარებით მოკლე მონაკვეთში მრავალი აბიტურიენტის ერთდროულად გამოცდის ეფექტური საშუალებაა.

როგორ იქმნება ზოგადი უნარების ტესტი

ზოგადი უნარების ტესტის ქმნის სპეციალისტთა ჯგუფი, რომელშიც მუშაობენ ფსიქოლოგები, ფილოლოგები, მათემატიკოსები და ლოგიკოსები. ტესტი შემუშავებულია საერთაშორისო გამოცდილების გათვალისწინებით.

ტესტზე მუშაობა ეტაპობრივად მიმდინარეობს: თავდაპირველად იქმნება ტესტის ცალკეული დავალებები. ყოველი დავალება წინასწარ მრავალმხრივ მოწმდება. სასინჯი ტესტირების მეშვეობით დგინდება მათი სირთულის ხარისხი და განისაზღვრება ის სტატისტიკური მაჩასიათებლები, რომლებიც გვიჩვენებს, თუ რამდენად კარგად ხერხდება ამა თუ იმ დავალებით აბიტურიენტთა ობიექტური დიფერენცირება მათი შესაძლებლობების მიხედვით.

ტესტის საბოლოო ვარიანტისთვის დავალებები შეირჩევა სტატისტიკური შემოწმებისა და ექსპერტული შეფასების საფუძველზე. ტესტი მოიცავს შინაარსობრივად და სირთულის თვალსაზრისით განსხვავებული დავალებების მთელ სპექტრს.

ტესტის სტრუქტურა

მეცნიერული კვლევის შედეგად დადგენილია ზოგადი უნარების გამოვლენის რამდენიმე სფერო, რომელთა შორის ძირითადია ვერბალური (ენობრივი) და მათემატიკური სფეროები. ზოგადი უნარების საკვლევად შექმნილი ტესტი სწორედ ვერბალური და მათემატიკური (რაოდენობრივი აზროვნების) უნარების ადეკვატურად შეფასებას ისახავს მიზნად.

ტესტი აერთიანებს სხვადასხვა ტიპის დავალებებს, რომელთა შესრულება არ მოითხოვს განსაკუთრებულ, სპეციალურ-საგნობრივ ცოდნას. მათი დაძლევა ნებისმიერ სოციალურ-კულტურულ გარემოში მცხოვრები აბიტურიენტისთვისაა შესაძლებელი.

ტესტში წარმოდგენილია 80 დავალება: 40 ვერბალური, 40 კი – მათემატიკური.

ზოგადი უნარების ტესტის ყოველ დავალებას ახლავს ოთხი ან ხუთი სავარაუდო პასუხი, რომელთაგან მხოლოდ ერთია სწორი.

ვერბალური ნაწილი

ტესტის ვერბალური ნაწილის მეშვეობით მოწმდება აკადემიური ცოდნის შესაძენად აუცილებელი ენობრივი უნარები, კერძოდ, სხვადასხვა შინაარსის ტექსტის გაგებისა და გააზრების, აგრეთვე ლოგიკურად, თანმიმდევრულად აზროვნების უნარი.

ამ ნაწილში შემდეგი ტიპის დავალებებია:

- ანალოგიები;
- წინადადების შევსება;
- ლოგიკა;
- წაკითხული ტექსტის გააზრება.

ანალოგიები (10 – 12 დავალება)

ამ ტიპის დავალებათა მეშვეობით მოწმდება:

- სიტყვების მნიშვნელობათა ცოდნა / მათი წვდომის უნარი;
- სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის არსებითი კავშირების, მიმართებების წვდომის უნარი;
- მსგავს მიმართებათა გამოვლენის უნარი.

წინადადების შევსება (8 – 9 დავალება)

ამ ტიპის დავალებათა მეშვეობით მოწმდება:

- სიტყვებისა და გამოთქმების მნიშვნელობათა ცოდნა / მათი წვდომის უნარი;
- წინადადების ნაწილებს შორის აზრობრივი შესაბამისობის დამყარების უნარი.

ლოგიკა (8 – 9 დავალება)

ამ ტიპის დავალებათა მეშვეობით მოწმდება:

- არსებული მონაცემების (წანამძღვრების) საფუძველზე დასკვნის სწორად გამოტანის უნარი;
- არსებული მონაცემების საფუძველზე გამოთქმული ვარაუდის კრიტიკულად შეფასების უნარი.

წაკითხული ტექსტის გააზრება (ორი ტექსტი და მათთან დაკავშირებული 12 – 14 შეკითხვა)

ტექსტის ამ ნაწილის მეშვეობით მოწმდება, თუ რამდენად ადეკვატურად გაიგო და გაიაზრა აბიტურიენტმა ტექსტი.

ტექსტის წაკითხვისა და გააზრების შემდეგ აბიტურიენტმა პასუხი უნდა გასცეს:

- შეკითხვებს, რომლებიც მოითხოვს სიტყვათა მნიშვნელობის განსაზღვრას კონტექსტის შესაბამისად;
- შეკითხვებს, რომელთა მეშვეობითაც შეიძლება შეფასდეს ტექსტში მოცემული ინფორმაციის გაგებისა და გააზრების უნარი;
- შეკითხვებს, რომლებიც აფასებს ინფორმაციის ანალიზისა და სინთეზის უნარს.

მათემატიკური ნაწილი

მათემატიკური ნაწილის მეშვეობით მოწმდება რაოდენობრივი ხასიათის პრომლეების გადაჭრის, რიცხვებითა და მათემატიკური ცნებებით ოპერირების, აგრეთვე ცხრილის, გრაფიკის, დიაგრამის სახით წარმოდგენილი ინფორმაციის ანალიზის უნარი.

ამ ნაწილში შემდეგი ტიპის დავალებებია:

- რაოდენობრივი შედარება (10 – 11 დავალება)
- ამოცანები (18 – 21 დავალება)
- მონაცემთა საკმარისობა (4 – 5 დავალება)
- მონაცემთა ანალიზი (5 – 6 დავალება)

აბიტურიენტს უნდა შეეძლოს:

- მარტივი გამოთვლების ჩატარება;
- მარტივი ალგებრული გამოსახულებების და მათი გარდაქმნების გამოყენება;
- მარტივი გეომეტრიული ცნებებით ოპერირება;
- ლოგიკურად მსჯელობა;
- ცხრილის, გრაფიკის, დიაგრამის სახით წარმოდგენილ მონაცემთა აღქმა და გაანალიზება.

ხშირად მოსწავლეები საშუალო სკოლაში სწავლის დროს სხვადასხვა მიზეზის გამო ვერ ახერხებენ საკუთარი შესაძლებლობების სრულად გამოვლენას. ზოგადი უნარების შემოწმება ასეთ მოსწავლეებს დამატებით შესაძლებლობას სთავაზობს უმაღლეს სასწავლებლებში სწავლის გასაგრძელებლად.

აბიტურიენტები, რომლებმაც ვერ შეძლეს თავიანთი ცოდნის, ინტელექტუალური პოტენციის სრულად გამომჟღავნება სხვა გამოცდებზე, ზოგადი უნარების ტესტირების წყალობით დამატებით ქულებს დააგროვებენ.

ამგვარად, ზოგადი უნარების ტესტირება არ არის ახალი დაბრკოლება აბიტურიენტისათვის, პირიქით, ესაა მისი შესაძლებლობების უკეთ გამოვლენის კიდევ ერთი საშუალება.

როგორ მოვემზადოთ ზოგადი უნარების ტესტირებისთვის

ტესტირებისთვის მომზადების ძირითადი ეტაპები თქვენ უკვე გავლილი გაქვთ საშუალო სკოლაში სწავლისა თუ, ზოგადად, სხვადასხვა სფეროში ცხოვრებისეული გამოცდილების მიღების პროცესში. ხანმოკლე ვარჯიში იმ ვერბალური და მათემატიკური უნარების გასავითარებლად, რომლებსაც მოცემული ტესტი ამოწმებს, ნაკლებად ეფექტურია; ტესტირებისთვის მომზადების საუკეთესო საშუალებას სისტემატური სასწავლო-შემეცნებითი აქტივობა წარმოადგენს.

გთავაზობთ რამდენიმე რეკომენდაციას:

- ყურადღებით წაიკითხეთ კრებული
მისი საშუალებით გაეცნობით ზოგადი უნარების ტესტირების პროცედურას, თავად ტესტის სტრუქტურას, დავალებათა ტიპებსა და ნიმუშებს. ამით თავს აარიდებთ უსიამოვნო „სიურპრიზებს“ ტესტირებისას და გამოცდას წარმატებით ჩააბარებთ.
- გაეცანით დავალებათა ინსტრუქციებს
ტესტის ყოველი ნაწილი იწყება ინსტრუქციით, ანუ მითითებით იმის თაობაზე, თუ რა მოგეთხოვებათ ამ ტიპის დავალების შესრულებისას. ყურადღებით წაიკითხეთ და კარგად გაიაზრეთ ინსტრუქციები. მათი ცოდნა დაგეხმარებათ, დაზოგოთ დრო ტესტირებისას.
- გაეცანით დავალებათა ნიმუშებს და მათი შესრულების პრინციპებს
კრებულში მოცემულია ზოგადი უნარების ტესტურ დავალებათა ყველა ტიპის ნიმუში შესაბამისი განმარტებებითურთ. სცადეთ, ჯერ დამოუკიდებლად შეასრულოთ დავალებები, შემდეგ კი გაეცანით მათი შესრულების პრინციპებს. რაც უფრო უკეთ გაიაზრებთ დავალებათა სტრუქტურასა და მათი შესრულების ეტაპებს, მით უფრო მარტივად დაძლეეთ მსგავს დავალებებს ტესტირების პროცესში.
- დამოუკიდებლად შეასრულეთ დავალებები
კრებულში მოცემულია 2012 წლის საგამოცდო ტესტების ოთხივე ვარიანტი. სცადეთ, ტესტური დავალებები ისეთივე პირობებში ამოხსნათ, როგორც ტესტირებისას არის მოსალოდნელი: აკონტროლეთ დრო, რომელიც დაგჭირდებათ ვერბალურსა თუ მათემატიკურ ნაწილზე სამუშაოდ; ნუ დახარჯავთ ამა თუ იმ დავალების შესასრულებლად საშუალოდ ორ წუთზე მეტს. ყურადღებით გაეცანით პასუხების ფურცელს, რათა გამოცდის პროცესში გაგიადვილდეთ მასზე პასუხების მონიშვნა.

ყოველივე ეს საშუალებას მოგცემთ, სრულად გამოავლინოთ თქვენი შესაძლებლობები გამოცდაზე.

ვერბალური ნაწილი

ანალოგიები

ანალოგიების ბლოკის დავალებათა მეშვეობით მოწმდება თქვენი უნარი:

- განსაზღვროთ მიმართება სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის;
- იპოვოთ ერთგვაროვანი მიმართებები.

სიტყვათა მნიშვნელობების ურთიერთმიმართების განსაზღვრისას უნდა დაადგინოთ არსებითი კავშირი ამ მნიშვნელობებს შორის.

მაგ., ტელევიზორი : ეკრანი – არსებითი კავშირი ამ ორი სიტყვის მნიშვნელობებს შორის შეიძლება განისაზღვროს, როგორც მთელისა და ნაწილის მიმართება.

ბნელი : ნათელი – ბნელი და ნათელი ურთიერთსაპირისპირო მოვლენებია.

ნიმუშები და განმარტებები

ანალოგიების ბლოკში შეგხვდებათ ორი ტიპის დავალებები შესაბამისი ინსტრუქციებით:

I.

ამ სახის დავალებებში მოცემულია მუქი შრიფტით გამოკვეთილი ორი სიტყვა (საწყისი წყვილი), რომელთა მნიშვნელობებს შორის არსებობს გარკვეული მიმართება. დაადგინეთ, რა სახისაა ეს მიმართება.

სავარაუდო პასუხთა ყოველ ვარიანტში ასევე მოცემულია მნიშვნელობით ურთიერთდაკავშირებული სიტყვების წყვილი. აირჩიეთ მათგან ის წყვილი, რომელშიც სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის მიმართება საწყის წყვილში არსებული მიმართების მსგავსია (ანალოგიურია). პასუხის არჩევისას გაითვალისწინეთ წყვილებში სიტყვათა თანმიმდევრობა.

1. წერილი : წერს

- (ა) ტივი : ტივტივებს
- (ბ) ნერგი : რგავს
- (გ) სარწყავი : რწყავს
- (დ) ხნული : ხნავს

საწყის წყვილში – წერილი : წერს – შედეგისა და ამ შედეგის გამომწვევი მოქმედების მიმართებაა – „წერილი წერის შედეგია“.

ადვილი შესამჩნევია, რომ საწყის წყვილშიც და პასუხის ყველა ვარიანტშიც დაწყვილებულ სიტყვებს ერთი და იგივე ძირი აქვთ. საწყის წყვილს პასუხის ყველა ვარიანტი ამ ნიშნით ემსგავსება. მაგრამ ეს მსგავსება ზედაპირული ხასიათისაა. ჩვენ სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის მიმართება გვაინტერესებს.

მიმართება, რომელიც საწყის წყვილში დადგენილი მიმართების მსგავსია, გვხვდება პასუხის მხოლოდ (დ) ვარიანტში – ხნული : ხნავს – „ხნული ხვნის შედეგია“.

სხვა წყვილებში ამგვარი მიმართება არ გვაქვს:

(ა) ტივი : ტივტივებს

მოცემულ სიტყვებს შორის მიმართება შეიძლება ჩამოყალიბდეს, როგორც მიმართება ობიექტსა და მისთვის დამახასიათებელ მოქმედებას შორის – „ტივი ტივტივებს და ასე მოძრაობს წყლის ზედაპირზე“. ტივი, თავისთავად ცხადია, არ არის ტივტივის შედეგი.

(ბ) ნერგი : რგავს

კავშირი მოცემულ სიტყვებს შორის განისაზღვრება, როგორც მოქმედებასა და ამ მოქმედების ობიექტს შორის კავშირი – „ნერგი ის ნორჩი მცენარეა, რომელსაც რგავენ“, და არა დარგვის შედეგი (ასეთია ნარგავი).

(გ) სარწყავი : რწყავს

მოცემულ სიტყვათა ურთიერთმიმართება შეიძლება ამგვარად ჩამოვყალიბოთ: მოქმედებისა და ამ მოქმედებისათვის საჭირო იარაღის/საშუალების მიმართება – „ადამიანი რწყავს სარწყავის (სპეციალური ჭურჭლის) საშუალებით“. შესაბამისად, სარწყავი არაა მორწყვის შედეგი.

ამრიგად, სწორია (დ) პასუხი.

2. თევზი : ლაყუჩი

(ა) როიალი : კლავიში

(ბ) ხე : წიწვი

(გ) გზა : ასფალტი

(დ) ტანსაცმელი : ლილი

საწყისი წყვილის სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის კავშირი შეიძლება გამოვხატოთ წინადადებით: „ლაყუჩი ყველა თევზის აუცილებელი ფუნქციური ნაწილია“.

ანალოგიური მიმართების ჩამოყალიბება შეიძლება პასუხის (ა) ვარიანტში:

როიალი : კლავიში – „კლავიში ყველა როიალის აუცილებელი ფუნქციური ნაწილია“.

პასუხის სხვა ვარიანტებში წარმოდგენილ წყვილებში განსხვავებული მიმართებებია:

(ბ) ხე : წიწვი

წიწვი წიწვოვანი ხეების სპეციფიკური ნაწილია, მაგრამ არა ყველა ხე-მცენარისა.

(გ) გზა : ასფალტი

ასფალტი გზის საფარია, ანუ, გარკვეული აზრით, მისი ნაწილიცაა. მაგრამ ასფალტი არ არის გზის აუცილებელი ფუნქციური ნაწილი, არსებობს სხვადასხვა სახის გზა, მათ შორის – ასფალტის გარეშეც (მაგ.: შარაგზა, ქვაფენილი).

(დ) ტანსაცმელი : ლილი

ლილი ტანსაცმლის ფუნქციური დანიშნულების მქონე ნაწილია. მაგრამ ყველანაირი ტანსაცმელი როდი საჭიროებს ლილს, ეს უკანასკნელი არ არის ნებისმიერი ტანსაცმლის აუცილებელი ნაწილი/ატრიბუტი.

ამრიგად, სწორია (ა) პასუხი.

3. გზის აბნევა : კომპასი

(ა) შეჯიბრი : ჯილდო

(ბ) ავადმყოფობა : მედიკამენტი

(გ) განძი : სამალავი

(დ) სიჩქარე : სპილომეტრი

საწყის წყვილში სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის მიმართება შეიძლება გამოვხატოთ წინადადებით: „კომპასი ეხმარება ადამიანს, რომელსაც გზა აებნა, დააღწიოს თავი ამ უსიამოვნო ვითარებას“.

ანალოგიური მიმართება არსებობს პასუხის (ბ) ვარიანტში:

ავადმყოფობა : მედიკამენტი – „მედიკამენტი ეხმარება ადამიანს, დააღწიოს თავი ავადმყოფობას“.

ამრიგად, დაწყვილებულ სიტყვათა მნიშვნელობების ის ურთიერთკავშირი, რომელიც ორსავე ზემოაღნიშნულ ვარიანტშია წარმოდგენილი, განზოგადებული სახით შეიძლება ჩამოვყალიბოთ, როგორც მიმართება გარკვეულ არასასურველ ვითარებასა და მისი გამოსწორების საშუალებას შორის.

ამგვარი მიმართება სიტყვათა არც ერთ სხვა წყვილში არ გვხვდება.

(ა) *შეჯიბრი* : *ჯილდო*

შეჯიბრი არ არის არასასურველი ვითარება, რომელიც ადამიანმა უნდა გამოსწოროს *ჯილდოს* საშუალებით. *ჯილდოთი* აღინიშნება *შეჯიბრში* გამარჯვებულის წარმატება.

(გ) *განძი* : *სამალავი*

სამალავი განძისგან თავის დაღწევის საშუალება კი არაა, არამედ ადგილია, სადაც შესაძლებელია ინახებოდეს განძი.

(დ) *სიჩქარე* : *სპილომეტრი*

სპილომეტრი ხელსაწყოა, რომელიც გვაწვდის ინფორმაციას მოძრაობის *სიჩქარის* შესახებ. ის უშუალოდ სიჩქარის გაზომვის საშუალებაა, და არა მისგან თავის დაღწევისა. ამ წყვილში სიტყვათა მნიშვნელობების ურთიერთმიმართება შეიძლება ჩამოვყალიბოთ, როგორც მიმართება გარკვეულ სიდიდეს და მის საზომ ხელსაწყოს შორის.

ამრიგად, სწორია პასუხის (ბ) ვარიანტი.

4. ყვავილი : თაფლი

(ა) *ქალალდი* : *რვეული*

(ბ) *საბადო* : *ფოლადი*

(გ) *ფქვილი* : *ცომი*

(დ) *წვიმა* : *გუბე*

საწყის წყვილში სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის მიმართება შეიძლება გამოვხატოთ წინადადებით: „*თაფლი* მიიღება *ყვავილიდან* მოპოვებული წვენის/ნექტარის გადამუშავებით“.

მსგავსი მიმართება არსებობს (ბ) ვარიანტში – *საბადო* : *ფოლადი* – „*ფოლადი* მიიღება *საბადოდან* მოპოვებული რკინის მადნის გადამუშავებით“. ამრიგად, სიტყვათა ორივე წყვილში გვაქვს მიმართება რაიმე მასალის ბუნებრივ წყაროსა და ამ მასალის გადამუშავებით მიღებულ მეორად ან საბოლოო პროდუქტს შორის.

სხვა ვარიანტებში ამგვარი მიმართება არ გვხვდება.

(ა) *ქალალდი* : *რვეული*

ქალალდი არის მასალა *რვეულისთვის*. *რვეული* მზადდება უშუალოდ *ქალალდისგან*. ამ წყვილში სიტყვათა მიმართება შეიძლება განვსაზღვროთ, როგორც მიმართება მასალას და მისი დამუშავებით მიღებულ საბოლოო პროდუქტს შორის.

(გ) *ფქვილი* : *ცომი*

ფქვილი ცომის ძირითადი ინგრედიენტია და არა – მისი ბუნებრივი წყარო. ქალალდის მსგავსად, ის უკვე გადამუშავებული მასალაა, რომლისგანაც უშუალოდ მზადდება პროდუქტი – ცომი.

(დ) *წვიმა* : *გუბე*

გუბე შეიძლება გაჩნდეს ჩაღრმავებულ ადგილას *წვიმის* წყლის ჩადგომით. *გუბე წვიმის* უშუალო შედეგია და არა მისი გადამუშავებით მიღებული მეორადი პროდუქტი.

ამრიგად, სწორია პასუხის (ბ) ვარიანტი.

5. კინოეკრანი : კინოკამერა

- (ა) თეფში : გაზქურა
- (ბ) ვიტრინა : მაღაზია
- (გ) სარკე : გამოსახულება
- (დ) ისარი : ციფერბლატი

საწყის წყვილში სიტყვების მნიშვნელობებს შორის მიმართება შეიძლება გამოვხატოთ შემდეგი წინადადებით: „**კინოეკრანი** არის **კინოკამერით** დამზადებული პროდუქციის მომხმარებლისთვის მიწოდების საშუალება“. **კინოკამერის** მეშვეობით მზადდება ის პროდუქცია (მხატვრული, დოკუმენტური ფილმი და ა.შ.), რომელსაც საბოლოოდ **კინოეკრანზე** ვიხილავთ.

მსგავსი მიმართება გვხვდება სიტყვათა წყვილში **თეფში : გაზქურა**. **გაზქურაზე** მზადდება ის პროდუქცია, რომელსაც საბოლოო სახით **თეფშზე** ვიხილავთ. პასუხის არც ერთ სხვა ვარიანტში ამგვარი მიმართება არ გვხვდება.

(ბ) ვიტრინა : მაღაზია

ვიტრინა არის მომხმარებლისთვის **მაღაზიაში** არსებული საქონლის შესახებ ინფორმაციის მიწოდების საშუალება. როგორც ვიცით, მაღაზიაში პროდუქცია კი არ მზადდება, არამედ მხოლოდ იყიდება.

(გ) სარკე : გამოსახულება

სარკეში ვხედავთ მის წინ მყოფი ობიექტის **გამოსახულებას**. ამ წყვილში სიტყვათა მნიშვნელობების ურთიერთმიმართება შეიძლება ჩამოვყალიბოთ, როგორც მიმართება მოწყობილობასა და მის მიერ „შექმნილ პროდუქტს“ შორის.

(დ) ისარი : ციფერბლატი

ისარი და **ციფერბლატი** ერთი მთელის (საათის) ორი ნაწილია, რომლებსაც საერთო ამოცანა აქვთ – ისინი ერთად გვიჩვენებენ დროს.

ამრიგად, სწორია პასუხის (ა) ვარიანტი.

6. პურის ყანა : ჭეჭილი

- (ა) რტო : ფესვი
- (ბ) ბუჩქი : ეკალი
- (გ) ნაყოფი : ნერგი
- (დ) ფოთოლი : კვირტი

საწყისი წყვილის სიტყვების მნიშვნელობებს შორის მიმართება შეიძლება ჩამოვყალიბოთ, როგორც მიმართება ობიექტის საბოლოო ფორმას (**პურის ყანა**) და მისი განვითარების ადრეულ სტადიას (**ჭეჭილი**) შორის. **ჭეჭილი** არის პურეულის აღმონაცენი, რომელიც გადაიქცევა **პურის ყანად**.

ანალოგიური მიმართება გვხვდება პასუხის (დ) ვარიანტში – **ფოთოლი : კვირტი**. **კვირტი ფოთლის** განვითარების ადრეული სტადიაა.

პასუხის სხვა ვარიანტებში წარმოდგენილ წყვილებში განსხვავებული მიმართებები გვხვდება.

(ა) რტო : ფესვი

ფესვი და **რტო** ერთი მთელის (ხის, ბუჩქის) ორი არსებითი ნაწილია, ანუ ამ შემთხვევაში გვაქვს მთელის ორი შემადგენელი ნაწილის ურთიერთმიმართება.

(ბ) ბუჩქი : ეკალი

ეკალი ბუჩქის გარკვეული სახეობებისთვისაა დამახასიათებელი. ამ წყვილში მთელის და მისი შესაძლო ნაწილის მიმართებაა.

(გ) ნაყოფი : ნერგი

ნერგი ნორჩი მცენარეა, რომლის განვითარებული ფორმის შემადგენელ ნაწილს წარმოადგენს **ნაყოფი**. ამ შემთხვევაში გვაქვს მიმართება მთელის საწყის სტადიასა და მისი განვითარებული ფორმის ნაწილს შორის.

ამრიგად, სწორია პასუხის (დ) ვარიანტი.

7. ფარმაცევტი : ავადმყოფი

(ა) რეჟისორი : მსახიობი

(ბ) მონადირე : ზოოლოგი

(გ) მწვრთნელი : მოციგურავე

(დ) კომპოზიტორი : მსმენელი

ფარმაცევტი ამზადებს სამკურნალო საშუალებებს, წამლებს. მის მიერ შექმნილი პროდუქტი განკუთვნილია **ავადმყოფისთვის**. საწყისი წყვილის სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის მიმართება შეიძლება წინადადების სახით ასე ჩამოვაყალიბოთ: **ავადმყოფი** არის **ფარმაცევტის** მიერ შექმნილი პროდუქტის მომხმარებელი.

(ა) რეჟისორი : მსახიობი

რეჟისორი ხელმძღვანელობს **მსახიობებს** სპექტაკლის დადგმისას, ფილმის გადაღებისას. **რეჟისორი** ხელმძღვანელია, **მსახიობი** – შემსრულებელი. მათი ერთობლივი შემოქმედებითი პროდუქტი განკუთვნილია მაყურებლისთვის.

(ბ) მონადირე : ზოოლოგი

მონადირისა და **ზოოლოგის** საქმიანობა ცხოველთა სამყაროს უკავშირდება, თუმცა მათ სხვადასხვა მიზანი აქვთ: **მონადირე** მოიპოვებს, მოინადირებს ცხოველს, ფრინველს, **ზოოლოგი** კი შეისწავლის ცხოველთა სამყაროს.

(გ) მწვრთნელი : მოციგურავე

მწვრთნელი ასწავლის ციგურებით სრიალს, ხვეწს **მოციგურავის** საშემსრულებლო ხელოვნებას, პროფესიულ ჩვევებს.

(დ) კომპოზიტორი : მსმენელი

კომპოზიტორი არის ხელოვანი, რომლის შემოქმედებაც განკუთვნილია **მსმენელთათვის**. ამ სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის კავშირი შეიძლება ჩამოვაყალიბოთ, როგორც მიმართება შემოქმედსა და მისი პროდუქტის მომხმარებელს შორის. ასე რომ, სწორია პასუხის (დ) ვარიანტი.

8. ჯუნგლი : ტაიგა

(ა) ნატურმორტი : პორტრეტი

(ბ) სპექტაკლი : სცენარი

(გ) მუსიკა : სიმფონია

(დ) ტექსტი : სქოლიო

ჯუნგლი და **ტაიგა** ტყის სახეობებია: **ჯუნგლი** გაუვალი ტროპიკული ტყეა, **ტაიგა** კი – დედამიწის ჩრდილოეთ ნაწილში არსებული, ძირითადად წიწვოვანი ტყე; ზოგადად რომ ვთქვათ, საწყის სიტყვათა წყვილში მოცემულია მიმართება ერთი გვარის ორ სახეს შორის.

ასეთივე მიმართებაა წარმოდგენილი პასუხის (ა) ვარიანტში: **ნატურმორტი** : **პორტრეტი**. **ნატურმორტი** და **პორტრეტი** ფერწერის ჟანრებია (სახეებია) – **ნატურმორტი**

არის ნახატი, რომელზეც გამოსახულია უსულო საგნები: ხილი, ყვავილები და სხვა, ხოლო **პორტრეტი** ადამიანის ან ადამიანთა ჯგუფის ფერწერული (ან სკულპტურული ან ფოტოგრაფიული) გამოსახულებაა.

არც ერთი სხვა წყვილის წევრთა მნიშვნელობები არ უკავშირდება ერთმანეთს ამგვარი მიმართებით.

(ბ) **სპექტაკლი** : **სცენარი**

სპექტაკლი არის თეატრალური წარმოდგენა, **სცენარი** კი კინოფილმის ან თეატრალური წარმოდგენის ლიტერატურული საფუძველი, სიუჟეტური სქემა, გეგმა, რომლის მიხედვით იდგმება სპექტაკლი ან კინოსურათი. ამრიგად, სიტყვათა ამ წყვილში წარმოდგენილია მიმართება სიუჟეტურ სქემასა და მის ერთ-ერთ შესაძლო განხორციელებას შორის.

(გ) **მუსიკა** : **სიმფონია**

ამ წყვილში წარმოდგენილია მიმართება ზოგადსა და კერძოს (გვარსა და სახეს) შორის, რადგან **სიმფონია** მუსიკის, კერძოდ, საორკესტრო **მუსიკის** ერთ-ერთი სახეა (ჟანრია).

(დ) **ტექსტი** : **სქოლიო**

ტექსტი არის რისამე წერილობით ჩამოყალიბებული შინაარსი, **სქოლიო** კი არის მის გარკვეულ ელემენტთან (სიტყვასთან, ფრაზასთან) დაკავშირებული შენიშვნა, განმარტება, დამატებითი ტექსტი, რომელიც მოთავსებულია ძირითადი ტექსტის ან გვერდის ბოლოს. ზოგადად, ეს არის მთელისა და მისი სპეციფიკური ნაწილის მიმართება.

ამრიგად, სწორია პასუხის (ა) ვარიანტი.

9. ბრტყელი : რელიეფური

(ა) **ლაკონიური** : **სხარტი**

(ბ) **ჰარმონიული** : **შეთანხმებული**

(გ) **აბსურდული** : **კანონზომიერი**

(დ) **ადაპტირებული** : **შეგუებული**

თუკი დავალების საწყის წყვილს დავაკვირდებით, ვნახავთ, რომ აქ ურთიერთსაპირისპირო მნიშვნელობის მქონე სიტყვებია მოცემული: **ბრტყელი** სწორზედაპირიანს ნიშნავს, ხოლო **რელიეფური** – ამოწეულს, ამობურცულს (რელიეფი – ამობურცული გამოსახულება სიბრტყეზე).

პასუხის (ა) ვარიანტში სინონიმებია მოცემული, **ლაკონიური**, ისევე როგორც **სხარტი**, მოკლედ და მკაფიოდ გამოთქმულს ნიშნავს; სიტყვას **სხარტი** აქვს სხვა მნიშვნელობაც – სწრაფი, მოხერხებული, მაგრამ არც ეს მნიშვნელობა უპირისპირდება **ლაკონიურს**.

პასუხის (ბ) ვარიანტში სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის ზოგადისა და კერძოს მიმართებაა – **ჰარმონიული** შეხმატებილებულს, მწყობრად შეხამებულს, **შეთანხმებულს**, ნიშნავს, თუმცა ყველაფერს, რასაც შეიძლება შეთანხმებული ვუწოდოთ, ჰარმონიულს ვერ დავარქმევთ (მაგალითად, შეთანხმებული საკითხი, შეთანხმებული მოქმედება).

პასუხის (გ) ვარიანტში მოცემული სიტყვები ურთიერთსაპირისპირო მნიშვნელობისაა: **აბსურდული** შეუსაბამოს, აზრს მოკლებულს ნიშნავს. შესაბამისად, ის გამორიცხავს ყოველგვარ კანონზომიერებას, ყოველივე **კანონზომიერს** (გარკვეული კანონის შესაბამისს). როგორც ვხედავთ, (გ) პასუხში სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის მიმართება საწყის წყვილში ჩვენ მიერ დადგენილი მიმართების ანალოგიურია. ე. ი. დავალების სწორი პასუხია (გ).

იმაში დასარწმუნებლად, რომ (გ) ერთადერთი სწორი პასუხია, განვიხილოთ პასუხის (დ) ვარიანტიც. **ადაპტირებული** გარემო პირობებთან **შეგუებულს** ნიშნავს. შესაბამისად, ამ წყვილში სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის მიმართებას შეიძლება სინონიმური ვუწოდოთ.

ამგვარად, დავალებას აქვს ერთადერთი სწორი პასუხი – (გ).

10. ლამბაქი : ლანგარი

(ა) ლიფტი : ესკალატორი

(ბ) რუკა : ატლასი

(გ) გვირაბი : ბორანი

(დ) კედელი : ტიხარი

განვიხილოთ საწყის წყვილში მოცემულ სიტყვათა მნიშვნელობები. **ლამბაქი** ჭიქის ან ფინჯნის დასადგმელი პატარა თეფშია, ხოლო **ლანგარი** – დიდი (მრგვალი ან ოვალური) თეფში, რომელზეც ჭურჭელს დგამენ. მას სუფრაზე კერძის მისატანად იყენებენ; **ლამბაქი** და **ლანგარი** ჭურჭლის განსხვავებული სახეობებია, თუმცა მათ მსგავსი ფუნქცია აქვთ.

პასუხის (ა) ვარიანტში მოცემულ სიტყვათა შორისაც ანალოგიური მიმართებაა: **ლიფტი** არის მოწყობილობა ადამიანთა ასაყვან-ჩამოსაყვანად ან ტვირთის გადასადგილებლად, ხოლო **ესკალატორი** – მოძრავი კიბე ადამიანთა გადასადგილებლად; **ლიფტი** და **ესკალატორი** სხვადასხვა სახის მოწყობილობებია, თუმცა მათაც მსგავსი ფუნქცია აქვთ. შესაბამისად, (ა) არის სწორი პასუხი.

განვიხილოთ პასუხის დანარჩენი ვარიანტებიც, რათა დავრწმუნდეთ, რომ საწყის წყვილში არსებული მიმართების მსგავსი მიმართება სხვა პასუხებში არ გვხვდება.

(ბ) რუკა : ატლასი

რუკა დედამიწის ზედაპირის შემცირებული გამოსახულებაა, რომელიც ნახაზის სახითაა წარმოდგენილი, ხოლო **ატლასი** გეოგრაფიული რუკების კრებულია;

(გ) გვირაბი : ბორანი

გვირაბიცა და ბორანიც ერთგვარი წინააღმდეგობის (ერთ შემთხვევაში მთის, მეორე შემთხვევაში – წყლის) გადალახვის საშუალებაა, თუმცა მათ ერთი ფუნქცია არ აქვთ, რადგან **ბორანი** თვითონ არის სატრანსპორტო საშუალება, რომელსაც მდინარისა თუ სრუტის ერთი ნაპირიდან მეორეზე გადასასვლელად იყენებენ, ხოლო **გვირაბი** მიწისქვეშა ნაგებობაა, რომელშიც გაყვანილია გზა, გადის ტრანსპორტი, წყალი და ა.შ.;

(დ) კედელი : ტიხარი

კედელი შენობის შვეულად აღმართული ბრტყელი ნაწილი, ასევე სხვადასხვა დანიშნულების მყარი და მაღალი ზღუდეა; **ტიხარი** კედლის ერთ-ერთი სახეა, კერძოდ, ესაა თხელი კედელი, რომელიც ერთმანეთისგან მიჯნავს (გამოყოფს) სივრცის სხვადასხვა ნაწილს.

II.

ამ სახის დავალებებში მოცემულია მუქი შრიფტით გამოკვეთილი ორი სიტყვა (საწყისი წყვილი), რომელთა მნიშვნელობებს შორის არსებობს გარკვეული მიმართება. მათ გასწვრივ მოცემულია სიტყვა, რომელსაც სავარაუდო პასუხებიდან უნდა შევუსაბამოთ ერთ-ერთი ვარიანტი ისე, რომ სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის მიმართება საწყის წყვილში არსებული მიმართების მსგავსი (ანალოგიური) იყოს.

1. მთა : სიმაღლე

ჰავა :

- (ა) კლიმატი
- (ბ) ბუნებრივი პირობები
- (გ) ტენიანობა
- (დ) გეოგრაფიული მდებარეობა

სიტყვათა საწყის წყვილში – მთა : სიმაღლე – ობიექტისა და მისი ძირითადი თვისების მიმართებაა. **სიმაღლე მთის** არსებითი მახასიათებელია.

განვსაზღვროთ საწყისი წყვილის გასწვრივ მოცემული სიტყვის მნიშვნელობის მიმართება პასუხის თითოეულ ვარიანტთან.

ჰავა : კლიმატი

ჰავა არის ამა თუ იმ ადგილისათვის დამახასიათებელი მეტეოროლოგიური პირობების ერთობლიობა, იგივე – **კლიმატი** („ჰავის“ ბერძნული შესატყვისი). ამ სიტყვების მნიშვნელობათა შორის მიმართებას შეიძლება სინონიმური ვუწოდოთ.

ჰავა : ბუნებრივი პირობები

ბუნებრივი პირობები სხვა გეოგრაფიულ თუ ატმოსფერულ ფაქტორებთან ერთად **ჰავასაც** მოიცავს. ამ სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის მიმართება შეიძლება ასე ჩამოვყალიბოთ: პირობათა ერთობლიობა და მისი ერთ-ერთი შემადგენელი კომპონენტი.

ჰავა : ტენიანობა

ტენიანობა (სინოტივე) **ჰავის** ერთ-ერთი ძირითადი მახასიათებელია. ეს მიმართება საწყისი წყვილის სიტყვათა ურთიერთმიმართების ანალოგიურია.

ჰავა : გეოგრაფიული მდებარეობა

როგორც აღვნიშნეთ, **ჰავა** გეოგრაფიული გარემოსთვის დამახასიათებელი მეტეოროლოგიური პირობების ერთობლიობაა. თავის მხრივ, **გეოგრაფიული მდებარეობა** განსაზღვრავს ჰავის რაგვარობას. მათ შორის არსებული მიმართება წინადადების სახით შეიძლება ამგვარად ჩამოვყალიბოთ: გეოგრაფიული მდებარეობა არის ჰავის ძირითადი განმაპირობებელი ფაქტორი.

შესაბამისად, სწორია (გ) პასუხი.

2. ყური : მელოდიური

თვალი :

- (ა) მკრთალი
- (ბ) მახვილი
- (გ) დაკვირვებული
- (დ) აღქმული

საწყის წყვილში სიტყვათა მნიშვნელობების ურთიერთმიმართება შეგვიძლია ამგვარად ჩამოვაყალიბოთ: „ყური არის სმენის ორგანო, რომლითაც შევიგრძნობთ, რომ გარკვეული ობიექტი (მაგალითად, სიმღერა) მელოდიურია“. მსგავსი მიმართება არსებობს საწყისი წყვილის გასწვრივ მოცემული სიტყვის მნიშვნელობასა და პასუხის (ა) ვარიანტში მოცემული სიტყვის მნიშვნელობას შორის – თვალი : მკრთალი. თვალი არის მხედველობის ორგანო, რომლითაც შევიგრძნობთ, რომ გარკვეული ობიექტი (მაგალითად, სინათლე, ფერი...) არის მკრთალი.

სხვაგვარია მიმართება საწყისი წყვილის გასწვრივ მოცემული სიტყვის მნიშვნელობასა და პასუხის სხვა ვარიანტებში მოცემული სიტყვების მნიშვნელობებს შორის: პასუხის (ბ) ვარიანტში მოცემული სიტყვა – „მახვილი“ – თავად თვალის მახასიათებელია. „მახვილი“ გადატანითი მნიშვნელობით გამოიყენება შემჩნევის განსაკუთრებული უნარის მქონე თვალის ეპითეტად. პასუხის (გ) ვარიანტში მოცემული სიტყვა – „დაკვირვებული“ – არის ადამიანის (და არა თვალის) თვისება. ამ სიტყვით ვახასიათებთ ადამიანს, რომელიც გულდასმით სინჯავს, ათვალიერებს რაიმეს. საწყისი წყვილის გასწვრივ მოცემული სიტყვისა და (დ) პასუხში მოცემული სიტყვის მნიშვნელობებს შორის მიმართება ამგვარად შეიძლება ჩამოვაყალიბოთ: ობიექტი, რომელსაც *თვალით* ვხედავთ, შეიძლება გახდეს *აღქმული*, მას შემდეგ, რაც ის ადამიანის ცნობიერებაში აისახება. თუმცა, *აღქმული* არ არის ობიექტის მახასიათებელი, როგორც, მაგალითად, სიმღერა შეიძლება იყოს *მელოდიური*, ან სინათლე თუ ფერი – *მკრთალი*.

ამრიგად, სწორია (ა) პასუხი.

3. ცვლილება : სტაბილური

მონოტონურობა :

- (ა) მრავალფეროვანი
- (ბ) მუდმივი
- (გ) მყარი
- (დ) კომპლექსური

დავალების შესასრულებლად თავდაპირველად დავადგინოთ მიმართება საწყისი წყვილის სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის.

ცვლილება არღვევს *სტაბილურობას*. როდესაც ობიექტი ან პროცესი *ცვლილებას* განიცდის, ის აღარ არის *სტაბილური*. ეს ორი სიტყვა შეიძლება განვიხილოთ, როგორც ანტონიმები.

ამის შემდეგ განვსაზღვროთ საწყისი წყვილის გასწვრივ მოცემული სიტყვის მნიშვნელობის მიმართება პასუხის თითოეულ ვარიანტთან. შევარჩიოთ მათგან ის ვარიანტი, რომლის ამ სიტყვასთან შეწყვილებითაც მივიღებთ საწყის წყვილში არსებული მიმართების მსგავს მიმართებას.

(ა) *მონოტონურობა* : *მრავალფეროვანი*

მონოტონურობა ერთფეროვნებას ნიშნავს. ამ სიტყვის პირველადი მნიშვნელობა ხმას უკავშირდება (მაგ.: მონოტონური საუბარი), თუმცა, მონოტონურობა უფრო ფართო მნიშვნელობითაც გამოიყენება (მაგ.: მონოტონური სამუშაო). ორივე შემთხვევაში

მონოტონურობა გამოიხატება, უპირისპირდება **მრავალფეროვნებას**. მაშასადამე, **მონოტონურობასა** და **მრავალფეროვნებას** შორის იგივე მიმართებაა, რაც სიტყვათა საწყის წყვილში.

(ბ) **მონოტონურობა** : მუდმივი

(გ) **მონოტონურობა** : მყარი

მონოტონურობას მსგავსი მიმართება აკავშირებს (ბ) და (გ) პასუხებში მოცემულ სიტყვათა მნიშვნელობებთან. მონოტონურობა არ უპირისპირდება **მუდმივსა** და **მყარს**, პირიქით, გარკვეული აზრით, ერთფეროვნება რაიმეს მუდმივად და მყარად შენარჩუნებას შეიძლება გულისხმობდეს.

(დ) **მონოტონურობა** : კომპლექსური

მიუხედავად იმისა, რომ კომპლექსურობა მოვლენათა ან თვისებათა ერთობლიობას (გარკვეულ სიმრავლეს) გულისხმობს, ის მაინც არ გამოიხატება, არ უპირისპირდება მონოტონურობას (რომელიც, თავის მხრივ, არ ნიშნავს ერთმხრივს, მარტივს, არამედ – ერთფეროვანს).

ამრიგად, სწორი პასუხია (ა).

4. ერთდროული : სინქრონულობა

მიკერძოებულობა :

(ა) სუბიექტურობა

(ბ) ინდიფერენტულობა

(გ) რადიკალურობა

(დ) სამართლიანობა

დავადგინოთ სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის მიმართება საწყის წყვილში. **ერთდროულობა** და **სინქრონულობა** მსგავსი მნიშვნელობის მქონე სიტყვებია – ორივე რამდენიმე მოვლენისა თუ პროცესის დროში თანხვედრას აღნიშნავს.

განვიხილოთ პასუხის თითოეული ვარიანტი:

(ა) **სუბიექტურობა**

სუბიექტურობა და **მიკერძოებულობა** ასევე მსგავსი მნიშვნელობის მქონე სიტყვებია – ორივე ამა თუ იმ მოვლენისადმი არაობიექტურ დამოკიდებულებას აღნიშნავს.

(ბ) **ინდიფერენტულობა**

ინდიფერენტულობა გულგრილ, განურჩეველ დამოკიდებულებას აღნიშნავს, რაც მიკერძოებულობას გამოირიცხავს.

(გ) **რადიკალურობა**

რადიკალურობა უკიდურესი პოზიციის გამოხატვას, გადამჭრელი ზომების მიღებას აღნიშნავს. ის გულისხმობს ამა თუ იმ მოვლენისადმი გარკვეულ დამოკიდებულებას, თუმცა, არა აუცილებლად მიკერძოებულს.

(დ) **სამართლიანობა**

სამართლიანობა კანონის, ზნეობრივი პრინციპების შესაბამისად მოქმედებას გულისხმობს, მიკერძოებულობა და სამართლიანობა გამოირიცხავს ერთმანეთს.

მაშასადამე, სწორი პასუხია (ა).

ზოგადი რეკომენდაციები ანალოგიების ბლოკის დავალებებისთვის:

- ხშირად სიტყვებს ერთზე მეტი მნიშვნელობა აქვს. შესაბამისად, დაწყვილებულ სიტყვებს შორისაც შეიძლება იყოს ერთზე მეტი მიმართება. ამიტომ ზოგჯერ საჭიროა უკვე დადგენილი მიმართების გადასინჯვა, რათა განისაზღვროს (გამოიკვეთოს) ერთადერთი სწორი პასუხი;
- შესაძლოა, თქვენ მიერ დადგენილი მიმართება საწყის წყვილში სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის იმდენად კონკრეტულია, რომ მას არ შეესაბამება სავარაუდო პასუხის არც ერთი ვარიანტი. მიმართების უფრო ზოგადი სახით ფორმულირება დაგეხმარებათ, თავი გაართვათ ამ პრობლემას. შესაძლებელია შეიქმნას საპირისპირო ვითარებაც, როდესაც თქვენ მიერ დადგენილ მიმართებას შეესაბამება პასუხის რამდენიმე ვარიანტი. ასეთ შემთხვევაში დაგეხმარებათ მიმართების დაკონკრეტება;
- ამ ტიპის დავალებების შესრულება მხოლოდ და მხოლოდ სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის მიმართების განსაზღვრას უნდა ემყარებოდეს. პასუხის არჩევისას ნუ იხელმძღვანელებთ გარეგნული ან თემატური მსგავსებით სიტყვათა საწყის წყვილსა და პასუხის რომელიმე ვარიანტს შორის;
- სიტყვების თანმიმდევრობა არჩეულ პასუხში უნდა შეესაბამებოდეს სიტყვათა თანმიმდევრობას საწყის წყვილში. თუ საწყის წყვილში სიტყვებს შორის მიმართების დასადგენად შეცვლით მათ თანმიმდევრობას, მაშინ უნდა შეცვალოთ სიტყვათა თანმიმდევრობა პასუხის ყოველ ვარიანტშიც, რათა შეარჩიოთ სწორი პასუხი.

დავალელები დამოუკიდებელი სამუშაოსთვის

1. ჯადოსნური ჯოხი : ნატვრისთვალი

- (ა) სარკე : მინა
- (ბ) მთვარე : დისკო
- (გ) რუკა : მასშტაბი
- (დ) საქანელა : კარუსელი

2. მეტყველება : ინტონაცია

- (ა) ავეჯი : სავარძელი
- (ბ) სოლო : დუეტი
- (გ) ხილი : არომატი
- (დ) გაკვეთილი : ნიშანი

3. თავისუფლება : ოკუპირებული

- (ა) სამართალი : მართალი
- (ბ) წყალი : მწყურვალე
- (გ) წუხილი : მწუხარე
- (დ) ძილი : მძინარე

4. მოიპოვა : დასაჩუქრდა

- (ა) განიზრახა : მოიფიქრა
- (ბ) დაადანაშაულა : დაიბრადა
- (გ) დაიმახსოვრა : დაამახსოვრდა
- (დ) ჩაიძირა : დაიღეჭა

5. გემომშენებელი : ზღვა

- (ა) გეოლოგი : ნიადაგი
- (ბ) კონსტრუქტორი : პლანერი
- (გ) დიზაინერი : ინტერიერი
- (დ) ჟურნალისტი : პრესა

6. საღებავებს აზავებს : ნახატი

- (ა) კრეფს : თაიგული
- (ბ) რწყავს : ბალი
- (გ) ხაზავს : სქემა
- (დ) აფასებს : ქულა

7. თვალი მოჰკრა : დაათვალიერა

- (ა) შეფერხდა : შეაყოვნა
- (ბ) აღნიშნა : ჩაიწერა
- (გ) ჩავარდა : ჩავიდა
- (დ) მიემხრო : დაეხმარა

8. მერყეობა : გადაწყვეტილების მიღება

- (ა) იმედი : სასოწარკვეთა
- (ბ) რისკი : გაბედვა
- (გ) შეცდომა : გამოაშკარავება
- (დ) სიახლე : დანერგვა

9. გასდევს : გასწვრივ

მიმოფანტავს :

- (ა) რიგრიგობით
- (ბ) წრიულად
- (გ) აქეთ-იქით
- (დ) ცალ-ცალკე

10. მიამიტი : უნდობლობა

უღმობელი :

- (ა) სიმამაცე
- (ბ) მზაკვრობა
- (გ) მტრობა
- (დ) თანაგრძნობა

11. გაიცნო : დაუახლოვდა

შებინდდა :

- (ა) გაცისკროვნდა
- (ბ) ირიჟრაჟა
- (გ) მოსაღამოვდა
- (დ) დაღამდა

12. თეთრი დათვი : პინგვინი

კენჭი :

- (ა) ლოდი
- (ბ) ნიჟარა
- (გ) რიყე
- (დ) თიხა

13. აღერსიანი : პირფერი

კრიტიკული :

- (ა) მკაცრი
- (ბ) დამცინავი
- (გ) ადეკვატური
- (დ) ობიექტური

14. სიტყვა : ტერმინი

ტერიტორია :

- (ა) არეალი
- (ბ) სივრცე
- (გ) გარემო
- (დ) საზღვარი

წინადადების შევსება

ამ ბლოკის დავალებათა მეშვეობით მოწმდება თქვენი უნარი, ჩაწვდეთ სიტყვებისა და გამოთქმების მნიშვნელობას და სწორად გაიაზროთ ლოგიკური მიმართებები წინადადების ნაწილებს (ან რამდენიმე წინადადებას) შორის.

ეს მიმართებები მრავალფეროვანია. წინადადების ერთი ნაწილი შეიძლება განმარტავდეს, აკონკრეტებდეს, უარყოფდეს და ა. შ. მის სხვა ნაწილში გამოთქმულ აზრს. წინადადების ნაწილების (ან წინადადებების) ურთიერთმიმართების გააზრებისას საგანგებო ყურადღება მიაქციეთ კავშირებს (რადგან, თუმცა, ამიტომ...) და ჩართულ სიტყვებს (მაგალითად, ცხადია, მაშასადამე...), ვინაიდან მათი მნიშვნელობა განსაზღვრავს წინადადების ნაწილთა ურთიერთმიმართებას. ამგვარი სიტყვები შეიძლება შეგხვდეთ როგორც თვით წინადადებაში, ასევე – პასუხის ვარიანტებში.

ტესტში წინადადების შევსების ბლოკის დავალებებს ახლავს ამგვარი ინსტრუქცია:

მოცემულია წინადადებები, რომლებშიც გამოტოვებულია რამდენიმე სიტყვა.

გამოტოვებული სიტყვები წინადადებაში ხაზებითაა აღნიშნული. ერთი ხაზი ზოგჯერ ერთ სიტყვას გულისხმობს, ზოგჯერ კი – რამდენიმეს.

სავარაუდო პასუხთა ყოველი ვარიანტი შეიცავს სიტყვათა ჯგუფს, რომლის ნაწილები ერთმანეთისგან დახრილი ხაზებითაა (/) გამიჯნული. აირჩიეთ პასუხის ის ვარიანტი, რომლის თითოეული ნაწილის თანმიმდევრულად ჩასმა შესაბამის გამოტოვებულ ადგილებში აზრობრივად გამართულ წინადადებას მოგვცემს.

ნიმუშები და განმარტებები

1. უცნაურია, მაგრამ კოგნიტური დისონანსის თეორიის თანახმად, ფსიქოლოგიური ექსპერიმენტის მონაწილისათვის რაიმე მოვლენისადმი ----- შესაძლებელია ----- , და არა ამ თანხის ----- .

- (ა) უარყოფითი განწყობის შექმნა / მისთვის გადახდილი გასამრჯელოს გაორმაგებით / გაზრდით
- (ბ) დადებითი განწყობის შექმნა / მისთვის გადახდილი გასამრჯელოს შემცირებით / გაზრდით
- (გ) უარყოფითი განწყობის შეცვლა / გაწეული შრომის ანაზღაურების განახევრებით / შემცირებით
- (დ) დადებითი განწყობის შეცვლა / გაწეული შრომის ანაზღაურების გაზრდით / აშკარა მატებით

(ა) უცნაურია, მაგრამ კოგნიტური დისონანსის თეორიის თანახმად, ფსიქოლოგიური ექსპერიმენტის მონაწილისათვის რაიმე მოვლენისადმი უარყოფითი განწყობის შექმნა შესაძლებელია მისთვის გადახდილი გასამრჯელოს გაორმაგებით, და არა ამ თანხის გაზრდით.

სიტყვა „უცნაურია“ მიგვანიშნებს, რომ წინადადებაში საუბარი უნდა იყოს უჩვეულო, დაუჩვენებელი ფაქტის შესახებ. შემდეგ ვიგებთ, რომ ფსიქოლოგიური ექსპერიმენტის მონაწილისთვის რაიმე მოვლენისადმი უარყოფითი განწყობის შექმნა

შესაძლებელია მისი გასამრჯელოს გაორმაგების გზით. ეს, შესაძლოა, მართლაც უცნაური იყოს, რადგან გასამრჯელოს გაორმაგება, ჩვეულებრივ, დადებითი განწყობის შექმნის საფუძველია და არა – უარყოფითისა. ამიტომ წინადადების ეს ნაწილი ლოგიკური შეუსაბამობის შთაბეჭდილებას არ ტოვებს. სიტყვები „და არა“ გვიქმნის იმის მოლოდინს, რომ მათ უნდა მოსდევდეს „გაორმაგების“ საპირისპირო მნიშვნელობის ზმნა. ეს კი ასე არაა. თანხის „გაზრდა“ და მისი „გაორმაგება“ ურთიერთშესატყვისი ცნებებია. მაშასადამე, პასუხის ეს ვარიანტი სწორი არ არის.

(ბ) უცნაურია, მაგრამ კოგნიტური დისონანსის თეორიის თანახმად, ფსიქოლოგიური ექსპერიმენტის მონაწილისათვის რაიმე მოვლენისადმი დადებითი განწყობის შექმნა შესაძლებელია მისთვის გადახდილი გასამრჯელოს შემცირებით, და არა ამ თანხის გაზრდით.

სიტყვა „უცნაურია“ გვიქმნის მოლოდინს, რომ წინადადებაში დასახელებული იქნება პარადოქსული, გასაოცარი ფაქტი. შემდეგ ვიგებთ, რომ ფსიქოლოგიური ექსპერიმენტის მონაწილისთვის რაიმე მოვლენისადმი დადებითი განწყობის შექმნა შესაძლებელია მისი გასამრჯელოს შემცირებით, რაც, შესაძლოა, მართლაც, უცნაური იყოს. ამიტომ წინადადების ეს ნაწილი ლოგიკურად სავსებით გამართულია. სიტყვებს „და არა“, წესისამებრ, უნდა მოსდევდეს „შემცირების“ საპირისპირო მნიშვნელობის ზმნა. მართლაც, ასეთია ზმნა „გაზრდა“. ამგვარად, წინადადებაში აზრი მწყობრადაა ჩამოყალიბებული. მაშასადამე, პასუხის ეს ვარიანტი სწორია.

(გ) უცნაურია, მაგრამ კოგნიტური დისონანსის თეორიის თანახმად, ფსიქოლოგიური ექსპერიმენტის მონაწილისათვის რაიმე მოვლენისადმი უარყოფითი განწყობის შეცვლა შესაძლებელია გაწეული შრომის ანაზღაურების განახევრებით, და არა ამ თანხის შემცირებით.

სიტყვა „უცნაურია“ მოწმობს, რომ წინადადებაში აღნიშნული უნდა იყოს არაბუნებრივი ფაქტი. შემდეგ ვიგებთ, რომ ფსიქოლოგიური ექსპერიმენტის მონაწილისთვის რაიმე მოვლენისადმი უარყოფითი განწყობის შეცვლა (მაგ., დადებითი განწყობის ჩამოყალიბება) შესაძლებელია მისი გასამრჯელოს განახევრებით, რაც, ალბათ, მართლაც, უცნაურია. ამიტომ წინადადების ეს ნაწილი ლოგიკურად სავსებით გამართულია. სიტყვებს „და არა“, წესისამებრ უნდა მოსდევდეს „განახევრების“ საპირისპირო მნიშვნელობის მქონე ზმნა, ეს კი ასე არაა, რადგან განახევრება შემცირებას გულისხმობს. მაშასადამე, პასუხის ეს ვარიანტი სწორი არაა.

(დ) უცნაურია, მაგრამ კოგნიტური დისონანსის თეორიის თანახმად, ფსიქოლოგიური ექსპერიმენტის მონაწილისათვის რაიმე მოვლენისადმი დადებითი განწყობის შეცვლა შესაძლებელია გაწეული შრომის ანაზღაურების გაზრდით, და არა ამ თანხის აშკარა მატებით.

სიტყვა „უცნაურია“ მიუთითებს, რომ წინადადებაში საუბარი იქნება უჩვეულო ფაქტის შესახებ. შემდეგ ვიგებთ, რომ ფსიქოლოგიური ექსპერიმენტის მონაწილისთვის რაიმე მოვლენისადმი დადებითი განწყობის შეცვლა (მაგ., უარყოფითი განწყობის ჩამოყალიბება) შესაძლებელია მის მიერ გაწეული შრომის ანაზღაურების გაზრდით, რაც, ალბათ, მართლაც უცნაურია. ამიტომ წინადადების ეს ნაწილი ლოგიკურად სავსებით გამართულია. სიტყვებს „და არა“, წესისამებრ, უნდა მოსდევდეს „გაზრდის“ საპირისპირო მნიშვნელობის მქონე ზმნა, ეს კი ასე არაა, რადგან „გაზრდა“ და „მატება“ მსგავსი შინაარსის მქონე ცნებებია. მაშასადამე, პასუხის ეს ვარიანტი სწორი არ არის.

2. შექსპირის სონეტების მთელ ციკლს ლაიტმოტივად გასდევს ----- . მის მიერ აღიარებული ფორმულა – „----- , რაც ბუნებრივია“ – ----- საკარო პოეზიისთვის შემუშავებული პოეტიკისა და ესთეტიკური ----- .

- (ა) ხელოვნურობისადმი ერთგვარი სწრაფვა / ცუდია ის / გულისხმობდა / ნორმების უარყოფას
- (ბ) ყოველგვარი ხელოვნურობის უარყოფა / კარგია ის / ამკვიდრებდა / ნორმებისადმი მორჩილებას
- (გ) ხელოვნურობისადმი ერთგვარი სწრაფვა / ცუდია ის / უპირისპირდებოდა / ნორმების დაცვას
- (დ) ყოველგვარი ხელოვნურობის უარყოფა / კარგია ის / მიმართული იყო / ნორმების წინააღმდეგ

განვიხილოთ პასუხის თითოეული ვარიანტი:

(ა) შექსპირის სონეტების მთელ ციკლს ლაიტმოტივად გასდევს ხელოვნურობისადმი ერთგვარი სწრაფვა. მის მიერ აღიარებული ფორმულა – „ცუდია ის, რაც ბუნებრივია“ – გულისხმობდა საკარო პოეზიისთვის შემუშავებული პოეტიკისა და ესთეტიკური ნორმების უარყოფას.

პირველ წინადადებაში აღნიშნულია, რომ შექსპირის პოეზიის ძირითადი (სახელმძღვანელო) პრინციპი ხელოვნურობისაა სწრაფვა იყო. მეორე წინადადებაში ზემოთ აღნიშნული პრინციპი ილუსტრირებულია ფორმულით: „ცუდია ის, რაც ბუნებრივია“. მაგრამ ამ ფორმულის მნიშვნელობა განმარტებულია, როგორც იმდროინდელი საკარო პოეზიისთვის შემუშავებული ნორმების, ანუ „ხელოვნურის“ და არა „ბუნებრივის“ უარყოფა. ამგვარად, წინადადება შეიცავს აზრობრივ წინააღმდეგობას და პასუხის ეს ვარიანტი არასწორია.

(ბ) შექსპირის სონეტების მთელ ციკლს ლაიტმოტივად გასდევს ყოველგვარი ხელოვნურობის უარყოფა. მის მიერ აღიარებული ფორმულა – „კარგია ის, რაც ბუნებრივია“ – ამკვიდრებდა საკარო პოეზიისთვის შემუშავებული პოეტიკისა და ესთეტიკური ნორმებისადმი მორჩილებას.

პირველ წინადადებაში შექსპირის სონეტების ძირითად პრინციპად დასახელებულია ხელოვნურობის უარყოფა. მეორე წინადადებაში ეს პრინციპი ილუსტრირებულია ფორმულით – „კარგია ის, რაც ბუნებრივია“, მაგრამ შემდეგ ნათქვამია, რომ ის საკარო პოეზიის ნორმებისადმი მორჩილებას მოითხოვდა. საკარო პოეზიისთვის შემუშავებული ნორმები კი ხელოვნურია, და მათ მორჩილებას შეუძლებელია მოითხოვდეს „ყოველგვარი ხელოვნურობის უარყოფის“ პრინციპი. ამგვარად, წინადადება წინააღმდეგობას შეიცავს და პასუხის ეს ვარიანტი არასწორია.

(გ) შექსპირის სონეტების მთელ ციკლს ლაიტმოტივად გასდევს ხელოვნურობისადმი ერთგვარი სწრაფვა. მის მიერ აღიარებული ფორმულა – „ცუდია ის, რაც ბუნებრივია“ – უპირისპირდებოდა საკარო პოეზიისთვის შემუშავებული პოეტიკისა და ესთეტიკური ნორმების დაცვას.

პირველ წინადადებაში შექსპირის სონეტების ძირითად პრინციპად დასახელებულია ხელოვნურობისაა სწრაფვა. მეორე წინადადებაში ეს პრინციპი ილუსტრირებულია

ფორმულით – „ცუდია ის, რაც ბუნებრივია“, თუმცა შემდეგ ნათქვამია, რომ ბუნებრიობის უარყოფა უპირისპირდებოდა იმდროინდელი საკარო პოეზიისთვის შემუშავებული ნორმების დაცვას. მაგრამ ბუნებრიობის უარყოფა და ხელოვნურობისკენ სწრაფვა არ უპირისპირდება ხელოვნურად შემუშავებული ნორმების დაცვას. მაშასადამე, პასუხის ეს ვარიანტი არასწორია.

(დ) შექსპირის სონეტების მთელ ციკლს ლაიტმოტივად გასდევს ყოველგვარი ხელოვნურობის უარყოფა. მის მიერ აღიარებული ფორმულა – „კარგია ის, რაც ბუნებრივია“ – მიმართული იყო საკარო პოეზიისთვის შემუშავებული პოეტიკისა და ესთეტიკური ნორმების წინააღმდეგ.

პირველ წინადადებაში აღნიშნულია, რომ შექსპირის პოეზიის ძირითადი პრინციპი ხელოვნურობის უარყოფა იყო. მეორე წინადადებაში ეს პრინციპი ილუსტრირებულია ფორმულით – „კარგია ის, რაც ბუნებრივია“, და ნათქვამია, რომ ბუნებრიობისკენ სწრაფვა ეწინააღმდეგებოდა იმდროინდელი საკარო პოეზიისთვის შემუშავებულ ნორმებს. წინადადება აზრობრივად გამართულია, მაშასადამე, პასუხის ეს ვარიანტი სწორია.

3. სუბიექტი და ობიექტი, არსებითად, ურთიერთდაკავშირებული ცნებებია: პირველი აღნიშნავს იმას, ვინც რაიმეს აკეთებს ან შეიმეცნებს, მეორე კი იმას, რაც პირველის მიერ კეთდება ან შეიმეცნება. ასე რომ, სუბიექტი და ობიექტი, გარკვეულწილად, ----- კიდეც ერთმანეთს. ----- ეს ----- კი იქცევა, როგორც, მაგალითად, საკუთარი თავის შემეცნებისას, როდესაც ----- შემეცნებელი და მისი შემეცნების საგანი.

(ა) უპირისპირდებიან / მიუხედავად ამისა, / დაპირისპირება იგივეობადაც / ერთმანეთს გამორიცხავენ

(ბ) თანხედებიან / სწორედ ამიტომ / თანხვედრა დაპირისპირებადაც / ერთმანეთს გამორიცხავენ

(გ) უპირისპირდებიან / თუმცა ზოგჯერ / დაპირისპირება იგივეობადაც / ერთი და იგივეა

(დ) თანხედებიან / შესაბამისად / თანხვედრა დაპირისპირებადაც / ერთი და იგივეა

პასუხის თითოეული ვარიანტის განხილვამდე აღვნიშნოთ, რომ აქ სამი წინადადებაა წარმოდგენილი: პირველში განმარტებულია სუბიექტისა და ობიექტის ცნებები. კავშირი „ასე რომ“ მიგვანიშნებს, რომ მეორე წინადადებაში მოცემული უნდა იყოს პირველი წინადადებიდან გამომდინარე დასკვნა.

(ა) სუბიექტი და ობიექტი, არსებითად, ურთიერთდაკავშირებული ცნებებია: პირველი აღნიშნავს იმას, ვინც რაიმეს აკეთებს ან შეიმეცნებს, მეორე კი იმას, რაც პირველის მიერ კეთდება ან შეიმეცნება. ასე რომ, სუბიექტი და ობიექტი, გარკვეულწილად, უპირისპირდებიან კიდეც ერთმანეთს. მიუხედავად ამისა, ეს დაპირისპირება იგივეობადაც კი იქცევა, როგორც, მაგალითად, საკუთარი თავის შემეცნებისას, როდესაც ერთმანეთს გამორიცხავენ შემეცნებელი და მისი შემეცნების საგანი.

მეორე წინადადებაში ნათქვამია, რომ სუბიექტი და ობიექტი უპირისპირდებიან კიდეც ერთმანეთს (რაც გამომდინარეობს მათი განსაზღვრებიდან). შესიტყვება „მიუხედავად ამისა“ გულისხმობს, რომ მესამე წინადადებაში მოყვანილი უნდა იყოს საპირისპირო თვალსაზრისი. მართლაც, ამ წინადადების მიხედვით, საკუთარი თავის შემეცნებისას სუბიექტისა და ობიექტის დაპირისპირება იგივეობად იქცევა. მაგრამ აშკარაა, რომ მესამე წინადადება წინააღმდეგობრივ მსჯელობას შეიცავს, რადგან თუ საკუთარი თავის შემეცნებისას სუბიექტისა და ობიექტის დაპირისპირება იგივეობად იქცევა, მაშინ შეუძლებელია, რომ ისინი გამორიცხავდნენ ერთმანეთს.

(ბ) სუბიექტი და ობიექტი, არსებითად, ურთიერთდაკავშირებული ცნებებია: პირველი აღნიშნავს იმას, ვინც რაიმეს აკეთებს ან შეიმეცნებს, მეორე კი იმას, რაც პირველის მიერ კეთდება ან შეიმეცნება. ასე რომ, სუბიექტი და ობიექტი, გარკვეულწილად, თანხვედრიან კიდევ ერთმანეთს. სწორედ ამიტომ ეს თანხვედრა დაპირისპირებადაც კი იქცევა, როგორც, მაგალითად, საკუთარი თავის შემეცნებისას, როდესაც ერთმანეთს გამორიცხავენ შემეცნებელი და მისი შემეცნების საგანი.

მეორე წინადადებაში ნათქვამია, რომ სუბიექტი და ობიექტი, გარკვეულწილად, თანხვედრიან ერთმანეთს, ეს თვალსაზრისი კი უშუალოდ არ გამომდინარეობს სუბიექტისა და ობიექტის ურთიერთმიმართების იმ განსაზღვრებიდან, რომელიც პირველ წინადადებაშია მოცემული. მაკავშირებელი სიტყვები „სწორედ ამიტომ“ მიუთითებს, რომ მეორე წინადადებაში მოცემული უნდა იყოს მესამე წინადადებაში დასახელებული ფაქტის მიზეზი. მეორე და მესამე წინადადებები შემდეგნაირად იკითხება: ვინაიდან სუბიექტი და ობიექტი თანხვედრიან ერთმანეთს, ამიტომ ეს თანხვედრა დაპირისპირებად იქცევა. ეს აზრობრივად გაუმართავი გამონათქვამია. ამასთან, საკუთარი თავის შემეცნებისას სუბიექტი და მისი შესამეცნებელი ობიექტი ერთმანეთს ემთხვევა, ამიტომ შეუძლებელია, რომ ისინი გამორიცხავდნენ ერთმანეთს.

(გ) სუბიექტი და ობიექტი, არსებითად, ურთიერთდაკავშირებული ცნებებია: პირველი აღნიშნავს იმას, ვინც რაიმეს აკეთებს ან შეიმეცნებს, მეორე კი იმას, რაც პირველის მიერ კეთდება ან შეიმეცნება. ასე რომ, სუბიექტი და ობიექტი, გარკვეულწილად უპირისპირდებიან კიდევ ერთმანეთს. თუმცა ზოგჯერ ეს დაპირისპირება იგივეობადაც კი იქცევა, როგორც, მაგალითად, საკუთარი თავის შემეცნებისას, როდესაც ერთი და იგივეა შემეცნებელი და მისი შემეცნების საგანი.

მეორე წინადადებაში ნათქვამია, რომ სუბიექტი და ობიექტი, გარკვეულწილად, უპირისპირდებიან კიდევ ერთმანეთს (რაც გამომდინარეობს მათი განსაზღვრებიდან). კავშირი „თუმცა“ გულისხმობს, რომ მესამე წინადადებაში მოხსენიებული უნდა იყოს ისეთი თვალსაზრისი ან ფაქტი, რომელიც უპირისპირდება მთელ წინა მსჯელობას. ამ წინადადებიდან ვიგებთ, რომ საკუთარი თავის შემეცნებისას სუბიექტი და ობიექტი თანხვედრა ერთმანეთს და მათი დაპირისპირება იგივეობად იქცევა. სამივე წინადადება აზრობრივად შეესაბამება ერთმანეთს. მაშასადამე, ეს პასუხი სწორია.

(დ) სუბიექტი და ობიექტი, არსებითად, ურთიერთდაკავშირებული ცნებებია: პირველი აღნიშნავს იმას, ვინც რაიმეს აკეთებს ან შეიმეცნებს, მეორე კი იმას, რაც პირველის მიერ კეთდება ან შეიმეცნება. ასე რომ, სუბიექტი და ობიექტი, გარკვეულწილად, თანხვედრიან კიდევ ერთმანეთს. შესაბამისად, ეს თანხვედრა დაპირისპირებადაც კი იქცევა, როგორც, მაგალითად, საკუთარი თავის შემეცნებისას, როდესაც ერთი და იგივეა შემეცნებელი და მისი შემეცნების საგანი.

მეორე წინადადებაში ნათქვამია, რომ სუბიექტი და ობიექტი, გარკვეულწილად, თანხვედრიან ერთმანეთს, ეს თვალსაზრისი კი უშუალოდ არ გამომდინარეობს სუბიექტისა და ობიექტის ურთიერთმიმართების იმ განსაზღვრებიდან, რომელიც პირველ წინადადებაშია მოცემული. კავშირი „შესაბამისად“ გულისხმობს, რომ მესამე წინადადება აზრობრივად უნდა ეთანხმებოდეს პირველსა და მეორე წინადადებებს, მაგრამ ის არა მარტო არ შეესაბამება პირველს (რომელშიც არაა საუბარი სუბიექტისა და ობიექტის თანხვედრის შესახებ), არამედ თავისთავადაც არასწორია – საკუთარი თავის შემეცნებისას სუბიექტი და მისი შესამეცნებელი ობიექტი ერთმანეთს ემთხვევა, ამიტომ შეუძლებელია, რომ მათი თანხვედრა დაპირისპირებად იქცეს.

4. უილიამ ტერნერი ხშირად ხატავდა ნისლიან ლონდონს, ნაწვიმარ ქუჩებს. ოსკარ უაილდი ამტკიცებდა, რომ ლონდონის ----- . ამ ----- გამოსჭვივის ხელოვნების ქმედითობის იდეა. ----- , ის ----- .

- (ა) ნისლმა შექმნა ტერნერის ფერწერა / შეფასებაში / ხელოვნების ქმედითობას განაპირობებს სამყაროს მრავალფეროვნება / ვერ ქმნის სამყაროს ხედვის წესს
- (ბ) ნისლი ტერნერის ფერწერამ შექმნა / პარადოქსულ მტკიცებაში / ხელოვნების ქმედითობას განაპირობებს სამყაროს მრავალფეროვნება / ქმნის თვალს, რომელიც აღიქვამს სილამაზეს, ყურს, რომელიც სწვდება ბგერათა ჰარმონიას
- (გ) ნისლმა შექმნა ტერნერის ფერწერა / შეფასებაში / ხელოვნება აყალიბებს სამყაროს ხედვის წესს / სრულყოფილად ვერ ასახავს სამყაროს ფერადოვნებას
- (დ) ნისლი ტერნერის ფერწერამ შექმნა / პარადოქსულ მტკიცებაში / ხელოვნება აყალიბებს სამყაროს ხედვის წესს / ქმნის თვალს, რომელიც აღიქვამს სილამაზეს, ყურს, რომელიც სწვდება ბგერათა ჰარმონიას

(ა) უილიამ ტერნერი ხშირად ხატავდა ნისლიან ლონდონს, ნაწვიმარ ქუჩებს. ოსკარ უაილდი ამტკიცებდა, რომ ლონდონის ნისლმა შექმნა ტერნერის ფერწერა. ამ შეფასებაში გამოსჭვივის ხელოვნების ქმედითობის იდეა. ხელოვნების ქმედითობას განაპირობებს სამყაროს მრავალფეროვნება, ის ვერ ქმნის სამყაროს ხედვის წესს.

პასუხის ამ ვარიანტში ერთმანეთს აზრობრივად უპირისპირდება მეორე და მესამე წინადადება – თუკი ლონდონის ნისლმა შექმნა ტერნერის ფერწერა, მაშინ ამ შეფასებაში ჩანს არა ხელოვნების ქმედითობის, არამედ სამყაროს, ბუნების ქმედითობის იდეა.

პირველ და მეორე ხარვეზებში ჩასასმელი სიტყვათა ჯგუფი (თუ სიტყვა), რომელიც პასუხის ამ ვარიანტშია მოცემული და აზრობრივ დაპირისპირებას განაპირობებს, პასუხის (გ) ვარიანტშიც მეორდება. მაშასადამე, (გ) პასუხიც არასწორია.

(ბ) უილიამ ტერნერი ხშირად ხატავდა ნისლიან ლონდონს, ნაწვიმარ ქუჩებს. ოსკარ უაილდი ამტკიცებდა, რომ ლონდონის ნისლი ტერნერის ფერწერამ შექმნა. ამ პარადოქსულ მტკიცებაში გამოსჭვივის ხელოვნების ქმედითობის იდეა. ხელოვნების ქმედითობას განაპირობებს სამყაროს მრავალფეროვნება, ის ქმნის თვალს, რომელიც აღიქვამს სილამაზეს, ყურს, რომელიც სწვდება ბგერათა ჰარმონიას.

პასუხის ამ ვარიანტში ერთმანეთს აზრობრივად უპირისპირდება მესამე და მეოთხე წინადადება – თუკი ლონდონის ნისლი ტერნერის ფერწერამ შექმნა, ანუ ხაზგასმულია ხელოვნების ქმედითობის იდეა, მაშინ ხელოვნების ქმედითობის განმაპირობებელი ვერ იქნება სამყაროს მრავალფეროვნება, პირიქით, ამ პარადოქსული მტკიცების თანახმად, სამყაროს მრავალფეროვნებას უნდა ქმნიდეს ხელოვნება.

(დ) უილიამ ტერნერი ხშირად ხატავდა ნისლიან ლონდონს, ნაწვიმარ ქუჩებს. ოსკარ უაილდი ამტკიცებდა, რომ ლონდონის ნისლი ტერნერის ფერწერამ შექმნა. ამ პარადოქსულ მტკიცებაში გამოსჭვივის ხელოვნების ქმედითობის იდეა. ხელოვნება აყალიბებს სამყაროს ხედვის წესს, ის ქმნის თვალს, რომელიც აღიქვამს სილამაზეს, ყურს, რომელიც სწვდება ბგერათა ჰარმონიას.

პასუხის ამ ვარიანტში წინადადებები (თუ წინადადების ნაწილები) აზრობრივად ეთანხმება (არ უპირისპირდება) ერთმანეთს – მტკიცებაში ლონდონის ნისლი ტერნერის ფერწერამ შექმნა (და ეს მართლაც პარადოქსული მტკიცებაა), აშკარად ჩანს ხელოვნების ქმედითობის იდეა. ამ იდეას შეესაბამება შემდეგი შეფასებაც – ხელოვნება აყალიბებს სამყაროს ხედვის წესს, ის ქმნის თვალს, რომელიც აღიქვამს სილამაზეს, ყურს, რომელიც სწვდება ბგერათა ჰარმონიას. ამრიგად, დავალების სწორი პასუხია (დ).

5. სიტყვა „მარტივი“ გულისხმობს ნაწილთა არარსებობას. ----- , მარტივი ----- საზოგადოებას, რომელიც ----- საზოგადოებებს, ვიდრე თავადაა; რომელიც არა მხოლოდ ამჟამადაა დაყვანილი ----- სეგმენტამდე, არამედ ----- მანამდე არსებული სეგმენტაციისა.

- (ა) მაშასადამე / უნდა დავარქვათ ყოველ / არ შეიცავს სხვა, იმაზე მარტივ / ერთადერთ / არც შეიცავს არავითარ ნიშანს
- (ბ) მიუხედავად ამისა / შესაძლებელია ვუწოდოთ / არ შეიცავს სხვა, იმაზე მარტივ / ერთადერთ / არც შეიცავს არავითარ ნიშანს
- (გ) მიუხედავად ამისა / შეუძლებელია დავარქვათ ყოველ / შეიცავს სხვა, იმაზე მარტივ / რამდენიმე / შეიცავს კიდევ უტყუარ ნიშნებს
- (დ) მაშასადამე / უნდა დავარქვათ ყოველ / შეიცავს სხვა, იმაზე მარტივ / რამდენიმე / შეიცავს კიდევ უტყუარ ნიშნებს

დავალების პირველ წინადადებაში მოცემულია ერთგვარი განმარტება სიტყვისა „მარტივი“. მეორე წინადადება კი ამ სიტყვის გამოყენებას შეეხება. განვიხილოთ პასუხის თითოეული ვარიანტი:

(ა) სიტყვა „მარტივი“ გულისხმობს ნაწილთა არარსებობას. მაშასადამე, მარტივი უნდა დავარქვათ ყოველ საზოგადოებას, რომელიც არ შეიცავს სხვა, იმაზე მარტივ საზოგადოებებს, ვიდრე თავადაა; რომელიც არა მხოლოდ ამჟამადაა დაყვანილი ერთადერთ სეგმენტამდე, არამედ არც შეიცავს არავითარ ნიშანს მანამდე არსებული სეგმენტაციისა.

პასუხის ამ ვარიანტში მეორე წინადადება იწყება მაკავშირებელი სიტყვით „მაშასადამე“, რაც იმაზე მიგვანიშნებს, რომ შემდგომში მოცემული აზრი უნდა შეესაბამებოდეს პირველ წინადადებაში მოცემულ განმარტებას. მართლაც, თუკი მარტივი ნაწილთა არარსებობას გულისხმობს, მაშინ მარტივი უნდა დავარქვათ ყოველ საზოგადოებას, რომელიც არ შეიცავს სხვა, იმაზე მარტივ საზოგადოებებს, ვიდრე თავადაა; რომელიც ამჟამად დაყვანილია ერთადერთ სეგმენტამდე (სეგმენტი – ნაწილი) და მანამდე არსებული სეგმენტაციის არავითარ ნიშანს არ შეიცავს, ამრიგად, (ა) პასუხი სწორია.

(ბ) სიტყვა „მარტივი“ გულისხმობს ნაწილთა არარსებობას. მიუხედავად ამისა, მარტივი შესაძლებელია ვუწოდოთ საზოგადოებას, რომელიც არ შეიცავს სხვა, იმაზე მარტივ საზოგადოებებს, ვიდრე თავადაა; რომელიც არა მხოლოდ ამჟამადაა დაყვანილი ერთადერთ სეგმენტამდე, არამედ არც შეიცავს არავითარ ნიშანს მანამდე არსებული სეგმენტაციისა.

პასუხის (ბ) ვარიანტში წინადადებებს შორის აზრობრივ შეუსაბამობას ქმნის მაკავშირებელი სიტყვები „მიუხედავად ამისა“: თუკი „მარტივი გულისხმობს ნაწილთა არარსებობას, მაშინ მარტივი შესაძლებელია ვუწოდოთ საზოგადოებას, რომელიც არ შეიცავს სხვა, იმაზე მარტივ საზოგადოებებს, ვიდრე თავადაა და ა.შ. ეს წინადადებები აზრობრივად ეთანხმება ერთმანეთს. ამიტომ მათ დასაკავშირებლად შესაძლებელია გამოვიყენოთ სიტყვები „ამიტომ“, „მაშასადამე“, „შესაბამისად“ და არა „მიუხედავად ამისა“.

(გ) სიტყვა „მარტივი“ გულისხმობს ნაწილთა არარსებობას. მიუხედავად ამისა, მარტივი შეუძლებელია დავარქვათ ყოველ საზოგადოებას, რომელიც შეიცავს სხვა, იმაზე მარტივ საზოგადოებებს, ვიდრე თავადაა; რომელიც არა მხოლოდ ამჟამადაა დაყვანილი რამდენიმე სეგმენტამდე, არამედ შეიცავს კიდევ უტყუარ ნიშნებს მანამდე არსებული სეგმენტაციისა.

პასუხის ამ ვარიანტშიც პირველი წინადადება მეორეს უკავშირდება სიტყვებით „მიუხედავად ამისა“, რაც იმაზე მიგვანიშნებს, რომ შემდგომში მოცემული მსჯელობა უნდა უპირისპირდებოდეს სიტყვის „მარტივი“ განმარტებას. მაგრამ მეორე წინადადებაში გადმოცემული აზრი ეთანხმება ამ განმარტებას: მარტივი ნაწილთა არარსებობას გულისხმობს, ის შესაძლებელია დავარქვათ სხვა საზოგადოებებისა თუ სეგმენტების შემცველ საზოგადოებას. ამიტომ ამ ორი წინადადების დაკავშირება სიტყვებით „მიუხედავად ამისა“ არასწორია.

(დ) სიტყვა „მარტივი“ გულისხმობს ნაწილთა არარსებობას. მაშასადამე, მარტივი უნდა დავარქვათ ყოველ საზოგადოებას, რომელიც შეიცავს სხვა, იმაზე მარტივ საზოგადოებებს, ვიდრე თავადაა; რომელიც არა მხოლოდ ამჟამადაა დაყვანილი რამდენიმე სეგმენტამდე, არამედ შეიცავს კიდევ უტყუარ ნიშნებს მანამდე არსებული სეგმენტაციისა.

რადგან პასუხის ამ ვარიანტში პირველი წინადადება მეორეს უკავშირდება სიტყვით „მაშასადამე“, მეორე წინადადებაში მოცემული მსჯელობა უნდა ეთანხმებოდეს სიტყვის „მარტივი“ განმარტებას. მარტივი შესაძლებელია (ან უნდა) დავარქვათ საზოგადოებას, რომელიც სხვა საზოგადოებებსა თუ სეგმენტებს არ შეიცავს. მეორე წინადადებაში კი საპირისპირო აზრია გამოთქმული – მარტივი უნდა დავარქვათ ყოველ საზოგადოებას, რომელიც შეიცავს სხვა, იმაზე მარტივ საზოგადოებებს, ვიდრე თავადაა, რომელიც არა მხოლოდ ამჟამადაა დაყვანილი რამდენიმე სეგმენტამდე, არამედ შეიცავს კიდევ უტყუარ ნიშნებს მანამდე არსებული სეგმენტაციისა.

ზოგადი რეკომენდაციები წინადადების შევსებისთვის:

- წინადადების შევსებისას მოსინჯეთ პასუხის ყველა ვარიანტი და მხოლოდ ამის შემდეგ გააკეთეთ არჩევანი;
- გაითვალისწინეთ, რომ წინადადებაში ყოველი ხაზის ნაცვლად უნდა ჩასვათ პასუხის ამა თუ იმ ვარიანტის ცალკეული ნაწილი. ეს ნაწილი შეიძლება შეიცავდეს ერთ ან რამდენიმე სიტყვას;
- თუ სავარაუდო პასუხებიდან შეარჩევთ ისეთ ვარიანტს, რომლის ნაწილთა წინადადებაში ჩასმით მიიღება გამართული აზრი, ეს ვარიანტი სწორ პასუხად უნდა მიიჩნიოთ, იმ შემთხვევაშიც კი, თუ შევსებული წინადადების შინაარსი არ შეესაბამება რეალობას, ან თქვენ არ ეთანხმებით მას.

დავალებები დამოუკიდებელი სამუშაოსთვის

1. მოდილიანის ფერწერაში ----- შეხვდებით ----- სახის გამომეტყველებას. ----- ამ პორტრეტების დამახასიათებელი ნიშანია. ----- , რომ პორტრეტების ფონს უმეტესად ----- კარი წარმოადგენს.

(ა) ხშირად / „იოლად წასაკითხ“ / გულჩახვეულობა / ამიტომ შემთხვევითია / მაგრად დაკეტილი

(ბ) ხშირად / „რთულად წასაკითხ“ / გულლიაობა / თუმცა გასაკვირი არაა / ფართოდ გაღებული

(გ) იშვიათად / „რთულად წასაკითხ“ / გულლიაობა / თუმცა გასაკვირია / ფართოდ გაღებული

(დ) იშვიათად / „იოლად წასაკითხ“ / გულჩახვეულობა / ამიტომ შემთხვევითი არ არის / მაგრად დაკეტილი

2. შუა საუკუნეების დროინდელი ერთ-ერთი მემკვიდრე წერს, რომ ხანძარმოდებულ ქალაქში ----- შენობათა ნგრევის ----- . ეს კიდევ ერთი არგუმენტია იმ მოსაზრების ----- , რომ შუა საუკუნეებში გრძნობად აღქმაში სმენა ----- მხედველობა.

(ა) მასზე ყველაზე ძლიერი შთაბეჭდილება მოახდინა / ხმამ და არა თვით ხანძრის ხილვამ / სასარგებლოდ / უფრო მნიშვნელოვან როლს ასრულებდა, ვიდრე –

(ბ) მასზე ყველაზე ძლიერი შთაბეჭდილება მოახდინა / ხილვამ და არა ნგრევის ხმამ / საწინააღმდეგოდ / არ იყო ისე მნიშვნელოვანი, როგორც

(გ) მასზე გაცილებით ნაკლებად იმოქმედა / ხმამ, ვიდრე – ხანძრის ხილვამ / საწინააღმდეგოდ / ნაკლები მნიშვნელობისა იყო, ვიდრე –

(დ) მასზე გაცილებით ნაკლებად იმოქმედა / ხილვამ, ვიდრე – ნგრევის ხმამ / სასარგებლოდ / არ იყო ისე მნიშვნელოვანი, როგორც

3. ტერმინი „მიბაძვა“ ხელოვნებაში სხვადასხვაგვარად ესმოდათ. ამჟამად ყოველი შემოქმედი ----- წარმოაჩინოს ----- . რენესანსის ეპოქაში მწერლობისა და ხელოვნების წარმომადგენლებთან ----- შეიმჩნეოდა – ისინი სიამაყით აცხადებდნენ, რომ ----- ანტიკურობის საუკეთესო ნიმუშებს.

(ა) ნაკლებადაა დაინტერესებული / საკუთარი თვითმყოფადობა და უარყოს „წინაპართა“ გავლენა / ანალოგიური ტენდენცია / არ ბაძავდნენ

(ბ) განსაკუთრებით დაინტერესებულია / საკუთარი თვითმყოფადობა, ისევე, როგორც „წინაპართა“ გავლენა საკუთარ შემოქმედებაზე / საპირისპირო ტენდენცია / ბაძავდნენ

(გ) განსაკუთრებით დაინტერესებულია / საკუთარი თვითმყოფადობა და უარყოს „წინაპართა“ გავლენა / საპირისპირო ტენდენცია / ბაძავდნენ

(დ) ნაკლებადაა დაინტერესებული / საკუთარი მიმბაძველობა, ისევე, როგორც „წინაპართა“ გავლენა საკუთარ შემოქმედებაზე / ანალოგიური ტენდენცია / ბაძავდნენ

4. როცა ვსაუბრობთ ----- , მაშინ ხომ ----- , როგორც მის ზღვარს. ამიტომ როცა ეს ----- მოგვევლინება, მაშინ მისტიფიკაციად ----- მივიჩნიოთ ის, რაც მოხდა.

(ა) შესაძლებელზე / თავისთავად ვგულისხმობთ შეუძლებელსაც / შეუძლებელი / არ უნდა

(ბ) შეუძლებელზე / ყოველთვის გამოვრიცხავთ შესაძლებელს / შესაძლებელი / არ უნდა

(გ) შესაძლებელზე / არასოდეს გამოვრიცხავთ შეუძლებელს / შეუძლებელი / უნდა

(დ) შეუძლებელზე / ყოველთვის ვგულისხმობთ შესაძლებელსაც / შესაძლებელი / უნდა

5. ერთი მხრივ, წარსულიდან მომავლისკენ და, მეორე მხრივ, მომავლიდან წარსულისკენ მიმართული მზერა ----- დაკვირვების ობიექტს. თუ მზერა წარსულიდან მომავლისკენაა მიმართული, აწმყოს ----- ერთობლიობად აღვიქვამთ. ----- როცა წარსულისკენ ვიხედებით, ----- .

- (ა) არ ცვლის / განსხვავებული ფაქტების / ასევე, / თანაბრად მოსალოდნელ შესაძლებლობათა მთელ ჯაჭვს ვხედავთ
- (ბ) სრულიად ცვლის / თანაბრად მოსალოდნელ შესაძლებლობათა / მაგრამ / რეალობას ფაქტის სტატუსი ენიჭება
- (გ) არ ცვლის / თანაბრად მოსალოდნელ შესაძლებლობათა / მაგრამ / განსხვავებულ შესაძლო შემთხვევათა ჯაჭვს ვხედავთ
- (დ) სრულიად ცვლის / განსხვავებული ფაქტების / ასევე, / რეალობას ფაქტის სტატუსი ენიჭება

6. საერთაშორისო ურთიერთობათა სისტემაში ძალთა წონასწორობის კონცეფციის ფუნქციაა ----- შენარჩუნება. ----- ძალთა წონასწორობა ამ სისტემაში ყოველთვის ----- არ გულისხმობს. ეს იქიდანაც ჩანს, რომ სახელმწიფოები ----- ძალთა წონასწორობის აღსადგენად.

- (ა) მშვიდობის და, შესაბამისად, არსებული სისტემის / თუმცა / ომს / მშვიდობას იცავენ
- (ბ) არა მშვიდობის, არამედ თავად სისტემის / ამიტომ / მშვიდობას / ომს მიმართავენ ხოლმე
- (გ) არა საომარი მდგომარეობის აღკვეთა, არამედ მშვიდობის / ამიტომ / მშვიდობას / ომს თავს არიდებენ
- (დ) საომარი მდგომარეობის აღკვეთა და, შესაბამისად, მშვიდობის / თუმცა / ომს / ომს მიმართავენ ხოლმე

7. თეოფრასტეს აზრით, ----- განცხრომის სურვილთან წილნაყარი შეცოდება, ----- სიმწარესთან წილნაყარი დანაშაული. პირველ შემთხვევაში შემცოდე ----- სათამაშოდ ქცეული, მეორეში კი, პირიქით, შემცოდე ----- , რომელსაც სწორედ ეს უსამართლობა ----- .

- (ა) უფრო მეტი გმობის ღირსია / ვიდრე – / თვითონ ისწრაფვის უსამართლობისკენ, საკუთარი ვნებების / უსამართლობის მსხვერპლს უფრო ჰგავს / აღუძრავს რისხვას
- (ბ) უფრო მეტი გმობის ღირსია / ვიდრე – / განიცდის უსამართლობას, სხვათა ნება-სურვილის / თავად არის უსამართლობის ჩამდენი / აქცევს მსხვერპლად
- (გ) თანაბრად დასაგმობია როგორც / ასევე / თავად განიცდის უსამართლობას, სხვათა ნება-სურვილის / უსამართლობის მსხვერპლს უფრო ჰგავს / აღუძრავს რისხვას
- (დ) თანაბრად დასაგმობია როგორც / ასევე / თვითონ ისწრაფვის უსამართლობისკენ, საკუთარი ვნებების / თვითონ არის უსამართლობის ჩამდენი / აქცევს მსხვერპლად

ლოგიკა

ლოგიკის ბლოკის დავალებებით მოწმდება არსებული მონაცემების (წანამძღვრების) საფუძველზე დასკვნის* სწორად გამოტანისა და არგუმენტირების, აგრეთვე გარკვეული ფაქტების ასახსნელად შემოთავაზებული ვარაუდების შეფასების უნარი. დავალებები მრავალგვარი ფორმითაა წარმოდგენილი და მოითხოვს სხვადასხვა ლოგიკური ოპერაციის შესრულებას.

ტესტში ლოგიკის ბლოკის დავალებებს ახლავს ამგვარი ინსტრუქცია:

ამ სახის დავალებები განსხვავდება ერთმანეთისგან წინასწარი მონაცემებისა და გამოსატანი დასკვნების თვალსაზრისით. ამიტომ განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციეთ შეკითხვას, რომელიც ახლავს თითოეულ დავალებას და მოცემული ვარიანტებიდან აირჩიეთ შესაბამისი პასუხი.

ზოგიერთ შეკითხვაზე პასუხის გაცემას გაგიადვილებთ მონაცემების გამოსახვა ნახაზის ან დიაგრამის ფორმით.

ლოგიკის ბლოკში სამი ტიპის დავალებებია:

1. დავალებები, რომლებიც ობიექტთა ჯგუფებს (სიმრავლეებს), ასევე დებულებებს შორის მიმართებებს ეხება;
2. დავალებები, რომლებშიც ძირითადი აქცენტი ობიექტებს შორის სივრცით მიმართებებზეა გადატანილი;
3. დავალებები, რომლებშიც გარკვეული პირობების გათვალისწინებით უკვე გამოტანილია დასკვნები ან გამოთქმულია ვარაუდები, და საჭიროა მათი განმამტკიცებელი თუ უარყოფელი/დამრღვევი არგუმენტების მოძიება.

დავალებებში მონაცემები წარმოდგენილია დებულებების (წანამძღვრების) სახით. დებულებებში მოცემულ ობიექტებს გარკვეული თვისებები მიეწერება, მაგ.: ყველა ლიმონი ყვითელია. *ლიმონი* ამ შემთხვევაში ობიექტია, *ყვითელი* თვისებაა. თვისებები ძალზე მრავალფეროვანია, მაგ.: „მაღალია“, „უყვარს მარწყვი“, „დადის თეატრში“, „ხმამაღლა ყეფს“ და ა.შ.

დავალებებში ზოგჯერ შეგხვდებათ ისეთი მონაცემები, რომლებიც არ შეესატყვისება სინამდვილეს, არაა ჭეშმარიტი. მაგ.: „მხოლოდ ჟირაფებს აქვთ ფრთები“, ან „ყველა სევდიანი ადამიანი იცინის“. მაგრამ თქვენი ამოცანაა, იპოვოთ ის ერთადერთი პასუხი, რომელიც ლოგიკურად გამომდინარეობს წანამძღვრებიდან, და არა ის, რომელიც რეალობას მეტად შეესატყვისება. ამიტომ დავალების შესრულებისას ნუ დაეყრდნობით საკუთარ გამოცდილებასა თუ ცოდნას, რომელიც დავალების პირობაში მოცემულ სიტუაციას უკავშირდება; ლოგიკური მსჯელობა ააგეთ მხოლოდ დავალების მონაცემებზე (წანამძღვრებზე) დაყრდნობით და შემდეგ აირჩიეთ პასუხი.

* კრებულში გამოყენებულ ცნებებს – *მონაცემი* და *დასკვნა* – მეცნიერულ ტერმინოლოგიაში შეესაბამება *წანამძღვარი* და *დანასკვი*.

ნიმუშები და განმარტებები:

1. მოცემულია:

- ყველაფერი, რაც ბრწყინავს, ოქრო არ არის.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელ დებულებას აქვს იგივე შინაარსი, რაც მოცემულს?

- (ა) არსებობს ისეთი ოქრო, რომელიც არ ბრწყინავს
- (ბ) რაც ოქრო არ არის, არ ბრწყინავს
- (გ) ზოგიერთი რამ, რაც ბრწყინავს, არ არის ოქრო
- (დ) რაც ბრწყინავს, არ არის ოქრო

მოცემულ დებულებაში საუბარია ობიექტთა ორ ჯგუფზე: 1. ყველაფერი, რაც ბრწყინავს და 2. ყველაფერი, რაც არის ოქრო. დებულების თანახმად, ამ ჯგუფებს შორის შემდეგი მიმართებაა: პირველი ჯგუფი (მბრწყინავი ობიექტები) მოიცავს ისეთ ობიექტებს (ერთს მაინც), რომლებიც არ მიეკუთვნება მეორე ჯგუფს (ოქროს ობიექტებს), ანუ არსებობს ერთი მაინც ობიექტი, რომელიც მიეკუთვნება პირველ (მბრწყინავი ობიექტების) ჯგუფს და არ მიეკუთვნება მეორე (ოქროს ობიექტების) ჯგუფს.

დავალების შესასრულებლად განვიხილოთ პასუხის თითოეული ვარიანტი:

(ა) არსებობს ისეთი ოქრო, რომელიც არ ბრწყინავს.

ამ დებულებით ნათქვამია, რომ არსებობს ერთი მაინც ისეთი ობიექტი, რომელიც მიეკუთვნება ოქროს ობიექტების ჯგუფს და არ მიეკუთვნება მბრწყინავი ობიექტების ჯგუფს. ეს კი განსხვავდება დავალებაში მოცემული დებულების შინაარსისგან და, შესაბამისად, პასუხის ეს ვარიანტი არასწორია.

(ბ) რაც ოქრო არ არის, არ ბრწყინავს.

ამ დებულების მიხედვით, თუ ობიექტი არ მიეკუთვნება ოქროს ობიექტების ჯგუფს, ის არც მბრწყინავ ობიექტთა ჯგუფს მიეკუთვნება, რაც იმას ნიშნავს, რომ ყველაფერი, რაც ბრწყინავს, ოქროა. ეს ეწინააღმდეგება დავალებაში მოცემულ დებულებას. შესაბამისად, პასუხის ეს ვარიანტი არასწორია.

(გ) ზოგიერთი რამ, რაც ბრწყინავს, არ არის ოქრო.

ამ დებულებით ნათქვამია, რომ არსებობს ისეთი ობიექტები (ერთი მაინც), რომლებიც ბრწყინავს, მაგრამ ოქრო არ არის, ანუ მბრწყინავ ობიექტთა ჯგუფი მოიცავს ისეთ ობიექტებს (ერთს მაინც), რომლებსაც არ მოიცავს ოქროს ობიექტების ჯგუფი. ეს კი იგივეა, რაც დავალებაში მოცემული დებულების შინაარსი და, შესაბამისად, პასუხის ეს ვარიანტი სწორია.

(დ) რაც ბრწყინავს, არ არის ოქრო.

ამ დებულებით ნათქვამია, რომ თუ ობიექტი მიეკუთვნება მბრწყინავი ობიექტების ჯგუფს, მაშინ ის არ მიეკუთვნება ოქროს ობიექტების ჯგუფს, ანუ პირველ და მეორე ჯგუფებს არც ერთი საერთო ობიექტი არ აქვთ. ხოლო მოცემულობა არ გამორიცხავს იმას, რომ ამ ჯგუფებს საერთო ობიექტი ჰქონდეთ. შესაბამისად, ამ დებულებას მოცემული დებულებისგან განსხვავებული შინაარსი აქვს და პასუხის ეს ვარიანტი არასწორია.

3. მოცემულია:

- ყველა ბიჭს, რომელსაც აქვს შავი თმა, აცვია ჭინსი;
- ყოველი გოგონა თუ ბიჭი, რომელსაც ჭინსი აცვია, უკრავს გიტარაზე.

დავუშვათ, ეს ორი დებულება ჭეშმარიტია. რომელი დასკვნა გამომდინარეობს მათგან აუცილებლად?

- (ა) ბიჭებს, რომლებიც უკრავენ გიტარაზე, აქვთ შავი თმა
- (ბ) გოგონებს, რომლებიც უკრავენ გიტარაზე, აცვიათ ჭინსი
- (გ) ბიჭები, რომლებსაც აქვთ შავი თმა, უკრავენ გიტარაზე
- (დ) გოგონები, რომლებსაც არ აცვიათ ჭინსი, არ უკრავენ გიტარაზე

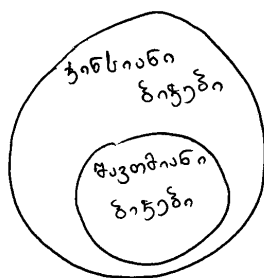
უპირველეს ყოვლისა, ყურადღება მივაქციოთ, რომ მეორე წანამძღვარი ფაქტობრივად არის ორი წინადადების ერთიანობა: „ყველა ბიჭი, რომელსაც აცვია ჭინსი, უკრავს გიტარაზე“ და „ყველა გოგონა, რომელსაც აცვია ჭინსი, უკრავს გიტარაზე“.

შესაბამისად, დავალებაში გვაქვს სამი წანამძღვარი:

1. ყველა ბიჭს, რომელსაც აქვს შავი თმა, აცვია ჭინსი;
2. ყველა ბიჭი, რომელსაც აცვია ჭინსი, უკრავს გიტარაზე;
3. ყველა გოგონა, რომელსაც აცვია ჭინსი, უკრავს გიტარაზე.

სამივე წანამძღვარსა და პასუხის ვარიანტებში საუბარია ობიექტთა შემდეგ სიმრავლეებზე: შავთმიან ბიჭებზე, ჭინსიან ბიჭებზე, ბიჭებზე, რომლებიც გიტარაზე უკრავენ, ჭინსიან გოგონებზე და გოგონებზე, რომლებიც გიტარაზე უკრავენ.

პირველი წანამძღვრის მიხედვით, თუკი ბიჭს აქვს შავი თმა, მას აუცილებლად აცვია ჭინსი. მაგრამ აქ არაფერია ნათქვამი იმის შესახებ, ჭინსი მხოლოდ შავთმიან ბიჭებს აცვიათ თუ სხვებსაც. თუ შავთმიანი ბიჭებისა და ჭინსიანი ბიჭების სიმრავლეებს წრეებით გამოვსახავთ, შავთმიანი ბიჭების აღმნიშვნელი წრე ჭინსიანი ბიჭების აღმნიშვნელ წრეში ჩაიხაზება ან დაემთხვევა მას.

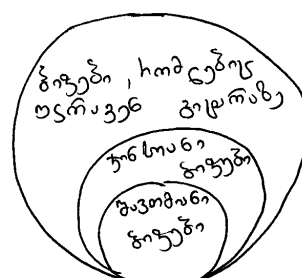

დიაგრამა 1

დიაგრამა 2

ზუსტად ასევე, მეორე წანამძღვრის მიხედვით, თუკი ბიჭს აცვია ჭინსი, იგი აუცილებლად უკრავს გიტარაზე. მაგრამ აქ არაფერია ნათქვამი იმის შესახებ, გიტარაზე მხოლოდ ჭინსიანი ბიჭები უკრავენ, თუ – სხვებიც. შესაბამისად, იმ ბიჭების სიმრავლის აღმნიშვნელი წრე, რომლებიც უკრავენ გიტარაზე, შეიძლება მოიცავდეს ჭინსიანი ბიჭების აღმნიშვნელ წრეს ან ემთხვეოდეს მას. პირველი ორი წანამძღვრის მიხედვით, დიაგრამა ბიჭებისათვის ასეთ სახეს მიიღებს:

დიაგრამა 3

მნიშვნელოვანია გვახსოვდეს, რომ საშუალო წრე შეიძლება ემთხვეოდეს პატარას, ხოლო დიდი – საშუალოს, ანუ შესაძლებელია სამივე წრე ერთმანეთს ემთხვეოდეს.

გოგონებისათვის დიაგრამა უფრო მარტივია, რადგან გოგონებს მხოლოდ მესამე წანამძღვარი ეხება: ყველა ჭინიანი გოგონა უკრავს გიტარაზე; ამავე დროს, ეს წანამძღვარი არაფერს გვაუწყებს იმის შესახებ, ჭინიანი გოგონების გარდა სხვა გოგონებიც უკრავენ თუ არა გიტარაზე. შესაბამისად, დიაგრამა ასეთი სახის იქნება:

დიაგრამა 4

ამ დავალების შესრულება გულისხმობს მოცემულობის სამივე ნაწილის შეჯერებას და ამის საფუძველზე დასკვნის გამოტანას.

აგებული დიაგრამების მიხედვით განვიხილოთ პასუხების შესაძლო ვარიანტები:

(ა) ბიჭებს, რომლებიც უკრავენ გიტარაზე, აქვთ შავი თმა.

მე-3 დიაგრამიდან ჩანს, რომ იმ ბიჭების სიმრავლე, რომლებიც უკრავენ გიტარაზე, შეიძლება უფრო ფართო იყოს, ვიდრე შავთმიანი ბიჭებისა. მიუხედავად იმისა, რომ ყველა შავთმიანი ბიჭი უკრავს გიტარაზე, ყველა ბიჭს, რომელიც უკრავს გიტარაზე, შეიძლება არ ჰქონდეს შავი თმა. პასუხის ეს ვარიანტი არაა სწორი.

(ბ) გოგონებს, რომლებიც უკრავენ გიტარაზე, აცვიათ ჭინსი.

მე-4 დიაგრამიდან ჩანს, რომ იმ გოგონათა სიმრავლე, რომლებიც უკრავენ გიტარაზე, შეიძლება უფრო ფართო იყოს, ვიდრე ჭინიანი გოგონებისა. შესაბამისად, აუცილებელი არაა, რომ გოგონებს, რომლებიც უკრავენ გიტარაზე, ეცვათ ჭინსი. პასუხის ეს ვარიანტიც არაა სწორი.

(გ) ბიჭები, რომლებსაც აქვთ შავი თმა, უკრავენ გიტარაზე.

მე-3 დიაგრამიდან ჩანს, რომ შავთმიანი ბიჭების წრე იმ ბიჭების წრეშია მოქცეული, რომლებიც გიტარაზე უკრავენ, ე. ი. ყველა შავთმიანი ბიჭი აუცილებლად უკრავს გიტარაზე. პასუხის ეს ვარიანტი სწორია.

(დ) გოგონები, რომლებსაც არ აცვიათ ჭინსი, არ უკრავენ გიტარაზე.

მე-4 დიაგრამიდან ჩანს, რომ იმ გოგონათა სიმრავლე, რომლებიც უკრავენ გიტარაზე, შეიძლება უფრო ფართო იყოს, ვიდრე ჭინიანი გოგონებისა. შესაბამისად, არაა გამორიცხული, რომ გოგონა, რომელსაც არ აცვია ჭინსი, უკრავდეს გიტარაზე. პასუხის ეს ვარიანტი არაა სწორი.

4. მოცემულია ორი დებულება:

- დოლი სასიამოვნო სანახაობაა;
- ზოგადად, ცხენების ჭენება სასიამოვნო სანახაობაა.

მაშასადამე, შეიძლება დავასკვნათ:

არაბული ჯიშის ცხენების დოლი სასიამოვნო სანახაობაა.

ეს დასკვნა:

- (ა) გამომდინარეობს მხოლოდ ერთობლივად ორივე დებულებიდან
- (ბ) გამომდინარეობს თითოეული დებულებიდან ცალ-ცალკე
- (გ) გამომდინარეობს მხოლოდ ერთი რომელიმე დებულებიდან
- (დ) არ გამომდინარეობს მოცემული დებულებებიდან

პირველი დებულების თანახმად, დოლი სასიამოვნო სანახაობაა. ეს ეხება, ზოგადად, ყოველგვარ დოლს. ამიტომ შეუძლებელია დოლის კერძო შემთხვევა – არაბული ჯიშის ცხენების დოლი – არ იყოს სასიამოვნო სანახაობა. ამგვარად, დასკვნა – *არაბული ჯიშის ცხენების დოლი სასიამოვნო სანახაობაა* – გამომდინარეობს პირველი დებულებიდან.

მეორე დებულების მიხედვით, ზოგადად, ცხენების ჭენება სასიამოვნო სანახაობაა. ვინაიდან დოლი არის ცხენების ჭენება (კონკრეტული მიზნით – გამარჯვებულის გამოსავლენად), ხოლო ცხენების სიმრავლე მოიცავს არაბულ ცხენებსაც, ამიტომ არაბული ცხენების დოლიც სასიამოვნო სანახაობაა. მაშასადამე, ზემომოყვანილი დასკვნა გამომდინარეობს მეორე დებულებიდანაც.

როგორც ვხედავთ, დავალებაში წარმოდგენილი დასკვნა გამომდინარეობს მოცემულობის როგორც პირველი, ასევე მეორე დებულებიდან (ორივე დებულებიდან ცალ-ცალკე). თუ დასკვნა გამომდინარეობს პირველი ან მეორე დებულებიდან, ის გამომდინარეობს ორივედანაც, თუმცა ორივე დებულება არაა აუცილებელი ამ დასკვნის გამოსატანად. შესაბამისად, სწორი არაა (ა) პასუხი, რომლის თანახმად, ეს დასკვნა გამომდინარეობს **მხოლოდ** ერთობლივად ორივე დებულებიდან.

ამრიგად, სწორია (ბ) პასუხი.

5. მოცემულია:

- თუ იაღონს რაიმე სიამოვნებს, ის კარგად გალობს;
- იაღონს სიამოვნებს, როდესაც ცისარტყელას ხედავს.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი დებულება გამომდინარეობს ამ წანამძღვრებიდან?

- (ა) თუ იაღონი ცისარტყელას ვერ ხედავს, კარგად ვერ გალობს
- (ბ) თუ იაღონი კარგად გალობს, ის ცისარტყელას ხედავს
- (გ) თუ იაღონი კარგად არ გალობს, ის ცისარტყელას ვერ ხედავს
- (დ) თუ იაღონი კარგად გალობს, მას რაღაც სიამოვნებს

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, შეკითხვა – *ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი დებულება გამომდინარეობს ამ წანამძღვრებიდან?* – იგივეა, რაც შეკითხვა: რომელი დებულებაა აუცილებლად ჭეშმარიტი დავალების მოცემულობის განხორციელების შემთხვევაში? სხვა სიტყვებით, რომელი დებულება არ შეიძლება იყოს მცდარი, თუკი წანამძღვრები (ე. ი. მონაცემები) ჭეშმარიტია?

პირველი წანამძღვრის თანახმად, იაღონი კარგად გალობს, როდესაც მას რაიმე სიამოვნება (თუმცა ამით არ გამოირიცხება, რომ ის შეიძლება კარგად გალობდეს სხვა შემთხვევებშიც). ხოლო მეორე წანამძღვრის თანახმად, ცისარტყელას დანახვა იაღონისთვის სასიამოვნოა. ამრიგად, წანამძღვრების შინაარსი შეგვიძლია ასე წარმოვადგინოთ: თუ იაღონი ცისარტყელას ხედავს, მას ეს სიამოვნება (თუ პირველი, მაშინ მეორე), ხოლო როცა მას რაღაც სიამოვნება, ის კარგად გალობს (თუ მეორე, მაშინ მესამე). აქედან კი გამომდინარეობს დებულება: თუ იაღონი ცისარტყელას ხედავს, ის კარგად გალობს (თუ პირველი, მაშინ მესამე). მაშასადამე, შეუძლებელია, იაღონი ცისარტყელას ხედავდეს და კარგად არ გალობდეს, რაც, თავის მხრივ, იმას ნიშნავს, რომ თუ იაღონი კარგად არ გალობს, მაშინ ის ცისარტყელას ვერ ხედავს. ამრიგად, სწორი პასუხია (გ).

ახლა სხვა პასუხები განვიხილოთ. იმის ნათელსაყოფად, რომ ეს დებულებები არ გამომდინარეობს მოცემული წანამძღვრებიდან, უნდა ვაჩვენოთ, რომ ისინი შეიძლება მცდარი იყოს მაშინ, როდესაც ორივე წანამძღვარი ჭეშმარიტია.

დავუშვათ, რომ ორივე წანამძღვარი ჭეშმარიტია, და ვნახოთ, შეიძლება თუ არა ასეთ შემთხვევაში მცდარი იყოს (ა), (ბ) და (დ) დებულებები. ზემოთ უკვე ვთქვით, რომ პირველი წანამძღვარი არ გამორიცხავს იაღონის კარგად გალობას იმ შემთხვევებშიც, როცა მას არაფერი სიამოვნება; ასევე, მეორე წანამძღვარი არ გამორიცხავს იმას, რომ იაღონს ცისარტყელას ყურების გარდა კიდევ სხვა რამ სიამოვნებდეს. მაშასადამე, წანამძღვრების ჭეშმარიტება არ გამორიცხავს შემდეგ ორ შემთხვევას: 1. იაღონი ცისარტყელას ვერ ხედავს, მაგრამ რაღაც სხვა სიამოვნება და კარგად გალობს; 2. იაღონი ცისარტყელას ვერ ხედავს, არც სხვა რამ სიამოვნება და მაინც კარგად გალობს. ორივე შემთხვევაში მცდარია (ა) და (ბ) დებულებები და, მაშასადამე, (ა) და (ბ) პასუხები სწორი არ არის. მეორე შემთხვევაში მცდარია (დ) დებულება და, მაშასადამე, არც (დ) პასუხია სწორი.

6. მოცემულია:

- თუ დიმიტრი ფილმს გადაიღებს სოციალურ თემაზე და კინომცოდნეთა მოწონებას დაიმსახურებს, ამ ფილმის პრემიერა რომის კინოფესტივალზე მოეწყობა;
- თუ დიმიტრის ფილმს პირველად რომის კინოფესტივალზე აჩვენებენ, მაშინ დიმიტრი მიიღებს დაფინანსებას დოკუმენტური ფილმის გადასაღებად და მას არქივში მუშაობის უფლებასაც მისცემენ.

გარკვეული პერიოდის შემდეგ აღმოჩნდა, რომ დიმიტრიმ არქივში მუშაობის უფლება ვერ მიიღო.

დავუშვათ, ეს მონაცემები ჭეშმარიტია. მაშინ ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი დებულებაა აუცილებლად ჭეშმარიტი?

- (ა) დიმიტრიმ არ გადაიღო ფილმი სოციალურ თემაზე
- (ბ) დიმიტრის მიერ გადაღებულმა ფილმმა კინომცოდნეთა მოწონება ვერ დაიმსახურა
- (გ) დიმიტრიმ არ გადაიღო ფილმი სოციალურ თემაზე ან მისმა ფილმმა კინომცოდნეთა მოწონება ვერ დაიმსახურა
- (დ) რომის კინოფესტივალზე მხოლოდ იმ ფილმებს უჩვენებენ, რომლებიც სოციალურ პრობლემებს ეხება

თავიდანვე შევნიშნოთ, რომ პასუხი (დ) სწორი არ არის. მართლაც, რომის კინოფესტივალზე საჩვენებელი ფილმების თემატიკის შესახებ საუბარია დავალების მხოლოდ პირველ წანამძღვარში, რომლის თანახმად, ამ ფესტივალზე უჩვენებენ სოციალურ თემებზე გადაღებულ ფილმებს; თუმცა მასში არაფერია ნათქვამი იმაზე, რომ ფესტივალის მხოლოდ ასეთი ფილმების ჩვენებით იფარგლება. მაშასადამე, დავალება არ გვაწვდის საკმარის ინფორმაციას ამასთან დაკავშირებით.

დავალების მოცემულობაში ნათქვამია, რომ დიმიტრის არ მისცეს არქივში მუშაობის უფლება. აქედან გამომდინარეობს, რომ დიმიტრის ფილმი პირველად რომის კინოფესტივალზე არ უჩვენებიათ. მართლაც, დიმიტრის ფილმი რომის კინოფესტივალზე რომ ეჩვენებინათ, მაშინ ის, მეორე წანამძღვრის თანახმად, მიიღებდა დაფინანსებას დოკუმენტური ფილმის გადასაღებად და არქივში მუშაობის უფლებას. ეს კი არ მოხდა.

რადგან დიმიტრის ფილმის პრემიერა რომის კინოფესტივალზე არ გაიმართა, ამიტომ უნდა დავასკვნათ, რომ მცდარია დებულება*: *დიმიტრიმ ფილმი სოციალურ თემაზე გადაიღო და კინომცოდნეთა მოწონება დაიმსახურა* (იხ. პირველი წანამძღვარი). ეს დებულება ორი ნაწილისაგან, ორი დაქვემდებარებული დებულებისგან შედგება და რადგანაც ის მთლიანობაში მცდარია, მცდარია მისი ერთი ნაწილი, ან მცდარია მეორე ნაწილი, ანდა მცდარია ორივე. სხვა სიტყვებით: მისი ერთი ნაწილი მაინც აუცილებლად მცდარია; ანუ *დიმიტრის სოციალურ თემაზე ფილმი არ გადაუღია ან მისმა ფილმმა კინომცოდნეთა მოწონება ვერ დაიმსახურა*. ეს კი იგივე დებულებაა, რომელიც პასუხის (გ) ვარიანტშია მოცემული.

ამრიგად, (გ) პასუხში ასახული დებულება აუცილებლად ჭეშმარიტია, თუკი ჭეშმარიტია დავალების მონაცემები; მაგრამ იმისთვის, რომ (გ) სწორ პასუხად მივიჩნიოთ, უნდა დავასაბუთოთ, რომ დანარჩენი პასუხები არ არის აუცილებლად ჭეშმარიტი (ე. ი. თითოეული მათგანი შეიძლება მცდარი იყოს).

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, მცდარია დებულება: *დიმიტრიმ ფილმი სოციალურ თემაზე გადაიღო და კინომცოდნეთა მოწონება დაიმსახურა*. თუმცა აქ არაა დაზუსტებული, ამ დებულების რომელი ნაწილია მცდარი და რომელი – არა. შეიძლება დიმიტრიმ გადაიღო ფილმი სოციალურ თემაზე, მაგრამ ვერ დაიმსახურა კინომცოდნეთა მოწონება (მცდარია (ა) პასუხი); შესაძლებელია, აგრეთვე, რომ დიმიტრიმ ფილმი არა სოციალურ, არამედ სხვა თემაზე გადაიღო და ამ ფილმმა კინომცოდნეთა მოწონება დაიმსახურა (მცდარია (ბ) პასუხი).

ამრიგად, სწორი პასუხია (გ).

* თუ რომელიმე დებულება მცდარია, მაშინ მისი უარყოფელი დებულება არის ჭეშმარიტი, და, პირიქით (უარყოფაზე მიუთითებს სიტყვები „არ“, „ვერ“ და ა.შ.). მაგალითად, თუ მცდარია „დიმიტრიმ ფილმი სოციალურ თემაზე გადაიღო“, მაშინ ჭეშმარიტია „დიმიტრის სოციალურ თემაზე ფილმი არ გადაუღია“, და პირიქით.

7. მეგობრები – ანა, ვერიკო, თინა და ლია მაგიდას ირგვლივ უსხედან (არა აუცილებლად ამ თანმიმდევრობით). ცნობილია, რომ მათ შორის ერთი ყველაზე მაღალია, ერთი – ყველაზე ჭკვიანი, ერთი – ყველაზე ხალისიანი, ერთი კი – ყველაზე დინჯი.

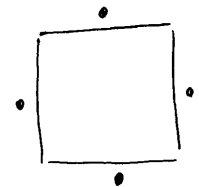
ასევე მოცემულია, რომ:

- თინას ერთ მხარეს უზის ყველაზე ჭკვიანი მეგობარი, მეორე მხარეს – ვერიკო
- ყველაზე ხალისიანის პირდაპირ ზის ანა
- ვერიკო არაა ყველაზე ხალისიანი

აღნიშნული ოთხი თვისებიდან რომელი ახასიათებს ლიას?

- (ა) ყველაზე მაღალი
(ბ) ყველაზე ჭკვიანი
(გ) ყველაზე ხალისიანი
(დ) ყველაზე დინჯი

ამ დავალების შესასრულებლად თვალსაჩინოდ უნდა წარმოვიდგინოთ მასში მოცემული სიტუაცია. ამისათვის მიზანშეწონილია ნახაზის გამოყენება.

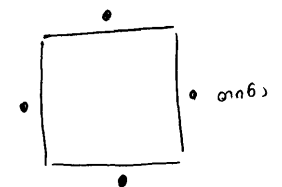

ანა, ვერიკო, თინა და ლია სქემატურად წერტილებით აღვნიშნოთ.

ვინაიდან დავალების მოცემულობაში ლიას შესახებ არაფერია ნათქვამი, მისი მახასიათებლის დადგენა უნდა ვცადოთ სხვა პერსონაჟების შესახებ არსებული ინფორმაციის საფუძველზე.

საზოგადოდ, ამ ტიპის დავალებათა შესრულებისას აუცილებელია განვსაზღვროთ მონაცემები, რომლებიც უეჭველად მართებულია, და მათზე დაყრდნობით გავაკეთოთ უეჭველად მართებული დასკვნები.

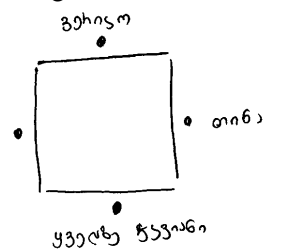
მოცემულობაში ინფორმაცია პირველად თინას შესახებ გვეძლევა, ანუ თინა ჩვენთვის პირველი ორიენტირია. ამიტომ შეგვიძლია მას მოცემული ოთხი წერტილიდან ნებისმიერი მივაკუთვნოთ.

მოცემულობის მიხედვით, თინას ერთ მხარეს უზის ყველაზე ჭკვიანი მეგობარი, მეორე მხარეს კი – ვერიკო.

ამგვარად, დანამდვილებით შეიძლება ვთქვათ, რომ არც ვერიკო და არც თინა არ არიან ყველაზე ჭკვიანები.

დავალებაში ასევე მოცემულია, რომ ყველაზე ხალისიანის პირდაპირ ზის ანა, და ეს ყველაზე ხალისიანი არაა ვერიკო, ე. ი. ანა არ ზის ვერიკოს პირდაპირ. ნახაზზე კი ჩანს, რომ ყველაზე ჭკვიანი ისაა, ვინც სწორედ ვერიკოს პირდაპირ ზის.

მაშასადამე, ანა არაა ყველაზე ჭკვიანი.

თუ არც ანა, არც ვერიკო და არც თინა არ არიან ყველაზე ჭკვიანები, მაშინ ყველაზე ჭკვიანი ლია ყოფილა. შესაბამისად სწორი პასუხია (ბ).

8. ოთხი ყუთიდან თითოეულში დევს ერთი წითელი და ერთი მწვანე ბურთი. ოთხივე ყუთი, ოთხივე წითელი და ოთხივე მწვანე ბურთი დანომრილია რიცხვებით 1, 2, 3 და 4. თითოეული ყუთისა და მასში მოთავსებული ორი ბურთის ნომრები (ე. ი. სამივე ნომერი) განსხვავდება ერთმანეთისგან. გარდა ამისა მოცემულია:

- №1 ყუთში მოთავსებული წითელი ბურთის ნომერი ემთხვევა №2 ყუთში მოთავსებული მწვანე ბურთის ნომერს
- №2 წითელი და №1 მწვანე ბურთები ერთსა და იმავე ყუთში აწყვია
- №3 ყუთში დევს №4 მწვანე ბურთი

ყუთებში წითელი ბურთების რომელი განაწილება აკმაყოფილებს ამოცანის პირობებს?

ყუთები	№1	№2	№3	№4
(ა)	3	4	2	1
(ბ)	3	4	1	2
(გ)	2	1	4	3
(დ)	4	3	1	2

გავანაწილოთ ბურთები ყუთებში ამოცანის პირობების გათვალისწინებით. ამაში დაგვეხმარება მონაცემების გრაფიკულად გამოსახვა (გაითვალისწინეთ: მიუხედავად იმისა, რომ ქვემოთ ოთხი სქემაა მოცემული, რომლებიც დავალების შესასრულებლად საჭირო ნაბიჯებს ასახავს, რეალურად თქვენ ერთი სქემის თანდათან „შევსება“ მოგიწევთ).

განაწილება დავიწყოთ ბოლო პირობის მიხედვით, რადგან აქ ცალსახად არის ნათქვამი, რომ №3 ყუთში დევს №4 მწვანე ბურთი.

1 2 3 4

წითელი

მწვანე №4

მოცემულობის პირველი პუნქტის თანახმად, მწვანე ბურთს მეორე ყუთში იგივე ნომერი აქვს, რაც წითელს – პირველში. შესაბამისად, პირველ და მეორე ყუთებში მოთავსებული ბურთების ნომრები ვერ იქნება ვერც 1 და ვერც 2 (თითოეული ყუთისა და მასში მოთავსებული ორი ბურთის ნომრები, ე. ი. სამივე ნომერი, განსხვავდება ერთმანეთისგან). ბურთების ნომრები შეიძლება იყოს 3 ან 4. თუმცა, როგორც ვნახეთ, №4 მწვანე ბურთი მესამე ყუთში დევს, მაშასადამე, მეორე ყუთში უნდა იდოს №3 მწვანე ბურთი და პირველში №3 წითელი ბურთი.

1 2 3 4

წითელი №3

მწვანე №3 №4

მოცემულობის მეორე პუნქტიდან ვიგებთ, რომ ერთ-ერთ ყუთში აწყვია №2 წითელი და №1 მწვანე ბურთები. ეს შეიძლება იყოს მხოლოდ მეოთხე ყუთი, რადგან დანარჩენებში წითელი თუ მწვანე ბურთების ნომრები უკვე დავადგინეთ.

	1	2	3	4
წითელი	№3			№2
მწვანე		№3	№4	№1

ახლა შეგვიძლია „შევავსოთ“ ცხრილი. პირველ ყუთში ყოფილა №2 მწვანე ბურთი, მეორე ყუთში – №4 წითელი ბურთი (რადგან ის ვერ იქნება მესამეში №4 მწვანე ბურთთან ერთად), ხოლო მესამეში – №1 წითელი ბურთი.

	1	2	3	4
წითელი	№3	№4	№1	№2
მწვანე	№2	№3	№4	№1

ყუთებში წითელი ბურთების განლაგება შეესაბამება (ბ) პასუხში მოცემულ განლაგებას. მაშასადამე, (ბ) სწორი პასუხია.

9. ტურისტი A ქალაქს ესტუმრა და აღფრთოვანდა ქალაქის ქუჩების სისუფთავით, მაღალი ხარისხის გზის საფარით და უსაფრთხო გარემოთი. ამის საპირისპიროდ, ინფორმაციის მასობრივი საშუალებებიდან მას ხშირად სმენია A ქალაქში არსებული რთული კრიმინოგენული სიტუაციის, არეულობისა და დაზიანებული გზების შესახებ.

ტურისტმა ივარაუდა, რომ ინფორმაციის მასობრივი საშუალებები მცდარ ცნობებს ავრცელებენ A ქალაქის შესახებ.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი ფაქტი აყენებს ეჭვქვეშ ამ ვარაუდს?

- (ა) ტურისტი მოხვდა A ქალაქის ცენტრალურ უბანში, რომელიც, პერიფერიული უბნებისგან განსხვავებით, ქალაქისთვის არატიპურად მოწესრიგებულია
- (ბ) A ქალაქის მერია უზრუნველყოფს სანიმუშო წესრიგსა და სისუფთავეს ქალაქის როგორც ცენტრალურ, ასევე პერიფერიულ უბნებში
- (გ) A ქალაქის პოლიციის სამსახური სრულად აკონტროლებს ქალაქის ყველა ქუჩას და, შესაბამისად, აქ თავდასხმები ადამიანებზე არასოდეს ხდება
- (დ) ინფორმაციის მასობრივი საშუალებები, ძირითადად, ეყრდნობიან არასარწმუნო წყაროებს, და, შესაბამისად, ავრცელებენ მცდარ ცნობებს

დავალების პირობაში ნათქვამია, რომ ტურისტს, რომელიც A ქალაქს ეწვია, აქ საკუთარი მოლოდინის საპირისპირო სურათი დახვდა. მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებიდან მას ამ ქალაქის შესახებ ნეგატიური (უარყოფითი) ინფორმაცია ჰქონდა მიღებული. რეალური მდგომარეობა კი, რომელიც მან აქ იხილა, პოზიტიური (სასიამოვნო) აღმოჩნდა. შესაბამისად, ტურისტმა მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებით გავრცელებული ცნობები A ქალაქის შესახებ მცდარად მიიჩნია.

დავალების შესასრულებლად უნდა მოვიძიოთ ფაქტი, რომელმაც შეიძლება „გამართლოს“ მასობრივი ინფორმაციის საშუალებები, ანუ ეჭვქვეშ დააყენოს ტურისტის ვარაუდი მათ მიერ გავრცელებული ცნობების სიმცდარი და, შესაბამისად, ქალაქში არსებული მდგომარეობის პოზიტიურობის შესახებ.

განვიხილოთ პასუხის თითოეული ვარიანტი:

(ა) *ტურისტი მოხვდა A ქალაქის ცენტრალურ უბანში, რომელიც, პერიფერიული უბნებისგან განსხვავებით, ქალაქისთვის არატიპურად მოწესრიგებულია.*

პასუხის ამ ვარიანტის მიხედვით, ტურისტს ქალაქის არატიპური, ცენტრალური უბანი უნახავს და ამის საფუძველზე გამოუტანია დასკვნა მთელი ქალაქის შესახებ. პერიფერიულ უბნებში კი თურმე განსხვავებული ვითარებაა. ისინი, ცენტრალური უბნისგან განსხვავებით, მოწესრიგებულია. ამგვარად, შესაძლოა, მასობრივი ინფორმაციის საშუალებების მიერ გავრცელებული ცნობები ქალაქში არსებული უსიამოვნო გარემოს შესახებ სინამდვილეს შეესაბამებოდეს. როგორც ვხედავთ, სწორედ ესაა ფაქტი, რომელიც ეჭვქვეშ აყენებს ტურისტის ვარაუდს მასობრივი ინფორმაციის საშუალებების მიერ მცდარი ცნობების გავრცელების თაობაზე.

მიუხედავად იმისა, რომ პასუხის ეს ვარიანტი სწორია, განვიხილოთ სხვა ვარიანტებიც, რათა დავრწმუნდეთ, რომ დავალბას ერთადერთი სწორი პასუხი აქვს.

(ბ) *A ქალაქის მერია უზრუნველყოფს სანიმუშო წესრიგსა და სისუფთავეს ქალაქის როგორც ცენტრალურ, ასევე პერიფერიულ უბნებში.*

პასუხის ეს ვარიანტი მიუთითებს გარკვეულ უწყებაზე, რომელიც უზრუნველყოფს წესრიგს ქალაქში და ამით უფრო განამტკიცებს ტურისტის ვარაუდს ქალაქის მოწესრიგებულობისა და მასობრივი ინფორმაციის საშუალებების მიერ მცდარი ცნობების გავრცელების შესახებ, ვიდრე ეჭვქვეშ აყენებს მას. შესაბამისად, იგი არაა სწორი.

(გ) *A ქალაქის პოლიციის სამსახური სრულად აკონტროლებს ქალაქის ყველა ქუჩას და, შესაბამისად, აქ თავდასხმები ადამიანებზე არასოდეს ხდება.*

პასუხის ეს ვარიანტი მიუთითებს გარკვეულ უწყებაზე, რომელიც იცავს უსაფრთხოებას ქალაქის ქუჩებში და, პასუხის (ბ) ვარიანტის მსგავსად, უფრო განამტკიცებს ტურისტის ვარაუდს, ვიდრე ეჭვქვეშ აყენებს მას.

(დ) *ინფორმაციის მასობრივი საშუალებები, ძირითადად, ეყრდნობა არასარწმუნო წყაროებს, და, შესაბამისად, ავრცელებენ მცდარ ცნობებს.*

პასუხის ამ ვარიანტში დასახელებულია მიზეზი იმისა, თუ რატომ ავრცელებს მასობრივი ინფორმაციის საშუალებები მცდარ ცნობებს. შესაბამისად, ეს პასუხი განამტკიცებს ტურისტის ვარაუდს იმის თაობაზე, რომ ამ კონკრეტულ შემთხვევაშიც მასობრივი ინფორმაციის საშუალებების მიერ გავრცელებული ცნობები A ქალაქის შესახებ შესაძლოა მცდარი იყოს. პასუხის ეს ვარიანტიც არაა სწორი.

ამრიგად, დავალბების ერთადერთი სწორი პასუხია (ა).

10. რომის იმპერიის ზოგიერთ რეგიონში წყალს ინტენსიურად იყენებდნენ ენერგიის წყაროდ. თუმცა დიდ ქალაქებში წყლის ენერგია არ გამოიყენებოდა. ზოგიერთი ისტორიკოსი ამ ფაქტს ასე ხსნის: მჭიდროდ დასახლებულ ადგილებში მმართველი ელიტა ამჯობინებდა ენერგიის ტრადიციულ წყაროებს, რაც მოითხოვდა დიდი რაოდენობის მუშახელის დასაქმებას; წყლის ენერგიის გამოყენების დანერგვა კი სამუშაოს გარეშე დატოვებდა ბევრ ადამიანს და სოციალურ არეულობას გამოიწვევდა.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი ფაქტი აყენებს ეჭვქვეშ ამ ახსნას?

- (ა) რომაელები დიდი ოსტატობით აშენებდნენ აკვედუკებს – თავისებურ არხებს, რომელთა საშუალებითაც წყალი შორიდან მიეწოდებოდა დიდ ქალაქებს
- (ბ) რომის იმპერიის ყველა იმ რეგიონში, სადაც წყლის ენერგია არ გამოიყენებოდა, მდინარეებში წყლის ნაკადი ძალიან არასტაბილური იყო წლის განმავლობაში
- (გ) რომის იმპერიის დიდ ქალაქებში წყლის ენერგიის გამოყენების დანერგვა შესაძლებელი იყო საკმაოდ მოკლე დროში, თანაც, დიდი დანახარჯების გარეშე
- (დ) რომის იმპერიის ყველა იმ რეგიონში, სადაც წყალი არ გამოიყენებოდა ენერგიის წყაროდ, ამჯობინებდნენ ენერგიის სხვა, უფრო ტრადიციულ წყაროებს

დავალების პირობაში ახსნილია, რატომ არ იყენებდნენ წყალს ენერგიის წყაროდ რომაელები დიდ ქალაქებში – ერიდებოდნენ სოციალურ არეულობას, რომელიც, სავარაუდოდ, მოჰყვებოდა ადამიანთა სამუშაოს გარეშე დატოვებას ენერგიის ტრადიციულ წყაროებზე უარის თქმის შემთხვევაში. ამ ახსნის ეჭვქვეშ დაყენება გულისხმობს მისი ალტერნატივის, ანუ განსხვავებული ახსნის მოძიებას იმ ფაქტისთვის, რომ დიდ ქალაქებში წყლის ენერგია არ გამოიყენებოდა.

ამგვარი ახსნა შემოთავაზებულია პასუხის (ბ) ვარიანტში. მართლაც, იმის მიზეზი, რომ დიდ ქალაქებში წყლის ენერგია არ გამოიყენებოდა, შეიძლება ყოფილიყო წყლის რესურსების არასტაბილურობა და არა – მმართველი ელიტის მიერ სოციალური არეულობის თავიდან აცილების მცდელობა.

(ა) და (გ) პასუხები არასწორია, რადგან თითოეული მათგანი დამატებით საბუთს შეიცავს იმისთვის, რომ რომის იმპერიის დიდ ქალაქებში წყლის ენერგიის გამოყენება შესაძლებელი იყო, და, ამდენად, გარკვეულწილად განამტკიცებს კიდევ ისტორიკოსების მიერ შემოთავაზებულ ახსნას – მიუხედავად იმისა, რომ რომაელებს შეეძლოთ აკვედუკების აშენება და წყლის ენერგიის გამოყენების ეფექტურად დანერგვა, ისინი ამ გზას მაინც არ მიმართავდნენ, სავარაუდოდ, სოციალური არეულობის საფრთხის გამო.

(დ) პასუხი არასწორია, ვინაიდან მასში სხვა სიტყვებით, უფრო ზოგადი სახითაა აღწერილი სწორედ ის ფაქტი, რომლის ახსნაც ამოცანის პირობაშია შემოთავაზებული.

ამრიგად, სწორი პასუხია (ბ).

ზოგადი რეკომენდაციები ლოგიკის ბლოკის დავალებებისთვის:

- დავალებები სხვადასხვა ტიპისაა. მიაქციეთ ყურადღება, რა მოგეთხოვებათ თითოეულ დავალებაში;
- ზოგიერთი დავალების შესრულებისას სასურველია, დავალების პირობა გამოსახოთ ნახაზის, დიაგრამის მეშვეობით. ამგვარი ნახაზი დაგეხმარებათ პასუხის ცალკეული ვარიანტების განხილვისას და გაგიადვილებთ სწორი დასკვნის გამოტანას;
- კარგად გაიაზრეთ მიმართებები დავალების პირობაში წარმოდგენილ ობიექტებს შორის. წინააღმდეგ შემთხვევაში, დიაგრამა შეიძლება არასწორად ააგოთ, რაც ხელს შეგიშლით სწორი პასუხის არჩევაში;
- თითოეული დავალება შეასრულეთ მხოლოდ და მხოლოდ მასში მოყვანილი მონაცემების საფუძველზე, მიუხედავად იმისა, შეესაბამება თუ არა ეს მონაცემები რეალობას;
- გაითვალისწინეთ, რომ ზოგჯერ დავალების სწორი პასუხი არ შეესაბამება რეალობას, ხოლო არასწორი პასუხი ძალზე რეალურია. პასუხი უნდა აირჩიოთ მხოლოდ თანმიმდევრულ, ლოგიკურ მსჯელობაზე (და არა ფაქტობრივ ცოდნაზე) დაყრდნობით;
- ზოგჯერ დავალების შესრულება ნიშნავს ისეთი პასუხის არჩევას, რომელიც არ გამოდინარეობს დავალების მოცემულობიდან, შეუძლებელია მომხდარიყო ამ მოცემულობის პირობებში ან ხელს უშლის გარკვეული დასკვნის გამოტანას, ეჭვქვეშ აყენებს მას და ა.შ. ამიტომ დავალების შესრულებისას მნიშვნელოვანია კარგად გაიაზროთ, რა მოგეთხოვებათ დავალების მიხედვით და მხოლოდ ამის შემდეგ აირჩიოთ პასუხი.

დავალებები დამოუკიდებელი სამუშაოსთვის

1. დავუშვათ:

- ყველა მხატვარი არქიტექტორია.

მაშინ ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან როგორი ადამიანის არსებობაა შეუძლებელი?

ადამიანისა, რომელიც:

- (ა) არის მხატვარიც და არქიტექტორიც
- (ბ) არის მხატვარი, თუმცა არ არის არქიტექტორი
- (გ) არ არის მხატვარი, მაგრამ არის არქიტექტორი
- (დ) არც მხატვარია და არც არქიტექტორი

2. მოცემულია:

- არ არის მართალი, რომ ყვავილი, რომელიც ამ ქოთანში გაიშლება, არის ეკლიანი და სამფეროვანი.

თუ ეს დებულება ჭეშმარიტია, მაშინ ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელია აუცილებლად ჭეშმარიტი?

- (ა) ეს ყვავილი არ არის ეკლიანი, თუმცა სამფეროვანია
- (ბ) ეს ყვავილი არის ეკლიანი, თუმცა არ არის სამფეროვანი
- (გ) ეს ყვავილი არის ან უეკლო, ან არასამფეროვანი, ან ორივე ერთად
- (დ) ეს ყვავილი არის ან უეკლო, ან არასამფეროვანი, მაგრამ არა ორივე ერთად

3. მოცემულია ორი დებულება:

- თუ კარგად არ იცნობ მტაცებელ ცხოველთა ქცევის თავისებურებებს, კენიაში ლომებზე დასაკვირვებლად ვერ წახვალ;
- თუ კენიაში ლომებზე დასაკვირვებლად წახვალ, ჟურნალ GEO-ში სტატიის გამოქვეყნებაზე უარს არ გეტყვიან.

გამოიტანეს დასკვნა:

თუ ჟურნალ GEO-ში სტატიის გამოქვეყნებაზე უარი გითხრეს, როგორც ჩანს, არ ყოფილხარ კენიაში ლომებზე დასაკვირვებლად.

ეს დასკვნა:

- (ა) გამომდინარეობს ორივე დებულებიდან და არ გამომდინარეობს არც ერთიდან ცალ-ცალკე
- (ბ) გამომდინარეობს თითოეული დებულებიდან ცალ-ცალკე
- (გ) გამომდინარეობს მხოლოდ ერთ-ერთი დებულებიდან
- (დ) არ გამომდინარეობს მოცემული დებულებებიდან

4. ყუთში უწესრიგოდ ჩაყრილი საგნებიდან ეკა თვალდახუჭული იღებდა ერთს და დათვალიერების შემდეგ კვლავ ყუთში აბრუნებდა. ეს ოპერაცია მან მრავალჯერ გაიმეორა. აღმოჩნდა, რომ ყუთიდან ამოღებული ყველა საგანი იყო წითელი სათამაშო.

აქედან გამომდინარეობს, რომ ყუთში:

- (ა) მხოლოდ წითელი სათამაშოებია
- (ბ) მხოლოდ წითელი საგნებია
- (გ) მხოლოდ სათამაშოებია
- (დ) საგნების ნაწილი მაინც წითელი სათამაშოებია

5. დედამ ბავშვებისთვის საშობაო საჩუქრები მოამზადა: სახატავი ალბომი, ზღაპრების წიგნი და თოჯინა.

თათა: „ნეტავ, სახატავი ალბომი მე შემხვდეს“
 რუსუდანი: „მე არ მინდა, რომ სახატავი ალბომი შემხვდეს“
 ლიზი: „მე არ მინდა, რომ ზღაპრების წიგნი შემხვდეს“

*საჩუქრები ისე განაწილდა, რომ მხოლოდ ერთის სურვილი შესრულდა.
 როგორ განაწილდა საჩუქრები გოგონებს შორის?*

თათა	რუსუდანი	ლიზი
(ა) სახატავი ალბომი	ზღაპრების წიგნი	თოჯინა
(ბ) სახატავი ალბომი	თოჯინა	ზღაპრების წიგნი
(გ) თოჯინა	ზღაპრების წიგნი	სახატავი ალბომი
(დ) ზღაპრების წიგნი	სახატავი ალბომი	თოჯინა

6. მუსიკის მოყვარულები ჯაზური მუსიკის კონკურსში გამარჯვებას B მუსიკოსს უწინასწარმეტყველებდნენ, მაგრამ, მათ გასაკვირად, კონკურსში D მუსიკოსმა გაიმარჯვა. მუსიკის მოყვარულებმა ეს ფაქტი D-ს მიმართ ჟიურის წევრთა მიკერძოებული დამოკიდებულებით ახსნეს.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი აყენებს ეჭვქვეშ მუსიკის მოყვარულთა ამ ეარაუდს?

- (ა) B თავის საშემსრულებლო ტექნიკას უკეთ ავლენს სიმფონიური მუსიკის შესრულებისას
- (ბ) ჟიურის წევრთაგან ბევრი D-ს კოლეგა და მეგობარი იყო
- (გ) B განსაკუთრებული მონდომებით ემზადებოდა ამ კონკურსისთვის
- (დ) ჟიურის თავმჯდომარე ჯაზური მუსიკისადმი განსაკუთრებული სიმპათიით იყო გამსჭვალული

7. სკოლაში ორი მეთერთმეტე კლასია – A და B. დამკვირვებელმა, რომელიც სკოლის მუშაობას ეცნობოდა, შეამჩნია, რომ ქიმიაში A კლასის მოსწავლეებს უფრო მაღალი შეფასებები ჰქონდათ, ვიდრე – B კლასის მოსწავლეებს. ამ ფაქტის საფუძველზე მან ივარაუდა, რომ A კლასის მოსწავლეები, B კლასის მოსწავლეებთან შედარებით, ქიმიას მეტი მონდომებით სწავლობენ.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი ფაქტი მატებს დამაჯერებლობას ამ ვარაუდს?

- (ა) B კლასის ქიმიის მასწავლებელი უფრო მკაცრი გამომცდელია, ვიდრე – A კლასისა
- (ბ) A კლასის ქიმიის მასწავლებელი უფრო ინტენსიურად იყენებს სწავლების თანამედროვე მეთოდებს, ვიდრე – B კლასისა
- (გ) A კლასის მოსწავლეებს ნაკლებად ჰქონდათ ქიმიის ლაბორატორიაში პრაქტიკული მუშაობის შესაძლებლობა, ვიდრე – B კლასის მოსწავლეებს
- (დ) B კლასის გაკვეთილების ცხრილში ნაკლები საათი ეთმობა ქიმიას, ვიდრე – A კლასის ცხრილში

წაკითხული ტექსტის გააზრება

ტექსტის ეს ბლოკი ამოწმებს წაკითხული ტექსტიდან ინფორმაციის მოპოვების, გაანალიზებისა და შეფასების უნარს.

ბლოკი შეიცავს ორ ტექსტს. თითოეულ ტექსტს ახლავს 6-7 შეკითხვა. ყოველი შეკითხვა ითვლება დამოუკიდებელ ტესტურ დავალებად.

შეკითხვებს ერთვის 4 სავარაუდო პასუხი, რომელთაგან მხოლოდ ერთია სწორი. თითოეული შეკითხვის/დავალების მეშვეობით მოწმდება წაკითხული ტექსტის გასააზრებლად აუცილებელი რომელიმე უნარი.

თქვენ უნდა შეძლოთ:

- ტექსტის თემისა და ძირითადი იდეის გამოკვეთა;
- მიღებულ ინფორმაციაში ძირითადის (არსებითისა) და მეორეხარისხოვანის გარჩევა;
- ტექსტის სხვადასხვა ნაწილებს (წინადადებებსა და აბზაცებს) შორის მიმართების დადგენა;
- მთელი ტექსტიდან ან მისი ცალკეული ნაწილებიდან დასკვნის გამოტანა;
- ცალკეული აბზაცის ფუნქციის განსაზღვრა;
- ცალკეული სიტყვისა თუ გამოთქმის მნიშვნელობის ახსნა ან მათი მნიშვნელობის ამოცნობა კონტექსტის მიხედვით;
- ტექსტის საკვანძო სიტყვებისა და ფრაზების მოძიება;
- ტექსტში მოცემული პოლემიკური მონაკვეთის გააზრება-შეფასება;
- ვარაუდისა და ფაქტის ერთმანეთისაგან გარჩევა;
- ტექსტში წარმოდგენილ მოვლენათა შორის არსებული კავშირების დადგენა;
- ცალკეული ფრაგმენტების პარაფრაზირება;
- ქვეტექსტის ამოცნობა;
- ტექსტიდან მოპოვებული ინფორმაციის გამოყენება ახალი პრობლემის გადასაწყვეტად;
- ტექსტში წარმოდგენილსა და სხვა (ჰიპოთეზურ) სიტუაციებს შორის მიმართების დადგენა.

ტექსტები თემატურად მრავალფეროვანია და მეცნიერებისა და კულტურის სხვადასხვა სფეროს უკავშირდება. თუმცა დავალებათა შესრულება, ანუ შეკითხვებზე პასუხის გაცემა არ მოითხოვს ამა თუ იმ სფეროსთან დაკავშირებულ სპეციალურ ცოდნას.

ტექსტები შეიძლება იყოს თხრობითი, პოლემიკური თუ განმარტებითი ხასიათისა. ისინი ნაირგვარია სტილის მიხედვითაც.

მოცემული ბლოკის დავალებებს ახლავს ამგვარი ინსტრუქცია:

ყურადღებით წაიკითხეთ და გაიაზრეთ ტექსტი. თითოეული შეკითხვის სავარაუდო პასუხებიდან აირჩიეთ ის ვარიანტი, რომელიც მართებულია მოცემული ტექსტის მიხედვით.

გაითვალისწინეთ:

ტექსტის შემდეგ მოცემული თითოეული შეკითხვა ტექსტის დამოუკიდებელი დავალებაა. ამიტომ ყოველ შეკითხვაზე პასუხის გაცემისას იხელმძღვანელოთ ტექსტით და არა წინა შეკითხვაზე გაცემული პასუხით, რათა თავიდან აიცილოთ არასწორ პასუხთა ჯაჭვი.

ნიმუშები და განმარტებები (ტექსტი I)

ნატურმორტი მხატვრობის ერთ-ერთი ჟანრია. სიტყვა „ნატურმორტი“ მკვდარ ბუნებას ნიშნავს. ნატურმორტი ასახავს უძრავ საგნებს: ყვავილებს, ხილს, ნანადირევს, მუსიკალურ საკრავებსა და ნებისმიერ სხვა საგანს. XIX საუკუნემდე ნატურმორტის თითქმის ყველა ავტორის მიზანი მაქსიმალური რეალისტურობის მიღწევა იყო. ყველაზე რეალისტური ნატურმორტები ცნობილია „ტრომპ ლ' ეის“ სახელით, რაც ქართულად „თვალის მოტყუებას“ ნიშნავს. ეს სურათები ისეთ შთაბეჭდილებას გვიქმნის, თითქოს ჩვენ თვალწინ რეალური საგნებია და არა სურათის ბრტყელი ზედაპირი.

ნატურმორტი, როგორც ჟანრი, ანტიკურ საბერძნეთსა და რომში იღებს დასაბამს, სადაც ის მდიდართა სახლების კედლების მოსართავად გამოიყენებოდა. ერთი ბერძენი მწერლის თქმით, მხატვარმა ზევქსისმა დახატა ყურძნის მტევანი, რომელიც იმდენად ჰგავდა ნამდვილს, რომ ჩიტები მის აკენკვას ცდილობდნენ. მაგრამ ზევქსისს პარასიასმა აჯობა. მან ისეთი ფარდა დახატა, რომ ზევქსისმა მისი გადაწევა დააპირა. მოგვიანებით, შუა საუკუნეებსა და რენესანსის პერიოდში ნატურმორტები, ძირითადად, დიდი სურათების ნაწილს წარმოადგენდა. მაგალითად, ღვთისმშობელთან ერთად ხშირად გამოხატავდნენ ლარნაკს დუმფარებით, რომლებიც სიმბოლურად უმანკობას განასახიერებდა. მხოლოდ XVII საუკუნეში იქცა ნატურმორტი დამოუკიდებელ ჟანრად. ამ დროს ის განსაკუთრებით პოპულარული იყო ჰოლანდიელ მხატვართა შორის, რომლებიც თავიანთ ტილოებზე, ჩვეულებრივ, ასახავდნენ ფუფუნების საგნებს: ვერცხლის ჭურჭელს, ბროლის ფიალებსა და ჭრელ თაიგულებს. ზოგჯერ ნატურმორტით გარკვეული ფარული აზრი იყო გადმოცემული. მხატვრები ხშირად ისეთ საგნებს გამოხატავდნენ, რომელთაც ამა თუ იმ იდეის წარმოჩენა შეეძლოთ. მაგალითად, წიგნები ნიშნავდა ცოდნას, მუსიკალური ინსტრუმენტები – სიამოვნებას, ხოლო თავის ქალა – ამქვეყნიური ცხოვრების წარმავლობას.

XIX საუკუნემდე კრიტიკოსები ნატურმორტებს არ სწყალობდნენ. მათ მხოლოდ ოსტატობის ასამაღლებელ საშუალებად მიიჩნევდნენ. ისინი ფიქრობდნენ, რომ ნატურმორტის შექმნა არ საჭიროებდა მხატვრისგან არც ფანტაზიის უნარს და არც აზროვნებას. XIX საუკუნეში ნატურმორტები თანდათან სცილდებოდა რეალობას. მხატვრებმა თავიანთი გრძნობების, განწყობილების გამოხატვის მიზნით ექსპერიმენტებს მიჰყვეს ხელი. ისინი ხშირად ისეთ საგნებს ირჩევდნენ, რომელთაც მათთვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა ჰქონდა, და ისეთ სტილსა და ფერებს იყენებდნენ, რომლებიც მათ გრძნობებს უფრო მეტად შეეფერებოდა, ვიდრე – რეალობას. ფრანგი მხატვრის ედუარდ მანეს თქმით, „ხილისა და ყვავილების მეშვეობით მხატვარს ყველაფრის გამოხატვა შეუძლია“.

ცნობილი ჰოლანდიელი მხატვრის, ვან გოგის ერთ ნახატზე გამოსახულია სკამი. სკამზე ჩიბუხი დევს. ოთახის კუთხეში მდგარი ყუთიდან ხახვის მწვანე ღეროები მოჩანს, რაც ბუნებისა და განახლების სიმბოლოა. მხატვრის სკამი და ჩიბუხი – ეს უბრალო ნივთები ისეთივე წარმავალი და მიწიერია, როგორც თვით ადამიანი. ვინსენტ ვან გოგის ეს ნატურმორტი ერთგვარი სიმბოლური ავტობიოგრაფიაა. საგნები მის ტილოებზე აისახება მხატვრის სულიერი მდგომარეობის შესაბამისად. ვან გოგი წერდა: „იმის ნაცვლად, რომ ზუსტად გამოვსახო ის, რასაც ვხედავ, ფერებს ჩემებურად ვიყენებ, რათა უფრო ენერგიულად გამოვხატო საკუთარი თავი“. მას მიაჩნდა, რომ ფერებს კონკრეტული ემოციური ფასეულობა აქვს. ყოველი ფერი მისთვის სულიერი განცდის სიმბოლო იყო. მაგალითად, „მზესუმზირებში“, რომელიც თავის მეგობარს, პოლ გოგენს, მიუძღვნა, ვან გოგმა „ურთიერთპარმონიული“ ნარინჯისფერი და ყვითელი გამოიყენა, რათა თავისი მეგობრული გრძნობები გამოეხატა.

1. XIX საუკუნემდე ნატურმორტის ავტორთა მიზანი იყო:

- (ა) დამთვალეობისთვის ისეთი შთაბეჭდილების შექმნა, თითქოს ტილოზე „მკვდარი ბუნება“ ასახული
- (ბ) ყვავილების, ხილის, ნანადირევის ასახვით მხატვრობის ახალი მიმართულების შექმნა
- (გ) სურათის ბრტყელ ზედაპირზე უძრავ და არა რეალურ საგანთა ასახვა
- (დ) უძრავ საგანთა მაქსიმალურად რეალისტური ასახვა

I აბზაცში ახსნილია სახვითი ხელოვნების ერთ-ერთი ჟანრის – ნატურმორტის არსი, განმარტებულია ამ სიტყვის მნიშვნელობა და გამოკვეთილია XIX საუკუნემდე ნატურმორტის ავტორთა მიზანი: საგნების ასახვისას მაქსიმალური რეალისტურობის მიღწევა. ამიტომ სწორია პასუხის (დ) ვარიანტი.

2. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი არაა მართებული, ტექსტის მიხედვით?

- (ა) ანტიკურ საბერძნეთსა და რომში ნატურმორტს დეკორატიული ფუნქცია ჰქონდა
- (ბ) XVII საუკუნის პოლანდიელი მხატვრები ნატურმორტზე ხატავდნენ იმდროინდელი საზოგადოების მატერიალური კეთილდღეობის ამსახველ საგნებს
- (გ) შუა საუკუნეებსა და რენესანსის პერიოდში ნატურმორტი სურათის მხოლოდ ნაწილს წარმოადგენდა, ამასთანავე, შეიძლებოდა მას გარკვეული სიმბოლური დატვირთვაც ჰქონოდა
- (დ) მხატვრებმა მხოლოდ XIX საუკუნეში დაიწყეს ნატურმორტის მეშვეობით განყენებული იდეების სიმბოლურად გამოსახვა

ამ დავალების შესრულება მოითხოვს პასუხის იმ ვარიანტის შერჩევას, რომელიც **არაა მართებული** ტექსტის მიხედვით, **არ შესაბამეა** ტექსტში მოცემულ ინფორმაციას.

ანტიკურ საბერძნეთსა და რომში ნატურმორტი გამოიყენებოდა მდიდართა სახლების კედლების მოსართავად, ე. ი. მას დეკორატიული ფუნქცია ჰქონდა. პასუხის (ა) ვარიანტში მოცემული დებულება მართებულია ტექსტის მიხედვით, ამიტომ ის არ შეიძლება იყოს ამ დავალების პასუხი. XVII საუკუნის პოლანდიელი მხატვრები თავიანთ ნატურმორტებზე, ჩვეულებრივ, ასახავდნენ ფუფუნების საგნებს (მაგ., ძვირფას ჭურჭელს), ე. ი. ხატავდნენ იმდროინდელი საზოგადოების მატერიალური კეთილდღეობის ამსახველ საგნებს. შესაბამისად, პასუხის (ბ) ვარიანტიც არაა სწორი. შუა საუკუნეებსა და რენესანსის ეპოქაში ნატურმორტი, ძირითადად, დიდი სურათების ნაწილს წარმოადგენდა და მას გარკვეული სიმბოლური დატვირთვაც ჰქონდა (II აბზაცში წარმოდგენილია ამის ერთ-ერთი მაგალითი – ღვთისმშობელთან ერთად ლარნაკი ღუმფარებით). შესაბამისად, პასუხის (გ) ვარიანტიც არასწორია.

ნატურმორტის მეშვეობით მხატვრები XIX საუკუნემდეც გამოსახავდნენ განყენებულ იდეებს სიმბოლურად, მაგალითად, რენესანსის პერიოდის ნახატებზე ღვთისმშობელთან ერთად ღუმფარები სიმბოლურად უმანკობას განასახიერებდა, ნატურმორტზე გამოსახული მუსიკალური ინსტრუმენტი – სიამოვნებაზე მიგვანიშნებდა, თავის ქალა კი – ამქვეყნიური ცხოვრების წარმავლობაზე. ამრიგად, ტექსტის მიხედვით არ არის მართებული დებულება, რომელიც პასუხის მეოთხე ვარიანტშია მოცემული: **მხატვრებმა მხოლოდ XIX საუკუნეში დაიწყეს ნატურმორტის მეშვეობით განყენებული იდეების სიმბოლურად გამოსახვა**. შესაბამისად, მოცემული დავალების პასუხია (დ).

3. რა შეიცვალა ნატურმორტის გააზრებაში XIX საუკუნიდან?

- (ა) ნატურმორტებზე გაჩნდა ისეთი საგნები, რომლებიც უფრო შეესატყვისებოდა მათ ავტორთა გრძნობებს, განწყობილებას, ვიდრე – სინამდვილეს
- (ბ) მხატვრებმა ექსპერიმენტებს მიჰყვეს ხელი: ცდილობდნენ გარე სინამდვილის შემეცნებას და მის ასახვას მაქსიმალური რეალისტურობით
- (გ) კრიტიკოსებმა ნატურმორტი მიიჩნიეს მხოლოდ ოსტატობის ასამაღლებელ, ხატვის ტექნიკის დასაუფლებელ საშუალებად
- (დ) კრიტიკოსებმა დაამკვიდრეს აზრი: ნატურმორტის შექმნას არ სჭირდება აღქმულის გააზრება ან წარმოსახვის განსაკუთრებული უნარი

XIX საუკუნიდან ნატურმორტები თანდათან სცილდება რეალობას. მხატვრები ისეთ საგნებს ირჩევენ, რომელთაც მათთვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვთ და ისეთ სტილსა თუ ფერებს იყენებენ, რომლებიც მათ გრძნობებს, განწყობილებებს უფრო მეტად შეეფერება, ვიდრე – სინამდვილეს. ეს ყველაფერი არ შეესაბამება ნატურმორტის, როგორც ჟანრის ადრინდელ გააზრებას. შესაბამისად, სწორია პასუხის (ა) ვარიანტი.

XIX საუკუნის მხატვრებმა მართლაც მიჰყვეს ხელი ექსპერიმენტებს: ცდილობდნენ გარე სინამდვილის შემეცნებას და მის ასახვას, მაგრამ არა მაქსიმალური რეალისტურობით, არამედ – სუბიექტური შეხედულებებისა თუ განწყობის მიხედვით. ამიტომ პასუხის (ბ) ვარიანტი არასწორია.

ტექსტის მიხედვით, სწორედ XIX საუკუნემდე მიიჩნევდნენ კრიტიკოსები ნატურმორტს მხოლოდ ოსტატობის ასამაღლებელ, ხატვის ტექნიკის დასაუფლებელ საშუალებად. მას შემდეგ კი ამ ჟანრის გააზრებაში არსებითი ცვლილება მოხდა. ამას მოწმობს მხატვართა ექსპერიმენტები, აგრეთვე III აბზაცის ბოლოს მოყვანილი ციტატა, რომელიც ედუარდ მანეს ეკუთვნის. შესაბამისად, პასუხის (გ) ვარიანტიც არასწორია.

ის შეხედულება, რომ ნატურმორტის შექმნას არ სჭირდება აღქმულის გააზრება ან წარმოსახვის განსაკუთრებული უნარი, არ დამკვიდრებულა XIX საუკუნის შემდეგ. კრიტიკოსები სწორედ XIX საუკუნემდე არ სწყალობდნენ ნატურმორტს, მიაჩნდათ, რომ უსულო საგნების დახატვას არ სჭირდება არც ფანტაზიის უნარი და არც აზროვნება. შესაბამისად, პასუხის (დ) ვარიანტიც მცდარია.

4. ვან გოგის ერთ-ერთ ნატურმორტზე გამოხატულია უბრალო საგნები (IV აბზაცი). ამ ნატურმორტის მიხედვით, შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ ავტორი არ იზიარებდა იმ ცხოვრებისეულ ღირებულებებს, რომლებზეც მიგვანიშნებს:

- (ა) შუა საუკუნეებისა და რენესანსის პერიოდის ნატურმორტები
- (ბ) XVII საუკუნის პოლანდიელ მხატვართა ნატურმორტები
- (გ) ფრანგი მხატვრის ედუარდ მანეს ნატურმორტები
- (დ) ვან გოგისავე ნატურმორტი – „მზესუმზირები“

IV აბზაცში აღწერილია XIX საუკუნის პოლანდიელი მხატვრის – ვან გოგის ერთ-ერთ ნატურმორტზე გამოსახული საგნები: სკამი, ჩიბუხი, ყუთი, ხახვის ღეროები, და ხაზგასმულია: ეს უბრალო ნივთები ისეთივე წარმავალია, როგორც თვით ადამიანი. კიდევ უფრო მნიშვნელოვანია ფრაზა: ვან გოგის ეს ნატურმორტი ერთგვარი სიმბოლური ავტობიოგრაფიაა. აქვე შეიძლება გავიხსენოთ ნაწყვეტი ვან გოგის ციტატიდან: „ფერებს ჩემებურად ვიყენებ, რათა უფრო ენერგიულად გამოვხატო საკუთარი თავი“.

ტექსტში არ ჩანს დაპირისპირება შუა საუკუნეებისა თუ რენესანსის პერიოდის ნატურმორტებზე ასახულ ღირებულებებსა და ვან გოგის ცხოვრებისეულ ღირებულებებს შორის, რომლებიც მინიშნებულია IV აბზაცში. ამიტომ პასუხის (ა) ვარიანტი მცდარია.

ტექსტის II აბზაცში საუბარია XVII საუკუნის პოლანდიელ მხატვრებზე, რომლებიც ნატურმორტებზე, ჩვეულებრივ, გამოსახავდნენ ფუფუნების საგნებს: ვერცხლის ჭურჭელს, ბროლის ფიალებს, ჭრელ თაიგულებს...

შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ ვან გოგის ნახატი (სკამი, ჩიბუხი, ყუთი, ხახვი) ერთგვარი ირონიული მინიშნება იყო XVII საუკუნის პოლანდიურ ნატურმორტებზე, რომლებიც იმდროინდელი საზოგადოებისთვის მატერიალური კეთილდღეობის მნიშვნელობაზე მეტყველებდა. საფიქრებელია, რომ ვან გოგი არ იზიარებდა ცხოვრებისეულ ღირებულებებს, რომლებზეც იმ პერიოდის მხატვართა ნაწარმოებები მიანიშნებდა. შესაბამისად, სწორია პასუხის (ბ) ვარიანტი.

ტექსტში აშკარად იკვეთება ფრანგი მხატვრის ედუარდ მანესა და ვან გოგის ერთნაირი დამოკიდებულება მხატვრობისადმი, რეალობის აღქმისა და გამოხატვის ერთნაირი პრინციპები. თუმცა აქ არ ჩანს, რა ცხოვრებისეულ ღირებულებებს ანიჭებდა უპირატესობას ედუარდ მანე. შესაბამისად, პასუხის (გ) ვარიანტი არაა სწორი.

როგორც ტექსტიდან ვიგებთ, ყოველი ფერი ვან გოგისთვის სულიერი განცდის სიმბოლო იყო. „მზესუმზირებში“ მან ურთიერთპარმონიული ფერები გამოიყენა და ეს ნატურმორტი გოგენს მიუძღვნა, მეგობრული გრძნობები რომ გამოეხატა. ამიტომ **არ შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ „მზესუმზირებში“ მინიშნებულ ცხოვრებისეულ ღირებულებებს არ იზიარებდა თავად ვან გოგი.**

5. ჩამოთვლილთაგან რომელ მხატვართა ნამუშევრებს შეიძლება ვუწოდოთ „ტრომპ ლ' ეი“?

- (ა) ზევქსისისა და პარასიასის
- (ბ) ზევქსისისა და ედუარდ მანეს
- (გ) ვან გოგისა და პარასიასის
- (დ) ედუარდ მანესა და პოლ გოგენის

მიუხედავად იმისა, რომ „ტრომპ ლ' ეი“ გვიანდელი ფრანგული ტერმინია, ის შეიძლება ვუწოდოთ ზევქსისისა და პარასიასის ნამუშევრებს. „ტრომპ ლ' ეი“ ნიშნავს „თვალის მოტყუებას“. ზევქსისის „ყურძნის მტევანი“ და პარასიასის „ფარდა“ მნახველს ისეთ შთაბეჭდილებას უქმნიდა, თითქოს თვალწინ რეალური საგნები იყო. შესაბამისად, სწორია პასუხის (ა) ვარიანტი.

მანესა და ვან გოგს უსულო საგნების მეშვეობით შეეძლოთ საკუთარი გრძნობების, განწყობილების გამოხატვა. მათი მიზანი არ ყოფილა მაქსიმალური რეალისტურობის მიღწევა – თვალის მოტყუება. გოგენის ნახატებზე ამ ტექსტში არაფერია ნათქვამი, არც მის შეხედულებებზე მხატვრობის შესახებ, თუმცა ბოლო აბზაცში ვიგებთ, რომ გოგენი ვან გოგის მეგობარია და მინიშნებაა „ურთიერთპარმონიულობაზე“. სავარაუდოდ, გოგენსაც არ უნდა ჰქონოდა ვან გოგისაგან განსხვავებული მხატვრული პრინციპები. ასე რომ, ვერც მანეს, ვერც ვან გოგის და ვერც გოგენის ნახატებს ვერ ვუწოდებთ „ტრომპ ლ' ეის“. შესაბამისად, პასუხის (დ) ვარიანტი არ არის სწორი, ხოლო (ბ) და (გ) ვარიანტები მხოლოდ ნაწილობრივაა მართებული.

6. ტექსტში მოყვანილია ორი მხატვრის ციტატა. რა აქვთ საერთო მათ ავტორებს?

- (ა) ისინი უმეტესად ურთიერთპარმონიული ფერებით ხატავდნენ ნატურმორტებს, რათა შეექმნათ სიმბოლური ავტოპორტრეტები
- (ბ) მათთვის ფერებს კონკრეტული ემოციური ფასეულობა ჰქონდა, ამიტომ ისეთ ფერებს იყენებდნენ, რომლებიც ობიექტურ რეალობას შეესაბამებოდა
- (გ) ისინი ცდილობდნენ გრძნობის, განწყობილების, სულიერი მდგომარეობის გამოხატვას უსულო საგნების მეშვეობით
- (დ) ტილოზე ისინი გამოსახავდნენ, ძირითადად, უბრალო ნივთებს, ამქვეყნიური ცხოვრების წარმავლობაზე რომ მიენიშნებინათ

ტექსტში მოყვანილია მანესა და ვან გოგის ციტატები: ციტატებიდან ჩანს, რომ ორივე მხატვარს შეეძლო საკუთარი გრძნობების, განწყობილების, სულიერი მდგომარეობის გამოხატვა უსულო საგნების მეშვეობით. ვან გოგის შემთხვევაში ეს ნატურმორტების მაგალითითაც დასტურდება. შესაბამისად, პასუხის (გ) ვარიანტი.

ტექსტში ურთიერთპარმონიული ფერების გამოყენებასა და სიმბოლურ ავტოპორტრეტზე მხოლოდ ვან გოგთან მიმართებაშია საუბარი. ამ თვალსაზრისით მანესთან მის მსგავსებაზე არ შეგვიძლია რაიმეს თქმა. ამიტომ პასუხის (ა) ვარიანტი მცდარია.

მანესა და ვან გოგისთვის ფერებს კონკრეტული ემოციური ფასეულობა ჰქონდა, ამიტომ ისინი ისეთ ფერებს იყენებდნენ, რომლებიც საკუთარ სულიერ განცდებს შეესაბამებოდა და არა – ობიექტურ რეალობას. შესაბამისად, არც პასუხის (ბ) ვარიანტია სწორი.

პასუხის (დ) ვარიანტი, (გ) ვარიანტის მსგავსად, მხოლოდ ვან გოგს ეხება. ტექსტის მიხედვით, მანეზე იმის თქმა არ შეგვიძლია, რომ, ძირითადად, უბრალო ნივთებს ხატავდა ამქვეყნიური ცხოვრების წარმავლობაზე მისანიშნებლად. შესაბამისად, პასუხის (დ) ვარიანტიც არ არის სწორი.

7. ქვემოთ წარმოდგენილ წინადადებებში მოკლედაა ჩამოყალიბებული ამა თუ იმ აბზაცის შინაარსი (მათი რიგითი ნომერი, შესაძლოა, არ ემთხვეოდეს ტექსტში აბზაცების თანმიმდევრობას):

1. მითითებულია ძირეული გარდატეხა ამ ჟანრის გააზრებაში
2. დაზუსტებულია ამ ჟანრის ახლებური კონცეფცია ერთ-ერთი მხატვრის შემოქმედების საფუძველზე
3. მიმოხილულია ეპოქათა მიხედვით ამ ჟანრის დანიშნულების ცვლა
4. განმარტებულია სახვითი ხელოვნების ერთ-ერთი ჟანრის არსი

რომელ აბზაცებს შეესაბამება ეს წინადადებები ანუ პასუხის ვარიანტებიდან რომელია მართებული?

- (ა) I აბზაცი – 3, II აბზაცი – 2, III აბზაცი – 4, IV აბზაცი – 1
- (ბ) I აბზაცი – 4, II აბზაცი – 2, III აბზაცი – 3, IV აბზაცი – 1
- (გ) I აბზაცი – 3, II აბზაცი – 1, III აბზაცი – 2, IV აბზაცი – 4
- (დ) I აბზაცი – 4, II აბზაცი – 3, III აბზაცი – 1, IV აბზაცი – 2

I აბზაცში დასახელებულია მხატვრობის ერთ-ერთი ჟანრი – ნატურმორტი, ახსნილია ამ ჟანრის არსი და განმარტებულია სიტყვა „ნატურმორტის“ მნიშვნელობა. ასე რომ, I აბზაცს შეესაბამება მე-4 წინადადება (განმარტებულია სახვითი ხელოვნების ერთ-ერთი ჟანრის არსი).

II აბზაცში მიმოხილულია ნატურმორტის, როგორც ჟანრის დანიშნულება ანტიკური ხანიდან რენესანსამდე, გამოკვეთილია მისი ცვალებადობა. ასე რომ, II აბზაცს შეესაბამება მე-3 წინადადება (მიმოხილულია ეპოქათა მიხედვით ამ ჟანრის დანიშნულების ცვლა).

III აბზაცში წარმოდგენილია XIX საუკუნემდე არსებული შეხედულებები ნატურმორტის შესახებ. აღნიშნულია ამ ჟანრის გააზრებაში მნიშვნელოვანი ცვლილება, რომელიც თავს იჩენს XIX საუკუნეში. საუბარია ექსპერიმენტებზე, რომლებიც უკავშირდება ამ ჟანრის ახლებურად გააზრებას: „ხილისა და ყვავილების მეშვეობით მხატვარს ყველაფრის გამოხატვა შეუძლია“. ასე რომ, III აბზაცს შეესაბამება პირველი წინადადება (მითითებულია ძირეული გარდატეხა ამ ჟანრის გააზრებაში).

IV აბზაცში აღწერილია ვან გოგის ორი ნატურმორტი, რომელშიც ავტორის სუბიექტური განწყობილებები, სულიერი განცდები, ემოციებია გადმოცემული. გარდა ამისა, მისი სიტყვები ზუსტად გამოხატავს ნატურმორტის, როგორც ჟანრის ახლებური კონცეფციის არსს: „იმის ნაცვლად, რომ ზუსტად გამოვსახო ის, რასაც ვხედავ, ფერებს ჩემებურად ვიყენებ, რათა უფრო ენერგიულად გამოვხატო საკუთარი თავი“. ასე რომ, IV აბზაცს შეესაბამება მე-2 წინადადება (დაზუსტებულია ამ ჟანრის ახლებური კონცეფცია ერთ-ერთი მხატვრის შემოქმედების საფუძველზე).

ამრიგად, სწორია პასუხის (დ) ვარიანტი.

ტექსტი II

ძველი ბერძნების რწმენით, მათი კულტურის აღმავლობამდე ეგეოსის ზღვის აუზში წამყვანი ადგილი წინაბერძნულ ტომებს ეკავათ. ბერძნული ენის არაინდოევროპული ელემენტების, ეგეოსური ტოპონიმების* შესწავლამ ნათელი გახადა, რომ ამგვარი წინარე მოსახლეობა მართლაც უნდა არსებულებოდა. ამ თვალსაზრისით მნიშვნელოვანია კუნძულ კრეტაზე აღმოჩენილი დამწერლობის სისტემების შესწავლა. მათგან ყველაზე ძველია ე. წ. კრეტული – იეროგლიფურ-პიქტოგრაფიული (ხატოვანი) დამწერლობა. ამ სისტემის ნიმუშები, ძირითადად, ქვის, სპილოს ძვლისა და ლითონის ბეჭდებზე შემოგვრჩა. ზოგი მეცნიერი ვარაუდობს, რომ ეს ნიშნები იდეოგრამებს (დამოუკიდებელი აზრის მქონე სიმბოლოებს) წარმოადგენს, სხვები კი ამ სისტემას მარცვლოვანი დამწერლობის ადრეულ საფეხურად მიიჩნევენ.

სრულიად ორიგინალურია კრეტაზე, ფესტოს სასახლის ნანგრევებში აღმოჩენილი თიხის დისკო, რომლის ორივე მხარეს სპირალურად ამოტვიფრულია პიქტოგრაფიული ნიშნები. ისინი ერთმანეთისგან ვერტიკალური ხაზებით გამოყოფილ ჯგუფებს ქმნის. განსაკუთრებით საინტერესო ისაა, რომ დისკოზე ნიშნები ამოკაწრული ან დახატული კი არ არის, არამედ სპეციალური, წინასწარ ჩამოსხმული ლითონის ფორმებით (ფიგურული ნიშნებით) არის ამოტვიფრული. ეს მსოფლიო კულტურის ისტორიაში მოძრავი ანბანის გამოყენების პირველი შემთხვევაა. ფესტოს დისკოს სურათოვან ნიშნებს არც კუნძულ კრეტაზე და არც, ზოგადად, დამწერლობის ისტორიაში სარწმუნო პარალელები არ მოეპოვება. ისიც არაა გარკვეული, დისკო ადგილობრივი წარმოშობისაა, თუ რომელიმე სხვა რეგიონიდან არის აქ მოხვედრილი, როგორია დამწერლობის სისტემის ხასიათი და ა. შ.

ე. წ. კრეტული დამწერლობის განვითარების შედეგი უნდა ყოფილიყო მინოსური** ხაზოვანი დამწერლობა, რომელსაც A-ხაზოვანს უწოდებენ. A-ხაზოვანი დამწერლობით შესრულებული ტექსტები გვხვდება კერამიკაზე, ქვის ნივთებზე, თიხის ფირფიტებზე. A-ხაზოვანი წარწერები ჯერჯერობით არ არის გაშიფრული. დღეს მხოლოდ ის შეგვიძლია ვთქვათ, რომ დამწერლობის ეს სისტემა მარცვლოვანია.

კრეტაზე აღმოაჩინეს პირველი ბერძნული დამწერლობის, ე. წ. B-ხაზოვანის ნიმუშებიც. ეს დამწერლობა A-ხაზოვანის განვითარების შედეგს წარმოადგენს. B-ხაზოვანი წარწერები გაშიფრა ინგლისელმა მკვლევარმა ვენტრისმა. მისი თეორიის დადასტურებას ხელი შეუწყო ცნობილი არქეოლოგის, ბლეგენის მიერ მოპოვებულმა ეპიგრაფიკულმა მასალამ. ერთ ახლად აღმოჩენილ ფირფიტაზე ყოველ წარწერას თან ახლდა სხვადასხვა ტიპის კერამიკული ჭურჭლის გამოსახულება. ვენტრისის მიერ დადგენილი B-ხაზოვანის ბგერითი მნიშვნელობებით თითოეულ წარწერაში იკითხებოდა შესაბამისი ჭურჭლის ბერძნული სახელწოდება, მაგალითად, „სამფეხა“, „ოთხყურა“.

B-ხაზოვანი დამწერლობა იყენებს სილაბოგრამებს (მარცვლოვან ნიშნებს), რომლებიც აღნიშნავს ხმოვანს ან ხმოვნისა და თანხმოვნის კომპლექსს, აგრეთვე იდეოგრამებს. როგორც ჩანს, ბერძნებს მინოსური დამწერლობის სისტემა მოუზღავათ თავიანთი ენისთვის. მათ, ერთი მხრივ, არ გამოუყენებიათ A-ხაზოვანის ზოგიერთი ნიშანი, ხოლო, მეორე მხრივ, დაუმატებიათ რამდენიმე ახალი გრაფემა, რომელთაც მინოსური დამწერლობა არ იცნობს. B-ხაზოვანი გავრცელებულა კონტინენტურ საბერძნეთშიც. თუმცა სისტემის სირთულემ, როგორც ჩანს, განაპირობა ამ დამწერლობის შეზღუდულად გამოყენება. კრეტა-მიკენის ცივილიზაციის დაცემის შემდეგ B-ხაზოვანი სისტემა ანბანურმა დამწერლობამ შეცვალა, რომელიც, თავის მხრივ, ფინიკიური დამწერლობის საფუძველზე ჩამოყალიბდა.

*ტოპონიმი – გეოგრაფიული ადგილის (მთის, სოფლის, ტყის, მინდვრის და ა. შ.) სახელწოდება.

**მინოსი – კრეტის მითიური მეფე; კრეტის წინაბერძნულ კულტურას მინოსურსაც უწოდებენ.

14. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი მოსაზრება შეიძლება მივიჩნიოთ იმის არგუმენტად, რომ ეგეოსის ზღვის აუზში ბერძნული ცივილიზაციის წარმოშობამდე არაბერძნული წარმომავლობის ტომები სახლობდნენ?

- (ა) კუნძულ კრეტაზე აღმოჩენილ წარწერათა შინაარსობრივი მრავალფეროვნება ცხადყოფს, რომ ეგეოსის ზღვის აუზში სახლობდნენ სხვადასხვა ენაზე მოლაპარაკე ტომები
- (ბ) ძველი ბერძნების რწმენით, მათი კულტურის ჩამოყალიბებამდე ეგეოსის ზღვის აუზში წამყვან როლს წინაბერძნული ტომები ასრულებდნენ
- (გ) ბერძნული ინდოევროპულ ენათა ჯგუფს განეკუთვნება, თუმცა ამ ენაში და საბერძნეთის გეოგრაფიული ადგილების ბევრ სახელწოდებაში არაინდოევროპული ელემენტებია შემორჩენილი
- (დ) ბერძნულენოვან სამყაროში უძველესია ე. წ. კრეტული დამწერლობა, რომელსაც ბევრი პარალელი შეიძლება მოვუძებნოთ სხვა ცივილიზაციებში შექმნილ დამწერლობათა სისტემებთან

შეკითხვების თანმიმდევრობა (მსგავსად ყველა იმ ტექსტის შეკითხვებისა, რომლებიც ზოგადი უნარების ტესტში გვხვდება) ძირითადად მიჰყვება ტექსტში წარმოდგენილი მსჯელობის განვითარებას.

პირველ შეკითხვაზე პასუხის გაცემა პირველი აბზაცის საფუძველზეა შესაძლებელი. უნდა მოვიძიოთ არგუმენტი, საბუთი იმისა, რომ ეგეოსის ზღვის აუზში წინაბერძნული (არაბერძნული წარმომავლობის) ტომები სახლობდნენ.

განვიხილოთ პასუხის თითოეული ვარიანტი:

(ა) პასუხი არ შეიძლება იყოს სწორი, რადგან წარწერების შინაარსობრივი მრავალფეროვნება (რის შესახებაც ტექსტში არაფერია ნათქვამი) არ უკავშირდება სამეტყველო ენების (და მით უმეტეს, დამწერლობების) სიმრავლეს – შინაარსობრივად მრავალფეროვანი მასალა შეიძლება ერთ ენაზე მოლაპარაკე ხალხის მიერ შექმნილ წყაროებშიც შეგვხვდეს.

(ბ) პასუხი არ შეიძლება იყოს სწორი, რადგან საუბარია მხოლოდ ბერძნების შეხედულებაზე (*მათ სჯეროდათ, რომ ბერძნული კულტურის ჩამოყალიბებამდე ეგეოსის ზღვის აუზში წამყვან როლს წინაბერძნული ტომები ასრულებდნენ*) და არაა წარმოდგენილი მტკიცებულებები და არგუმენტები ამ მოსაზრების სასარგებლოდ. დავალების შესრულება კი სწორედ საბუთის, არგუმენტის მოძიებას გულისხმობს.

(გ) სწორი პასუხია. I აბზაცში მოცემულია შემდეგი წინადადება: „*ბერძნული ენის არაინდოევროპული ელემენტების, ეგეოსური ტოპონიმების შესწავლამ ნათელი გახადა, რომ ამგვარი წინარე მოსახლეობა მართლაც უნდა არსებულებოდა*“. ტექსტის მიხედვით, ის, რომ ბერძნებამდე ეგეოსის ზღვის აუზში არაბერძნული წარმომავლობის ტომები სახლობდნენ, დასტურდება ბერძნულ ენასა და სხვადასხვა გეოგრაფიული ადგილის სახელწოდებაში არაინდოევროპული ელემენტების არსებობით.

გამოვრიცხოთ (დ) პასუხიც. ის, რომ კრეტულ დამწერლობას ბევრი პარალელი შეიძლება ჰქონდეს სხვა ცივილიზაციასთან დამწერლობებთან, არაფერს გვეუბნება კონკრეტულად ეგეოსის ზღვის აუზში წინაბერძნული ტომების არსებობის შესახებ.

ამრიგად, I შეკითხვაზე სწორი პასუხია (გ).

15. რა საერთო აქვთ ე. წ. კრეტულ დამწერლობასა და ფესტოს დისკოს წარწერებს?

- (ა) ორივე ტიპის წარწერები სპირალურად არის ამოტვიფრული ქვაზე, სპილოს ძვალსა და თიხის ფირფიტებზე
- (ბ) ორივე დამწერლობის ნიშნები ვერტიკალური ხაზებით გამოყოფილ ჯგუფებს ქმნის
- (გ) ორივე დამწერლობის ნიშნები დამოუკიდებელი აზრის მქონე სიმბოლოებს წარმოადგენს
- (დ) ორივე ტიპის წერილობითი ნიშნები პიქტოგრაფიულია – ხატოვანი დამწერლობის ნიმუშებს წარმოადგენს

ამ შეკითხვაზე პასუხის გასაცემად უნდა დავეყრდნოთ I და II აბზაცებს. პასუხის ვარიანტებში მოცემულია ე.წ. კრეტული დამწერლობისა და ფესტოს დისკოს წარწერის ერთგვარი მახასიათებლები. ორივე დამწერლობისთვის დამახასიათებელი თავისებურება პასუხის (დ) ვარიანტში გვხვდება – კრეტული დამწერლობის შესახებ I აბზაცში ვკითხულობთ: „მათგან ყველაზე ძველია ე. წ. კრეტული – **იეროგლიფურ-პიქტოგრაფიული (ხატოვანი) დამწერლობა**“. ხოლო II აბზაცი ასეთი წინადადებით იწყება: „სრულიად ორიგინალურია კრეტაზე, ფესტოს სასახლის ნანგრევებში აღმოჩენილი თიხის დისკო, რომლის ორივე მხარეს სპირალურად ამოტვიფრულია **პიქტოგრაფიული ნიშნები**“.

(ა) და (ბ) პასუხებში მოყვანილი თავისებურებები მხოლოდ ფესტოს დისკოს წარწერას ახასიათებს („თიხის დისკო, რომლის ორივე მხარეს სპირალურად ამოტვიფრულია პიქტოგრაფიული ნიშნები. ისინი ერთმანეთისგან ვერტიკალური ხაზებით გამოყოფილ ჯგუფებს ქმნის“), ხოლო (გ) პასუხში მოცემული ინფორმაცია მხოლოდ კრეტულისთვის არის მართებული – ზოგი მეცნიერი ვარაუდობს, რომ ეს ნიშნები იდეოგრამებს (დამოუკიდებელი აზრის მქონე სიმბოლოებს) წარმოადგენს.

ამრიგად, სწორი პასუხია (დ).

16. რატომ მიიჩნევენ ფესტოს დისკოს წარწერებს მოძრავი ანბანის გამოყენების პირველ ნიმუშად?

- (ა) მოძრავი ანბანის ცალკეული ასოებით შეიძლება „ავაწყოთ“ სიტყვა, ფესტოს დისკოზე წარწერა წინასწარ ჩამოსხმული წერილობითი ნიშნებითაა ამოტვიფრული
- (ბ) თანამედროვე პედაგოგიკაში მოძრავ ანბანს იყენებენ წერა-კითხვის სწავლების საწყის ეტაპზე, კუნძულ კრეტაზეც ფესტოს დისკოს სწორედ ამგვარი დანიშნულება უნდა ჰქონოდა
- (გ) ფესტოს დისკოზე პიქტოგრაფიული ნიშნები სპირალურად არის ამოტვიფრული, მოძრავი ანბანითაც შეიძლება სპირალურად „დავწეროთ“ სიტყვები
- (დ) კრეტაზე აღმოჩენილ ყველა დამწერლობას საფუძვლად უდევს მოძრავი ანბანის პრინციპი, თუმცა ფესტოს დისკოს წარწერის შესრულების ტექნიკა ყველაზე დახვეწილია

II აბზაცში ვკითხულობთ: ფესტოს „დისკოზე ნიშნები ამოკაწრული ან დახატული კი არ არის, არამედ სპეციალური, წინასწარ ჩამოსხმული ლითონის ფორმებით (ფიგურული ნიშნებით) არის ამოტვიფრული“. ანუ წარწერის შესაქმნელად არსებობდა საგანგებოდ დამზადებული ფიგურული ნიშნები, რომელთა გამოყენება, სავარაუდოდ, სხვადასხვა

კომბინაციით (კონფიგურაციით) იყო შესაძლებელი. მოძრავი ანბანის დანიშნულებაც (პრინციპი) სწორედ ცალ-ცალკე არსებული ნიშნებით (ასოებით) სხვადასხვა სიტყვის აწყობაა. სწორედ ამას გვეუბნება პასუხის (ა) ვარიანტი. მაშასადამე, ის სწორია.

დავრწმუნდეთ, რომ სხვა პასუხები არასწორია:

(ბ) პასუხში მოყვანილი ახსნა არ ეთანხმება ტექსტში მოწოდებულ ინფორმაციას. ტექსტში არაფერია ნათქვამი ფესტოს დისკოს დანიშნულების შესახებ.

(გ) სიტყვების სპირალურად „დაწერა“ არ არის მოძრავი ანბანის ძირითადი თავისებურება. ფესტოს დისკოს წარწერისთვის არსებითია მოძრავი ანბანის მთავარი პრინციპის გამოყენება (პარალელიც ამის საფუძველზეა გავლებული), და არა ის, თუ რა ფორმითა თუ მიმართულებით არის ნიშნები ამოტვიფრული თიხაზე.

(დ) პასუხში მოცემული ინფორმაციაც არაა მართებული ტექსტის მიხედვით. მოძრავი ანბანის პრინციპით შესრულებულ სხვა წარწერებზე ტექსტში არსადაა საუბარი, მით უმეტეს, არაფერია ნათქვამი იმის შესახებ, თუ რა უპირატესობა აქვს მათთან შედარებით ფესტოს დისკოს წარწერის შესრულების ტექნიკას.

ამრიგად, სწორი პასუხია (ა).

17. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი არ იყო მნიშვნელოვანი იმის დასადასტურებლად, რომ ვენტრისმა სწორად გაშიფრა B-ხაზოვანი დამწერლობა?

- (ა) კერამიკულ ნაკეთობათა გამოსახულებანი ახლად აღმოჩენილ ფირფიტაზე
- (ბ) კერამიკული ჭურჭლის სახეობანი
- (გ) წარწერები ახლად აღმოჩენილ ფირფიტაზე
- (დ) ჭურჭლის ბერძნული სახელწოდებანი

ამ შეკითხვაზე პასუხის გაცემა IV აბზაცის საფუძველზეა შესაძლებელი. ის, რომ ვენტრისმა სწორად გაშიფრა B-ხაზოვანი დამწერლობა, დადასტურდა ბლეგენის მიერ მოპოვებული მასალის გაშიფვრის შემდეგ. ბლეგენმა მიაკვლია ფირფიტას, რომელზეც მოცემული იყო როგორც წარწერები, ასევე მათი „ილუსტრაციები“ – კერამიკული ჭურჭლის გამოსახულებანი. წარწერებს ვენტრისის მიერ დადგენილი B-ხაზოვანის ბგერითი მნიშვნელობები მიუსადაგეს და ამგვარად ამოიკითხეს თითოეულ წარწერაში მის გვერდით გამოსახული ჭურჭლის ბერძნული სახელწოდება. ამით დადასტურდა, რომ ვენტრისს სწორად გაუშიფრავს B-ხაზოვანი დამწერლობა. როგორც ვხედავთ, მთელ ამ პროცესში მონაწილეობდა თავად წარწერები, ამ წარწერების შესაბამისი კერამიკული ჭურჭლის გამოსახულებები და მათი ბერძნული დასახელებები. წარწერათა ამოკითხვისთვის პრინციპული მნიშვნელობა არ ჰქონდა იმას, „სამფეხა“ იქნებოდა გამოსახული ფირფიტაზე, „ოთხეურა“, თუ სხვა რომელიმე ჭურჭელი. მთავარი იყო, წარწერისა (ანუ ჭურჭლის სახელწოდების) და ჭურჭლის გამოსახულების ურთიერთშესაბამისობა.

მოცემული დავალების სწორი პასუხი ისაა, რომელშიც წარმოდგენილი „ობიექტი“ არ იყო მნიშვნელოვანი ვენტრისის აღმოჩენისთვის. ასეთი პასუხია (ბ).

18. მინოსურს უწოდებენ:

- (ა) მთელ ბერძნულ კულტურას, რადგან მინოსი იყო ძველი საბერძნეთის მითიური მეფე
- (ბ) A-ხაზოვან და B-ხაზოვან დამწერლობებს, რადგან ორივე კრეტაზე შეიქმნა მინოსის მეფობის დროს
- (გ) A-ხაზოვან დამწერლობას, რადგან ეს სისტემა წინაბერძნულ ცივილიზაციაში უნდა შექმნილიყო
- (დ) B-ხაზოვან დამწერლობას, რადგან ეს დამწერლობა ბერძნულია, მინოსი კი წინაბერძნული მოსახლეობის მითოლოგიური გმირია

ამ შეკითხვის სავარაუდო პასუხები III – V აბზაცებსა და ერთ-ერთ სქოლიოს უკავშირდება.

ტექსტის III აბზაცში ერთმნიშვნელოვნად არის ნათქვამი, რომ მინოსური დამწერლობა A-ხაზოვანი დამწერლობაა („*ე. წ. კრეტული დამწერლობის განვითარების შედეგი უნდა ყოფილიყო მინოსური ხაზოვანი დამწერლობა, რომელსაც A-ხაზოვანს უწოდებენ*“). შესაბამისად, სწორი პასუხია (გ).

დავრწმუნდეთ იმაში, რომ (გ) ერთადერთი სწორი პასუხია.

(ა) პასუხი არაა სწორი, რადგან მინოსი იყო არა ძველი საბერძნეთის, არამედ კრეტის მითიური მეფე. როგორც სქოლიოშია ნათქვამი, მინოსურს არა ბერძნულ, არამედ წინაბერძნულ (ბერძენებამდე არსებულ) კულტურას უწოდებენ.

(ბ) B-ხაზოვანი დამწერლობა ბერძნული დამწერლობაა („*კრეტაზე აღმოაჩინეს პირველი ბერძნული დამწერლობის, ე. წ. B-ხაზოვანის ნიმუშებიც*“) და მას არ შეიძლება მინოსური ვუწოდოთ, რადგან, როგორც ზემოთ ვთქვით, მინოსი წინაბერძნული ცივილიზაციის მითიური მეფეა და არა საკუთრივ ბერძნული ცივილიზაციისა.

(დ) ეს პასუხი ურთიერთსაწინააღმდეგო დებულებებს შეიცავს – მინოსურს უწოდებენ B-ხაზოვან დამწერლობას, რადგან ეს დამწერლობა ბერძნულია, მინოსი კი წინაბერძნული მოსახლეობის მითოლოგიური გმირია. სწორი იქნებოდა გვეთქვა: „მინოსურს ვერ ვუწოდებთ B-ხაზოვან დამწერლობას, რადგან ეს დამწერლობა ბერძნულია, მინოსი კი წინაბერძნული მოსახლეობის მითოლოგიური გმირია“.

19. ცნობილია, რომ კუნძულ კვიპროსზე აღმოჩნდა ე. წ. კვიპრომინოსური ანუ C-ხაზოვანი დამწერლობა, რომელიც განვითარების ისტორიითა და ხასიათით B-ხაზოვანი დამწერლობის ანალოგიურია. ადგილობრივი მოსახლეობის გარდა, C-ხაზოვან დამწერლობას იყენებდნენ კვიპროსზე გადმოსახლებული ბერძნებიც.

თუ ამ ინფორმაციას ტექსტში მოცემულ ცნობებს დავუკავშირებთ, დავასკვნით:

- (ა) C-ხაზოვანი დამწერლობა ხატოვანია, როგორც ე. წ. კრეტული; აქაც გაურკვეველია, C-ხაზოვანის ნიშნები იდეოგრამებს წარმოადგენს თუ მარცვლოვანი დამწერლობის ადრეული საფეხურია
- (ბ) C-ხაზოვანი დამწერლობა პიქტოგრაფიულია, როგორც ფესტოს დისკოს წარწერა, თუმცა C-ხაზოვანის ნიმუშები წინასწარ დამზადებული სპეციალური მატრიცებით არის ამოტიფრული
- (გ) C-ხაზოვანი დამწერლობა A-ხაზოვანის განვითარების შედეგს წარმოადგენს, ამასთან, ისიც იყენებს მარცვლოვან ნიშნებს და იდეოგრამებს – ცნების აღმნიშვნელ პირობით წერილობით ნიშნებს
- (დ) C-ხაზოვანი დამწერლობა B-ხაზოვანის განვითარების შედეგს წარმოადგენს, ამასთან, ისიც მარცვლოვანი სისტემაა და ისიც კონტინენტურ საბერძნეთში გავრცელებულა

ამ დავალებაში მოცემულია ინფორმაცია დამწერლობის კიდევ ერთი ტიპის შესახებ, რომელსაც ვერ ვხვდებით ტექსტში. იმისათვის, რომ შეკითხვას ვუპასუხოთ, ეს ინფორმაცია ტექსტში მოყვანილ ფაქტებთან უნდა შევჯეროთ. დავალებაში წარმოდგენილი ინფორმაციის თანახმად, C-ხაზოვანი დამწერლობა განვითარების ისტორიითა და ხასიათით B-ხაზოვანი დამწერლობის ანალოგიურია, მსგავსია. B-ხაზოვანის შესახებ ტექსტში ვკითხულობთ: „კრეტაზე აღმოაჩინეს პირველი ბერძნული დამწერლობის, ე. წ. B-ხაზოვანის ნიმუშებიც. ეს დამწერლობა A-ხაზოვანის განვითარების შედეგს წარმოადგენს“ (IV აბზაცი). ასევე: „B-ხაზოვანი იყენებს სილაბოგრაფებს (მარცვლოვან ნიშნებს), რომლებიც აღნიშნავს ხმოვანს ან ხმოვნისა და თანხმოვნის კომბლექსს, აგრეთვე იდეოგრაფებს“ (V აბზაცი). ყოველივე ეს თავმოყრილია პასუხის (გ) ვარიანტში. შესაბამისად, ის არის სწორი.

(ა) და (ბ) პასუხები C-ხაზოვანი დამწერლობის A-ხაზოვანთან მსგავსებაზე მეტყველებს და არა B-ხაზოვანთან. (დ) პასუხის მიხედვით, C-ხაზოვანი დამწერლობა განვითარების ისტორიით B-ხაზოვანის ანალოგიური არ ყოფილა, პირიქით, ის მისგან განვითარებულა.

ამრიგად, სწორი პასუხია (გ).

20. ტექსტის საფუძველზე უნდა ვივარაუდოთ, რომ:

- (ა) B-ხაზოვანი დამწერლობა შეიქმნა მინოსურ კრეტაზე, თუმცა სისტემის სირთულის გამო იგი ვერ გავრცელდა კონტინენტურ საბერძნეთში
- (ბ) ბერძნებმა რაციონალური მიდგომა გამოიჩინეს მინოსური წერილობითი ტრადიციების მიმართ: გამოიყენეს A-ხაზოვანის ყველა ნიშანი და მას დაუმატეს რამდენიმე ახალი გრაფემა ანბანური დამწერლობიდან
- (გ) წინაბერძნული ტომების მიერ შექმნილი B-ხაზოვანი დამწერლობა საფუძვლად დაედო ანბანური დამწერლობის განვითარებას
- (დ) მინოსური დამწერლობის (კრეტულის და A-ხაზოვანის) გაშიფვრამ შესაძლოა გადაჭრას ეგეოსის ზღვის აუზში ბერძნებამდე მოსახლე არაინდოევროპული წარმომავლობის ხალხის ეთნიკური ვინაობის საკითხი

ბოლო, ერთგვარად, შემაჯამებელ შეკითხვაზე პასუხის გაცემა მთელი ტექსტის გააზრებას, დამწერლობათა შესახებ მოცემული ცნობების ურთიერთდაკავშირებას მოითხოვს. განვიხილოთ პასუხის თითოეული ვარიანტი:

(ა) პასუხში მოყვანილი ფაქტი არ შეესაბამება ტექსტში B-ხაზოვანი დამწერლობის შესახებ მოცემულ ცნობებს. მინოსური კრეტა წინაბერძნული ცივილიზაციის დროინდელ კრეტას აღნიშნავს, B-ხაზოვანი კი ბერძნული დამწერლობაა. გარდა ამისა, ტექსტში ნათქვამია, რომ ის კონტინენტურ საბერძნეთშიც გავრცელებულა (V აბზაცი).

(ბ) V აბზაცში საუბარია იმის შესახებ, თუ როგორ ჩამოყალიბდა B-ხაზოვანი დამწერლობა A-ხაზოვანის საფუძველზე. კერძოდ, ბერძნებს „არ გამოუყენებიათ A-ხაზოვანის ზოგიერთი ნიშანი“. ხოლო ახალ ნიშნებს ანბანური დამწერლობიდან ვერ გადმოიღებდნენ, რადგან B-ხაზოვანი მხოლოდ სილაბოგრაფებსა და იდეოგრაფებს იყენებს (ამასთან, იმ დროისთვის ანბანური დამწერლობის არსებობის შესახებ ტექსტში არაფერია ნათქვამი). პასუხის ამ ვარიანტში კი ეს მოვლენა არასწორადაა ასახული.

(გ) პასუხი არაა სწორი, რადგან, როგორც უკვე ბევრჯერ ითქვა, B-ხაზოვანი დამწერლობა ბერძნულია, ბერძნების მიერ არის შექმნილი და არა წინაბერძნული ტომების მიერ (წინაბერძნული A-ხაზოვანი დამწერლობაა).

(დ) სწორი პასუხია. ტექსტის დასაწყისში დასმულია საკითხი ეგეოსის ზღვის აუზში მოსახლე წინაბერძნული ტომების არსებობის შესახებ. A-ხაზოვანი დამწერლობა სწორედ წინაბერძნულ ცივილიზაციაშია შექმნილი (მას მინოსურსაც უწოდებენ). ტექსტში ისიცაა ნათქვამი, რომ ეს დამწერლობა ჯერ გაუშიფრავია. მისი გაშიფვრა – A-ხაზოვანით შესრულებული წარწერების ამოკითხვა – მნიშვნელოვან ინფორმაციას მიაწვდიდა მეცნიერებს მისი შემქმნელი ხალხის წარმომავლობის შესახებ. მაშასადამე, ტექსტი ნამდვილად იძლევა (დ) პასუხში მოცემული ვარაუდის გამოთქმის საფუძველს.

ზოგადი რეკომენდაციები წაკითხული ტექსტის გააზრებისთვის:

- ყურადღებით წაიკითხეთ ტექსტი. შეეცადეთ, გაიაზროთ მისი ძირითადი იდეა;
- შეკითხვებზე პასუხის გაცემა დაიწყეთ მხოლოდ მას შემდეგ, რაც ტექსტის შინაარსი თქვენთვის მთლიანად გასაგები იქნება;
- სანამ პასუხს გაცემდეთ შეკითხვას, ყურადღებით წაიკითხეთ ტექსტის ის ნაწილი, რომელსაც უშუალოდ ეხება ეს შეკითხვა (ზოგჯერ ტექსტში შესაბამისი მონაკვეთის მოძიების გასაადვილებლად შეკითხვაში მითითებულია აბზაცის ნომერი);
- ყურადღებით განიხილეთ ოთხივე სავარაუდო პასუხი. ნუ შემოხაზავთ პირველსავე ვარიანტს, რომელიც სწორად მოგეჩვენებათ, სანამ დანარჩენ ვარიანტებსაც არ განიხილავთ;
- პასუხის ესა თუ ის ვარიანტი შეიძლება სწორი იყოს ლოგიკის თვალსაზრისით, მაგრამ მცდარი – მოცემული ტექსტის მიხედვით. ამიტომ, სანამ პასუხს აირჩევდეთ, ერთხელ კიდევ წაიკითხეთ (შეამოწმეთ) ტექსტის შესაბამისი მონაკვეთი და აირჩიეთ ის პასუხი, რომელიც მართებულია კონტექსტის მიხედვით;
- მოიძიეთ ტექსტში თითოეული პასუხის მართებულობისა თუ უმართებულობის დამადასტურებელი არგუმენტები;
- პასუხი მაშინაც შეიძლება ჩაითვალოს მცდარად, როდესაც ის მხოლოდ ნაწილობრივაა მართებული (ნაწილობრივ პასუხობს შეკითხვას), ამიტომ ყველა სავარაუდო პასუხი გულდასმით განიხილეთ.

დავალებები დამოუკიდებელი სამუშაოსთვის

ადამიანის და ფუტკრის ყნოსვის ორგანოთა ანატომიური აგებულება სრულიად სხვადასხვაა. მიუხედავად ამისა, ფუტკრები თითქმის ისევე შეიგრძნობენ სუნს, როგორც ადამიანები, თუმცა ფუტკარს უფრო გაფაქიზებული აქვს ყნოსვა ყვავილთა სურნელის მიმართ. ფუტკრებს დავუდგათ რამდენიმე ფიალა, რომელთაგან მხოლოდ ერთში ასხია თაფლი. ამ ფიალას ლავანდის ესენცია წავუსვათ. მას შემდეგ, რაც ფუტკრები რამდენჯერმე შეჭამენ თაფლს ფიალიდან, შევცვალოთ ფიალების განლაგება, ამასთან, არც ერთ მათგანში თაფლი აღარ ჩავასხათ. თუ ფუტკარი მაინც უშეცდომოდ მოძებნის ლავანდის სურნელს ფიალას, მაშინ უნდა ვიგულისხმოთ, რომ იგი სუნით ცნობს მას. შემდეგ ცდაში ლავანდის სურნელი შევცვალოთ სხვა, მისი მსგავსი სურნელით. თუ ფუტკარი დაჭდება ამ ფიალაზე, უნდა ვივარაუდოთ, რომ იგი ორ მსგავს სურნელს ერთმანეთისგან ვერ განასხვავებს; თუ არ დაჭდება – საფიქრებელია, რომ ის განასხვავებს მათ. ასე თანდათანობით, სურნელისა და მისი ინტენსივობის ცვლით, შეიძლება ფუტკრის ყნოსვითი უნარის გამოკვლევა.

ცნობილია, რომ მზვერავი ფუტკრები „აცნობებენ“ მთელ სკას საკვებით მდიდარი ადგილების შესახებ, გარკვეული მოძრაობებით მიანიშნებენ მანძილსა და მიმართულებას, რომელსაც მზის მიხედვით განსაზღვრავენ. ამ დროს ფუტკრები ულვაშებით ეხებიან მზვერავის მუცელს და, როგორც ჩანს, შეიგრძნობენ ყვავილის (მაგალითად, აკაციის) სურნელს, რომლითაც გაჟღენთილია იგი. ისინი ზუსტად განსაზღვრული „საჰაერო გზებით“ მიეშურებიან ნექტრის შესაგროვებლად. ფრენისას ფუტკრები არ მიაქცევენ ყურადღებას სხვა ყვავილებს, არ შეხედავენ აყვავებულ წაბლის ხეს, თუნდაც ის მათ გზაზე იდგეს.

საინტერესოა, სამყარო ფუტკრებისთვის ისეთივე ფერადოვანია, როგორიც ჩვენთვის, თუ შავ-თეთრი ფოტოგრაფიის მსგავსია? კარლ ფონ ფრიშმა 1956 წელს ჩაატარა ექსპერიმენტი, რომლის საშუალებითაც დაადგინა, რომ ფუტკრებს აქვთ ფერის შეგრძნების უნარი. მაგიდაზე დაწყვეს ერთი ლურჯი და რამდენიმე სხვადასხვა ტონის რუხი ფერის ფირფიტა. ლურჯ ფირფიტაზე ფუტკრის მოსაზიდად ცოტაოდენი თაფლი დაასხეს და ის მაგიდის ცენტრში მოათავსეს. მას შემდეგ, რაც ფუტკარმა ლურჯი ფირფიტიდან თაფლი შეჭამა, ის შეცვალეს იმავე ფერის ახალი ფირფიტით, რომელიც ამჯერად მაგიდის კიდეგან დადეს. რუხ ფირფიტებს შორის იყო რამდენიმე ისეთი ფირფიტა, რომელთა გარჩევა ლურჯისგან შეუძლებელი იქნებოდა შავ-თეთრ ფოტოზე. ფუტკარს ფერის შეგრძნების უნარი რომ არ ჰქონოდა, ყველა ამ ფირფიტასთან მიფრინდებოდა, მაგრამ აღმოჩნდა, რომ მან ლურჯი ფირფიტა დანარჩენებისგან ადვილად გამოარჩია.

ცდებითვე გაირკვა, რომ ფუტკარი ვერ ხედავს ზოგიერთ ფერს, რომელსაც ჩვენ შევიგრძნობთ, მაგალითად, წითელს; სამაგიეროდ, ხედავს ულტრაიისფერ სხივებს, რომლებიც უხილავია ადამიანის თვალისთვის: ფუტკარი სხვადასხვაგვარად აღიქვამს ორ თეთრ დაფას, რომელთაგან ერთი ულტრაიისფერი სხივების ამრეკლავი თეთრი საღებავითაა შეღებილი, მეორე კი – ამ სხივების შთანთქმელი თეთრი საღებავით, თუმცა ადამიანის მიერ ორივე დაფის ფერი ერთნაირად აღიქმება. ულტრაიისფერ სხივებს ყველაზე ძლიერად ირეკლავს თეთრი ყვავილები და ამიტომ ისინი ფუტკრებისთვის მკვეთრად გამოირჩევა ფოთლების ფონზე, რომლებიც მათთვის ღია რუხი ფერისაა.

ფუტკრების უნარზე, შეიგრძნონ ულტრაიისფერი გამოსხივება, მიუთითებს ისიც, რომ მათ მზის მიხედვით ორიენტირება ღრუბლიან ამინდშიც შეუძლიათ. მზის ადგილმდებარეობას ისინი განსაზღვრავენ ულტრაიისფერი სხივებით, რომლებსაც ღრუბლები ვერ აკავებს. თუ იმ მხრიდან, საითაც მზეა, ფუტკრებს დავუდგამთ ფილტრს, რომელიც ულტრაიისფერ სხივებს არ ატარებს, ისინი ვერ შეძლებენ მზის მიხედვით ორიენტირებას.

1. I აბზაცში აღწერილი ცდების შესახებ შეიძლება ითქვას:

- (ა) ფუტკარი ისევე შეიგრძნობს ყვავილთა სურნელს, როგორც ადამიანი, ამიტომ ყვავილის სურნელისა და მისი ინტენსივობის ცვლით შეგვიძლია ფუტკრის შეგრძნებათა კვლევა
- (ბ) მიუხედავად იმისა, რომ ადამიანისა და ფუტკრის ყნოსვის ორგანოთა ანატომიური აგებულება განსხვავებულია, I აბზაცში აღწერილი ცდები გვიჩვენებს, რომ ფუტკრები ზუსტად ისევე შეიგრძნობენ სუნს, როგორც ადამიანები
- (გ) ფუტკარი ორ მსგავს სურნელს ერთმანეთისგან ვერ განასხვავებს, სურნელის ინტენსივობის შეცვლის შემთხვევაში კი მან, სავარაუდოდ, უნდა შეძლოს მათი გარჩევა
- (დ) მიუხედავად იმისა, რომ I აბზაცში ცდების შედეგები არ არის წარმოდგენილი, ზუსტად არის მითითებული ის გზა, რომლის მეშვეობითაც უნდა დავადგინოთ ფუტკრის ერთ-ერთი შეგრძნების თავისებურებანი

2. „ფუტკრები არ მიაქცევენ ყურადღებას სხვა ყვავილებს, არ შეხედავენ აყვავებულ წაბლის ხეს, თუნდაც ის მათ გზაზე იდგეს“, რადგან:

- (ა) ისინი ზუსტად განსაზღვრული „საპაერო გზებით“ მიემართებიან ნექტრის შესაგროვებლად
- (ბ) მათ ერთი მიზანი აქვთ: ნექტრის ასაღებად იმ ყვავილებთან უნდა მიფრინდნენ, რომელთა შესახებ მათ მზვერავმა ფუტკარმა აცნობა
- (გ) ულვაშებით შეხებისას ფუტკარი შეიგრძნობს მხოლოდ ზოგიერთი ყვავილის სურნელს იმ სურნელთაგან, რომლებითაც გაჟღენთილია მზვერავი ფუტკარი
- (დ) ისინი მიფრინავენ საკვებით უფრო მდიდარი ადგილებისკენ, ვიდრე – წაბლის ხე და მის ირგვლივ არსებული გარემოა

3. ფერის შეგრძნების უნარი რომ არ ჰქონოდა:

- (ა) ფუტკარი რუხსა და ლურჯ ფირფიტებს ერთმანეთისგან ფერით მაინც განარჩევდა, თუ თაფლს მხოლოდ რუხ ფირფიტებზე დაასხამდნენ
- (ბ) ფუტკრისთვის ხილული სამყარო შავ-თეთრი ფოტოგრაფიის მსგავსი იქნებოდა, მას რუხი ფერის განსხვავებული ტონების გარჩევაც კი გაუჭირდებოდა
- (გ) ფუტკარი იმ რუხ ფირფიტებთანაც მიფრინდებოდა, რომელთა ფერის ინტენსივობა ლურჯისას დაემთხვეოდა
- (დ) ფუტკრისთვის ლურჯი ფირფიტის ამოცნობა მაინც შესაძლებელი იქნებოდა, თუ მას, ცენტრის ნაცვლად, მაგიდის კუთხეში მოვათავსებდით

4. ტექსტის მიხედვით, არ შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ:

- (ა) ფუტკრისთვის ადვილია ბალახში იების ფერის გამორჩევა
- (ბ) ფუტკრისთვის არაა ადვილი გვირილებისა და იების ფერების ერთმანეთისგან გარჩევა
- (გ) ფუტკრისთვის ადვილია გვირილებისა და ყაყაჩოების ფერების ერთმანეთისგან გარჩევა
- (დ) ფუტკრისთვის არაა ადვილი ბალახში ყაყაჩოს ფერის გამორჩევა

5. III აბზაცი იწყება შეკითხვით. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი პასუხობს მას?

- (ა) ფრიშის ექსპერიმენტით დადგინდა, რომ ფუტკრებს აქვთ ფერის შეგრძნების უნარი, უფრო მეტიც, ისინი იმ სხივებსაც ხედავენ, რომლებიც ადამიანის თვალისთვის უხილავია
- (ბ) ფრიშის ექსპერიმენტით დადგინდა, რომ ფუტკრები ხედავენ მხოლოდ ერთნაირი ინტენსივობის ფერებს, თუმცა თეთრი ფერი მათთვის მკვეთრად გამოირჩევა
- (გ) თეთრი დაფების ეპიზოდი ცხადყოფს, რომ ფუტკრები ადამიანისგან განსხვავებულად აღიქვამენ ფერებს, ხილული სამყარო მათთვის შავ-თეთრ ფოტოგრაფიას ემსგავსება
- (დ) თეთრი დაფების ეპიზოდი ცხადყოფს, რომ ფუტკრები ერთმანეთისგან ვერ განარჩევენ სხვადასხვა ფერს, თუმცა ხედავენ ულტრაიისფერ სხივებს, ამიტომ სამყარო მათთვის არ ემსგავსება შავ-თეთრ ფოტოგრაფიას

6. რომელი მოსაზრება შეიძლება მივიჩნიოთ მართებულად, ტექსტის მიხედვით?

- (ა) რადგან ფუტკრები მზის მიხედვით ორიენტირებენ, მათ უჭირთ ღრუბლიან ამინდში საკვებით მდიდარი ადგილების ზუსტად მინიშნება
- (ბ) რაკი ღრუბლიან ამინდში მზის ადგილმდებარეობას ფუტკრები განსაზღვრავენ ულტრაიისფერი სხივებით, უნდა ვიფიქროთ, რომ ღრუბლები ვერ აკავებს ამ სხივებს
- (გ) რადგან ფუტკრებს არ უჭირთ ღრუბლიან ამინდში ორიენტირება, უნდა ვიფიქროთ, რომ მათ ადამიანის მსგავსი მხედველობითი შეგრძნების უნარი აქვთ
- (დ) თუ იმ მხრიდან, საითაც მზეა, არ დავდგამთ ულტრაიისფერი სხივების შემაკავებელ ფილტრს, ეს სხივები ადამიანისთვისაც ხილული გახდება

7. რომელ ორ აბზაცს აქვს ანალოგიური ფუნქცია ტექსტში?

- (ა) II და V
- (ბ) II და IV
- (გ) II და III
- (დ) I და V

მათემატიკური ნაწილი

ტესტის მათემატიკური ნაწილი შედგება რაოდენობრივი ხასიათის დავალებებისგან. ამ დავალებების მეშვეობით მოწმდება:

- რიცხვებითა და სხვა მათემატიკური ცნებებით ოპერირების უნარი;
- სხვადასხვა სახით (ცხრილი, გრაფიკი, დიაგრამა და ა.შ.) წარმოდგენილ მონაცემთა ანალიზის უნარი.

დავალებები მოიცავს მათემატიკის სხვადასხვა სფეროს (არითმეტიკა, ალგებრა, გეომეტრია, მონაცემთა ანალიზი) და ოთხი სხვადასხვაგვარი ფორმითაა ჩამოყალიბებული:

1. რაოდენობრივი შედარება;
2. ამოცანები;
3. მონაცემთა საკმარისობა;
4. ცხრილის, დიაგრამის ან გრაფიკის სახით წარმოდგენილ მონაცემთა ანალიზი.

სხვადასხვა ფორმით მოცემული დავალებები სხვადასხვაგვარ მიდგომას მოითხოვს, ამიტომ რამდენიმე ნიმუშს დეტალურად განვიხილავთ.

ქვემოთ მითითებულია ყველა ძირითადი ცნება და საკითხი, რომლებიც შეიძლება შეგხვდეთ ტესტის მათემატიკური ნაწილის დავალებებში (იხ. გვ. 88–91).

რაოდენობრივი შედარება (10-11 დავალება)

ამ ტიპის დავალებებში A და B სვეტებში მოცემულია რაოდენობები, რომელთაც ზოგჯერ თან ახლავს დამატებითი ინფორმაცია.

ამგვარ დავალებათა შესრულებისას მოგეთხოვებათ A სვეტში მითითებული რაოდენობის შედარება B სვეტის იმავე სტრიქონში მითითებულ რაოდენობასთან. ყოველ დავალებას ახლავს ოთხი სავარაუდო პასუხი.

რაოდენობათა თითოეული შედარება ტესტის დამოუკიდებელ დავალებად ითვლება. ტესტში რაოდენობრივი შედარების დავალებებს ახლავს ამგვარი ინსტრუქცია:

შედარეთ ერთმანეთს A და B სვეტების უჯრებში მოცემული რაოდენობები.

თუ A სვეტის უჯრაში მოცემული რაოდენობა მეტია B სვეტის შესაბამის უჯრაში მოცემულ რაოდენობაზე, აირჩიეთ (ა),

თუ B სვეტის უჯრაში მოცემული რაოდენობა მეტია A სვეტის შესაბამის უჯრაში მოცემულ რაოდენობაზე, აირჩიეთ (ბ),

თუ უჯრებში მოცემული რაოდენობები ტოლია, აირჩიეთ (გ),

თუ მოცემული ინფორმაცია საკმარისი არაა იმის დასადგენად, რომელი რაოდენობაა მეტი, აირჩიეთ (დ).

ნიმუშები და განმარტებები

	A	B	
1.	თორნიკემ, სანდრომ, სოფომ და ანამ სოკო შეაგროვეს. გოგონებმა იმდენივე სოკო შეაგროვეს, რამდენიც – ბიჭებმა. ანამ შეაგროვა ყველაზე მეტი სოკო.	სოფოს მიერ შეგროვებული სოკოს რაოდენობა	(ა) (ბ) (გ) (დ)

რაკი ანამ შეაგროვა ყველაზე მეტი სოკო, ამიტომ სოფოს მიერ შეგროვებული სოკოს რაოდენობა იქნება ყველაზე ნაკლები. მართლაც, თუკი სოფოს მიერ შეგროვებული სოკოს რაოდენობა იქნება რომელიმე ბიჭის მიერ შეგროვებული სოკოს რაოდენობის ტოლი ან მასზე მეტი, მაშინ გოგონების მიერ შეგროვებული სოკოს რაოდენობა მეტი გამოვა ბიჭების მიერ შეგროვებული სოკოს რაოდენობაზე. ეს კი შეუძლებელია, რადგან, პირობის თანახმად, გოგონებმა იმდენივე სოკო შეაგროვეს, რამდენიც – ბიჭებმა. მაშასადამე, სოფოს შეუგროვებია ყველაზე ნაკლები რაოდენობის სოკო, კერძოდ, უფრო ნაკლები, ვიდრე – თორნიკეს. შესაბამისად, სწორი პასუხია (ა).

2.	ნიკამ კიბის საფეხურები გადანომრა. პირველ საფეხურს მან დააწერა რიცხვი 1, მეორეს – 2 და ასე შემდეგ. ყველა საფეხურის დასანომრად, სხვა ციფრებთან ერთად, მას სულ 5 ცალი 3-იანის დაწერა დასჭირდა.	კიბის საფეხურების რაოდენობა	31	(ა) (ბ) (გ) (დ)
----	--	------------------------------------	----	-----------------

პირველი 3-იანი ნიკას დასჭირდებოდა მე-3 საფეხურის დასანომრად, მეორე – მე-13 საფეხურისა, მესამე – 23-ე საფეხურისა, მეოთხე – 30-ე საფეხურისა, ხოლო მეხუთე – 31-ე საფეხურისა. რაკი მომდევნო, 32-ე საფეხურის დასანომრად კიდევ ერთი 3-იანია საჭირო, ნიკას კი ყველა საფეხურის დასანომრად სულ 5 ცალი 3-იანის დაწერა დასჭირდა, ამიტომ კიბის საფეხურების რაოდენობა 31-ის ტოლი ყოფილა. შესაბამისად, სწორი პასუხია (გ).

3.	გიას ხელფასი ნიკას ხელფასის ნახევარზე 250 ლარით მეტია.	გიას ხელფასი	ნიკას ხელფასი	(ა) (ბ) (გ) (დ)
----	---	---------------------	----------------------	-----------------

ზოგიერთი დავალების ამოხსნაში დაგვეხმარება კონკრეტული შემთხვევების განხილვა.

რაკი გიას ხელფასი ნიკას ხელფასის ნახევარზე 250 ლარით მეტია, ამიტომ ჯერ განვიხილოთ შემთხვევა, როცა ნიკას ხელფასის ნახევარი ზუსტად 250 ლარის ტოლია. ამ შემთხვევაში ნიკას ხელფასი იქნება $2 \cdot 250 = 500$ ლარი. გიას ხელფასი კი – $250 + 250$

= 500 ლარი, რაც ნიკას ხელფასის ტოლია. ესე იგი, გიას და ნიკას შეიძლება თანაბარი ოდენობის ხელფასი ჰქონდეთ.

განვიხილოთ ახლა შემთხვევა, როცა ნიკას ხელფასის ნახევარი 250 ლარზე ნაკლებია, მაგალითად, როცა ნიკას ხელფასის ნახევარი 200 ლარის ტოლია. მაშინ ნიკას ხელფასი იქნება $2 \cdot 200 = 400$ ლარი, ხოლო გიასი – $200 + 250 = 450$ ლარი, რაც ნიკას ხელფასზე მეტია. ესე იგი, გიას ხელფასი შეიძლება მეტი იყოს ნიკას ხელფასზე.

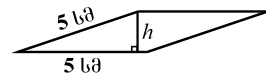
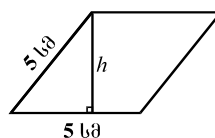
მაშასადამე, გიას ხელფასი შეიძლება იყოს ნიკას ხელფასის ტოლიც და მასზე მეტიც. შესაბამისად, სწორი პასუხია (დ).

შევნიშნოთ, რომ გიას ხელფასი ნიკას ხელფასზე ნაკლებიც შეიძლება იყოს. მაგალითად, თუ ნიკას ხელფასის ნახევარი 300 ლარის ტოლია. მაშინ ნიკას ხელფასი იქნება $2 \cdot 300 = 600$ ლარი, ხოლო გიასი – $300 + 250 = 550$ ლარი, რაც ნიკას ხელფასზე ნაკლებია.

4.	ABCD პარალელოგრამის პერიმეტრი 20 სმ-ია; MNPQ კვადრატის პერიმეტრი 8 სმ-ია.		(ა) (ბ) (გ) (დ)
	ABCD პარალელოგრამის ფართობი	MNPQ კვადრატის ფართობი	

ცხადია, MNPQ კვადრატის გვერდის სიგრძეა 2 სმ, ფართობი კი – 4 სმ^2 . რაც შეეხება ABCD პარალელოგრამის ფართობს, მის გამოსათვლელად მოცემული ინფორმაცია არაა საკმარისი. მაგალითად, განვიხილოთ ისეთი ABCD პარალელოგრამები, რომელთა თითოეული გვერდის სიგრძეა 5 სმ. ყოველი მათგანის პერიმეტრი იქნება 20 სმ, მაგრამ მათი ფართობები ტოლი არ იქნება. ასეთი პარალელოგრამების სიმაღლე h იცვლება 0-დან 5 სმ-მდე (იხ. ნახაზი).

შესაბამისად, მათი ფართობიც შეიძლება იყოს ნებისმიერი სიდიდე 0-იდან 25 სმ^2 -მდე. ამიტომ ABCD პარალელოგრამის ფართობი MNPQ კვადრატის ფართობზე ნაკლებიც შეიძლება იყოს, ტოლიც და მეტიც. მაშასადამე, სწორი პასუხია (დ).

5.	x და y ნებისმიერი დადებითი რიცხვებია. თუ $x \neq y$, მაშინ $x * y$ აღნიშნავს ამ რიცხვებს შორის უმცირესს, ხოლო თუ $x = y$, მაშინ $x * y = x$.		(ა) (ბ) (გ) (დ)
	$(x * 7) + (y * 9)$	$x + y + 1$	

აქ $*$ -ით აღნიშნულია ახალი ოპერაცია, რომელიც მოითხოვს, შეარჩიოთ ორ რიცხვს შორის უმცირესი. მაგალითად, $5 * 7 = 5$.

რადგანაც ორ რიცხვს შორის უმცირესი არ აღემატება თითოეულ მათგანს, ამიტომ $x * 7 \leq x$, ხოლო $y * 9 \leq y$. მაშინ $(x * 7) + (y * 9) \leq x + y$. ეს უკანასკნელი კი ნაკლებია $(x + y + 1)$ -ზე. ამიტომ სწორი პასუხია (ბ).

დავალებები დამოუკიდებელი სამუშაოსთვის

შეადარეთ ერთმანეთს A და B სვეტების უჯრებში მოცემული რაოდენობები.

თუ A სვეტის უჯრაში მოცემული რაოდენობა მეტია B სვეტის შესაბამის უჯრაში მოცემულ რაოდენობაზე, აირჩიეთ (ა);

თუ B სვეტის უჯრაში მოცემული რაოდენობა მეტია A სვეტის შესაბამის უჯრაში მოცემულ რაოდენობაზე, აირჩიეთ (ბ);

თუ უჯრებში მოცემული რაოდენობები ტოლია, აირჩიეთ (გ);

თუ მოცემული ინფორმაცია საკმარისი არაა იმის დასადგენად, რომელი რაოდენობაა მეტი, აირჩიეთ (დ).

	A	B	პ ა ს უ ხ ი
--	-----	-----	-------------

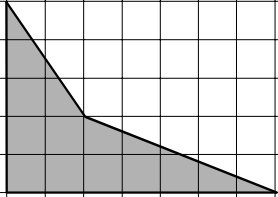
1.	$\frac{8}{88}$	$\frac{7}{77}$	(ა) (ბ) (გ) (დ)
----	----------------	----------------	-----------------

2.	3 კგ მსხალი 4,2 ლარი ღირს.		
	10 კგ მსხლის ღირებულება	13 ლარი	(ა) (ბ) (გ) (დ)

3.	კლასში სულ 35 მოსწავლეა. მოსწავლეთა $\frac{3}{5}$ ნაწილი გოგონაა, ხოლო გოგონათა $\frac{2}{3}$ ნაწილი – შავგვრემანია.		
	ამ კლასში შავგვრემან გოგონათა რაოდენობა	15	(ა) (ბ) (გ) (დ)

4.	შაქრის ჭარხლიდან მიღებული შაქრის წონა ჭარხლის წონის 13%-ია, ხოლო შაქრის ლერწმიდან მიღებული შაქრის წონა – ლერწმის წონის 15%.		
	შაქრის წონა, რომელიც მიიღება 50 კგ შაქრის ჭარხლისგან	შაქრის წონა, რომელიც მიიღება 40 კგ შაქრის ლერწმისგან	(ა) (ბ) (გ) (დ)

5.	$b < 0$ $\frac{12}{b}$ $-\frac{3}{b}$	(ა) (ბ) (გ) (დ)
6.	n ნატურალური რიცხვია. $27 \cdot 9^n$ 3^{2n+3}	(ა) (ბ) (გ) (დ)
7.	$a = 1 - b$ $a^2 - b^2$ $a - b$	(ა) (ბ) (გ) (დ)
8.	12 საათის განმავლობაში 5 ერთნაირი ნათურის ნათებისას იხარჯება 40 თეთრის ღირებულების ელექტროენერგია. 8 საათის განმავლობაში 8 ასეთივე ნათურის ნათებისას დახარჯული ელექტროენერგიის ღირებულება 50 თეთრი	(ა) (ბ) (გ) (დ)
9.	ნებისმიერი x რიცხვისათვის $(x)^*$-ით აღნიშნულია უმცირესი მთელი რიცხვი, რომელიც მეტია x რიცხვზე. $(x)^* + (3,4)^*$ $(x + 3,4)^*$	(ა) (ბ) (გ) (დ)
10.	ტოლგვერდა სამკუთხედის გვერდის სიგრძე მეტია კვადრატის გვერდის სიგრძეზე. სამკუთხედის პერიმეტრი კვადრატის პერიმეტრი	(ა) (ბ) (გ) (დ)
11.	მართკუთხედის ფართობია 24 სმ^2. ABC სამკუთხედის ორი წვერო ამ მართკუთხედის მცირე გვერდების შუაწერტილებს ემთხვევა, ხოლო მესამე წვერო მართკუთხედის ღიდ გვერდზე მდებარეობს. ABC სამკუთხედის ფართობი 6 სმ^2	(ა) (ბ) (გ) (დ)

12.	ტოლუჯრედებიანი ბადის ერთი უჯრედის სიგრძე და სიგანეც 1 სმ-ის ტოლია. გამუჭებული ოთხკუთხედის წვეროები ამ ბადის კვანძებში მდებარეობს (იხ. ნახაზი) ამ ოთხკუთხედის ფართობი 12 კვ. სმ	 (ა) (ბ) (გ) (დ)
13.	ABCD მართკუთხედის AB გვერდის სიგრძე მეტია BC გვერდის სიგრძეზე. AB გვერდითა და AC დიაგონალით შედგენილი მახვილი კუთხის სიდიდე 40°	(ა) (ბ) (გ) (დ)
14.	მოცემულია პირამიდა, რომელსაც სულ 8 წიბო აქვს. ამ პირამიდის წვეროების რაოდენობა 5	(ა) (ბ) (გ) (დ)
15.	ზრდის მიხედვით დალაგებული ნებისმიერი ხუთი რიცხვის მედიანა ამ რიცხვებიდან შუა რიცხვის ტოლია. მოცემულია ზრდის მიხედვით დალაგებული ხუთწევრიანი მიმდევრობა, რომლის მეორე წევრი 17-ზე მეტია. ამ მიმდევრობის მედიანა 17	(ა) (ბ) (გ) (დ)

ამოცანები (18-21 დავალება)

ამ სახის დავალებები თქვენ შეგხვედრიათ მათემატიკის სასკოლო სახელმძღვანელოებში.

ამოცანები პირობითად შეიძლება დავყოთ წმინდა მათემატიკურ და ყოფითი შინაარსის ამოცანებად. წმინდა მათემატიკური ამოცანები ჩამოყალიბებულია მათემატიკური ტერმინების საშუალებით. ყოფითი შინაარსის ამოცანები სხვადასხვა ცხოვრებისეულ პრობლემას უკავშირდება. მათ გადასაჭრელად მიზანშეწონილია ამოცანის პირობის გამოხატვა მათემატიკური ტერმინების მეშვეობით და მათემატიკური მოდელის შექმნა.

თითოეულ ამოცანას ახლავს ხუთი სავარაუდო პასუხი, რომელთაგან მხოლოდ ერთია სწორი.

ნიმუშები და განმარტებები

1. თამთამ 42 ცალი ფანქარი რამდენიმე კოლოფში ჩააწყო: ზოგში – 2 ცალი, ზოგში – 3. ჩამოთვლილთაგან რომლის ტოლი შეიძლება იყოს იმ კოლოფთა რაოდენობა, რომლებშიც 3 ფანქარია?

- (ა) 9
- (ბ) 10
- (გ) 11
- (დ) 13
- (ე) 14

რისი ტოლიც უნდა იყოს იმ კოლოფების რაოდენობა, რომლებშიც თამთამ ორ-ორი ფანქარი ჩააწყო, მათში ჩაწყობილი ფანქრების საერთო რაოდენობა მაინც 2-ის ჯერადი, ანუ ლუწი იქნება. რაკი თამთამ კოლოფებში სულ 42 ცალი, ანუ ლუწი რაოდენობის ფანქარი ჩააწყო, ამიტომ ფანქრების საერთო რაოდენობა იმ კოლოფებში, რომლებშიც სამ-სამი ფანქარი აწყვია, ასევე ლუწი უნდა იყოს. შესაბამისად, ჩამოთვლილთაგან (ა), (გ) და (დ) ვარიანტები უნდა გამოვრიცხოთ. იმ კოლოფთა რაოდენობა, რომლებშიც 3 ფანქარია, ვერ იქნება ვერც 14-ის ტოლი, რადგან ასეთ შემთხვევაში ამ კოლოფებში $14 \cdot 3 = 42$ ფანქარი იქნებოდა და არც ერთ კოლოფში აღარ იქნებოდა 2 ცალი ფანქარი. განსახილველი რჩება მხოლოდ (ბ) ვარიანტი. თუ თამთა სამ-სამ ფანქარს ჩააწყობს 10 კოლოფში, ხოლო ორ-ორს – 6 კოლოფში, მაშინ მის მიერ ჩაწყობილი ფანქრების საერთო რაოდენობა იქნება $10 \cdot 3 + 6 \cdot 2 = 42$, რაც არ ეწინააღმდეგება ამოცანის პირობას. მაშასადამე, იმ კოლოფთა რაოდენობა, რომლებშიც 3 ფანქარია, შესაძლებელია იყოს 10-ის ტოლი. შესაბამისად, სწორი პასუხია (ბ).

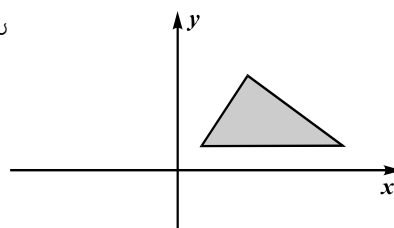
2. დავითმა 2-ჯერ მეტი ფოტოსურათი გადაიღო, ვიდრე – ლევანმა და 3-ჯერ მეტი, ვიდრე – თორნიკემ. სამივემ ერთად 80-ზე ნაკლები ფოტოსურათი გადაიღო. **მაქსიმუმ** რამდენი ფოტოსურათი შეიძლება გადაეღო დავითს?

- (ა) 36
- (ბ) 42
- (გ) 48
- (დ) 54
- (ე) 60

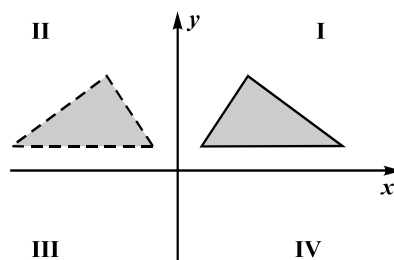
დავითმა 2-ჯერ მეტი ფოტოსურათი გადაიღო, ვიდრე – ლევანმა და 3-ჯერ მეტი, ვიდრე – თორნიკემ, ამიტომ დავითის მიერ გადაღებული ფოტოსურათების რაოდენობა იქნება როგორც 2-ის, ისე 3-ის ჯერადი, მაშასადამე, 6-ის ჯერადიც. ამიტომ დავითის მიერ გადაღებული ფოტოსურათების რაოდენობა შეიძლება აღვნიშნოთ $6x$ -ით, სადაც x მთელი რიცხვია. მაშინ ლევანის მიერ გადაღებული ფოტოსურათების რაოდენობა იქნება $3x$, ხოლო თორნიკესი – $2x$. რაკი სამივემ ერთად 80-ზე ნაკლები ფოტოსურათი გადაიღო, მივიღებთ უტოლობას: $6x + 3x + 2x < 80$, ანუ $11x < 80$, რომლის ამონახსნია $x < 7\frac{3}{11}$. ამიტომ x -ის შესაძლო მაქსიმალური მთელი მნიშვნელობა ტოლია 7-ის. შესაბამისად, დავითის მიერ გადაღებული ფოტოსურათების რაოდენობა შეიძლება იყოს მაქსიმუმ $6 \cdot 7 = 42$ -ის ტოლი. მაშასადამე, სწორი პასუხია (ბ).

3. ჩამოთვლილთაგან რომელი შეიძლება იყოს იმ სამკუთხედის წვეროების კოორდინატები, რომელიც ნახაზზე მოცემული სამკუთხედის სიმეტრიულია y -ღერძის მიმართ?

- (ა) $(-1; 1)$, $(-3; 4)$, $(-5; 0)$
- (ბ) $(-3; 3)$, $(-4; 0)$, $(-21; 3)$
- (გ) $(1; -2)$, $(3; -4)$, $(7; -4)$
- (დ) $(2; 2)$, $(6; 10)$, $(12; 2)$
- (ე) $(-2; 2)$, $(-6; 8)$, $(-14; 2)$

სამკუთხედი, რომელიც მოცემული სამკუთხედის სიმეტრიულია y -ღერძის მიმართ, მდებარეობს საკოორდინატო სიბრტყის II მეოთხედში (იხ. ნახაზი). ამიტომ ამ სამკუთხედის წვეროთა აბსცისები უარყოფითია, ორდინატები კი – დადებითი. მოცემული პასუხებიდან ასეთია მხოლოდ (ე) ვარიანტში მოცემული სამეული: $(-2; 2)$, $(-6; 8)$, $(-14; 2)$. ეს სამეული მართლაც შეიძლება იყოს მოცემული სამკუთხედის სიმეტრიული სამკუთხედის წვეროების კოორდინატები. შესაბამისად, სწორი პასუხია (ე).

4. სასტუმროში მხოლოდ ერთადგილიანი და ორადგილიანი ნომრებია. მენეჯერმა შეიტყო, რომ სასტუმროში უნდა განათავსოს 4 უნივერსიტეტის 10 სტუდენტი გოგონა ისე, რომ სხვადასხვა უნივერსიტეტის სტუდენტები ერთ ნომერში არ მოხვდნენ. მინიმუმ რამდენი ნომერია საჭირო, რათა მენეჯერმა აუცილებლად შეძლოს სტუდენტების სასტუმროში განთავსება?

- (ა) 5
- (ბ) 6
- (გ) 7
- (დ) 8
- (ე) 9

ამ ამოცანის ამოსახსნელად უნდა მოვძებნოთ გოგონების განთავსების ყველაზე „უარესი“ შემთხვევა, ანუ ისეთი შემთხვევა, როცა ყველაზე მეტი ნომერია საჭირო. თუ რომელიმე უნივერსიტეტის სტუდენტების რაოდენობა ლუწია, მაშინ მათ განსათავსებლად შესაძლებელია მხოლოდ ორადგილიანი ნომრების გამოყენება, რაც საშუალებას მოგვცემს ნაკლები რაოდენობის ერთადგილიანი ნომრები გამოვიყენოთ. ამიტომ განთავსების ყველაზე უარესი შემთხვევა მაშინ გვექნება, როცა ოთხივე უნივერსიტეტის წარმომადგენელი სტუდენტების რაოდენობა კენტია. ამ შემთხვევაში, ორადგილიანი ნომრების გარდა, დავგჭირდება 4 ერთადგილიანი ნომრის გამოყენება. მაგალითად, ერთი უნივერსიტეტის 3 გოგონას განსათავსებლად საჭიროა 1 ორადგილიანი და 1 ერთადგილიანი ნომერი. ამიტომ თუ 10 გოგონადან პირველ უნივერსიტეტს წარმოადგენს 1 გოგონა, ხოლო დანარჩენ სამს – სამ-სამი გოგონა, მაშინ მათ განსათავსებლად აუცილებელი იქნება $1 + 2 + 2 + 2 = 7$ ნომერი. ამიტომ 4 უნივერსიტეტის 10 სტუდენტი გოგონას სასტუმროში აუცილებლად განსათავსებლად ისე, რომ სხვადასხვა უნივერსიტეტის სტუდენტები ერთ ნომერში არ მოხვდნენ, მინიმუმ 7 ნომერია საჭირო. შესაბამისად, სწორი პასუხია (გ).

5. რიცხვები x , $2x$, y , $7,7$ ზრდის მიხედვითაა დალაგებული. განსხვავება ყოველ ორ მეზობელ რიცხვს შორის 2-ზე ნაკლებია. ჩამოთვლილთაგან რომლის ტოლი შეიძლება იყოს y ?

- (ა) 5,4
- (ბ) 5,5
- (გ) 5,7
- (დ) 5,8
- (ე) 6

რიცხვები x , $2x$, y , $7,7$ ზრდის მიხედვითაა დალაგებული, ამიტომ განსხვავება x -სა და $2x$ -ს შორის იქნება $2x - x = x$ -ის ტოლი. პირობის თანახმად, განსხვავება ყოველ ორ მეზობელ რიცხვს შორის 2-ზე ნაკლებია. ამიტომ $x < 2$. შესაბამისად, $2x < 4$. განსხვავება $2x$ -სა და y -ს შორის ნაკლებია 2-ზე, ამიტომ y ნაკლები უნდა იყოს $4 + 2 = 6$ -ზე, ხოლო რაკი განსხვავება y -სა და $7,7$ -ს შორის ნაკლებია 2-ზე, ამიტომ y მეტი უნდა იყოს $7,7 - 2 = 5,7$ -ზე. მაშასადამე, y შეიძლება იყოს ისეთი რიცხვის ტოლი, რომელიც ნაკლებია 6-ზე, მაგრამ მეტია 5,7-ზე. ჩამოთვლილთაგან ასეთია მხოლოდ 5,8. ამიტომ სწორი პასუხია (დ).

6. ხეხილის ბაღში მსხლის ხეების რაოდენობა 15-ით ნაკლებია ვაშლის ხეების რაოდენობაზე. ჩამოთვლილთაგან რომლის ტოლი შეიძლება იყოს მსხლის ხეების რაოდენობის შეფარდება ვაშლის ხეების რაოდენობასთან?

- (ა) $\frac{1}{3}$
- (ბ) $\frac{3}{5}$
- (გ) $\frac{2}{7}$
- (დ) $\frac{3}{7}$
- (ე) $\frac{5}{9}$

მსხლის ხეების რაოდენობა აღნიშნოთ x -ით, მაშინ ვაშლის ხეების რაოდენობა იქნება $x+15$, ხოლო მსხლის ხეების რაოდენობის შეფარდება ვაშლის ხეების რაოდენობასთან – $\frac{x}{x+15}$. გავარკვიოთ, ჩამოთვლილთაგან რომლის ტოლი შეიძლება იყოს ეს შეფარდება.

თუ $\frac{x}{x+15} = \frac{1}{3}$, მაშინ $3x = x+15$. საიდანაც $x = \frac{15}{2} = 7,5$, რაც შეუძლებელია, რადგან x -ით აღნიშნულია მსხლის ხეების რაოდენობა. მაშასადამე, $\frac{x}{x+15}$ არ შეიძლება იყოს $\frac{1}{3}$ -ის ტოლი. ამგვარადვე დავრწმუნდებით, რომ იგივე შეფარდება არ შეიძლება იყოს არც $\frac{3}{5}$ -ის, არც $\frac{3}{7}$ -ის და არც $\frac{5}{9}$ -ის ტოლი.

ახლა გავარკვიოთ, შეიძლება თუ არა, რომ ეს შეფარდება იყოს $\frac{2}{7}$ -ის ტოლი. თუ $\frac{x}{x+15} = \frac{2}{7}$, მაშინ $7x = 2x + 30$. საიდანაც მივიღებთ, რომ $x = \frac{30}{5} = 6$, რაც მიგვანიშნებს, რომ განხილული შეფარდება შეიძლება იყოს $\frac{2}{7}$ -ის ტოლი. მართლაც, თუ მსხლის ხეების რაოდენობაა 6, ვაშლის ხეებისა – $6+15=21$, მაშინ მსხლის ხეების რაოდენობის შეფარდება ვაშლის ხეების რაოდენობასთან იქნება $\frac{6}{21} = \frac{2}{7}$. შესაბამისად, სწორი პასუხია (გ).

7. კამათელს აქვს 6 წახნაგი, რომელთაგან თითოეულზე ამოკვეთილია განსხვავებული რაოდენობის წერტილები (1-დან 6-ის ჩათვლით). რისი ტოლია იმის ალბათობა, რომ ორი კამათლის გაგორების შემთხვევაში ზედა წახნაგებზე წერტილთა რაოდენობების ჯამი 4-ზე ნაკლები იქნება?

- (ა) $\frac{1}{2}$
- (ბ) $\frac{1}{6}$
- (გ) $\frac{1}{8}$
- (დ) $\frac{1}{12}$
- (ე) $\frac{1}{36}$

ორი კამათლის გაგორებისას მიღებულ შედეგს შეიძლება შევუსაბამოთ რიცხვთა წყვილი, რომლის პირველი რიცხვი გვიჩვენებს წერტილების რაოდენობას პირველი კამათლის ზედა წახნაგზე, ხოლო მეორე რიცხვი – მეორე კამათლის ზედა წახნაგზე. მაგალითად, წყვილი (3; 2) გვიჩვენებს, რომ გაგორების შემდეგ პირველი კამათლის ზედა წახნაგზე წერტილების რაოდენობაა 3, ხოლო მეორე კამათლის ზედა წახნაგზე – 2. რაკი კამათლების თითოეულ წახნაგზე წერტილების რაოდენობა შეიძლება იყოს ნებისმიერი რიცხვი 1-დან 6-ის ჩათვლით, ამიტომ შესაბამისი წყვილების რაოდენობა $6 \cdot 6 = 36$ -ის ტოლია, ესე იგი, ორი კამათლის გაგორებისას თანაბრად მოსალოდნელ ელემენტარულ ხდომილობათა საერთო რაოდენობაა 36. ცხადია, კამათლების ზედა წახნაგებზე წერტილთა რაოდენობების ჯამი 4-ზე ნაკლები იქნება სულ 3 შემთხვევაში (როცა შესაბამისი წყვილებია (1; 1), (1; 2) და (2; 1)). ასე რომ, ხელშემწყობ ელემენტარულ ხდომილობათა რაოდენობაა 3. ამიტომ იმის ალბათობა, რომ ორი კამათლის გაგორების შემთხვევაში ზედა წახნაგებზე წერტილების რაოდენობათა ჯამი 4-ზე ნაკლები იქნება, ტოლია $\frac{3}{36} = \frac{1}{12}$ -ის. მაშასადამე, სწორი პასუხია (დ).

8. რიცხვის 4-ზე გაყოფისას მიღებული ნაშთი 3-ის ტოლია. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომლის ტოლი არ შეიძლება იყოს ნაშთი ამავე რიცხვის 16-ზე გაყოფისას?

- (ა) 3
- (ბ) 5
- (გ) 7
- (დ) 11
- (ე) 15

ამ დავალების ამოხსნისას ყურადღება უნდა მივაქციოთ, რომ შეკითხვა უარყოფითი ფორმითაა დასმული. ესე იგი, ამ დავალების პასუხად უნდა შეირჩეს ისეთი რიცხვი, რომელიც ვერ იქნება მოცემული რიცხვის 16-ზე გაყოფისას მიღებული ნაშთი. ჯერ გავარკვიოთ, თუ რისი ტოლი შეიძლება იყოს ნაშთი 16-ზე გაყოფისას.

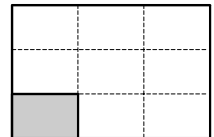
ვთქვათ, მოცემული რიცხვია m . ამ რიცხვის 4-ზე გაყოფისას მიღებული ნაშთი 3-ის ტოლია, რაც იმას ნიშნავს, რომ m ცალი საგნის ოთხეულებად დაწყობისას დარჩება 3 საგანი. იმავე საგნების თექვსმეტეულებად დაწყობისას დარჩენილი საგნების რაოდენობა არის m -ის 16-ზე გაყოფისას მიღებული ნაშთი. 1 თექვსმეტეული მიიღება 4 ცალი ოთხეულის შეერთებით. ოთხეულების თექვსმეტეულებად გადაწყობისას შეიძლება დაგვრჩეს ან 3 ოთხეული, ან 2 ოთხეული, ან 1 ოთხეული, ან არც ერთი. ამიტომ m რიცხვის 16-ზე გაყოფისას მიღებული ნაშთი შეიძლება იყოს მხოლოდ $3 \cdot 4 + 3 = 15$, $2 \cdot 4 + 3 = 11$, $1 \cdot 4 + 3 = 7$, $0 \cdot 4 + 3 = 3$. მაშასადამე, ნაშთი არ შეიძლება იყოს 5-ის ტოლი. სწორი პასუხია (ბ).

9. მოსაპირკეთებელი იყო მართკუთხედის ფორმის აუზის ფსკერი. 4 საათის მუშაობის შემდეგ მოსაპირკეთებელი დარჩა ფსკერის ნაწილი, რომელსაც ასევე მართკუთხედის ფორმა ჰქონდა და რომლის სიგრძე 3-ჯერ ნაკლები იყო ფსკერის სიგრძეზე, სიგანეც 3-ჯერ ნაკლები – ფსკერის სიგანეზე. რამდენი საათია საჭირო აუზის ფსკერის დარჩენილი ნაწილის მოსაპირკეთებლად, თუ მუშაობას იმავე ტემპით გააგრძელებენ?

- (ა) 0,5
- (ბ) 1
- (გ) 1,5
- (დ) 2
- (ე) 2,5

4 საათის მუშაობის შემდეგ დარჩენილი მოსაპირკეთებელი ფსკერის ნაწილის ფართობი 9-ჯერ ნაკლები იქნება ფსკერის მთლიან ფართობზე (იხ. ნახაზი). ესე იგი, შესასრულებელია მთელი სამუშაოს $\frac{1}{9}$ ნაწილი, ხოლო შესრულებელია $1 - \frac{1}{9} = \frac{8}{9}$ ნაწილი. ამიტომ დარჩენილ სამუშაოს დასჭირდება 8-ჯერ ნაკლები დრო:

4 სთ : $\frac{8}{9} = 0,5$ სთ. მაშასადამე, სწორი პასუხია (ა).

დავალეები დამოუკიდებელი სამუშაოსთვის

1. რამდენით შემცირდება რიცხვი 837076, თუ მის ჩანაწერში ორივე 7-იანს შევცვლით 5-იანებით?

- (ა) 4-ით
- (ბ) 2000-ით
- (გ) 2020-ით
- (დ) 2 200-ით
- (ე) 2 220-ით

2. A კლასში 11-ით მეტი მოსწავლეა, ვიდრე B კლასში. რამდენით მეტი იქნება A კლასში მოსწავლეთა რაოდენობა B კლასში მოსწავლეთა რაოდენობაზე, თუ A კლასიდან B-ში 3 მოსწავლე გადავა?

- (ა) 3-ით
- (ბ) 4-ით
- (გ) 5-ით
- (დ) 6-ით
- (ე) 7-ით

3. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომლის მნიშვნელობაა კენტი, n -ის ნებისმიერი ნატურალური მნიშვნელობისათვის?

- (ა) $205n$
- (ბ) $3n + 205$
- (გ) $7n$
- (დ) $n + 205$
- (ე) $2n + 205$

4. ჩაიფიქრეს ორი რიცხვი, პირველი – ზედა სტრიქონიდან, მეორე – ქვედა სტრიქონიდან. მაქსიმუმ რისი ტოლი შეიძლება იყოს ჩაფიქრებული რიცხვების ჯამი?

-12	$-\frac{3}{5}$	-6	$-\frac{4}{5}$
$-\frac{3}{5}$	-8	$-\frac{2}{5}$	-5

- (ა) -20
- (ბ) $-6\frac{3}{5}$
- (გ) -11
- (დ) $-1\frac{2}{5}$
- (ე) -1

5. $b = 4 \cdot 5 \cdot 6 \cdot 7 \cdot 8 - 7$. რისი ტოლია b რიცხვის 6-ზე გაყოფისას მიღებული ნაშთი?

- (ა) 1
- (ბ) 2
- (გ) 3
- (დ) 4
- (ე) 5

6. ლაშამ 8 საათი და 30 წუთი იძინა და დილის 7 საათსა და 20 წთ-ზე გაიღვიძა. რომელ საათზე დაუძინია ლაშას?

- (ა) 22 სთ 10 წთ
- (ბ) 22 სთ 50 წთ
- (გ) 23 სთ 10 წთ
- (დ) 23 სთ 50 წთ
- (ე) 00 სთ 10 წთ

7. თაროზე წიგნების $\frac{2}{9}$ ნაწილი – ინგლისურია, $\frac{2}{3}$ ნაწილი – ქართული. მათ გარდა, თაროზე აწყვია რუსული წიგნები, რომელთა რაოდენობა 30-ითაა ნაკლები ქართული წიგნების რაოდენობაზე. სულ რამდენი რუსული წიგნი აწყვია თაროზე?

- (ა) 6
- (ბ) 9
- (გ) 12
- (დ) 15
- (ე) 20

8. a ისეთი რიცხვია, რომ $18 - 2a > 5 + 3a$. ჩამოთვლილთაგან რომლის ტოლი შეიძლება იყოს $3a$?

- (ა) 7,5
- (ბ) 8
- (გ) 8,5
- (დ) 9
- (ე) 9,5

9. თუ x , y და z ერთმანეთისგან განსხვავებული ნატურალური რიცხვებია, რომელთაგან თითოეული 10-ზე ნაკლებია, მაშინ $\frac{x-2y}{z}$ გამოსახულების უდიდესი მნიშვნელობაა:

- (ა) 3
- (ბ) 4
- (გ) 5
- (დ) 7
- (ე) 9

10. გიას ყულაბაში მხოლოდ 10-თეთრიანი და 20-თეთრიანი მონეტები აქვს, სულ – 16 ლარი. 10-თეთრიანი მონეტების რაოდენობა 3-ჯერ მეტია, ვიდრე 20-თეთრიანი მონეტებისა. სულ რამდენი ცალი 20-თეთრიანი მონეტა აქვს გიას?

- (ა) 35
- (ბ) 32
- (გ) 30
- (დ) 28
- (ე) 25

11. სამი რიცხვიდან ერთი რიცხვი მეორეზე 5-ით ნაკლებია, მესამეზე კი – 9-ით მეტი. ამ რიცხვებს შორის უდიდესია $n + 6$. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი გამოსახულებით ჩაიწერება ამ სამი რიცხვის ჯამი?

- (ა) $3n - 1$
- (ბ) $3n - 4$
- (გ) $3n + 2$
- (დ) $3n + 14$
- (ე) $3n + 20$

12. დათო კაფეში სხვადასხვა სამუშაოს ასრულებს. შაბათობით მას 20 ლარს უხდიან, კვირაობით – 30 ლარს, სხვა დღეებში კი – 10 ლარს. მაქსიმუმ რამდენი ლარი შეიძლება გამოიმუშაოს დათომ კაფეში ზედიზედ 15 დღის განმავლობაში მუშაობით?

- (ა) 190
- (ბ) 200
- (გ) 210
- (დ) 220
- (ე) 230

13. ერთობლივი ფირმის დასაფუძნებლად დათომ 27 ათასი ლარი შეიტანა ბანკში, ნინომ – 18 ათასი ლარი. ფირმის მოგებას ისინი თავიანთი შენატანების პროპორციულად ინაწილებენ. ჩამოთვლილთაგან რომელი შეიძლება იყოს ფირმის მოგების განაწილების შედეგად დათოსა და ნინოს მიერ მიღებული თანხები?

- (ა) 5 ათასი ლარი და 3 ათასი ლარი
- (ბ) 6 ათასი ლარი და 4 ათასი ლარი
- (გ) 8 ათასი ლარი და 6 ათასი ლარი
- (დ) 9 ათასი ლარი და 8 ათასი ლარი
- (ე) 15 ათასი ლარი და 6 ათასი ლარი

14. A -დან B ქალაქში მატარებლით ჩასვლა მხოლოდ C ქალაქის გავლითაა შესაძლებელი. A ქალაქიდან B -სკენ გავიდა ჩქარი მატარებელი, რომლის სიჩქარეა 70 კმ/სთ, იმავე დროს C -დან B -სკენ გავიდა სატვირთო მატარებელი, რომლის სიჩქარეა 40 კმ/სთ. ჩქარი მატარებელი წამოეწია სატვირთო მატარებელს მოძრაობის დაწყებიდან 3 საათის შემდეგ. მატარებლები შეუფერხებლად, შესვენების გარეშე მოძრაობდნენ. რამდენი კილომეტრია რკინიგზის სიგრძე A და C ქალაქებს შორის?

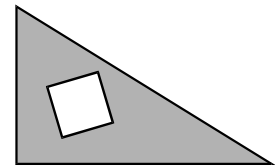
- (ა) 30
- (ბ) 90
- (გ) 110
- (დ) 120
- (ე) 210

15. სპილენძის მადნის გადამამუშავებელ ქარხანას მადანს ორი საბადოდან აწვდიან. პირველი საბადოდან მიტანილი მადნის გადამამუშავების შედეგად მიღებული სპილენძის წონა მადნის წონის 6-7 %-ია, ხოლო მეორე საბადოდან მიტანილი მადნიდან მიღებული სპილენძისა – 4-4,5%. **მინიმუმ** რისი ტოლია პირველი საბადოდან მოტანილი 300 ტონა მადნიდან მიღებული სპილენძის წონის შეფარდება მეორე საბადოდან მოტანილი 200 ტონა მადნიდან მიღებული სპილენძის წონასთან?

- (ა) 1,5-ის
- (ბ) 2-ის
- (გ) 2,5-ის
- (დ) 3-ის
- (ე) 3,5-ის

16. მართკუთხა სამკუთხედიდან, რომლის კათეტების სიგრძეებია 5 სმ და 7 სმ, ამოკვეთილია კვადრეტი, რომლის გვერდის სიგრძეა 2 სმ. რამდენი კვადრატული სანტიმეტრია სამკუთხედის დარჩენილი ნაწილის ფართობი?

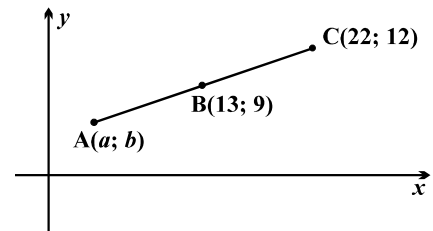
- (ა) 13,5
- (ბ) 20
- (გ) 27,5
- (დ) 31
- (ე) 32,5

17. სიბრტყეზე მოცემულია მართკუთხა კოორდინატთა სისტემა. ამ სიბრტყეზე მდებარე AC მონაკვეთი B წერტილით ორ ტოლ ნაწილად იყოფა. B და C წერტილების კოორდინატები მითითებულია ნახაზზე.

A წერტილის კოორდინატები $(a, b) =$

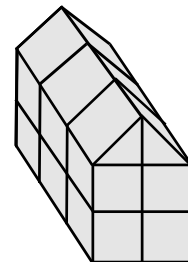
- (ა) (2; 3)
- (ბ) (4; 6)
- (გ) (5; 6)
- (დ) (5; 7)
- (ე) (6; 7)

18. სანდროს ერთნაირი ხის კუბები ჰქონდა, რამდენიმე მათგანი მან შუაზე გახერხა. ამ ნახევრებისა და კუბებისაგან სანდრომ სახლისმაგვარი სხეული ააწყო (იხ. ნახაზი), ისე, რომ არაფერი დარჩენია.

სულ რამდენი კუბი ჰქონია სანდროს თავდაპირველად?

- (ა) 10
- (ბ) 12
- (გ) 13
- (დ) 14
- (ე) 15

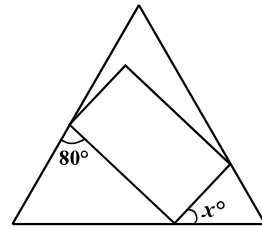

19. რას უდრის ტოლგვერდა სამკუთხედის ფუძის სიგრძის შეფარდება ამ სამკუთხედის პერიმეტრთან, თუ ფუძის სიგრძე 2-ჯერ ნაკლებია ფერდის სიგრძეზე?

- (ა) $\frac{1}{6}$
- (ბ) $\frac{1}{5}$
- (გ) $\frac{1}{3}$
- (დ) $\frac{2}{3}$
- (ე) $\frac{4}{5}$

20. მართკუთხედის სამი წვერო ტოლგვერდა სამკუთხედის გვერდებზე მდებარეობს (იხ. ნახაზი). $x^\circ =$

- (ა) 35°
- (ბ) 45°
- (გ) 50°
- (დ) 55°
- (ე) 60°

21. გუნდში, რომელშიც თინას ჩათვლით 8 მომღერალია, მომღერალთა საშუალო ასაკი 12 წელია. რამდენი წლისაა თინა, თუ მისი გუნდიდან წასვლის შემთხვევაში გუნდში მომღერალთა საშუალო ასაკი 11 წელი გახდება?

- (ა) 11
- (ბ) 12
- (გ) 17
- (დ) 19
- (ე) 21

22. სეიფის გასაღებად 5-ციფრიანი კოდის აკრეფაა საჭირო. მოლარეს დაავიწყდა ასაკრეფი კოდის ბოლო 3 ციფრი, მაგრამ მას ახსოვდა, რომ ამ კოდის ბოლო 2 ციფრი ერთნაირი იყო, ხოლო ბოლოდან მესამე – 8-იანი ან 9-იანი იყო. მინიმუმ რამდენი 5-ციფრიანი კოდის აკრეფა მოუწევს მოლარეს, რათა მან აუცილებლად გახსნას სეიფი?

- (ა) 10
- (ბ) 20
- (გ) 25
- (დ) 30
- (ე) 35

23. დარბაზში 10 გოგონა და 10 ვაჟი იყო. ცოტა ხნის შემდეგ დარბაზიდან 2 გოგონა და 3 ბიჭი გამოვიდა. რისი ტოლია იმის ალბათობა, რომ ამის შემდეგ დარბაზიდან შემთხვევით გამოსული კიდევ ერთი ბავშვი გოგონა იქნება?

(ა) $\frac{1}{20}$

(ბ) $\frac{1}{10}$

(გ) $\frac{1}{4}$

(დ) $\frac{2}{5}$

(ე) $\frac{8}{15}$

მონაცემთა საკმარისობა (4-5 დავალება)

ამგვარ დავალებებში, ჩვეულებრივ, მოცემულია ორი პირობა და დასმულია შეკითხვა. დავალების შესასრულებლად უნდა დაადგინოთ ამ შეკითხვაზე პასუხის გასაცემად საკმარისია თუ არა პირობებში მოცემული ინფორმაცია.

ნიმუშები და განმარტებები

1. არჩევნებში მონაწილეობდა სამი კანდიდატი: **A**, **B** და **C** (არჩევნებზე მისულმა ყოველმა ამომრჩეველმა მხოლოდ ერთ კანდიდატს მისცა ხმა და არც ერთი ბიულეტენი არ გაბათილებულა). **A** კანდიდატს ხმა მისცა არჩევნებზე მისულ ამომრჩეველთა 60%-მა.

მოცემულია ორი პირობა:

- I. **B** კანდიდატს ხმა მისცა სამჯერ მეტმა ამომრჩეველმა, ვიდრე **C**-ს;
- II. **B** კანდიდატს ხმა მისცა 2 ათასმა ამომრჩეველმა.

იმის გასარკვევად, თუ რისი ტოლია **B** კანდიდატის მიერ მიღებული ხმების პროცენტული მაჩვენებელი:

- (ა) საკმარისია **I** პირობა, ხოლო **II** პირობა არ არის საკმარისი
- (ბ) საკმარისია **II** პირობა, ხოლო **I** პირობა არ არის საკმარისი
- (გ) საკმარისია **I** და **II** პირობა ერთად, მაგრამ ცალ-ცალკე არც ერთი არ არის საკმარისი
- (დ) საკმარისია თითოეული პირობა ცალ-ცალკე
- (ე) ორივე პირობა ერთად არ არის საკმარისი, საჭიროა დამატებითი პირობები

რაკი **A** კანდიდატმა ხმების 60% მიიღო, ამიტომ **B** და **C** კანდიდატები ერთად მიიღებდნენ ხმების $100\% - 60\% = 40\%$ -ს.

გავარკვიოთ, საკმარისია თუ არა **I** პირობა იმის დასადგენად, თუ რისი ტოლია **B** კანდიდატის მიერ მიღებული ხმების პროცენტული მაჩვენებელი.

ვთქვათ, **C** კანდიდატს ხმა მისცა ამომრჩეველთა $x\%$ -მა. მაშინ, **I** პირობის თანახმად, **B** კანდიდატი მიიღებდა ხმების $3x\%$ -ს. ამიტომ $x + 3x = 40$, საიდანაც $x = 10$. ესე იგი, **B** კანდიდატის მიერ მიღებული ხმების პროცენტული მაჩვენებელი ტოლი ყოფილა $3 \cdot 10 = 30$ -ის. მაშასადამე, **I** პირობა საკმარისია **B** კანდიდატის მიერ მიღებული ხმების პროცენტული მაჩვენებლის მოსაძებნად.

მხოლოდ **II** პირობა კი იმავე შეკითხვაზე პასუხის გასაცემად არაა საკმარისი. მართლაც, თუ ამომრჩეველთა საერთო რაოდენობაა, მაგალითად, 10000, მაშინ **B** კანდიდატის მიერ მიღებული ხმების პროცენტული მაჩვენებელი იქნება $\frac{2000}{10000} \cdot 100\% = 20\%$ -ის ტოლი, ხოლო თუ ამომრჩეველთა საერთო რაოდენობა 20000-ის ტოლია, მაშინ – $\frac{2000}{20000} \cdot 100\% = 10\%$ -ის ტოლი, რაც იმაზე მიუთითებს, რომ დასმულ შეკითხვაზე ცალსახა პასუხის მისაღებად მხოლოდ **II** პირობა არაა საკმარისი.

მაშასადამე, იმის გასარკვევად, თუ რისი ტოლია **B** კანდიდატის მიერ მიღებული ხმების პროცენტული მაჩვენებელი, **I** პირობა საკმარისია, **II** კი – არა. შესაბამისად, სწორი პასუხია (ა).

2. გამომცემლობამ მთარგმნელობით კოლეგიას შეუკვეთა ესპანური, იტალიური და ფრანგული მოთხრობების თარგმნა.

I. კოლეგიის წევრებმა იტალიურიდან თარგმნეს სამჯერ მეტი მოთხრობა, ვიდრე ფრანგული ენიდან;

II. იტალიური ენიდან თარგმნეს 300 მოთხრობა.

იმის გასარკვევად, თუ რისი ტოლია ფრანგული ენიდან ნათარგმნი მოთხრობების რაოდენობა:

- (ა) საკმარისია I პირობა, ხოლო II პირობა არ არის საკმარისი
- (ბ) საკმარისია II პირობა, ხოლო I პირობა არ არის საკმარისი
- (გ) საკმარისია I და II პირობა ერთად, მაგრამ ცალ-ცალკე არც ერთი არ არის საკმარისი
- (დ) საკმარისია თითოეული პირობა ცალ-ცალკე
- (ე) ორივე პირობა ერთად არ არის საკმარისი, საჭიროა დამატებითი პირობები

იმის გასარკვევად, თუ რისი ტოლია ფრანგული ენიდან ნათარგმნი მოთხრობების რაოდენობა, ცალკე აღებული არც I პირობაა საკმარისი და არც – II. ვაჩვენოთ, რომ ამ შეკითხვაზე პასუხის გასაცემად ორივე პირობა ერთად საკმარისია. მართლაც, II პირობის თანახმად, იტალიური ენიდან თარგმნეს 300 მოთხრობა. მაშინ, რაკი I პირობის თანახმად, იტალიურიდან თარგმნეს სამჯერ მეტი მოთხრობა, ვიდრე ფრანგული ენიდან, ამიტომ ფრანგული ენიდან ნათარგმნი მოთხრობების რაოდენობა იქნება $300 : 3 = 100$ -ის ტოლი.

მაშასადამე, იმის გასარკვევად, თუ რისი ტოლია ფრანგული ენიდან ნათარგმნი მოთხრობების რაოდენობა, I და II პირობა ერთად საკმარისია, ცალ-ცალკე კი – არც ერთი არაა საკმარისი. შესაბამისად, სწორი პასუხია (გ).

დავალებები დამოუკიდებელი სამუშაოსთვის

1. საფულეში 50-ლარიანი და 100-ლარიანი ბანკნოტები დევს, სულ – 300 ლარი.

მოცემულია შემდეგი ორი პირობა:

I. საფულეში 50-ლარიანი ბანკნოტების რაოდენობა 100-ლარიანი ბანკნოტების რაოდენობაზე მეტია;

II. საფულეში კენტი რაოდენობის 100-ლარიანი ბანკნოტები დევს.

იმის გასარკვევად, თუ რამდენი 50-ლარიანი ბანკნოტი დევს საფულეში:

- (ა) საკმარისია I პირობა, ხოლო II პირობა არ არის საკმარისი
- (ბ) საკმარისია II პირობა, ხოლო I პირობა არ არის საკმარისი
- (გ) საკმარისია I და II პირობა ერთად, მაგრამ ცალ-ცალკე არც ერთი არ არის საკმარისი
- (დ) საკმარისია თითოეული პირობა ცალ-ცალკე
- (ე) ორივე პირობა ერთად არ არის საკმარისი, საჭიროა დამატებითი პირობები

2. მეღვინე ცისტერნის დასაცლელად ღვინოს მუხის კასრებში ასხამს, ისე, რომ კასრებს ბოლომდე ავსებს. თითოეულ კასრში 800 ლიტრი ღვინო ეტევა.

მოცემულია შემდეგი ორი პირობა:

I. ცისტერნაში ღვინის რაოდენობა 3000 ლიტრზე მეტია;

II. ცისტერნაში ღვინის რაოდენობა 3800 ლიტრზე ნაკლებია.

იმის გასარკვევად, თუ რამდენ კასრს აავსებს მეღვინე:

- (ა) საკმარისია I პირობა, ხოლო II პირობა არ არის საკმარისი
- (ბ) საკმარისია II პირობა, ხოლო I პირობა არ არის საკმარისი
- (გ) საკმარისია I და II პირობა ერთად, მაგრამ ცალ-ცალკე არც ერთი არ არის საკმარისი
- (დ) საკმარისია თითოეული პირობა ცალ-ცალკე
- (ე) ორივე პირობა ერთად არ არის საკმარისი, საჭიროა დამატებითი პირობები

მონაცემთა ანალიზი (5-6 დავალება)

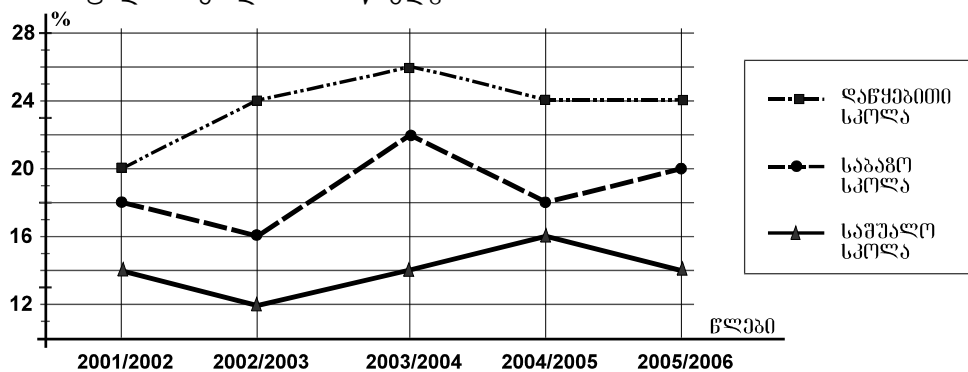
ამგვარ დავალებებში ინფორმაცია წარმოდგენილია ცხრილის, დიაგრამის ან გრაფიკის სახით. დავალებები ორგვარია და გულისხმობს:

- სათანადო მონაცემების მოძიებას გრაფიკზე, დიაგრამაზე ან ცხრილში;
- დასკვნის გამოტანას გრაფიკის, დიაგრამისა თუ ცხრილის სახით წარმოდგენილ მონაცემთა ანალიზის საფუძველზე.

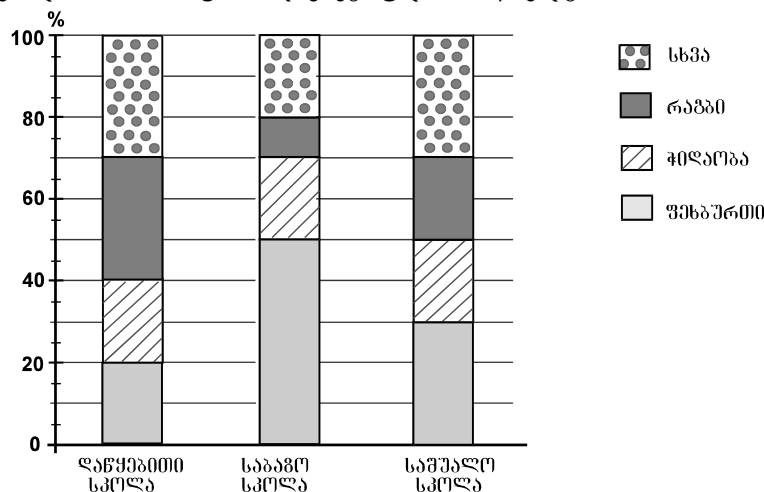
თითოეულ ცხრილს, დიაგრამას ან გრაფიკს რამდენიმე დავალება (შეკითხვა) ახლავს. ყოველი მათგანი ტესტის დამოუკიდებელ დავალებად ითვლება. ამიტომ თითოეულ შეკითხვაზე პასუხის გაცემისას იხელმძღვანელოთ ცხრილით ან დიაგრამით, და არა წინა შეკითხვაზე გაცემული პასუხით, რათა თავიდან აიცილოთ არასწორ პასუხთა ჯაჭვი.

ნიმუშები და განმარტებები

გრაფიკზე წარმოდგენილია მონაცემები იმის შესახებ, თუ ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის თითოეული საფეხურის (დაწყებითი, საბაზო, საშუალო) მოსწავლეთა რაოდენობის რამდენ პროცენტს შეადგენდა ამავე საფეხურის იმ მოსწავლეთა რაოდენობა, რომლებიც სპორტით იყვნენ დაკავებულნი 2001/2002 – 2005/2006 სასწავლო წლებში. მაგალითად, გრაფიკის მიხედვით ვარკვევთ, რომ 2001/2002 სასწავლო წელს სპორტით დაკავებული ყოფილა საშუალო სკოლის მოსწავლეთა 14%.

დიაგრამაზე კი წარმოდგენილია მონაცემები იმის შესახებ, თუ ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის თითოეულ საფეხურზე სპორტით დაკავებულ მოსწავლეთა საერთო რაოდენობის რამდენ პროცენტს შეადგენდა ფეხბურთით, რაგბით, ჭიდაობით თუ სპორტის რომელიმე სხვა სახეობით დაკავებულ მოსწავლეთა რაოდენობები 2005/2006 სასწავლო წელს. მაგალითად, დიაგრამის მიხედვით ვარკვევთ, რომ 2005/2006 სასწავლო წელს დაწყებით სკოლაში ფეხბურთით დაკავებული ყოფილა დაწყებით სკოლაში სპორტით დაკავებულ მოსწავლეთა 20%.

გრაფიკისა და დიაგრამის მიხედვით უპასუხეთ შემდეგ შეკითხვას:

1. დაწყებითი სკოლის მოსწავლეთა რაოდენობის რამდენ პროცენტს შეადგენდა რაგბითა თუ ფეხბურთით დაკავებულ მოსწავლეთა რაოდენობა 2005/2006 სასწავლო წელს?

- (ა) 6%
- (ბ) 8%
- (გ) 12%
- (დ) 14%
- (ე) 16%

ამ შეკითხვაზე პასუხის გასაცემად საჭიროა როგორც მოცემული გრაფიკის, ასევე სვეტებიანი დიაგრამის გამოყენება.

სვეტებიანი დიაგრამის მიხედვით ვარკვევთ, რომ 2005/2006 სასწავლო წელს დაწყებით სკოლაში რაგბით დაკავებული ყოფილა სპორტით დაკავებულ მოსწავლეთა რაოდენობის 30%, ხოლო ფეხბურთით – 20%. ამიტომ რაგბითა თუ ფეხბურთით დაკავებულ მოსწავლეთა რაოდენობა იქნებოდა სპორტით დაკავებულ მოსწავლეთა რაოდენობის $30\% + 20\% = 50\%$, ანუ ნახევარი.

გრაფიკის მიხედვით კი ვიგებთ, რომ იმავე სასწავლო წელს სპორტით დაკავებული ყოფილა დაწყებითი სკოლის მოსწავლეთა რაოდენობის 24%. როგორც გავარკვეეთ, დაწყებით სკოლაში 2005/2006 სასწავლო წელს რაგბითა თუ ფეხბურთით დაკავებული იყო სპორტით დაკავებულ მოსწავლეთა რაოდენობის ნახევარი. ამიტომ დაწყებით სკოლაში რაგბითა თუ ფეხბურთით დაკავებულ მოსწავლეთა რაოდენობა იქნებოდა 24%-ის ნახევარი, რაც 12%-ის ტოლია. შესაბამისად, სწორი პასუხია (გ).

ზოგადი რეკომენდაციები ტესტის მათემატიკური ნაწილის დავალებებისთვის:

- ყურადღებით გაეცანით კრებულში წარმოდგენილ ქვეთავებს: ძირითადი ცნებები და საკითხები (გვ. 88) და მათემატიკური ცნობარი (გვ. 91), რაც გაგიადვილებთ ორიენტაციას ცოდნის ამ სფეროში;
- ნახაზები, რომლებიც ერთვის ზოგიერთ დავალებას, არაა შესრულებული დავალების პირობაში მითითებული ზომების ზუსტი დაცვით. ამიტომ მონაკვეთების სიგრძის ან სხვა სიდიდეების შესახებ დასკვნის გამოტანისას ნუ დაეყრდნობით ნახაზის ზომებს. ყურადღება გაამახვილეთ დავალების პირობაზე.

ძირითადი ცნებები და საკითხები

არითმეტიკა და ალგებრა

1. ნატურალური რიცხვები:
 - ნატურალური რიცხვების ჩაწერა ციფრებით;
 - ლუწი და კენტი რიცხვები;
 - ჯერადი და გამყოფი; მარტივი რიცხვები.
2. წილადები და მთელი რიცხვები:
 - ათწილადები, დადებითი და უარყოფითი რიცხვები;
 - რიცხვთა შედარება;
 - არითმეტიკული მოქმედებები რიცხვებზე;
 - არითმეტიკულ მოქმედებათა თვისებები.
3. ნაწილი და პროცენტი:
 - რიცხვის ნაწილისა და პროცენტის პოვნა;
 - რიცხვის პოვნა ნაწილისა და პროცენტის მიხედვით; იმის დადგენა, თუ ერთი რიცხვი მეორის რა ნაწილი ან პროცენტია.
4. შეფარდება და პროპორცია:
 - პროპორციის ძირითადი თვისება;
 - პროპორციულ ნაწილებად დაყოფა;
 - მასშტაბი.
5. რიცხვითი ღერძი:
 - რიცხვების გამოსახვა რიცხვით ღერძზე;
 - წერტილის კოორდინატი რიცხვით ღერძზე.
6. ალგებრული გამოსახულება:
 - ალგებრული გამოსახულების რიცხვითი მნიშვნელობა;
 - ალგებრულ გამოსახულებათა გარდაქმნა: მსგავსი წევრების შეერთება, საერთო მამრავლის ფრჩხილებს გარეთ გატანა, მამრავლებად დაშლა;
 - ორი რიცხვის ჯამისა და სხვაობის კვადრატის, აგრეთვე – კვადრატების სხვაობის ფორმულები.
7. განტოლება; განტოლების ამონახსნი (ფესვი):
 - წრფივი განტოლების ამოხსნა.
8. წრფივ განტოლებათა სისტემის ამოხსნა.
9. რიცხვის ნატურალური ხარისხი და მისი თვისებები.
10. მიმდევრობა; ფუნქცია; ფუნქციის გრაფიკი.
11. საშუალო არითმეტიკული.

გეომეტრია

1. გეომეტრიული ფიგურები სიბრტყეზე:

- წერტილი, წრე, სხივი, მონაკვეთი, ტეხილი;
- კუთხე, კუთხის საზომი ერთეული – გრადუსი;
- მართი, გაშლილი, მახვილი და ბლაგვი კუთხეები;
- მოსაზღვრე, ვერტიკალური, ჯვარედინად მდებარე კუთხეები და მათი თვისებები;
- მრავალკუთხედი;
- მრავალკუთხედის დიაგონალი, წესიერი მრავალკუთხედი, მრავალკუთხედის პერიმეტრი;
- სამკუთხედის უტოლობა;
- სამკუთხედის კუთხეების სიდიდეთა ჯამი;
- ტოლფერდა, ტოლგვერდა, მართკუთხა სამკუთხედები და მათი თვისებები;
- დამოკიდებულება სამკუთხედის გვერდებსა და მათ მოპირდაპირე კუთხეებს შორის;
- პითაგორას თეორემა;
- სამკუთხედის ფართობის გამოსათვლელი ფორმულა;
- რომბი, მართკუთხედი, პარალელოგრამი, კვადრატი და მათი თვისებები;
- მართკუთხედის, პარალელოგრამის, კვადრატის ფართობის გამოსათვლელი ფორმულები;
- წრეწირი, წრე; ცენტრი, რადიუსი, დიამეტრი;
- წრეწირის სიგრძის გამოსათვლელი ფორმულა;
- წრის ფართობის გამოსათვლელი ფორმულა.

2. სიმეტრიული ფიგურები; ღერძული სიმეტრია.

3. პარალელური და მართობული წრფეები; პარალელურ წრფეთა თვისებები.

4. მართკუთხა კოორდინატთა სისტემა სიბრტყეზე.

5. გეომეტრიული სხეულები:

- კუბი, მართკუთხა პარალელებიპედი, პირამიდა, სფერო, ბირთვი, ცილინდრი;
- კუბის, მართკუთხა პარალელებიპედის მოცულობის გამოსათვლელი ფორმულები.

მონაცემთა ანალიზი

1. მონაცემთა წარმოდგენის ხერხები:

- ცხრილი;
- სკალა;
- გრაფიკი, წრიული დიაგრამა, ხაზოვანი დიაგრამა, სვეტოვანი დიაგრამა.

ალბათობის თეორია

1. ხდომილობა და მისი ალბათობა.

ზომა, ზომის ერთეულები

1. სიგრძე

სიგრძის ერთეულები: სანტიმეტრი (სმ), დეციმეტრი (დმ), მეტრი (მ), კილომეტრი (კმ).

2. ფართობი

ფართობის ერთეულები: კვადრატული სანტიმეტრი (სმ²), კვადრატული მეტრი (მ²), კვადრატული კილომეტრი (კმ²), ჰექტარი (ჰა).

3. მოცულობა

მოცულობის ერთეულები: კუბური სანტიმეტრი (სმ³), კუბური მეტრი (მ³), ლიტრი.

4. მასა

მასის ერთეულები: გრამი (გ), კილოგრამი (კგ), ტონა (ტ).

5. სიჩქარე

სიჩქარის ერთეულები: მეტრი/წამში (მ/წმ), კილომეტრი/საათში (კმ/სთ).

6. დრო

დროის ერთეულები: წამი, წუთი, საათი, დღე-ღამე, კვირა, თვე, წელიწადი, საუკუნე.

მათემატიკური ცნობარი

არიტმეტიკა და ალგებრა

- ნატურალური რიცხვებია:
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, . . .
- ათობით პოზიციურ სისტემაში ყოველი ნატურალური რიცხვი ციფრებით ჩაიწერება.
- ციფრებია:
0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

ათობით პოზიციურ სისტემაში, მაგალითად,

ექვსას სამი ათას ოთხას შვიდი ციფრებით ასე ჩაიწერება: 603407

ტესტში მოცემული ყველა რიცხვი ჩაწერილია ათობით პოზიციურ სისტემაში.

- თუ a ნატურალური რიცხვი ნატურალურ b რიცხვზე უნაშთოდ იყოფა, მაშინ b არის a -ს გამყოფი, a კი – b -ს ჯერადი;
მაგალითად, 7-ის ნატურალური ჯერადებია: 7, 14, 21, 28, 35, 42, . . .
12-ის ნატურალური გამყოფებია: 1, 2, 3, 4, 6 და 12.
- ნატურალურ რიცხვს, რომელსაც მხოლოდ ორი გამყოფი აქვს (იყოფა თავის თავზე და 1-ზე), მარტივ რიცხვს უწოდებენ.
მარტივი რიცხვებია: 2, 3, 5, 7, 11, 13, 17, 19, . . .
1 არ არის მარტივი რიცხვი.
- მთელი რიცხვებია:
. . . -4, -3, -2, -1, 0, 1, 2, 3, 4, . . .
- მთელი რიცხვი ლუწია, თუ ის უნაშთოდ იყოფა 2-ზე.
ლუწი რიცხვებია:
. . . -6, -4, -2, 0, 2, 4, 6, . . .
- მთელი რიცხვი კენტია, თუ ის 2-ზე უნაშთოდ არ იყოფა.
კენტი რიცხვებია:
. . . -7, -5, -3, -1, 1, 3, 5, 7, . . .
- წილადი – მთელი რიცხვისა და ნატურალური რიცხვის შეფარდება.
წილადებია, მაგალითად, $\frac{5}{9}$, $\frac{1}{100}$, $\frac{0}{3}$, $\frac{7}{1}$ და სხვა.
 $\frac{m}{n}$ წილადის მნიშვნელია n , მრიცხველი კი – m .
- წილადის მრიცხველისა და მნიშვნელის ერთსა და იმავე, ნულისგან განსხვავებულ რიცხვზე გამრავლებით ან გაყოფით წილადის მნიშვნელობა არ იცვლება;
მაგალითად: $\frac{7}{3} = \frac{14}{6}$; $\frac{16}{10} = \frac{8}{5}$.
- წილადების გამრავლებისას ნამრავლის მრიცხველი მრიცხველთა გამრავლებით მიიღება, მნიშვნელი კი – მნიშვნელთა გამრავლებით;
მაგალითად: $\frac{3}{5} \cdot \frac{2}{7} = \frac{6}{35}$.
წილადზე გაყოფა მის შებრუნებულზე გამრავლებაა: $\frac{a}{b} : \frac{c}{d} = \frac{a}{b} \cdot \frac{d}{c}$.
- წილადის მთელ რიცხვზე გამრავლების ან გაყოფის დროს მთელი რიცხვი უნდა

წარმოვადგინოთ წილადის სახით;

$$\text{მაგალითად: } \frac{2}{3} \cdot 5 = \frac{2}{3} \cdot \frac{5}{1} = \frac{10}{3}.$$

- წილადების შეკრებასა და გამოკლებას გაერთმნიშვნელიანება სჭირდება;

$$\text{მაგალითად: } \frac{2}{5} + \frac{3}{7} = \frac{14}{35} + \frac{15}{35} = \frac{29}{35}.$$

- 80-ის $\frac{3}{5}$ ნაწილი ტოლია $80 \cdot \frac{3}{5} = 48$;

საზოგადოდ, x -ის $\frac{m}{n}$ ნაწილი უდრის $x \cdot \frac{m}{n}$;

$$\text{თუ } x\text{-ის } \frac{2}{7} \text{ ნაწილი არის } 40, \text{ მაშინ } x \cdot \frac{2}{7} = 40 \text{ და } x = 40 \cdot \frac{7}{2} = 140.$$

- პროცენტი ნიშნავს მეასედ ნაწილს და აღინიშნება სიმბოლოთი %;

$$\text{მაგალითად: რიცხვის } 25\% \text{ იგივეა, რაც რიცხვის } \frac{25}{100} \text{ ნაწილი, და ეს იგივეა, რაც}$$

$$\text{რიცხვის } \frac{1}{4} \text{ ნაწილი;}$$

$$80\text{-ის } 25\% \text{ არის } 80 \cdot \frac{25}{100} = 20;$$

$$80\text{-ის } 100\% \text{ არის } 80;$$

$$80\text{-ის } 200\% \text{ არის } 160;$$

$$\text{საზოგადოდ, } a \text{ რიცხვის } b\% \text{ არის } a \cdot \frac{b}{100};$$

$$\text{თუ } x\text{-ის } 5\% \text{ არის } 40, \text{ მაშინ } x \cdot \frac{5}{100} = 40 \text{ და } x = 40 \cdot \frac{100}{5} = 800.$$

- $\frac{a}{b} = \frac{c}{d}$ პროპორციის კიდურა წევრებია a და d , შუა წევრებია b და c ; პროპორციის კიდურა წევრების ნამრავლი უდრის შუა წევრების ნამრავლს: $ad = bc$

$$a, b \text{ წყვილი პროპორციულია } x, y \text{ წყვილისა, თუ } \frac{a}{x} = \frac{b}{y}; \text{ მაგალითად: } ax, bx$$

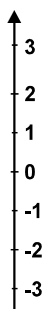
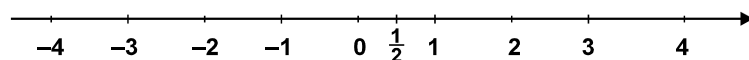
წყვილი a, b წყვილის პროპორციულია;

ax, bx, cx სამეული a, b, c სამეულის პროპორციულია.

- რიცხვითი ღერძი წრფეა, რომელზედაც ყოველ წერტილს გარკვეული რიცხვი (მისი კოორდინატი) შეესაბამება;

სათავის კოორდინატია 0, სათავიდან ერთ-ერთ მხარეს მდებარე ყოველი წერტილის კოორდინატი დადებითია და ტოლია ამ წერტილიდან სათავემდე მანძილისა;

სათავის მიმართ სიმეტრიულად მდებარე წერტილების კოორდინატები მოპირდაპირე რიცხვებია.

- შეკრებისა და გამრავლების ოპერაციებს აქვს გადანაცვლებადობის $a+b = b+a$, $ab = ba$ და ჯუფთებადობის თვისებები: $(a+b)+c = a+(b+c)$, $(ab)c = a(bc)$.

შეკრებისა და გამრავლების ოპერაციები ერთმანეთთან დაკავშირებულია განრიგებადობის თვისებით: $(a+b)c = ac + bc$.

- ალგებრულ გამოსახულებაში ასოების ნაცვლად რიცხვების ჩასმით და მითითებული მოქმედებების შესრულებით გამოითვლება ალგებრული გამოსახულების მნიშვნელობა;

მაგალითად, $(x + 5y)x + 4y$ გამოსახულების მნიშვნელობა, როცა $x = 2$ და $y = 3$, არის $(2 + 5 \cdot 3) \cdot 2 + 4 \cdot 3 = 46$;

$5x + 4y + 3x + y$ გამოსახულება შეიძლება შევცვალოთ მისი ტოლი $8x + 5y$ გამოსახულებით. ამგვარ გარდაქმნას მსგავსი წევრების შეერთებას უწოდებენ.

- შემოკლებული გამრავლების ფორმულები:

$$(a + b)^2 = a^2 + 2ab + b^2;$$

$$(a - b)^2 = a^2 - 2ab + b^2;$$

$$(a + b)(a - b) = a^2 - b^2.$$

- უტოლობათა თვისებები:

თუ $a - b > 0$, მაშინ $a > b$;

თუ $a > b$ და $b > c$, მაშინ $a > c$;

თუ $a > b$, მაშინ $a + c > b + c$;

თუ $a > b$ და $c > 0$, მაშინ $ac > bc$;

თუ $a > b$ და $c < 0$, მაშინ $ac < bc$.

- რამდენიმე რიცხვის საშუალო არითმეტიკული არის ამ რიცხვების ჯამის შეფარდება მათ რაოდენობასთან;

მაგალითად: 6, 5 და 1-ის საშუალო არითმეტიკულია $\frac{6+5+1}{3} = 4$.

- a^2 (a რიცხვის მეორე ხარისხი ანუ კვადრატი) აღნიშნავს ნამრავლს:

$$a^2 = a \cdot a; \quad \text{საზოგადოდ,}$$

$$a^n = a \cdot a \cdot a \cdot \dots \cdot a \quad (n\text{-ჯერ})$$

$$a^n \cdot a^m = a^{n+m}$$

$$a^n : a^m = a^{n-m}$$

$$(a^n)^m = a^{n \cdot m}$$

გეომეტრია

- მართი კუთხის სიდიდე 90° -ია.

- მახვილი კუთხის სიდიდე 0° -ზე მეტია და 90° -ზე ნაკლები.

ბლაგვი კუთხის სიდიდე 90° -ზე მეტია და 180° -ზე ნაკლები.

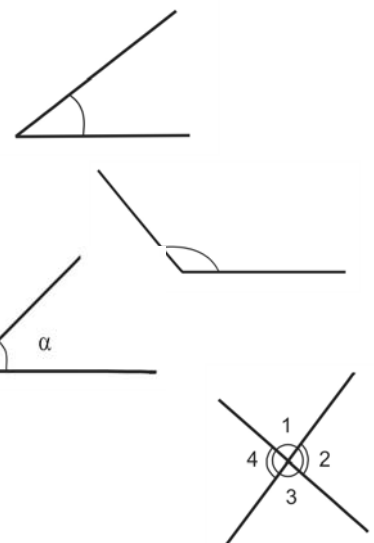
მოსაზღვრე კუთხეების სიდიდეთა ჯამი 180° -ია:

$$\alpha + \beta = 180^\circ$$

- ვერტიკალური კუთხეები ერთმანეთის ტოლია.

$$\angle 1 = \angle 3, \quad \angle 4 = \angle 2.$$

- მრავალკუთხედის პერიმეტრი მრავალკუთხედის გვერდების სიგრძეთა ჯამია.

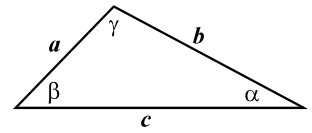
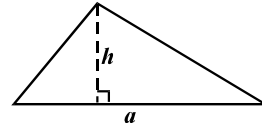
- სამკუთხედის ნებისმიერი ორი გვერდის სიგრძეთა ჯამი მეტია მესამე გვერდის სიგრძეზე (სამკუთხედის უტოლობა):

$$a + b > c, \quad a + c > b, \quad b + c > a$$

- სამკუთხედის კუთხეების სიდიდეთა ჯამი 180° -ია:

$$\alpha + \beta + \gamma = 180^\circ$$

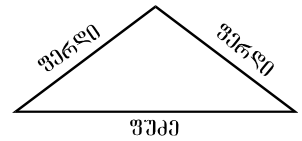
- სამკუთხედის ფართობი სამკუთხედის გვერდის სიგრძისა და ამ გვერდზე დაშვებული სიმაღლის

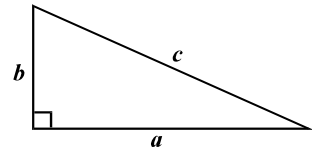
$$\text{ნამრავლის ნახევარია: } S = \frac{ah}{2}.$$

- სამკუთხედის უდიდესი კუთხე უდიდესი გვერდის პირდაპირ მდებარეობს, ხოლო უმცირესი კუთხე – უმცირესი გვერდის პირდაპირ.

- სამკუთხედი ტოლფერდაა, თუ მას ორი ტოლი გვერდი აქვს. ტოლფერდა სამკუთხედში ფუძესთან მდებარე კუთხეები ერთმანეთის ტოლია; ფუძეზე დაშვებული სიმაღლე ფუძეს შუაზე ყოფს.

- მართკუთხა სამკუთხედს ერთი მართი კუთხე აქვს;
- პითაგორას თეორემა: კათეტების სიგრძეთა კვადრატების ჯამი ჰიპოტენუზის სიგრძის კვადრატის ტოლია: $a^2 + b^2 = c^2$;

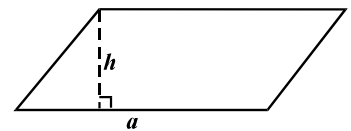
- მართკუთხა სამკუთხედის ფართობი კათეტების სიგრძეთა

$$\text{ნამრავლის ნახევარის ტოლია, } S = \frac{ab}{2}.$$

- პარალელოგრამის მოპირდაპირე გვერდები ტოლია, აგრეთვე ტოლია მოპირდაპირე კუთხეები;

- პარალელოგრამის დიაგონალები გადაკვეთისას ერთმანეთს შუაზე ყოფენ;

- პარალელოგრამის ფართობი გვერდისა და მასზე დაშვებული სიმაღლის ნამრავლის ტოლია: $S = ah$.

- ყოველი მართკუთხედი, რომბი, კვადრეტი – პარალელოგრამია.

რომბის დიაგონალები ურთიერთმართობულია;

მართკუთხედის დიაგონალები ერთმანეთის ტოლია.

- მართკუთხედის ფართობი მისი სიგრძისა და სიგანის ნამრავლის ტოლია: $S = ab$;

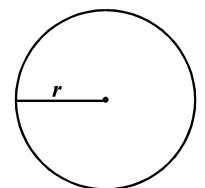
- კვადრატის ფართობი მისი გვერდის სიგრძის კვადრატის ტოლია: $S = a^2$.

- წრეწირის ყველა წერტილი თანაბრადაა დაშორებული მისი ცენტრიდან;

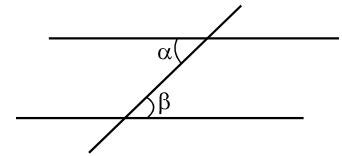
- წრეწირის სიგრძე L მისი r რადიუსის მიხედვით შეიძლება გამოვთვალოთ შემდეგი ფორმულით: $L = 2\pi r$.

π რიცხვი მესამედის სიზუსტით 3,14-ის ტოლია.

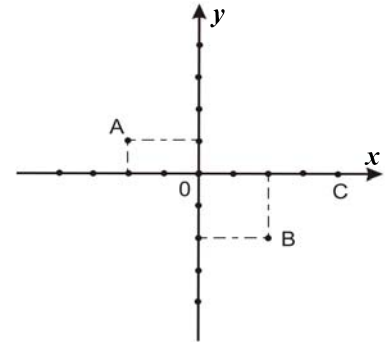
- r რადიუსიანი წრის ფართობი გამოითვლება $S = \pi r^2$ ფორმულით.

- ორი პარალელური წრფის მესამე წრფით გადაკვეთისას შიდა ჯვარედინა კუთხეები ტოლია: $\alpha = \beta$.

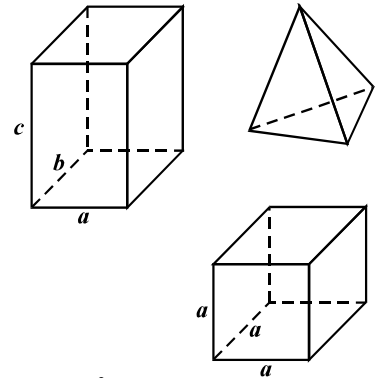

- მართკუთხა კოორდინატთა სისტემა
ურთიერთმართობული x და y ღერძებისაგან შედგება.
ამ ღერძთა გადაკვეთის წერტილი კოორდინატთა სათავეა;

- სიბრტყის ყოველ წერტილს რიცხვთა წყვილი – მისი კოორდინატები შეესაბამება. წერტილის კოორდინატთა ჩაწერისას პირველად x -კოორდინატი, ანუ აბსცისა იწერება, შემდეგ – y -კოორდინატი, ანუ ორდინატი. მაგალითად, A წერტილის კოორდინატებია $(-2; 1)$, B წერტილისა – $(2; -2)$, C წერტილისა – $(4; 0)$, კოორდინატთა სათავესა – $(0; 0)$.

- კუბი, მართკუთხა პარალელეპიპედი, პირამიდა მრავალწახნაგა სხეულებია.
მრავალწახნაგა სხეულები შემოსაზღვრულია ბრტყელი მრავალკუთხედებით. ამ მრავალკუთხედებს წახნაგები ეწოდება. წახნაგების გვერდები და წვეროები მრავალწახნაგას წიბოები და წვეროებია.

- მართკუთხა პარალელეპიპედის მოცულობა პარალელეპიპედის სიგრძის, სიგანისა და სიმაღლის ნამრავლის ტოლია: $V = abc$;
- კუბის მოცულობა კუბის წიბოს სიგრძის კუბის ტოლია, $V = a^3$.
- თუ ფიგურა ნახაზზე გამოსახულია მასშტაბით $1 : 500$, მაშინ რეალური ფიგურის მონაკვეთთა ზომების გასაგებად ნახაზზე მოცემული შესაბამისი მონაკვეთების სიგრძე 500-ზე უნდა გამრავლდეს.

ალბათობის თეორია

- ხდომილობის ალბათობა ტოლია ამ ხდომილობის ხელშემწყობ ელემენტარულ ხდომილობათა რაოდენობის შეფარდებისა ელემენტარულ ხდომილობათა საერთო რაოდენობასთან, ოდონდ ყველა ელემენტარული ხდომილობა თანაბრად მოსალოდნელი უნდა იყოს.

თანაფარდობა ზომის ერთეულებს შორის

- $1 \text{ მ} = 10 \text{ დმ} = 100 \text{ სმ}$;
- $1 \text{ კმ} = 1000 \text{ მ}$.
- $1 \text{ კმ}^2 = 1\,000\,000 \text{ მ}^2$;
- $1 \text{ მ}^2 = 100 \text{ დმ}^2 = 10\,000 \text{ სმ}^2$;
- $1 \text{ ჰა} = 10\,000 \text{ მ}^2$.
- $1 \text{ მ}^3 = 1000 \text{ დმ}^3 = 1\,000\,000 \text{ სმ}^3$;
- $1 \text{ ლიტრი} = 1 \text{ დმ}^3 = 1000 \text{ სმ}^3$.
- $1 \text{ ტ} = 1000 \text{ კგ}$, $1 \text{ კგ} = 1000 \text{ გ}$.
- $1 \text{ კვირა} = 7 \text{ დღე}$, $1 \text{ დღე-ღამე} = 24 \text{ სთ}$, $1 \text{ სთ} = 60 \text{ წთ}$, $1 \text{ წთ} = 60 \text{ წმ}$.

რეკომენდაციები ტესტირების პროცესთან დაკავშირებით

ზოგადი უნარების ტესტი შედგება ორი – ვერბალური და მათემატიკური – ნაწილისგან. თითოეულ ნაწილში 40 დავალებაა. ტესტის პირველი ნაწილი ვერბალურია, მეორე – მათემატიკური. ტესტი სხვადასხვა სირთულის დავალებებს მოიცავს.

ცალკეული ბლოკების მიხედვით დავალებათა რაოდენობა ამგვარადაა განაწილებული:

ვერბალური ნაწილი:

ანალოგიები	10 - 12
წინადადების შევსება	8 - 9
ლოგიკა	8 - 9
წაკითხული ტექსტის გააზრება	(ორი ტექსტი და მათთან დაკავშირებული 12-14 შეკითხვა)

მათემატიკური ნაწილი:

რაოდენობრივი შედარება	10-11
ამოცანები	18-21
მონაცემთა საკმარისობა	4-5
მონაცემთა ანალიზი	5-6

(მათემატიკურ დავალებებში დაახლოებით თანაბრადაა წარმოდგენილი მასალა არითმეტიკიდან, ალგებრიდან და გეომეტრიიდან.)

გთავაზობთ რამდენიმე რეკომენდაციას ტესტირების პროცესთან დაკავშირებით:

- **გაეცანით ტესტის ინსტრუქციებს**

ზოგადი უნარების ტესტში შეგხვდებათ რამდენიმე ინსტრუქცია.

ტესტის პირველ გვერდზე მოცემულია ზოგადი ინსტრუქცია, რომელიც ეხება ტესტის როგორც ვერბალურ, ისე – მათემატიკურ ნაწილებს.

ტესტის ვერბალური და მათემატიკური ნაწილების ცალკეულ ბლოკებს საკუთარი ინსტრუქციები ახლავს.

მათემატიკურ ნაწილს წინ უძღვის მათემატიკური აღნიშვნები და ფორმულები, რომლებიც შეგიძლიათ გამოიყენოთ ტესტზე მუშაობის პროცესში.

ზოგადი ინსტრუქცია:

ტესტი შედგება ორი – ვერბალური და მათემატიკური – ნაწილისგან.

თითოეული ნაწილი 40 დავალებას შეიცავს. ყოველ დავალებას ახლავს ოთხი ან ხუთი სავარაუდო პასუხი, რომელთაგან მხოლოდ ერთია სწორი.

ყურადღებით წაიკითხეთ დავალებათა ინსტრუქციები, კარგად გაიაზრეთ, რა მოგეთხოვებათ თითოეულ დავალებაში, და შემდეგ აირჩიეთ პასუხი.

არჩეული პასუხი აუცილებლად მონიშნეთ პასუხების ფურცელზე, რომელიც ახლავს ტესტს (შესაბამისი ინსტრუქცია იხილეთ პასუხების ფურცელზე).

ტესტის ფურცლებზე მონიშნული პასუხები არ შემოწმდება.

ზოგადი უნარების ტესტირების შედეგი დადგინდება მხოლოდ და მხოლოდ პასუხების ფურცლის საფუძველზე.

ტესტის თითოეულ ნაწილზე სამუშაოდ გეძლევათ 1 საათი და 30 წუთი.

დროის ამოწურვის შესახებ გაცნობებთ მეტეალყურე.

თუ გათვალისწინებულზე მეტი დროით შეყოვნდებით ტესტის ამა თუ იმ ნაწილზე, თქვენი ნაშრომი არ შემოწმდება.

თუ არ გაქვთ რომელიმე დავალების პასუხი, დროს ნუ დაკარგავთ და გადადით შემდეგ დავალებაზე.

ჩანაწერების ან ნახაზებისთვის გამოიყენეთ მხოლოდ და მხოლოდ ტესტის ფურცლებზე არსებული ცარიელი ადგილები.

გისურვებთ წარმატებას!

მათემატიკური აღნიშვნები და ფორმულები

ტესტის მათემატიკურ ნაწილზე მუშაობისას გაითვალისწინეთ:

- ნახაზები, რომლებიც ერთგვარ ზოგიერთ დავალებას, არაა შესრულებული დავალების პირობაში მითითებული ზომების ზუსტი დაცვით. ამიტომ მონაკვეთების სიგრძის ან სხვა სიდიდეების შესახებ დასკვნის გამოტანისას ნუ დაეყრდნობით ნახაზის ზომებს. ყურადღება გაამახვილეთ დავალების პირობაზე;
- თუ ნახაზზე მოცემული სწორი ხაზის შესახებ ამოცანის პირობაში დამატებით არაფერია ნათქვამი, მაშინ უნდა ჩათვალოთ, რომ ეს სწორი ხაზი – წრფეა ან მისი ნაწილი;
- ტესტში გამოყენებულია რიცხვთა ჩაწერის მხოლოდ ათობითი პოზიციური სისტემა.

მათემატიკური აღნიშვნები და ფორმულები:

1. ნული არც დადებითია და არც უარყოფითი;
1 არ არის მარტივი რიცხვი.

2. პროცენტი: a რიცხვის $k\%$ არის $a \cdot \frac{k}{100}$.

3. ხარისხი: $a^n = a \cdot a \cdot a \cdot \dots \cdot a$ (n -ჯერ)

$$a^n \cdot a^m = a^{n+m}$$

$$a^n : a^m = a^{n-m}$$

$$(a^n)^m = a^{n \cdot m}$$

4. პროპორცია: თუ $\frac{a}{b} = \frac{c}{d}$, მაშინ $ad = bc$.

5. სიჩქარე: $\text{სიჩქარე} = \frac{\text{მანძილი}}{\text{დრო}}$

6. საშუალო არითმეტიკული:

$$\text{მონაცემთა საშუალო} = \frac{\text{მონაცემთა ჯამი}}{\text{მონაცემთა რაოდენობა}}$$

7. ალბათობა: ხდომილობის ალბათობა ტოლია ამ ხდომილობის ხელშეწყობ ელემენტარულ ხდომილობათა რაოდენობის შეფარდებისა თანაბრად მოსალოდნელ ელემენტარულ ხდომილობათა საერთო რაოდენობასთან.

თუ ამოცანის პირობაში საწინააღმდეგო არაა ნათქვამი, ყოველთვის იგულისხმება, რომ ყველა ელემენტარული ხდომილობა თანაბრად მოსალოდნელია.

8. შემოკლებული გამრავლების ფორმულები:

$$(a+b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$$

$$(a-b)^2 = a^2 - 2ab + b^2$$

$$(a+b)(a-b) = a^2 - b^2$$

9. ნახაზზე კუთხე შეიძლება

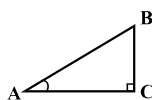
მონიშნული იყოს კუთხის

გვერდებს შორის ჩასმული

პატარა რკალით, მართი კუთხე

კი – პატარა კვადრატით.

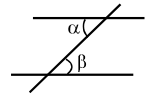
$\angle A$ აღნიშნავს A კუთხის სიდიდეს.

10. პარალელური წრფეები:

ორი პარალელური წრფის მესამე

წრფით გადაკვეთისას შიგა ჯვარედინა კუთხეები ტოლია: $\alpha = \beta$.

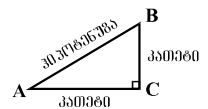

11. სამკუთხედი:

- სამკუთხედის კუთხეების სიდიდეთა ჯამი 180° -ის ტოლია;

• **პითაგორას თეორემა:**

მართკუთხა სამკუთხედის ჰიპოტენუზის სიგრძის კვადრატია კათეტების სიგრძეთა კვადრატების ჯამის ტოლია:

$$AB^2 = AC^2 + BC^2$$

- სამკუთხედის ფართობი სამკუთხედის გვერდის სიგრძისა და შესაბამისი სიმაღლის ნამრავლის ნახევრის ტოლია: $S = \frac{ah}{2}$.

12. ოთხკუთხედი:

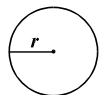
- ოთხკუთხედის კუთხეების სიდიდეთა ჯამი 360° -ის ტოლია;
- მართკუთხედის ფართობი მისი სიგრძისა და სიგანის ნამრავლის ტოლია: $S = ab$;
- პარალელოგრამის ფართობი მისი გვერდის სიგრძისა და ამ გვერდის შესაბამისი სიმაღლის ნამრავლის ტოლია: $S = ah$.

13. წრე, წრეწირი:

- წრეწირის სიგრძე L მისი რადიუსის მიხედვით გამოითვლება ფორმულით: $L = 2\pi r$;

π რიცხვი, მესამედის სიზუსტით, 3,14-ის ტოლია;

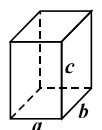
- r რადიუსიანი წრის ფართობი გამოითვლება ფორმულით: $L = \pi r^2$.

14. მართკუთხა პარალელებიპედი:

- მართკუთხა პარალელებიპედის მოცულობა მისი სიგრძის, სიგანისა და სიმაღლის ნამრავლის ტოლია: $V = abc$;

- კუბის შემთხვევაში: $a = b = c$.

ძალზე მნიშვნელოვანია, წინასწარ გაეცნოთ ინსტრუქციებს, რათა ტესტირების პროცესში არ დახარჯოთ ბევრი დრო მათ გააზრებაზე.

- ტესტზე მუშაობის დაწყებამდე კიდევ ერთხელ ყურადღებით წაიკითხეთ ინსტრუქციები, ვინაიდან შესაძლოა, წინამდებარე კრებულის გამოცემის შემდეგ ისინი უმნიშვნელოდ შეიცვალოს;
- კარგად გაიაზრეთ, რა მოგეთხოვებათ თითოეულ დავალებაში, და შემდეგ აირჩიეთ პასუხი.

• სწორად მონიშნეთ არჩეული პასუხი

ტესტის თითოეულ ვერბალურ დავალებას ახლავს პასუხის ოთხი ვარიანტი, თითოეულ მათემატიკურ დავალებას – ხუთი (გამონაკლისს წარმოადგენს რაოდენობრივი შედარების დავალებები, რომლებსაც პასუხის ოთხი ვარიანტი აქვს).

თქვენ უნდა აირჩიოთ მხოლოდ ერთი ვარიანტი, რომელიც სწორ პასუხად მიგაჩნიათ.

არჩეული პასუხი აუცილებლად მონიშნეთ პასუხების ფურცელზე, რომელიც ახლავს ტესტს (იხ. პასუხების ფურცლის ნიმუში შესაბამისი ინსტრუქციით, გვ. 233-234).

გაითვალისწინეთ:

პასუხების ფურცელი იმ სახით გასწორდება, რა სახითაც გადასცემთ მეთვალყურეს. თუ რაიმე შეცდომას დაუშვებთ, პასუხებს არასწორ ადგილას მონიშნავთ და ა.შ., გამოცდის დასრულების შემდეგ აღარ გექნებათ შესაძლებლობა, გამოასწოროთ ეს შეცდომა.

თქვენი ხელწერის ნიმუშის (და არა ხელმოწერის) დასაფიქსირებლად აუცილებელია, ზედმიწევნით ზუსტად გადაწეროთ პასუხების ფურცელზე მოცემული ფრაზა შესაბამის ადგილას.

დაუშვებელია პასუხების ფურცელზე ხელის მოწერა, სახელისა და გვარის, ინიციალების დაწერა ან რაიმე სხვა აღნიშვნის გაკეთება, რადგან ამ შემთხვევაში თქვენი ნაშრომი არ გასწორდება.

ძალზე ყურადღებით იმუშავეთ პასუხების ფურცელზე და დროულად მონიშნეთ არჩეული პასუხი შესაბამის უჯრაში.

• სწორად გაანაწილეთ დრო

ზოგადი უნარების ტესტირება 3 საათს გრძელდება.

ტესტირებისთვის განკუთვნილი დრო თანაბრადაა განაწილებული ვერბალური და მათემატიკური დავალებების შესასრულებლად. შესაბამისად, ტესტის თითოეულ ნაწილზე სამუშაოდ გექნებათ 1 საათი და 30 წუთი.

ზოგადი უნარების ტესტირებისას თავდაპირველად უნდა იმუშაოთ ტესტის ვერბალურ ნაწილზე. ვერბალურ ნაწილზე მუშაობისთვის განკუთვნილი დროის გასვლის შემდეგ (იმ შემთხვევაშიც კი, თუ მუშაობა არ გაქვთ დასრულებული) უნდა შეუდგეთ მათემატიკური ნაწილის დავალებათა შესრულებას. მათემატიკურ ნაწილზე მუშაობა უნდა დაასრულოთ ასევე 1 საათისა და 30 წუთის ამოწურვისთანავე.

გაითვალისწინეთ:

თუ აბიტურიენტი განკუთვნილზე მეტი დროით შეყოვნდება ტესტის ვერბალურ ან მათემატიკურ ნაწილზე, მისი ნაშრომი არ გასწორდება.

- თუ ტესტის ვერბალურ ნაწილზე სამუშაოდ 1 საათსა და 30 წუთზე ნაკლებ დროს დახარჯავთ, უნდა დაელოდოთ აღნიშნული დროის ამოწურვას. ტესტის მათემატიკურ ნაწილზე მუშაობის დაწყება მხოლოდ ამის შემდეგაა შესაძლებელი.

ტესტირების პროცედურა ზოგადი უნარების კვლევის მეცნიერული სტანდარტებისა და საერთაშორისო გამოცდილების გათვალისწინებითაა შემუშავებული: ზოგადი უნარები (როგორც ვერბალური, ასევე – მათემატიკური) შეზღუდული დროის პირობებში უნდა შემოწმდეს.

მნიშვნელოვანია აგრეთვე აბიტურიენტებისთვის ვერბალური და მათემატიკური უნარების შემოწმების თანაბარი პირობების უზრუნველყოფა (ყველა აბიტურიენტმა ტესტის თითოეულ ნაწილზე მუშაობას უნდა დაუთმოს არა უმეტეს 90 წუთისა).

ტესტირების პროცესში მნიშვნელოვანია დროის სწორად განაწილება. შეეცადეთ, აკონტროლოთ დრო და არ შეყოვნდეთ დიდხანს თითოეულ დავალებაზე. თუ დავალებას ვერ ასრულებთ 2-3 წუთში, გადადით შემდეგზე. ტესტის მარტივი და რთული დავალებები ერთნაირად ფასდება. ამიტომ ბევრ დროს ნუ დაუთმობთ რომელიმე დავალების შესრულებას. სჯობს, დაზოგოთ დრო და მოასწოროთ რაც შეიძლება მეტი დავალების შესრულება.

თუ დავალებაზე მუშაობისას მიიჩნევთ, რომ ცოტა დრო კიდევ გჭირდებათ მის დასასრულებლად, მონიშნეთ ეს დავალება და მოგვიანებით დაუბრუნდით მას. ასეთ შემთხვევაში არ დაგავიწყდეთ, გამოტოვოთ დავალების შესაბამისი სვეტი პასუხების ფურცელზე.

ტესტის თითოეული ნაწილისთვის განკუთვნილი დროის ამოწურვამდე ცოტა ხნით ადრე გადახედეთ ნამუშევარს და დარწმუნდით, რომ ყველა დავალების შესრულება სცადეთ. არ დაგავიწყდეთ, დაუბრუნდეთ გამოტოვებულ დავალებებს. გათვალისწინებული დროის ამოწურვის შემდეგ მომდევნო ნაწილზე გადასვლას ან მუშაობის დასრულებას მოგთხოვენ. ასე რომ, აღარ გექნებათ შესაძლებლობა, დაუბრუნდეთ ტესტის რომელიმე ნაწილს.

თუ ტესტის ცალკეულ ნაწილზე სამუშაოდ განკუთვნილი დრო იწურება და ვეღარ ასწრებთ ყველა დავალების შესრულებას, მაინც მონიშნეთ დარჩენილ დავალებებში პასუხის რომელიმე ვარიანტი. ზოგჯერ ამგვარი „ამოცნობა“ სულაც არაა შემთხვევითი, რადგან შესაძლოა, პასუხის რამდენიმე ვარიანტი უკვე მართებულიად გამორიცხეთ.

ზოგადი უნარების ტესტის საბოლოო ქულა გამოითვლება მხოლოდ სწორი პასუხების საფუძველზე. არასწორი პასუხის შემთხვევაში ქულა არ დაგაკლდებათ.

ტესტის თითოეული ნაწილის ბოლოს, რამდენიმე წუთით ადრე, შეწყვიტეთ მუშაობა (იმ შემთხვევაშიც კი, თუ არ გაქვთ შესრულებული ყველა დავალება) და გადაამოწმეთ, გაქვთ თუ არა გადატანილი პასუხების ფურცელზე ყველა დავალების პასუხი.

- ზოგადი უნარების ტესტირებისას აკრძალულია ნებისმიერი დამხმარე მასალით (მაგ., კალკულატორით, ლექსიკონით, წიგნებით, დამატებითი ცარიელი ფურცლებით და ა.შ.) სარგებლობა.
- ჩანაწერების, გამოთვლების, ნახაზებისთვის გამოიყენეთ მხოლოდ და მხოლოდ ტესტის ფურცლებზე არსებული ცარიელი ადგილები.

ზოგადი უნარების ტესტი

2012

ინსტრუქცია

ტესტი შედგება ორი - ვერბალური და მათემატიკური - ნაწილისგან.

თითოეული ნაწილი 40 დავალებას შეიცავს. ყოველ დავალებას ახლავს ოთხი ან ხუთი სავარაუდო პასუხი, რომელთაგან მხოლოდ ერთია სწორი.

ყურადღებით წაიკითხეთ დავალებათა ინსტრუქციები, კარგად გაიაზრეთ, რა მოგეთხოვებათ თითოეული დავალების შესრულებისას, და შემდეგ აირჩიეთ პასუხი.

არჩეული პასუხი აუცილებლად მონიშნეთ პასუხების ფურცელზე, რომელიც ახლავს ტესტს (შესაბამისი ინსტრუქცია იხილეთ პასუხების ფურცელზე). ტესტის ფურცლებზე მონიშნული პასუხები არ შემოწმდება. ზოგადი უნარების ტესტირების შედეგი დადგინდება მხოლოდ და მხოლოდ პასუხების ფურცლის საფუძველზე.

ტესტის თითოეულ ნაწილზე სამუშაოდ გეძლევათ 1 საათი და 30 წუთი.

დროის ამოწურვის შესახებ გაცნობებთ მეტვალყურე.

თუ გათვალისწინებულზე მეტი დროით შეყოვნდებით ტესტის ამა თუ იმ ნაწილზე, თქვენი ნაშრომი არ შემოწმდება.

თუ არ გაქვთ რომელიმე დავალების პასუხი, დროს ნუ დაკარგავთ და გადადით შემდეგ დავალებაზე.

ჩანაწერების ან ნახაზებისთვის გამოიყენეთ მხოლოდ და მხოლოდ ტესტის ფურცლებზე არსებული ცარიელი ადგილები.

გისურვებთ წარმატებას !

ვერბალური ნაწილი

ანალოგიები

ამ სახის დავალებებში მოცემულია მუქი შრიფტით გამოკვეთილი ორი სიტყვა (საწყისი წყვილი), რომელთა მნიშვნელობებს შორის არსებობს გარკვეული მიმართება. დაადგინეთ, რა სახისაა ეს მიმართება.

სავარაუდო პასუხთა ყოველ ვარიანტში მოცემულია, ასევე, მნიშვნელობით ურთიერთდაკავშირებული სიტყვების წყვილი. აირჩიეთ მათგან ის წყვილი, რომელშიც სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის მიმართება საწყის წყვილში არსებული მიმართების ანალოგიურია. პასუხის არჩევისას გაითვალისწინეთ სიტყვათა თანმიმდევრობა წყვილებში.

1. ასტრონომი : ციური სხეული

- (ა) ლირიკოსი : პოეზია
- (ბ) იურისტი : სარჩელი
- (გ) ლინგვისტი : ენა
- (დ) კომიკოსი : პაროდია

2. კარნახი : მინიშნება

- (ა) კრაზი : მარცხი
- (ბ) პასუხი : შეკითხვა
- (გ) ამოცანა : ანგარიში
- (დ) სიმღერა : ჟღერადობა

3. გული : გულ-სისხლძარღვთა სისტემა

- (ა) ხერხემალი : ძვლის სტრუქტურა
- (ბ) ორგანიზმი : უჯრედის სტრუქტურა
- (გ) თავის ტვინი : ნერვული სისტემა
- (დ) მყესი : კუნთოვანი სისტემა

4. ქარის წისქვილი : წყალი

- (ა) ავტომატქანა : საწვავი
- (ბ) წყლის თხილამურები : ტალღა
- (გ) ქალაქის თვითმფრინავი : ჰაერი
- (დ) ორთქლმავალი : ელექტროენერგია

5. მთა : აისბერგი

- (ა) მშენებელი : არქიტექტორი
- (ბ) მწერალი : კომპოზიტორი
- (გ) კინომცოდნე : კრიტიკოსი
- (დ) მემანქანე : ინსტრუქტორი

6. გლობალური : ლოკალური

- (ა) პერმანენტული : სისტემატური
- (ბ) სტრუქტურული : დეტალური
- (გ) ეკოლოგიური : კოსმოსური
- (დ) სპონტანური : დაგეგმილი

წინადადებების შევსება

ამ სახის დავალებებში მოცემულია წინადადებები, რომლებშიც რამდენიმე სიტყვაა გამოტოვებული. გამოტოვებული სიტყვები წინადადებაში ხაზებით არის აღნიშნული. ერთი ხაზი ზოგჯერ ერთ სიტყვას გულისხმობს, ზოგჯერ კი – რამდენიმეს.

სავარაუდო პასუხთა ყოველ ვარიანტში მოცემულია სიტყვათა ჯგუფი, რომლის ნაწილები ერთმანეთისგან დახრილი ხაზებითაა (/) გამიჯნული. აირჩიეთ პასუხის ის ვარიანტი, რომლის თითოეული ნაწილის თანმიმდევრულად ჩასმა შესაბამის გამოტოვებულ ადგილებში აზრობრივად გამართულ წინადადებას მოგვცემს.

7. ფოტოგრაფია იმდენ ----- აფიქსირებს, რამდენის შესაძლებლობასაც ----- იძლევა, მაშინ, როდესაც მხატვრობაში სინამდვილე ----- : ზომა, ფორმა თუ ფერი ----- , გაზვიადებული ან შემცირებული სახით წარმოჩნდეს – ყველაფერი ----- .

- (ა) დეტალს ვერ / ტექნოლოგია / მაქსიმალური სიზუსტით აისახება / შესაძლებელია / ხელოვანზე როდია დამოკიდებული
- (ბ) დეტალს ვერ / თავად ფოტოგრაფის ოსტატობა / მაქსიმალური სიზუსტით აისახება / შეუძლებელია / მხატვარზეა დამოკიდებული
- (გ) დეტალს / ტექნოლოგია / ამგვარი სიზუსტით არ აისახება / შესაძლებელია / ხელოვანზეა დამოკიდებული
- (დ) დეტალს / თავად ფოტოგრაფის ოსტატობა / ამგვარი სიზუსტით არ აისახება / შეუძლებელია / მხატვარზეა დამოკიდებული

8. ესა თუ ის ცვლილება სხვადასხვაგვარ ფსიქოლოგიურ ზეგავლენას ახდენს სხვადასხვა ტიპის ადამიანზე. მშიშარასთვის ის ----- იმის ნიშანია, რომ შეიძლება მისი ----- . ოპტიმისტს ის ახალისებს, როგორც იმის ნიშანი, რომ შეიძლება ----- . ხოლო მისთვის, ვისაც საკუთარი თავის რწმენა ----- , ცვლილება ----- წყაროა, მინიშნებაა იმაზე, რომ ----- .

- (ა) იმედისმომცემია, რადგან / მდგომარეობა გამოსწორდეს / მისი საქმე უკეთესად წავიდეს / არ აქვს / თავის დამშვიდების / მას შეუძლია, თვითონ წარმართოს ცხოვრება უკეთესობისკენ
- (ბ) საფრთხეა, რადგან / საქმე ცუდად წავიდეს / ყველაფერმა უკეთესობისკენ ქნას პირი / აქვს / შთაგონების / მას შეუძლია, თვითონ წარმართოს ცხოვრება უკეთესობისკენ
- (გ) იმედისმომცემია, თუმცა, / საქმე ცუდადაც წავიდეს / მისი მდგომარეობა არ გაუარესდეს / აქვს / იმედგაცრუების / ის ვერაფერს შეცვლის უკეთესობისკენ
- (დ) საფრთხეა, თუმცა, / მდგომარეობა გამოსწორდეს / ყველაფერმა უარესობისკენ ქნას პირი / არ აქვს / სასოწარკვეთის / ის ვერაფერს შეცვლის უკეთესობისკენ

9. პოლიტიკური ექსპერტების საქმიანობა მნიშვნელოვნად შეიცვალა ბოლო წლების განმავლობაში: ადრე მათი ძირითადი ფუნქცია იყო მიმდინარე მოვლენების უფრო ფართო კონტექსტში გააზრება, თვალსაზრისის გამოთქმა -----შესახებ. ბოლო დროს კი ექსპერტები სულ უფრო ----- ლაპარაკობენ იმაზე, ----- , და ----- მსჯელობენ იმაზე, ----- .

- (ა) უკვე მომხდარი ფაქტების / ნაკლებად / რაც უკვე მოხდა / მეტს / თუ რა შეიძლება მოხდეს მომავალში
- (ბ) მოსალოდნელი ცვლილებების / მეტს / თუ რა შეიძლება მოხდეს მომავალში / ნაკლებად / რაც უკვე მოხდა
- (გ) უკვე მომხდარი ფაქტების / მეტი სიფრთხილით / თუ რა შეიძლება მოხდეს მომავალში / თამამად / რაც უკვე მოხდა
- (დ) მოსალოდნელი ცვლილებების / მეტი სიფრთხილით / რაც უკვე მოხდა / თამამად / თუ რა შეიძლება მოხდეს მომავალში

10. ----- , ადამიანს იმდენად ფართო და მიუკერძოებელი გონება ჰქონდეს, რომ ----- შეძლოს მნიშვნელოვან საკითხებში სწორ პოზიციასთან მიახლოება – ასეთ შემთხვევებში ჭეშმარიტება მხოლოდ ----- მიიღწევა.

- (ა) იშვიათია / საკუთარი ძალებით / მოწინააღმდეგეთა კამათის გზით
- (ბ) შეუძლებელია / სხვების დახმარებით / სხვებთან დიალოგით
- (გ) შესაძლებელია / საკუთარი ძალებით / მოწინააღმდეგეთა კამათის გზით
- (დ) მოსალოდნელია / სხვების დახმარებით / დამოუკიდებელი ძალისხმევით

ლოგიკა

ამ სახის დავალებები განსხვავდება ერთმანეთისგან მონაცემებისა და გამოსატანი დასკვნების თვალსაზრისით. ამიტომ განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციეთ შეკითხვას, რომელიც ახლავს თითოეულ დავალებას, და მოცემული ვარიანტებიდან აირჩიეთ შესაბამისი პასუხი.

ზოგიერთ შეკითხვაზე პასუხის გაცემას გაგიაღვილებთ მონაცემების გამოსახვა ნახაზის ფორმით.

11. პროფესორმა ასისტენტს სთხოვა, სტუდენტების ნაწერები შეემოწმებინა და, თუ შეფასებათა უმრავლესობა არადამაკმაყოფილებელი იქნებოდა, მათთვის დამატებითი კონსულტაციები ჩაეტარებინა.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელ შემთხვევაში შეიძლება ითქვას, რომ ასისტენტმა არ შეასრულა დავალება?

- (ა) ასისტენტმა შეამოწმა სტუდენტების ნაწერები და, რადგან შეფასებათა უმრავლესობა დამაკმაყოფილებელი აღმოჩნდა, აღარ ჩაატარა დამატებითი კონსულტაციები
- (ბ) ასისტენტმა შეამოწმა სტუდენტების ნაწერები და, თუმცა, შეფასებათა უმრავლესობა არადამაკმაყოფილებელი აღმოჩნდა, აღარ ჩაატარა დამატებითი კონსულტაციები
- (გ) ასისტენტმა შეამოწმა სტუდენტების ნაწერები და, რადგან შეფასებათა უმრავლესობა არადამაკმაყოფილებელი აღმოჩნდა, ჩაატარა დამატებითი კონსულტაციები
- (დ) ასისტენტმა შეამოწმა სტუდენტების ნაწერები და, თუმცა, შეფასებათა უმრავლესობა დამაკმაყოფილებელი აღმოჩნდა, მაინც ჩაატარა დამატებითი კონსულტაციები

12. ჭიანჭველაჭამია მცირე ზომის ცხოველია, რომელიც ერთ დროს ძალზე გავრცელებული იყო ავსტრალიაში. თუმცა, ამჟამად ჩანთოსანთა ეს სახეობა გადაშენების პირასაა, რაც, ზოგიერთი ეკოლოგის აზრით, განპირობებულია ადამიანის მიერ ამ ეგზოტიკური ცხოველის ბუნებრივი საცხოვრებლის განადგურებითა და მასზე ინტენსიური ნადირობით.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი ფაქტი აყენებს ეჭვქვეშ ეკოლოგთა ამ მოსაზრებას?

- (ა) ავსტრალიის თითქმის ყველა იმ რეგიონში, რომელშიც გავრცელებულია ჩანთოსანთა ეს სახეობა, ინტენსიური ქალაქთშენებლობა მიმდინარეობს
- (ბ) ჩანთოსანთა ეს სახეობა ბინადრობს ადამიანების საცხოვრებელთან ახლოს, ისინი კი მუდმივად აფართოებენ თავიანთი ფერმების ტერიტორიას ახალ-ახალი მიწების ათვისების გზით
- (გ) ბოლო წლებში ავსტრალიის მრავალ რეგიონში განსაკუთრებით იმატა მეღიებისა და მტაცებელ ფრინველთა რიცხვმა, რომლებიც ძირითადად მცირე ზომის ცხოველებზე ნადირობენ
- (დ) ამ მცირე ზომის ჩანთოსან ცხოველზე საკმაოდ დიდი მოთხოვნაა მსოფლიოს მრავალ ზოოპარკში, რის გამოც ადგილობრივი მონადირეები რაც შეიძლება მეტი ჭიანჭველაჭამიას შეპყრობას ცდილობენ

13. დედამ ბავშვებს – მაკას, ნინოს, გიოს და დათუნას – საახალწლო საჩუქრები მოუმზადა, ლამაზად შეფუთა და ნაძვის ხის გარშემო წრეზე დააწყო. ერთ-ერთი მათგანისთვის მას შერჩეული აქვს ხელთათმანები, ერთისთვის – მაისური, ერთისთვის – ქუდი, ერთისთვის კი – კაშნე. გარდა ამისა, ცნობილია:

- გიოსთვის განკუთვნილი საჩუქარი და მაისური გვერდიგვერდ აწყვია.
- მაკასთვის განკუთვნილი საჩუქარი კაშნესა და ნინოსთვის განკუთვნილ საჩუქარს შორის დევს.
- ხელთათმანები არ არის განკუთვნილი მაკასთვის, კაშნე კი არ არის განკუთვნილი გიოსთვის.

ქვემოთ მოცემულთაგან რომელ სტრიქონშია სწორად მითითებული, ვის რომელი საჩუქარი აჩუქა დედამ?

	<u>ხელთათმანები</u>	<u>მაისური</u>	<u>ქუდი</u>	<u>კაშნე</u>
(ა)	დათუნას	ნინოს	გიოს	მაკას
(ბ)	გიოს	დათუნას	მაკას	ნინოს
(გ)	მაკას	გიოს	დათუნას	ნინოს
(დ)	გიოს	ნინოს	მაკას	დათუნას

14. მეგობრები იტალიაში მოგზაურობას გეგმავენ.

ერთ-ერთი მათგანი ამბობს:

- თუ წავალთ ვენეციაში, მაშინ წავალთ მილანშიც, მაგრამ ვერ წავალთ რომში.

მეორე კი პასუხობს:

- თუ წავალთ მილანში, მაშინ რომში და ფლორენციაშიც უნდა წავიდეთ.

თუ დავუშვებთ, რომ ორივეს ნათქვამი გამართლდა, მაშინ ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელია შეუძლებელი?

- (ა) მეგობრები წავიდნენ მილანში
- (ბ) მეგობრები წავიდნენ ვენეციაში
- (გ) მეგობრები წავიდნენ რომში
- (დ) მეგობრები წავიდნენ ფლორენციაში

წაკითხული ტექსტის გააზრება

ყურადღებით წაკითხეთ და გაიაზრეთ ტექსტი. თითოეული შეკითხვის სავარაუდო პასუხებიდან აირჩიეთ ის ვარიანტი, რომელიც მართებულია მოცემული ტექსტის მიხედვით.

კინო და ლიტერატურა სპეციფიკით განსხვავებული, მაგრამ ფუნქციურად მონათესავე ნიშანთა სისტემებია. ნიშანთა სისტემებს, ნიშნის ბუნებას სემიოტიკა შეისწავლის. სიტყვიერი თუ კინემატოგრაფიული ხელოვნება წარმოადგენს მუდმივად ცვალებად სემიოტიკურ სისტემას, განსაკუთრებულ ენას – მხატვრული ნაწარმოები მკითხველსა თუ მაყურებელს „თავის ენაზე“ თავისებურად ესაუბრება. ღერძი და შემკვერელი მხატვრული ნაწარმოებისა არის სიმბოლო, სიტყვიერი – ლიტერატურაში და ვიზუალური – კინოში. სიმბოლური შეიძლება იყოს მთელი ნაწარმოები ან კონკრეტული მხატვრული სახე, ასევე, ნაწარმოების გმირი, მაგალითად, დონ კიხოტი, ჰამლეტი, დონ ჟუანი. თითოეულმა მათგანმა, დიდი ხანია, შეიძინა სიმბოლური მნიშვნელობა.

მხატვრული სიმბოლო აღნიშნავს მოვლენას, საგანსა თუ ცნებას გარკვეული მსგავსების საფუძველზე. ამ მიმართების (მსგავსების) წვდომა მხატვრული წარმოსახვის მეშვეობით ამა თუ იმ შინაარსის განზოგადების შედეგად არის შესაძლებელი. ხელოვნებაში სიმბოლო მიგვითითებს ისეთ მოვლენაზე, რომლის ერთმნიშვნელოვნად გამოხატვა შეუძლებელია. ზოგჯერ ერთი სიმბოლო განსხვავებულ, ურთიერთსაპირისპირო მოვლენებს აღნიშნავს. მაგალითად, მხატვრულ აზროვნებაში წყალი სიცოცხლის საწყისის, განწმენდის, განახლების, განაყოფიერების სიმბოლოა. ამავე დროს, წყალს გამანადგურებლის, დამანგრეველის მნიშვნელობაც აქვს – ბიბლიური წარღვნა წალეკავს ყოველივეს, თუმცა, ისევ წყლიდან იბადება ახალი სიცოცხლე. მხატვრული სიმბოლო მოვლენის (აღსანიშნის) სიღრმისკენ წარმართავს ჩვენს ყურადღებას და მუდამ ღიაა ახალი ინტერპრეტაციისთვის.

ლიტერატურული სიმბოლოს კინოსიმბოლოდ გარდასახვა ლიტერატურული კლასიკის ეკრანიზაციის ერთ-ერთი მთავარი სირთულეა. ხშირია კლასიკის, მაგალითად, ჰომეროსის პოემების, ტოლსტოის რომანების, ილია ჭავჭავაძის მოთხრობების და სხვათა ეკრანიზაციის ცდები, მაგრამ იშვიათია, რომ ლიტერატურული კლასიკის საფუძველზე კინოკლასიკა შეიქმნას და არა – დიდი ქმნილების მკვდარი რეპროდუქცია. თუმცა, მაგალითად, ლუკინო ვისკონტი ფილმით „სიკვდილი ვენეციაში“ (თომას მანის ამავე სახელწოდების მოთხრობის მიხედვით) ახერხებს, გაემიჯნოს ლიტერატურულ პირველწყაროს და შექმნას სრულიად ახალი სტრუქტურის მქონე მხატვრული სიმბოლო. თომას მანის მოთხრობაში მნიშვნელოვანი ეპიზოდია „დიონისური სიზმარი“: იგი მთავარი პერსონაჟის მიერ საკუთარი წარსულის უარყოფაზე მიგვანიშნებს, მაგრამ რეჟისორი თავს არიდებს მის ეკრანიზაციას, ამჯობინებს, სიზმრის ეპიზოდი შეცვალოს ეპიზოდით „ფიასკო კონცერტზე“ და ამით გამოხატოს პერსონაჟის განცდათა სიმძაფრე. ამგვარად, რეჟისორი ლიტერატურულ სიმბოლიკას კინოს შესაბამისად უცვლის სახეს. თუმცა, ზოგიერთი ლიტერატურული სიმბოლო შინაარსისა და ფორმის სრული შენარჩუნებით გადმოაქვს ეკრანზე, მაგალითად, ქვიშის საათი, ამოტივტივებული ბავშვობის მოგონებებიდან, მოხეტიალე მუსიკოსები და სხვ.

ნაწარმოების დასაწყისშივე თომას მანი წარმოგვიდგენს სახელმოხვეჭილ მწერალს, გუსტავ აშენბახს. სახელი „გუსტავი“ არ არის შემთხვევითი. მკვლევართა აზრით, თომას მანმა ის კომპოზიტორ გუსტავ მალერის სახელის ანალოგიით შეარჩია და ვისკონტის ფილმიც მალერის მუსიკის ჩარჩოშია მოქცეული. მწერლის პერსონაჟიც ფილმში შეცვლილია კომპოზიტორით. ფილმის ტექსტში უხვადაა ჩართული სიუჟეტური კომპონენტები თომას მანის სხვა რომანებიდან, შემოყვანილია ახალი პერსონაჟი, მოქმედება ვითარდება და მთავრდება ზღვის ფონზე, რომელიც მოგვაგონებს მანის ადრეულ მოთხრობას „სიკვდილი“. ფილმი „სიკვდილი ვენეციაში“ არის მოგზაურობა თომას მანის სამყაროში. ლუკინო ვისკონტიმ მანის ეპიკური ნოველის ეკრანული თხრობისას ზედმიწევნით ზუსტად გამოხატა მისი შინაარსი.

15. ტექსტში ფრაზა – „სიტყვიერი თუ კინემატოგრაფიული ხელოვნება წარმოადგენს მუდმივად ცვალებად სემიოტიკურ სისტემას“ – მიგვანიშნებს, რომ:

- (ა) კინო და ლიტერატურა ფუნქციურად მონათესავე ნიშანთა სისტემებია, შესაბამისად, თითოეულს განსაკუთრებული სასაუბრო ენა აქვს: კინოს – ვიზუალური, ლიტერატურას კი – სიტყვიერი
- (ბ) ყოველი მხატვრული ნაწარმოები თავისებურად, მისთვის დამახასიათებელი მხატვრული თუ გამომსახველობითი საშუალებებით გადმოგვცემს სათქმელს
- (გ) სიმბოლო სიტყვიერიც შეიძლება იყოს და ვიზუალურიც, შესაბამისად, ლიტერატურასა და კინოში ეს ორი სახე მუდმივად ენაცვლება ერთმანეთს
- (დ) მხატვრული ნაწარმოების ყოველ პერსონაჟს სიმბოლური მნიშვნელობა ენიჭება, შესაბამისად, მხატვრულ სიმბოლოთა მრავალფეროვნება ქმნის სხვადასხვა სასაუბრო ენას

16. რა მიზნითაა ჩართული ტექსტში ინფორმაცია წყლის სიმბოლიკის შესახებ?

- (ა) ვეცნობით მხატვრული სიმბოლოს ბუნებას: ის მნიშვნელობით გარკვეულწილად უკავშირდება აღსანიშნს, სხვადასხვა კონტექსტში შესაძლებელია მისი განსხვავებული ინტერპრეტირებაც
- (ბ) ვეცნობით მხატვრული სიმბოლოს ბუნებას: ის მხატვრული წარმოსახვის შედეგია და სრულად, ამომწურავად ახასიათებს აღსანიშნს
- (გ) იკვეთება მხატვრული სიმბოლოს მნიშვნელობა: ის ზდება ღერძი და შემკვრელი მხატვრული ნაწარმოებისა და ყოველთვის ურთიერთსაპირისპირო ცნებებს აღნიშნავს
- (დ) იკვეთება მხატვრული სიმბოლოს მნიშვნელობა: ის ლიტერატურასა თუ კინოხელოვნებაში ამკვიდრებს ისეთ სახე-სიმბოლოებს, როგორებიცაა, მაგალითად, დონ კიხოტი, ჰამლეტი, დონ ჟუანი და სხვ.

17. ლიტერატურული კლასიკის საფუძველზე იშვიათად იქმნება კინოკლასიკა. ამის ძირითადი მიზეზი, ტექსტის მიხედვით, ის არის, რომ:

- (ა) რეჟისორი ლიტერატურულ სიმბოლიკას კინემატოგრაფიის სპეციფიკის გათვალისწინებით უცვლის სახეს
- (ბ) რეჟისორი ეჭაჭვება ლიტერატურულ პირველწყაროს, ცდილობს, უცვლელად გადმოიტანოს მისი დეტალები
- (გ) რეჟისორი ივიწყებს პირველწყაროს და ქმნის სრულიად ახალი სტრუქტურის მქონე მხატვრულ სიმბოლოს
- (დ) რეჟისორი ზედმიწევნით ზუსტად ვერ იმეორებს ნაწარმოების სიუჟეტს, მხატვრულ დეტალებს

18. ტექსტში აღწერილია ლიტერატურული ნაწარმოების ეკრანიზაციის ლუკინო ვისკონტისეული ხელწერა. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელ კონკრეტულ პრინციპზე არ არის საუბარი ტექსტში?

- (ა) რეჟისორი ლიტერატურულ სიმბოლოს ცვლის კინოსიმბოლოთი
- (ბ) რეჟისორი ემიჯნება ლიტერატურულ პირველწყაროს და ქმნის ახალი სტრუქტურის მქონე მხატვრულ სიმბოლოს
- (გ) რეჟისორი თავისუფლად ეკიდება ნაწარმოების სიუჟეტს და საკუთარი ამოცანის შესაბამისად ცვლის ეპიზოდებს
- (დ) რეჟისორი ფილმში რთავს ცნობილ ეპიზოდებს ნაწარმოების ავტორის ბიოგრაფიიდან

19. ბოლო აბზაცში ვკითხულობთ: „ვისკონტის ფილმი მალერის მუსიკის ჩარჩოშია მოქცეული“. თუ გავითვალისწინებთ იმ ფაქტსაც, რომ ფილმი იწყება და მთავრდება გუსტავ მალერის V სიმფონიით, შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ:

- (ა) ფილმში არ ისმის მალერის გარდა არც ერთი სხვა კომპოზიტორის მუსიკა
- (ბ) ფილმი მართლაც მალერის მუსიკის ჩარჩოშია მოქცეული, ამ სიტყვის პირდაპირი მნიშვნელობით
- (გ) თომას მანი შთაგონებული იყო მალერის მუსიკით და ვისკონტის სურდა, ეს ეჩვენებინა
- (დ) თომას მანის მოთხრობის მთავარი პერსონაჟის პროტოტიპი გუსტავ მალერი იყო

20. თენგიზ აბულაძემ გადაიღო მხატვრული ფილმი „ნატურის ხე“ გიორგი ლეონიძის ამავე სახელწოდების მოთხრობათა კრებულის მიხედვით, რომელშიც მწერალი ბავშვობისდროინდელ ამბებს იხსენებს, გვიხატავს გარემოს, რომელშიც გაიზარდა, მოთხრობების პერსონაჟებად აქცევს მისთვის ახლობელ ადამიანებს.

თენგიზ აბულაძე სხვადასხვა მოთხრობის („ფუფალა“, „ციციკორე“, „მარიტა“ და სხვ.) გმირების ამბებს ამთლიანებს, შემოჰყავს ახალი პერსონაჟები, ცვლის ბევრ ეპიზოდს. მაგალითად, მოთხრობაში სოფლისგან გარიყული მარიტა დარდით კვდება, ფილმში კი მას სასტიკი ბრბო უსწორდება. თუმცა, ფილმში შენარჩუნებულია ლეონიძის ნაწარმოების ძირითადი აზრობრივი ხაზი.

ლიტერატურული ნაწარმოების ეკრანიზაციის პრინციპების თვალსაზრისით, რა პარალელებზე შეიძლება საუბარი ვისკონტისა და აბულაძის ფილმებს შორის?

- (ა) უამრავი ცვლილების მიუხედავად, ორივე ფილმში ზუსტად არის გადმოცემული მწერლის სამყარო და სულისკვეთება
- (ბ) ვისკონტი ეკრანიზაციისთვის ირჩევს მანის ერთ ნაწარმოებს, სხვა ნაწარმოებებს კი დამხმარე საშუალებებად იყენებს. ხოლო აბულაძე რამდენიმე მოთხრობას თანაბარი დატვირთვით იყენებს
- (გ) ორივე რეჟისორი თავს არიდებს მწერლის შემოქმედებითი თავისებურებების გამოსახატავად ვიზუალური ეფექტების გამოყენებას
- (დ) მთავარი პერსონაჟის ტრაგიზმის გამოსახატავად ვისკონტი იყენებს ორიგინალურ სიმბოლოს, აბულაძე კი იმეორებს მწერლისეულ მხატვრულ ხერხებს

ანალოგიები

ამ სახის დავალებებში მოცემულია მუჭი შრიფტით გამოკვეთილი ორი სიტყვა (საწყისი წყვილი), რომელთა მნიშვნელობებს შორის არსებობს გარკვეული მიმართება. მათ გასწვრივ მოცემულია სიტყვა, რომელსაც სავარაუდოდ პასუხებიდან უნდა შეუსაბამოთ ერთ-ერთი ვარიანტი, ისე, რომ სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის მიმართება საწყის წყვილში არსებული მიმართების ანალოგიური იყოს.

21. ვითომ : თითქოს

მიუხედავად ამისა :

- (ა) რადგან
- (ბ) თუმცა
- (გ) თორემ
- (დ) ამიტომ

22. რგავს : კრეფს

მსჯელობს :

- (ა) იკვლევს
- (ბ) ასაბუთებს
- (გ) ასკვნის
- (დ) კამათობს

23. ზავი : პირობა

კონსენსუსი :

- (ა) ღათობა
- (ბ) დაპირება
- (გ) წინააღმდეგობა
- (დ) მოთხოვნა

24. ადაპტაცია : გარემოსთან შეგუება

ასიმილაცია :

- (ა) გადაგვარება
- (ბ) გაუცხოება
- (გ) დამსგავსება
- (დ) დაშორება

25. წყალი : სარკე

მდინარის ფონი :

- (ა) ხილი
- (ბ) ჩანჩქერი
- (გ) კაშხალი
- (დ) მორევი

26. კალეიდოსკოპი : ერთფეროვნება

რიტუალი :

- (ა) თანმიმდევრობა
- (ბ) სტაბილურობა
- (გ) თავისებურება
- (დ) სიახლე

წინადადებების შევსება

ამ სახის დავალებებში მოცემულია წინადადებები, რომლებშიც რამდენიმე სიტყვაა გამოტოვებული. გამოტოვებული სიტყვები წინადადებაში ხაზებით არის აღნიშნული. ერთი ხაზი ზოგჯერ ერთ სიტყვას გულისხმობს, ზოგჯერ კი – რამდენიმეს.

სავარაუდო პასუხთა ყოველ ვარიანტში მოცემულია სიტყვათა ჯგუფი, რომლის ნაწილები ერთმანეთისგან დახრილი ხაზებითაა (/) გამიჯნული. აირჩიეთ პასუხის ის ვარიანტი, რომლის თითოეული ნაწილის თანმიმდევრულად ჩასმა შესაბამის გამოტოვებულ ადგილებში აზრობრივად გამართულ წინადადებას მოგვცემს.

27. ახლო აღმოსავლეთი მდებარეობს „ძველი სამყაროს“ შუაგულში. ----- , პირდაპირი მანძილი ირანიდან შორეულ აღმოსავლეთამდე, დასავლეთ ევროპამდე და სამხრეთ აფრიკამდე ----- , თუმცა, რუკის მასშტაბის გამოყენებით გაზომილმა მანძილმა შეიძლება შეგვაცდინოს, რადგან, ----- , სატრანსპორტო კომუნიკაციისათვის უმოკლესი მანძილი ----- .

- (ა) მართალია / თანაბარი არ არის / გეომეტრიის მსგავსად / არის სწორი ხაზი
- (ბ) შესაბამისად / თანაბარი უნდა იყოს / გეომეტრიის მსგავსად / ყოველთვის არ არის სწორი ხაზი
- (გ) მართლაც / თითქმის თანაბარია / გეომეტრიისგან განსხვავებით / ყოველთვის არ არის სწორი ხაზი
- (დ) მიუხედავად ამისა / არათანაბარია / გეომეტრიისგან განსხვავებით / არის სწორი ხაზი

28. ხელოვნებაში ვერასოდეს იქნება ორიგინალური ის, ვინც ----- . ხოლო ის, ვინც ----- თქმას ცდილობს, ისე, რომ არ დარდობს იმაზე, თუ რამდენად ----- , ათი შემთხვევიდან ცხრაში რაღაცას ----- იტყვის, თუმცა, შეიძლება ვერც კი გააცნობიეროს ეს.

- (ა) ორიგინალურობას არ ესწრაფვის / მართლაც რაიმე უჩვეულოს / მისაღები იქნება მისი აზრი სხვებისათვის / სრულიად ბანალურს
- (ბ) ორიგინალურობას ესწრაფვის / უბრალოდ ჭეშმარიტების / ხშირად უთქვამთ ის ადრეც / მართლაც ორიგინალურს
- (გ) ბანალურობას გაურბის / რაღაც ორიგინალურის / ხშირად უთქვამთ ის ადრეც / სრულიად ბანალურს
- (დ) ბანალურობას არ გაურბის / ყველასთვის ცნობილი ჭეშმარიტების / მისაღები იქნება მისი აზრი სხვებისათვის / მართლაც ორიგინალურს

29. უცნაურია, რომ ზოგიერთი მოაზროვნე ----- მიიჩნევს ადამიანების ბუნებით თანასწორობას, რომ ----- მათ მოვალეობას, უყვარდეთ ერთმანეთი; ----- ერთმანეთის წინაშე ადამიანთა ვალდებულებები, სამართლიანობისა და ღირსეული ქცევის წესები.

- (ა) იმდენად ილუზორულ იდეად / არ აღიარებს არც / შესაბამისად, ამ უკანასკნელიდან გამოჰყავს
- (ბ) ისე თავისთავად ცხადად და უეჭველად / მასზე აფუძნებს / ხოლო ამ უკანასკნელიდან გამოჰყავს
- (გ) იმდენად ილუზორულ იდეად / მასზე ვერ აფუძნებს / შესაბამისად, მასზე დამოკიდებულად მიაჩნია
- (დ) ისე თავისთავად ცხადად და უეჭველად / მის საფუძველად აღიარებს / ხოლო მასზე დამოკიდებულად მიაჩნია

30. ტელევიზიას ერთდროულად ორ რამეში სდებენ ბრალს და, ----- , ერთი და იგივე ადამიანები: ერთი, რომ ----- , შეცვალოს სამყარო; მეორეც, რომ ----- .

- (ა) ბუნებრივია / ის არ ცდილობს / მისი მცდელობით სამყარო დღითიდღე უარესი ხდება
- (ბ) რაც მართლაც უცნაურია / მას შეუძლია / ის არ ცდილობს, უკეთესობისკენ შეცვალოს სამყარო
- (გ) რაც მართლაც უცნაურია / ის უძლურია / მისი გამოისობით სამყარო დღითიდღე უარესი ხდება
- (დ) ბუნებრივია / ის ცდილობს / მისი მცდელობის მიუხედავად, სამყარო უკეთესობისკენ არ იცვლება

ლოგიკა

ამ სახის დავალებები განსხვავდება ერთმანეთისგან მონაცემებისა და გამოსატანი დასკვნების თვალსაზრისით. ამიტომ განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციეთ შეკითხვას, რომელიც ახლავს თითოეულ დავალებას, და მოცემული ვარიანტებიდან აირჩიეთ შესაბამისი პასუხი.

ზოგიერთ შეკითხვაზე პასუხის გაცემას გაგიაღვილებთ მონაცემების გამოსახვა ნახაზის ფორმით.

31. თამაშის წესების თანახმად, ხუთი ბავშვიდან ერთ-ერთმა რაიმე უნდა დახატოს, ერთ-ერთმა კი გამოიცნოს, ვინაა ნახატის ავტორი. ირაკლის უნდა გამოეცნო ნახატის ავტორის ვინაობა. კითხვაზე – ვინ დახატა ეს სახლი? – ბავშვებმა უპასუხეს:

დათუნა: თიკომ ან ლიკამ.

თიკო: მე დავხატე.

გიგა: ლიკამ.

ლიკა: დათუნამ.

ვინ არის ნახატის ავტორი, თუკი ბავშვებიდან მხოლოდ ერთი ამბობს სიმართლეს?

(ა) გიგა

(ბ) თიკო

(გ) ლიკა

(დ) დათუნა

32. შოტლანდიის ჩრდილოეთში აღმოჩენილ ერთ-ერთ უძველეს საცხოვრებელ კომპლექსში, სკარა ბრეიში, საცხოვრებელი სახლების შესასვლელის ორივე მხარეს დგას ქვის საწოლი: უფრო დიდი – შესასვლელის მარჯვნივ, მომცრო კი – მარცხნივ. ვინაიდან ჩრდილოეთ შოტლანდიის ამ მხარეში დღესაც არსებობს ტრადიცია, რომლის მიხედვითაც მამაკაცებს უფრო დიდ საწოლებზე სძინავთ, ვიდრე – მათ ცოლებს, მკვლევარმა ივარაუდა, რომ სკარა ბრეიში მარჯვენა საწოლი ქმრისთვის იყო განკუთვნილი, ხოლო მარცხენა – ცოლისთვის.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი ვითარება დააყენებდა ეჭვქვეშ მკვლევრის ვარაუდს?

(ა) გათხრების შედეგად დადასტურდა, რომ სკარა ბრეის მცხოვრებთა სოციალური ორგანიზაცია სტაბილურ ოჯახურ ერთობებს ეფუძნებოდა

(ბ) სამარხების შესწავლამ დაადასტურა, რომ სკარა ბრეის პრეისტორიულ მოსახლეობაში ბევრად უფრო მკვეთრად იყო გამოკვეთილი მამაკაცებსა და ქალებს შორის ფიზიკური განსხვავებები (სქესობრივი დიმორფიზმი), ვიდრე – თანამედროვე ადამიანებში

(გ) სკარა ბრეის ყველა სახლის შესასვლელი კარი ანჭამებზე მარცხენა მხრიდან ეკიდა და შიგნით იღებოდა, რის გამოც შემსვლელი პირველად მარჯვენა საწოლს ხედავდა

(დ) სკარა ბრეის პრეისტორიულ მოსახლეობას არც გენეტიკურად და არც კულტურულად არაფერი აქვს საერთო ამ მხარის ამჟამინდელ მოსახლეობასთან, რომელიც რამდენიმე საუკუნის წინ გადმოსახლდა ევროპის კონტინენტიდან

33. მოცემულია სამი წინადადება:

- I. სპორტსმენი, რომელიც ბევრს არ ვარჯიშობს, ვერ მიაღწევს წარმატებას.
- II. ზოგიერთი სპორტსმენი ბევრს ვარჯიშობს.
- III. არსებობენ წარმატებული სპორტსმენები.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი დებულება აღწერს სწორად ამ წინადადებებს შორის მიმართებას?

- (ა) I და II წინადადებებიდან გამომდინარეობს III
- (ბ) I და III წინადადებებიდან გამომდინარეობს II
- (გ) II და III წინადადებებიდან გამომდინარეობს I
- (დ) არც ერთი მათგანი არ გამომდინარეობს დანარჩენი ორიდან

34. მოცემულია:

- ზოგიერთ ფეხმარდ ცხენს გრძელი ფაფარი აქვს.
- არც ერთ თეთრ ცხენს არ აქვს გრძელი ფაფარი.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი დებულება უნდა ავიღოთ მესამე წანამძღვრად, რათა დავასკვნათ, რომ ზოგიერთი გახედნილი ცხენი თეთრი არ არის?

- (ა) ზოგიერთ გახედნილ ცხენს არ აქვს გრძელი ფაფარი
- (ბ) არც ერთ გახედნილ ცხენს არ აქვს გრძელი ფაფარი
- (გ) არც ერთი ფეხმარდი ცხენი არ არის გახედნილი
- (დ) ყველა ფეხმარდი ცხენი გახედნილია

წაკითხული ტექსტის გააზრება

ყურადღებით წაკითხეთ და გააზრეთ ტექსტი. თითოეული შეკითხვის სავარაუდო პასუხებიდან აირჩიეთ ის ვარიანტი, რომელიც მართებულია მოცემული ტექსტის მიხედვით.

ჰოლანდიელმა ბოტანიკოსმა ჰუგო დე ფრიზმა მცენარეებზე დაკვირვებით აღმოაჩინა, რომ ინდივიდუალური მახასიათებლები თაობიდან თაობას გადაეცემა ყოველგვარი შერევისა და გასაშუალოების გარეშე. ამასთანავე, ამა თუ იმ თაობაში ჩნდება ერთი და იმავე სახეობის მცენარეთა ახალი ნაირსახეობა, რომელიც დანარჩენებისგან მკვეთრად განსხვავდება, და მისი ნიშან-თვისებები მემკვიდრეობით გადაეცემა შთამომავლობას. რამ შეიძლება განაპირობოს ის, რომ ჩნდება მოსალოდნელისგან განსხვავებული ნიშან-თვისებები? როგორ შეიძლება აღმოცენდეს ახალი გენი, თუკი ყველა გენი მშობლებისგანაა მემკვიდრეობით მიღებული?

უჯრედის გაყოფის პროცესში თითოეული ქრომოსომა რეპლიცირდება, ანუ ყალიბდება მეორე ქრომოსომა ყველა იმ გენით, რომლებიც პირველ ქრომოსომაზე არსებულის იდენტურია. თუმცა, დროდადრო შესაძლებელია, ამ პროცესში მოხდეს „შეცდომა“ და მივიღოთ ქრომოსომა ორიგინალისაგან განსხვავებული გენით. როცა ამგვარი რამ ხდება, ახალი უჯრედი, რომელსაც გადაეცემა შეცვლილი გენის მქონე ქრომოსომა, თავისი ქიმიური შემადგენლობით განსხვავდება მშობელი უჯრედისგან. ამის შემდეგ უჯრედის ყოველი ახალი გაყოფისას იქმნება უკვე შეცვლილი ქრომოსომა და ის არასოდეს უბრუნდება თავის საწყის ფორმას. პროცესს, რომლის შედეგად ქრომოსომა შეცვლილი სახით იჩენს თავს ისე, რომ უეცრად იცვლება უჯრედის ქიმიური შემადგენლობა, მუტაცია ეწოდება.

ევოლუციის თვალსაზრისით, მუტაცია გარკვეულწილად უზრუნველყოფს გენეტიკურ მრავალფეროვნებას, რომელიც აუცილებელია იმისათვის, რომ სახეობებმა შეძლონ ბუნებრივი გადარჩევის გზით გარემო პირობებთან შეგუება. მაგალითად, ნებისმიერი მუტაცია, რომელიც საშუალებას მისცემს ბოცვერს, უფრო სწრაფად ირბინოს, დაეხმარება მას მტრისგან გაქცევაში. მას გადარჩენის მეტი შანსი ექნება, ვიდრე – სხვა, ამგვარი მუტაციის არმქონე ბოცვერს. სიცოცხლის გახანგრძლივების შედეგად მას, სხვებთან შედარებით, მეტი შთამომავლობის გაჩენის საშუალებაც ექნება. ზოგიერთი მისი შთამომავალი „დამატებითი სიჩქარის“ გენის მფლობელი აღმოჩნდება, შესაბამისად, მეტ ხანსაც იცოცხლებს და მეტი შთამომავლობაც ეყოლება. გარკვეული დროის შემდეგ შესაძლოა, სახეცვლილი ბოცვერი მთლიანად ჩაენაცვლოს უწინდელსახეობას.

მუტაცია შეიძლება წარმოადგენდეს ცვლილებას როგორც უკეთესობისაკენ, ისე უარესობისაკენ, რადგან ის ან ხელს უწყობს, ან ხელს უშლის ორგანიზმის შეგუებას ამა თუ იმ გარემოსთან. მაგალითად, მუტაცია, რომელიც ალბინოსობას იწვევს, სასარგებლო იქნება არქტიკის ბინადართათვის, რადგან უზრუნველყოფს თეთრ, დამცავ შეფერილობას, მაგრამ საზიანოა იმ ცხოველებისთვის, რომლებიც სხვა პირობებში ბინადრობენ.

მუტაციას შემთხვევითი ხასიათი აქვს და მის შედეგად წარმოქმნილი ცვლილებების განმტკიცება ძალზე ხანგრძლივი პროცესია. ამდენად, შეიძლება ისიც ვიფიქროთ, რომ მშობლები გადარჩევის თვალსაზრისით, ის არაეფექტურია. თუმცა, ცნობილია, რომ ადამიანი ოდითგანვე ცდილობდა, თავის სასარგებლოდ გამოეყენებინა მუტაციები და ხელოვნური გზით განემტკიცებინა მომხდარი ცვლილებები შემდგომ თაობებში, რაც მცენარეთა თუ ცხოველთა ახალი ჯიშების გამოყვანის შესაძლებლობას ქმნიდა. მაგალითად, ინგლისში მე-18 საუკუნის ბოლოს გაჩნდა მოკლეფეხება ცხვრის ჯიში. მას ამკვიდრებდნენ და ამრავლებდნენ მხოლოდ იმიტომ, რომ ამ ჯიშის ცხვრებს არ შეეძლოთ ღობეებზე გადახტომა, რაც მეცხვარეების საქმიანობას მნიშვნელოვნად აიოლებდა.

35. ქვემოთ მოცემულია დებულებები I-სა და II აბზაცებს შორის კავშირის შესახებ. მათგან რომელი არ არის სწორი?

- (ა) II აბზაცში ავტორი ცდილობს, პასუხი გასცეს იმ შეკითხვებს, რომლებიც I აბზაცში დასმული
- (ბ) II აბზაცში კონკრეტული ფიზიოლოგიური პროცესის აღწერის საფუძველზე ახსნილია დე ფრიზის მიერ დაკვირვებისას მიღებული შედეგები, რომლებიც მითითებულია I აბზაცში
- (გ) I აბზაცში მითითებული დაკვირვების შედეგი II აბზაცში აღწერილი მუტაციის ფენომენის გამოვლინებას წარმოადგენს
- (დ) I აბზაცში დასმული შეკითხვები ეჭვის ქვეშ აყენებს გენების მუტაციის მექანიზმის განმარტებას, რომელიც II აბზაცშია მოცემული

36. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელ წინადადებებს შორისაა შესაძლებელი, ჩაისვას სიტყვა „თუმცა“?

- (ა) ინდივიდუალური მახასიათებლები თაობიდან თაობას გადაეცემა ყოველგვარი შერევისა და გასაშუალოების გარეშე – დროდადრო ამ პროცესში შესაძლებელია მოხდეს „შეცდომა“
- (ბ) დროდადრო ამ პროცესში შესაძლებელია მოხდეს „შეცდომა“ – ყოველ თაობაში ჩნდება ერთი და იმავე სახეობის მცენარეთა ახალი ნაირსახეობა
- (გ) ყოველი ახალი გაყოფისას იქმნება უკვე შეცვლილი ქრომოსომა – ყოველ თაობაში ჩნდება ერთი და იმავე სახეობის მცენარეთა ახალი ნაირსახეობა
- (დ) ინდივიდუალური მახასიათებლები თაობიდან თაობას გადაეცემა ყოველგვარი შერევისა და გასაშუალოების გარეშე – ყალიბდება მეორე ქრომოსომა ყველა იმ გენით, რომლებიც პირველ ქრომოსომაზე არსებულის იდენტურია

37. მესამე აბზაცში ვკითხულობთ: *ზოგიერთი მისი შთამომავალი „დამატებითი სიჩქარის“ გენის მფლობელი აღმოჩნდება.*

„დამატებითი სიჩქარე“ ჩასმულია ბრჭყალებში, რადგან:

- (ა) ეს სიტყვები გამოყენებულია უჩვეულო კონტექსტში, როგორც გენის პირობითი სახელწოდება
- (ბ) ავტორი ამგვარად გამოხატავს თავის ირონიულ დამოკიდებულებას აღწერილი სიტუაციის მიმართ
- (გ) მუტაციის ამგვარი შემთხვევა მხოლოდ ჰიპოთეტურადაა მოსალოდნელი
- (დ) ამ სიტყვებით აღნიშნულია ბოცვრის სიცოცხლის გახანგრძლივების ერთ-ერთი ხერხი

38. მეცხრამეტე საუკუნეში მრეწველობის განვითარებასთან ერთად, რასაც ატმოსფეროს დაბინძურება მოჰყვა, ინგლისის სამრეწველო რაიონებში არყის ხეების ტოტები ჭვარტლით დაიფარა. ამის შედეგად აქ გავრცელებული არყის ხის პეპელა, რომელიც, ჩვეულებრივ, ღია ფერისა იყო, შავმა სახეობამ ჩაანაცვლა. ეს პეპლები დღის საათებს არყის ხის ტოტებზე ატარებენ და შავი ფერი მათ ჩიტებისგან თავის დაცვის შესაძლებლობას აძლევს.

ტექსტის რომელ აბზაცებში გამოთქმული მოსაზრებების ილუსტრაციას წარმოადგენს ეს მაგალითი?

- (ა) I-სა და V-ში
- (ბ) II-სა და IV-ში
- (გ) III-სა და IV-ში
- (დ) III-სა და V-ში

39. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელშია ასახული ბოლო აბზაცის ძირითადი აზრი?

- (ა) მუტაციის გარეშე ადამიანი ვერ შეძლებდა ცხოველთა ახალი ჯიშების სელექციას
- (ბ) მუტაციები იმისთვის ხდება, რომ ადამიანმა განამტკიცოს ამა თუ იმ ცოცხალი ორგანიზმის ახალი ნიშან-თვისებები
- (გ) მუტაციის ხელოვნური გზით განმტკიცებით შესაძლებელია იმ სახეობების გამრავლება, რომლებიც ადამიანისთვის სასურველი ნიშან-თვისებებით ხასიათდება
- (დ) ხელოვნური მუტაციის გამოყენებით ადამიანი გენეტიკის კანონთა ყოველგვარი ცოდნის გარეშე ეფექტურად ახორციელებდა სასელექციო საქმიანობას

40. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელ მოსაზრებას მოეპოვება ყველაზე მეტი საბუთი ტექსტში?

- (ა) მუტაციებს განაპირობებს როგორც ბუნებრივ საარსებო გარემოში მომხდარი ცვლილებები, ისე ადამიანის ჩარევა გენეტიკურ პროცესებში
- (ბ) გენების ცვლილებებს და, შესაბამისად, მუტაციებს ძირითადად ფიზიკური პირობები, გარემო განაპირობებს
- (გ) მუტაციები, გენების ცვლილება ორგანიზმში მომხდარი ფიზიოლოგიური პროცესების შედეგია და არ არის დამოკიდებული საარსებო გარემოს თავისებურებებზე
- (დ) მუტაციები ორგანიზმში მომხდარი ფიზიოლოგიური პროცესების შედეგია, რომლის განმტკიცება შესაძლოა, დამოკიდებული იყოს საარსებო გარემოს თავისებურებებზე

მათემატიკური ნაწილი

ტესტის მათემატიკურ ნაწილზე მუშაობისას გაითვალისწინეთ:

- ნახაზები, რომლებიც თან ერთვის ზოგიერთ დავალებას, არ არის შესრულებული დავალების პირობაში მითითებული ზომების ზუსტი დაცვით. ამიტომ მონაკვეთების სიგრძის ან სხვა სიდიდეების შესახებ დასკვნის გამოტანისას ნუ დაეყრდნობით ნახაზის ზომებს. ყურადღება გაამახვილეთ დავალების პირობაზე;
- თუ ნახაზზე მოცემული სწორი ხაზის შესახებ ამოცანის პირობაში დამატებით არაფერია ნათქვამი, მაშინ უნდა ჩათვალოთ, რომ ეს სწორი ხაზი წრფეა ან მისი ნაწილი;
- ტესტში გამოყენებულია რიცხვთა ჩაწერის მხოლოდ ათობითი პოზიციური სისტემა.

მათემატიკური აღნიშვნები და ფორმულები:

1. ნული არც დადებითია და არც უარყოფითი;
1 არ არის მარტივი რიცხვი.

2. პროცენტი: a რიცხვის $k\%$ არის $a \cdot \frac{k}{100}$.

3. ხარისხი: $a^n = a \cdot a \cdot a \cdot \dots \cdot a$ (n -ჯერ)

$$a^n \cdot a^m = a^{n+m}$$

$$a^n : a^m = a^{n-m}$$

$$(a^n)^m = a^{n \cdot m}$$

4. პროპორცია: თუ $\frac{a}{b} = \frac{c}{d}$, მაშინ $ad = bc$.

5. სიჩქარე: $\text{სიჩქარე} = \frac{\text{მანძილი}}{\text{დრო}}$

6. საშუალო არითმეტიკული:

$$\text{მონაცემთა საშუალო} = \frac{\text{მონაცემთა ჯამი}}{\text{მონაცემთა რაოდენობა}}$$

7. ალბათობა: თუ ყველა ელემენტარული ხდომილება თანაბრად მოსალოდნელია, მაშინ **ხდომილობის ალბათობა** ტოლია ამ ხდომილობის ხელშემწყობ ელემენტარულ ხდომილობათა რაოდენობის შეფარდებისა ელემენტარულ ხდომილობათა საერთო რაოდენობასთან.

თუ ამოცანის პირობაში საწინააღმდეგო არაა ნათქვამი, ყოველთვის იგულისხმება, რომ ელემენტარული ხდომილობები თანაბრად მოსალოდნელია.

8. შემოკლებული გამრავლების ფორმულები:

$$(a+b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$$

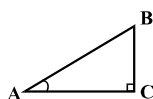
$$(a-b)^2 = a^2 - 2ab + b^2$$

$$(a+b)(a-b) = a^2 - b^2$$

9. ნახაზზე კუთხე შეიძლება

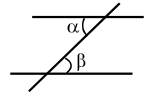
მონიშნული იყოს კუთხის გვერდებს შორის ჩასმული პატარა რკალით, მართი კუთხე კი – პატარა კვადრატით.

$\angle A$ აღნიშნავს A კუთხის სიდიდეს.

10. პარალელური წრფეები:

ორი პარალელური წრფის მესამე წრფით გადაკვეთისას შიგა ჯვარედინა კუთხეები ტოლია: $\alpha = \beta$.

11. სამკუთხედი:

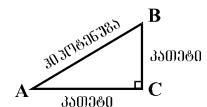
• სამკუთხედის კუთხეების სიდიდეთა ჯამი 180° -ის ტოლია;

• პითაგორას თეორემა:

მართკუთხა სამკუთხედის ჰიპოტენუზის სიგრძის კვადრატი კათეტების სიგრძეთა კვადრატების ჯამის ტოლია:

$$AB^2 = AC^2 + BC^2$$

• სამკუთხედის ფართობი სამკუთხედის გვერდის სიგრძისა და შესაბამისი სიმაღლის ნამრავლის ნახევრის ტოლია: $S = \frac{ah}{2}$.

12. ოთხკუთხედი:

• ოთხკუთხედის კუთხეების სიდიდეთა ჯამი 360° -ის ტოლია;

• მართკუთხედის ფართობი მისი სიგრძისა და სიგანის ნამრავლის ტოლია: $S = ab$;

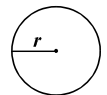
• პარალელოგრამის ფართობი მისი გვერდის სიგრძისა და ამ გვერდის შესაბამისი სიმაღლის ნამრავლის ტოლია: $S = ah$.

13. წრე, წრეწირი:

• წრეწირის სიგრძე მისი რადიუსის მიხედვით გამოითვლება ფორმულით: $L = 2\pi r$;

π რიცხვი, მესამედის სიზუსტით, 3,14-ის ტოლია;

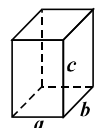
• r რადიუსიანი წრის ფართობი გამოითვლება ფორმულით: $S = \pi r^2$.

14. მართკუთხა პარალელებიპედი:

• მართკუთხა პარალელებიპედის მოცულობა მისი სიგრძის, სიგანისა და სიმაღლის ნამრავლის ტოლია: $V = abc$;

• კუბის შემთხვევაში: $a = b = c$.

რაოდენობრივი შედარება

შეადარეთ ერთმანეთს A და B სვეტების უჯრებში მოცემული რაოდენობები.

თუ A სვეტის უჯრაში მოცემული რაოდენობა მეტია B სვეტის შესაბამის უჯრაში მოცემულ რაოდენობაზე, აირჩიეთ (ა);

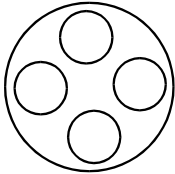
თუ B სვეტის უჯრაში მოცემული რაოდენობა მეტია A სვეტის შესაბამის უჯრაში მოცემულ რაოდენობაზე, აირჩიეთ (ბ);

თუ უჯრებში მოცემული რაოდენობები ტოლია, აირჩიეთ (გ);

თუ მოცემული ინფორმაცია საკმარისი არაა იმის დასადგენად, რომელი რაოდენობაა მეტი, აირჩიეთ (დ).

	A	B	
41.	$\frac{4,004}{3,003}$	1,5	(ა) (ბ) (გ) (დ)

42.	A და B ქალაქებიდან ერთმანეთის შესახვედრად ერთდროულად გამოვიდა ორი ავტობუსი. როგორც პირველი, ასევე, მეორე ავტობუსი შეუფერხებლად, თანაბარი სიჩქარით მოძრაობდა. შეხვედრის შემდეგ პირველ ავტობუსს B ქალაქში ჩასასვლელად 25 კმ-ის გავლა დასჭირდა, მეორეს კი A-ში ჩასასვლელად – 30 კმ-ისა.	(ა) (ბ) (გ) (დ)
	პირველი ავტობუსის სიჩქარე	მეორე ავტობუსის სიჩქარე

43.	ერთმანეთის ტოლი ოთხი პატარა წრეწირი დიდი წრეწირის შიგნით მდებარეობს.		(ა) (ბ) (გ) (დ)
	დიდი წრეწირის სიგრძე	პატარა წრეწირების სიგრძეთა ჯამი	

44.	პრინტერი კომპიუტერზე 4-ჯერ იაფია, კომპიუტერი კი მუსიკალურ ცენტრზე 3-ჯერ ძვირია. პრინტერის ფასი მუსიკალური ცენტრის ფასი	(ა) (ბ) (გ) (დ)
------------	--	-----------------

45.	$3a + 3b \neq 0$ $\frac{a^2 + 2ab + b^2}{3a + 3b}$ $\frac{a + b}{3}$	(ა) (ბ) (გ) (დ)
------------	---	-----------------

46.	ბადის თითოეული უჯრედი კვადრატია. AB და CD მონაკვეთების ბოლოები ბადის კვანძებს ემთხვევა (იხ. ნახაზი). AB მონაკვეთის სიგრძე CD მონაკვეთის სიგრძე	(ა) (ბ) (გ) (დ)
------------	--	-----------------

ამოცანები

47. რამდენითაა ნაკლები უდიდესი ლუწი სამნიშნა რიცხვი უდიდეს ოთხნიშნა რიცხვზე?

- (ა) 9001-ით
- (ბ) 8999-ით
- (გ) 900-ით
- (დ) 101-ით
- (ე) 99-ით

48. 70 ცალი აგური 4 რიგადაა დაწყობილი. ყოველ მომდევნო რიგში წინასთან შედარებით აგურების რაოდენობა 1-ით ნაკლებია. რამდენი აგურია ბოლო რიგში?

- (ა) 12
- (ბ) 13
- (გ) 14
- (დ) 15
- (ე) 16

49. თუ კვადრატის ფართობია 25 სმ^2 , მაშინ ამ კვადრატის პერიმეტრია:

- (ა) 5 სმ
- (ბ) 10 სმ
- (გ) 12,5 სმ
- (დ) 20 სმ
- (ე) 22,5 სმ

50. 42-ის მერამდენედი ნაწილია 35?

(ა) $\frac{1}{3}$

(ბ) $\frac{2}{3}$

(გ) $\frac{3}{4}$

(დ) $\frac{5}{6}$

(ე) $\frac{12}{35}$

51. შალვას a ცალი ფანქარი აქვს. ის ამ ფანქრებს ერთნაირ კოლოფებში აწყობს. შალვამ 3 კოლოფი შეავსო, მეოთხე კოლოფის შესავსებად კი 5 ფანქარი დააკლდა. რამდენი ფანქარი ეტევა ერთ კოლოფში?

(ა) $\frac{a}{4} - 5$

(ბ) $\frac{a}{4} + 5$

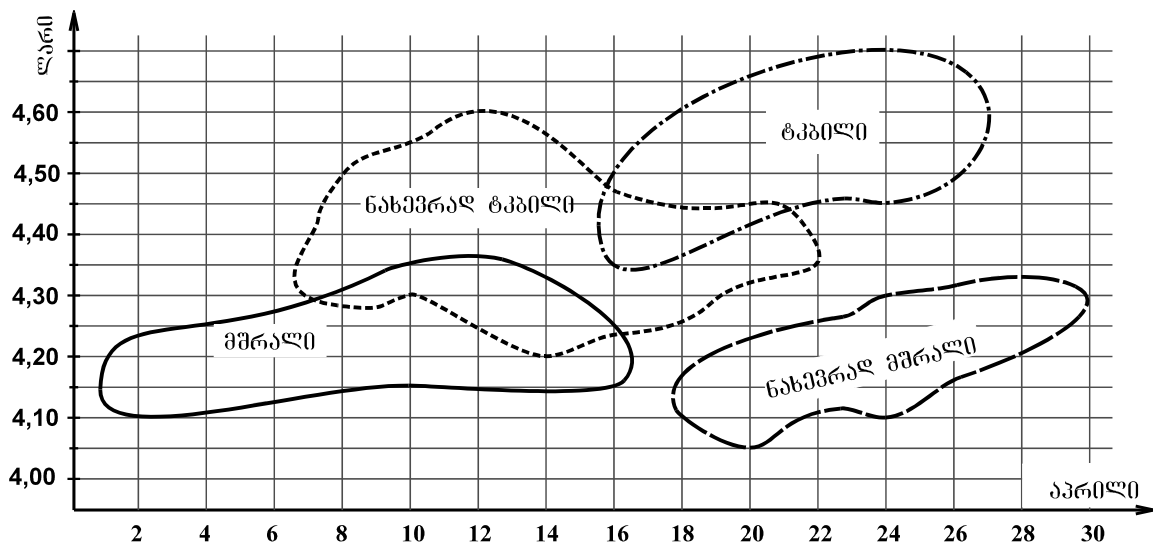
(გ) $\frac{a+5}{4}$

(დ) $\frac{a-5}{4}$

(ე) $\frac{a-9}{4}$

მონაცემთა ანალიზი

აპრილში ღვინის ქარხანამ სხვადასხვა დასახელების ღვინო გაყიდა. დიაგრამაზე მრუდებით შემოსაზღვრულია არეები, რომლებიც გვიჩვენებს, თუ რომელ დღეებში გაიყიდა ტკბილი, ნახევრად ტკბილი, მშრალი და ნახევრად მშრალი ღვინოები და რა ფარგლებში მერყეობდა ერთი ლიტრი ღვინის ფასი დღის განმავლობაში. მაგალითად, დიაგრამიდან ჩანს, რომ **10 აპრილს** ქარხანას გაუყიდა მშრალი და ნახევრად ტკბილი ღვინოები, ამასთან, ერთი ლიტრი მშრალი ღვინის ფასი ამ დღის განმავლობაში 4,15-4,35 ლარის ფარგლებში მერყეობდა, ხოლო ნახევრად ტკბილისა – 4,30-4,55 ლარის ფარგლებში.

დიაგრამის მიხედვით უპასუხეთ შემდეგ 4 შეკითხვას:

52. რამდენი ლარით მეტი იყო ნახევრად ტკბილი ღვინის მინიმალური ფასი ნახევრად მშრალი ღვინის მინიმალურ ფასზე?

- (ა) 0,30 ლარით
- (ბ) 0,25 ლარით
- (გ) 0,20 ლარით
- (დ) 0,15 ლარით
- (ე) 0,10 ლარით

53. ერთ-ერთ დღეს მყიდველის მიერ შეძენილი ერთი ლიტრი ღვინის ფასი 4 ლარისა და 55 თეთრის ტოლი იყო. ჩამოთვლილთაგან რომელ დღეს შეიძლებოდა მომხდარიყო ეს?

- (ა) 6 აპრილს
- (ბ) 9 აპრილს
- (გ) 12 აპრილს
- (დ) 15 აპრილს
- (ე) 16 აპრილს

54. 24 აპრილს ღვინის ქარხანამ 2000 ლიტრი ნახევრად მშრალი და 3000 ლიტრი ტკბილი ღვინო გაყიდა. ჩამოთვლილთაგან რომლის ტოლი შეიძლება იყოს ამ დღეს ღვინის გაყიდვით მიღებული შემოსავალი?

- (ა) 19600 ლარის
- (ბ) 20900 ლარის
- (გ) 21300 ლარის
- (დ) 21800 ლარის
- (ე) 22900 ლარის

55. რომელი წინადადებაა მართებული დიაგრამის მიხედვით?

(ა) გაყიდული ნახევრად ტკბილი ღვინის ფასი ყოველთვის აღემატებოდა მშრალი ღვინის ფასს

(ბ) ზოგიერთ დღეს მხოლოდ ტკბილი ღვინო გაიყიდა

(გ) მხოლოდ ერთი დღე იყო ისეთი, როცა ოთხივე დასახელების ღვინო გაიყიდა

(დ) გაყიდული ტკბილი ღვინის რაოდენობა აღემატებოდა გაყიდული ნახევრად მშრალი ღვინის რაოდენობას

(ე) იმ დღეების რაოდენობა, როცა გაიყიდა მშრალი ან ნახევრად მშრალი ღვინო, აღემატებოდა იმ დღეების რაოდენობას, როცა გაიყიდა ტკბილი ან ნახევრად ტკბილი ღვინო

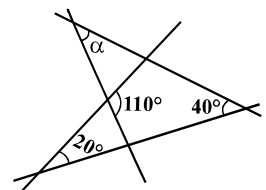
ამოცანები

56. თუ a და b ისეთი რიცხვებია, რომ $a + b < 0$, მაშინ:

- (ა) $ab > 0$ ან $\frac{a}{b} > 0$
- (ბ) $a < 0$ ან $b < 0$
- (გ) $ab < 0$ ან $\frac{a}{b} < 0$
- (დ) $a < 0$
- (ე) $b < 0$

57. ოთხი წრფის გადაკვეთისას მიღებული კუთხეებიდან ზოგიერთის სიდიდე მითითებულია ნახაზზე. $\alpha =$

- (ა) 50°
- (ბ) 45°
- (გ) 40°
- (დ) 35°
- (ე) 30°

58. ანდროს, ნინოს და პაატას საშუალო ასაკი 9 წელია. რამდენი წლის შემდეგ იქნება მათ ასაკთა ჯამი 39 წლის ტოლი?

- (ა) 2
- (ბ) 4
- (გ) 6
- (დ) 8
- (ე) 10

59. a , b და c ათზე ნაკლები ისეთი ნატურალური რიცხვებია, რომ $a + b + 9c = 97$. რის ტოლია $a + b$?

- (ა) 9
- (ბ) 11
- (გ) 12
- (დ) 14
- (ე) 16

60. კლასში მოსწავლეთა რაოდენობა 30-ზე ნაკლებია. საკონტროლო წერის შედეგები ასეთი იყო: მოსწავლეთა მეშვიდედმა მიიღო 10 ქულა, მეოთხედმა – 8 ქულა, დანარჩენებმა – 7 ქულა. რამდენ მოსწავლეს მიუღია 8 ქულა?

- (ა) 7
- (ბ) 6
- (გ) 5
- (დ) 4
- (ე) 3

რაოდენობრივი შედარება

შეადარეთ ერთმანეთს A და B სვეტების უჯრებში მოცემული რაოდენობები.

თუ A სვეტის უჯრაში მოცემული რაოდენობა მეტია B სვეტის შესაბამის უჯრაში მოცემულ რაოდენობაზე, აირჩიეთ (ა);

თუ B სვეტის უჯრაში მოცემული რაოდენობა მეტია A სვეტის შესაბამის უჯრაში მოცემულ რაოდენობაზე, აირჩიეთ (ბ);

თუ უჯრებში მოცემული რაოდენობები ტოლია, აირჩიეთ (გ);

თუ მოცემული ინფორმაცია საკმარისი არაა იმის დასადგენად, რომელი რაოდენობაა მეტი, აირჩიეთ (დ).

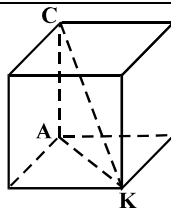
	A	B	
61.	-27-დან 26-ის ჩათვლით ყველა მთელი რიცხვის ჯამი	-25-დან 24-ის ჩათვლით ყველა მთელი რიცხვის ჯამი	(ა) (ბ) (გ) (დ)

62.	მინერალური და წყაროს წყლების ჩამომსხმელი კომპანია ყოველთვიურად ერთსა და იმავე რაოდენობის წყალს ასხამდა. დიაგრამაზე მოცემულია, ზაფხულის თვეებში ჩამოსხმული წყლის რამდენი პროცენტი იყო მინერალური.	მინერალური წყლები <table><thead><tr><th>თვე</th><th>პროცენტი</th></tr></thead><tbody><tr><td>ივნისი</td><td>50</td></tr><tr><td>ივლისი</td><td>65</td></tr><tr><td>აგვისტო</td><td>30</td></tr></tbody></table>	თვე	პროცენტი	ივნისი	50	ივლისი	65	აგვისტო	30	(ა) (ბ) (გ) (დ)
	თვე	პროცენტი									
	ივნისი	50									
ივლისი	65										
აგვისტო	30										
	ზაფხულის განმავლობაში ჩამოსხმული მინერალური წყლის რაოდენობა	ზაფხულის განმავლობაში ჩამოსხმული წყაროს წყლის რაოდენობა									

63.	სიმაღლეზე ხტომაში შეჯიბრის თითოეულმა მონაწილემ ორჯერ შეასრულა ნახტომი. შეფარდება იმ სპორტსმენთა რაოდენობისა, რომლებმაც წარმატებით შეასრულეს ნახტომი, მათ რაოდენობასთან, ვინც ეს ვერ შეძლო, პირველი ნახტომის შემთხვევაში 4:9-ის ტოლი იყო, ხოლო მეორეში – 3:7-ისა.		(ა) (ბ) (გ) (დ)
	იმ სპორტსმენთა რაოდენობა, რომლებმაც წარმატებით შეასრულეს პირველი ნახტომი	იმ სპორტსმენთა რაოდენობა, რომლებმაც წარმატებით შეასრულეს მეორე ნახტომი	

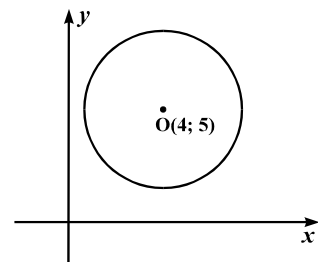
64.	k ისეთი მთელი რიცხვია, რომ $0,10203 \cdot 10^k > 100$.	(ა) (ბ) (გ) (დ)
	k 4	

65.	A, C და K ასოებით აღნიშნულია კუბის წვეროები (იხ. ნახაზი). $\angle ACK$ $\angle AKC$	(ა) (ბ) (გ) (დ)
------------	---	-----------------

ამოცანები

66. მართკუთხა საკოორდინატო სიბრტყეზე მოცემულია წრეწირი, რომლის ცენტრია $O(4; 5)$. რის ტოლია ამ წრეწირზე მდებარე წერტილების x -კოორდინატებიდან უმცირესის მნიშვნელობა, თუ უდიდესის მნიშვნელობა 8-ის ტოლია?

- (ა) 1
- (ბ) 2
- (გ) 3
- (დ) 4
- (ე) 5

67. a , b , c და d ნატურალური რიცხვებიდან თითოეული 1-ზე მეტია. რას უდრის ამ რიცხვების ჯამი, თუ მათი ნამრავლი 330-ის ტოლია?

- (ა) 17
- (ბ) 19
- (გ) 21
- (დ) 23
- (ე) 25

68. 4 ფურცლიდან თითოეული გაჭრეს სამ ნაწილად, შემდეგ თითოეული ნაჭერი ისევ სამ ნაწილად გაჭრეს და ასე მოიქცნენ კიდევ 5-ჯერ. მიღებული ნაჭრების რაოდენობაა:

- (ა) $3 + 4^5$
- (ბ) $3 \cdot 5^4$
- (გ) $5 \cdot 4^3$
- (დ) $4 + 3^7$
- (ე) $4 \cdot 3^7$

69. MNK სამკუთხედში $|MN| = |NK| < |MK|$. ჩამოთვლილთაგან რომლის ტოლი შეიძლება იყოს ამ სამკუთხედის კუთხეთა სიდიდეები?

- (ა) $50^\circ, 50^\circ, 80^\circ$
- (ბ) $70^\circ, 70^\circ, 40^\circ$
- (გ) $60^\circ, 60^\circ, 60^\circ$
- (დ) $30^\circ, 60^\circ, 90^\circ$
- (ე) $75^\circ, 60^\circ, 45^\circ$

70. ნატურალური რიცხვის „სიგრძე“ ვუწოდოთ ამ რიცხვის მარტივ თანამამრავლთა რაოდენობას. მაგალითად, 24-ის „სიგრძე“ 4-ის ტოლია, რადგან $24 = 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 3$.

ჩამოთვლილთაგან რომლის „სიგრძეა“ 3-ის ტოლი?

- (ა) 3
- (ბ) 21
- (გ) 36
- (დ) 56
- (ე) 63

71. თუ a და x ისეთი რიცხვებია, რომ $a > 3$ და $3x - 5a = 0$, მაშინ x აუცილებლად აკმაყოფილებს პირობას:

- (ა) $x > 8$
- (ბ) $x > 5$
- (გ) $x = 5$
- (დ) $x < 5$
- (ე) $x < 8$

მონაცემთა საკმარისობა

72. ABC ტოლფერდა სამკუთხედის AC ფუძის შესაბამისი სიმაღლე 4 სმ-ის ტოლია.

მოცემულია ორი პირობა:

I. AB ფერდის სიგრძეა 5 სმ.

II. AC ფუძის სიგრძეა 6 სმ.

იმის გასარკვევად, თუ რის ტოლია სამკუთხედის ფართობი:

(ა) I პირობა საკმარისია, II კი – არა

(ბ) II პირობა საკმარისია, I კი – არა

(გ) I და II პირობა ერთად საკმარისია, ცალ-ცალკე არც ერთი არ არის საკმარისი

(დ) საკმარისია ცალ-ცალკე როგორც I, ასევე, II პირობა

(ე) მოცემული პირობები არ არის საკმარისი

73. არხის გასაყვანად ორი ბრიგადა დაიჭირავეს. თუ მხოლოდ პირველი ბრიგადა იმუშავეს, მაშინ არხის გაყვანას 12 დღე დასჭირდება.

მოცემულია შემდეგი ორი პირობა:

I. არხის სიგრძეა 360 მ.

II. მეორე ბრიგადა პირველთან შედარებით 3-ჯერ უფრო სწრაფად მუშაობს.

იმის გასარკვევად, თუ რამდენი დღე დასჭირდება არხის გაყვანას, თუკი ორივე ბრიგადა ერთად იმუშავეს:

(ა) I პირობა საკმარისია, II კი – არა

(ბ) II პირობა საკმარისია, I კი – არა

(გ) I და II პირობა ერთად საკმარისია, ცალ-ცალკე არც ერთი არ არის საკმარისი

(დ) საკმარისია ცალ-ცალკე როგორც I, ასევე, II პირობა

(ე) მოცემული პირობები არ არის საკმარისი

74. მაღაზიაში ტელევიზორების 50% პირველ კვირაში გაიყიდა, ხოლო მეორე კვირაში გაიყიდა მხოლოდ 12 ტელევიზორი, რომელთაგან ნახევარი ფერადი იყო.

მოცემულია შემდეგი ორი პირობა:

- I. მეორე კვირაში გაიყიდა დარჩენილი ფერადი ტელევიზორების 60%.
- II. პირველ კვირაში გაყიდული ტელევიზორებიდან მხოლოდ 10 იყო ფერადი.

იმის გასარკვევად, თუ რამდენი ტელევიზორი იყო თავდაპირველად მაღაზიაში:

- (ა) I პირობა საკმარისია, II კი – არა
- (ბ) II პირობა საკმარისია, I კი – არა
- (გ) I და II პირობა ერთად საკმარისია, ცალ-ცალკე არც ერთი არ არის საკმარისი
- (დ) საკმარისია ცალ-ცალკე როგორც I, ასევე, II პირობა
- (ე) მოცემული პირობები არ არის საკმარისი

75. მზიანი დღეების ფარდობითი სიხშირე დროის შუალედში (მაგალითად, კვირის, თვის თუ წლის განმავლობაში) ეწოდება მოცემულ შუალედში მზიანი დღეების რაოდენობის შეფარდებას დღეების საერთო რაოდენობასთან.

მოცემულია ორი პირობა:

I. სექტემბრის პირველ ნახევარში მზიანი დღეების ფარდობითი სიხშირე $\frac{2}{3}$ -ის ტოლი იყო.

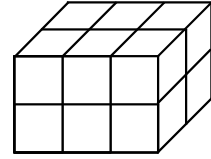
II. სექტემბრის მეორე ნახევარში მხოლოდ 12 დღე იყო მზიანი.

იმის გასარკვევად, თუ რის ტოლია მზიანი დღეების ფარდობითი სიხშირე სექტემბრის თვეში:

- (ა) I პირობა საკმარისია, II კი – არა
- (ბ) II პირობა საკმარისია, I კი – არა
- (გ) I და II პირობა ერთად საკმარისია, ცალ-ცალკე არც ერთი არ არის საკმარისი
- (დ) საკმარისია ცალ-ცალკე როგორც I, ასევე, II პირობა
- (ე) მოცემული პირობები არ არის საკმარისი

ამოცანები

76. ნახაზზე მოცემულია ტოლ კუბებად დაყოფილი მართკუთხა პარალელებიპედი, რომლის მოცულობაა 96 სმ³. რის ტოლია ამ პარალელებიპედის უდიდესი წიბოს სიგრძე?

- (ა) 2 სმ
- (ბ) 3 სმ
- (გ) 4 სმ
- (დ) 5 სმ
- (ე) 6 სმ

77. მთარგმნელი თხზულების თარგმნას მომდევნო კვირის ორშაბათს, საღამოს დაასრულებს. იგი ყოველდღე მუშაობს და დღეში 6 გვერდს თარგმნის. მას რომ დღეში 4 გვერდი ეთარგმნა, მაშინ თხზულების თარგმნას 2 დღით გვიან დაასრულებდა. კვირის რომელ დღეს დაუწყია თხზულების თარგმნა მთარგმნელს?

- (ა) სამშაბათს
- (ბ) ხუთშაბათს
- (გ) პარასკევს
- (დ) შაბათს
- (ე) კვირას

78. მართკუთხედის ერთ გვერდზე მონიშნულია 3 წერტილი, მის მოპირდაპირე გვერდზეც – 3 წერტილი. სულ რამდენია ისეთი სამკუთხედი, რომელთა სამივე წვერო მონიშნულ წერტილებს ემთხვევა?

- (ა) 6
- (ბ) 9
- (გ) 16
- (დ) 18
- (ე) 20

79. გიას ნინოსთან შედარებით 20%-ით მეტი ხელფასი აქვს, თეონას კი გიასთან შედარებით – 20%-ით მეტი. რამდენი პროცენტით მეტი ხელფასი აქვს თეონას ნინოსთან შედარებით?

- (ა) 44%-ით
- (ბ) 40%-ით
- (გ) 32%-ით
- (დ) 26%-ით
- (ე) 20%-ით

80. სამეცნიერო კონფერენციაში მხოლოდ გერმანელი, ფრანგი და იტალიელი მეცნიერები მონაწილეობდნენ, სულ – 45 მეცნიერი. ფრანგ მეცნიერთა რაოდენობა კონფერენციის მონაწილეთა საერთო რაოდენობის $\frac{2}{3}$ -ზე ნაკლები იყო, ხოლო გერმანელები 2-ჯერ მეტნი იყვნენ, ვიდრე – იტალიელები. მინიმუმ რის ტოლი შეიძლება იყოს კონფერენციაში მონაწილე იტალიელ მეცნიერთა რაოდენობა?

- (ა) 5
- (ბ) 6
- (გ) 7
- (დ) 8
- (ე) 9

ზოგადი უნარების ტესტი

2012

ინსტრუქცია

ტესტი შედგება ორი - ვერბალური და მათემატიკური - ნაწილისგან.

თითოეული ნაწილი 40 დავალებას შეიცავს. ყოველ დავალებას ახლავს ოთხი ან ხუთი სავარაუდო პასუხი, რომელთაგან მხოლოდ ერთია სწორი.

ყურადღებით წაიკითხეთ დავალებათა ინსტრუქციები, კარგად გაიაზრეთ, რა მოგეთხოვებათ თითოეული დავალების შესრულებისას, და შემდეგ აირჩიეთ პასუხი.

არჩეული პასუხი აუცილებლად მონიშნეთ პასუხების ფურცელზე, რომელიც ახლავს ტესტს (შესაბამისი ინსტრუქცია იხილეთ პასუხების ფურცელზე). ტესტის ფურცლებზე მონიშნული პასუხები არ შემოწმდება. ზოგადი უნარების ტესტირების შედეგი დადგინდება მხოლოდ და მხოლოდ პასუხების ფურცლის საფუძველზე.

ტესტის თითოეულ ნაწილზე სამუშაოდ გეძლევათ 1 საათი და 30 წუთი.

დროის ამოწურვის შესახებ გაცნობებთ მეტვალყურე.

თუ გათვალისწინებულზე მეტი დროით შეყოვნდებით ტესტის ამა თუ იმ ნაწილზე, თქვენი ნაშრომი არ შემოწმდება.

თუ არ გაქვთ რომელიმე დავალების პასუხი, დროს ნუ დაკარგავთ და გადადით შემდეგ დავალებაზე.

ჩანაწერების ან ნახაზებისთვის გამოიყენეთ მხოლოდ და მხოლოდ ტესტის ფურცლებზე არსებული ცარიელი ადგილები.

გისურვებთ წარმატებას !

ვერბალური ნაწილი

ანალოგიები

ამ სახის დავალებებში მოცემულია მუქი შრიფტით გამოკვეთილი ორი სიტყვა (საწყისი წყვილი), რომელთა მნიშვნელობებს შორის არსებობს გარკვეული მიმართება. დაადგინეთ, რა სახისაა ეს მიმართება.

სავარაუდო პასუხთა ყოველ ვარიანტში მოცემულია, ასევე, მნიშვნელობით ურთიერთდაკავშირებული სიტყვების წყვილი. აირჩიეთ მათგან ის წყვილი, რომელშიც სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის მიმართება საწყის წყვილში არსებული მიმართების ანალოგიურია. პასუხის არჩევისას გაითვალისწინეთ სიტყვათა თანმიმდევრობა წყვილებში.

1. მასკარადი : ნიღაბი

- (ა) კლავიატურა : მუსიკალური საკრავი
- (ბ) ცილინდრი : გეომეტრიული სხეული
- (გ) ჰოსპიტალი : სამხედრო ნაწილი
- (დ) კროსვორდი : სიტყვების განლაგება

2. ზღვა : მოზღვავება

- (ა) საზღვარი : განსაზღვრება
- (ბ) ცეცხლი : გაცეცხლება
- (გ) მთა : მომთაბარეობა
- (დ) მყინვარი : გამყინვარება

3. ნიჟარა : ბაკანი

- (ა) ციხე : კოშკი
- (ბ) სორო : ბუნაგი
- (გ) ქოხი : ფარდული
- (დ) ბედელი : წისქვილი

4. ქვეტექსტი : წვდომა

- (ა) ნიმუში : ილუსტრირება
- (ბ) სქოლიო : კომენტირება
- (გ) ამოცანა : ამოხსნა
- (დ) აზრი : განხილვა

5. დროშა : ჰიმნი

- (ა) მოღბერტი : პალიტრა
- (ბ) საათი : ციფერბლატი
- (გ) რგოლი : სამაჯური
- (დ) ლექსი : პოემა

6. გლობალური : ლოკალური

- (ა) პერმანენტული : სისტემატური
- (ბ) სტრუქტურული : დეტალური
- (გ) ეკოლოგიური : კოსმოსური
- (დ) სპონტანური : დაგეგმილი

წინადადებების შევსება

ამ სახის დავალებებში მოცემულია წინადადებები, რომლებშიც რამდენიმე სიტყვაა გამოტოვებული. გამოტოვებული სიტყვები წინადადებაში ხაზებით არის აღნიშნული. ერთი ხაზი ზოგჯერ ერთ სიტყვას გულისხმობს, ზოგჯერ კი – რამდენიმეს.

სავარაუდო პასუხთა ყოველ ვარიანტში მოცემულია სიტყვათა ჯგუფი, რომლის ნაწილები ერთმანეთისგან დახრილი ხაზებითაა (/) გამიჯნული. აირჩიეთ პასუხის ის ვარიანტი, რომლის თითოეული ნაწილის თანმიმდევრულად ჩასმა შესაბამის გამოტოვებულ ადგილებში აზრობრივად გამართულ წინადადებას მოგვცემს.

7. ----- ჩვენს შეცდომებს ----- და მათ საფუძველზე გამოცდილებას ----- ,
ყოველი მორიგი შეცდომა ----- .

- (ა) რადგან / არ ვითვალისწინებთ / არ ვიძენთ / ახალი გვგონია
- (ბ) რადგან / თითქმის ყოველთვის ვითვალისწინებთ / ვიძენთ / ახალი გვგონია
- (გ) მიუხედავად იმისა, რომ / თითქმის ყოველთვის ვითვალისწინებთ / ვიძენთ / ადვილად შეიძლება ავიცილოთ თავიდან
- (დ) მიუხედავად იმისა, რომ / არ ვითვალისწინებთ / არ ვიძენთ / შეუძლებელია ავიცილოთ თავიდან

8. ყველა ხალხის ფოლკლორი საესეა ზოგადი გამონათქვამებით ცხოვრებაზე. ეს გამონათქვამები ----- , ისინი უდავო ჭეშმარიტებებადაა აღიარებული, ----- მათ ნამდვილ შინაარსს ადამიანი ----- , როცა ----- მათ რეალობად აქცევს.

- (ა) ყველას როდი ახსოვს / ამიტომ / პირველად მხოლოდ მაშინ იხსენებს /
ყოველდღიურობა
- (ბ) ყველას ახსოვს / ამიტომ / მხოლოდ მაშინ იხსენებს / მტკივნეული გამოცდილება
- (გ) ყველამ როდი იცის / მაგრამ / მხოლოდ მაშინ აცნობიერებს / ყოველდღიურობა
- (დ) ყველამ იცის / მაგრამ / პირველად მხოლოდ მაშინ აცნობიერებს / მტკივნეული გამოცდილება

9. კინო არ არის საუკეთესო მედიუმი ამბების თხრობისთვის – ის მეტისმეტად ----- ადგილს უტოვებს წარმოსახვას და ----- ზღუდავს მას, წარმართავს რეჟისორის მიერ განსაზღვრული მიმართულებით. როცა ----- , რომ პერსონაჟი ოთახში შემოვიდა, ----- სცენარი შეიძლება წარმოიდგინოთ. ხოლო როცა ----- , რომ ის ოთახში შემოვიდა, ----- .

- (ა) დიდ / მინიმალურად / ეკრანზე ხედავთ / მხოლოდ ერთი / კითხულობთ / თავად აკეთებთ არჩევანს უამრავ შესაძლო სცენარს შორის
- (ბ) დიდ / მინიმალურად / კითხულობთ / ათასგვარი / ეკრანზე ხედავთ / თავად აკეთებთ არჩევანს უამრავ შესაძლო სცენარს შორის
- (გ) მცირე / მკაცრად / ეკრანზე ხედავთ / ათასგვარი / კითხულობთ / მხოლოდ ერთი სცენარით ხარტ შეზღუდულნი
- (დ) მცირე / მკაცრად / კითხულობთ / ათასგვარი / ეკრანზე ხედავთ / მხოლოდ ერთი სცენარით ხარტ შეზღუდულნი

10. მეცნიერული თეორიის ----- მკითხველებს ხშირად ----- ამბავი ჰგონიათ. თავად მეცნიერებმა კი იციან, რომ მეცნიერება ----- . მეცნიერს შეიძლება გული დაწყდეს, თუ მისთვის საინტერესო ჰიპოთეზა მცდარი აღმოჩნდება, იმედი გაუცრუვდეს, თუ მისი სამუშაო თეორიის არაადეკვატურობა დამტკიცდება. მაგრამ ჰიპოთეზის უარყოფა ----- ამ იმედგაცრუებას თუ გულისტკივილს.

- (ა) მარცხი / არცთუ სამწუხარო / წინ წარმატებული თეორიებით მიიწევს / მას ისეთ გაკვეთილს ასწავლის, რომლის ღირებულებაც ვერასოდეს გადაწონის
- (ბ) წარმატება / არც ისე სასიხარულო / წინ წარმატებული თეორიებით მიიწევს / ისეთი უმნიშვნელო დანაკარგია მეცნიერებისთვის, რომ ვერც კი შევადარებთ
- (გ) მარცხი / სამწუხარო / მხოლოდ საკუთარ შეცდომებზე სწავლით საზრდოობს / მას ისეთ გაკვეთილებს ასწავლის, რომელთა ღირებულებაც გადაწონის
- (დ) წარმატება / ძალიან სასიხარულო / მხოლოდ საკუთარ შეცდომებზე სწავლით საზრდოობს / იმხელა დანაკარგია მეცნიერებისთვის, რომ მნიშვნელობით ბევრად აღემატება

ლოგიკა

ამ სახის დავალებები განსხვავდება ერთმანეთისგან მონაცემებისა და გამოსატანი დასკვნების თვალსაზრისით. ამიტომ განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციეთ შეკითხვას, რომელიც ახლავს თითოეულ დავალებას, და მოცემული ვარიანტებიდან აირჩიეთ შესაბამისი პასუხი.

ზოგიერთ შეკითხვაზე პასუხის გაცემას გაგიაღვილებთ მონაცემების გამოსახვა ნახაზის ფორმით.

11. სასტუმროს მენეჯერმა თავის ასისტენტს სთხოვა, საწყობში დარჩენილი ჰიგიენური საშუალებების რაოდენობა შეემოწმებინა და, თუ მარაგი ორი კვირის სამყოფზე ნაკლები აღმოჩნდებოდა, სასწრაფოდ ეზრუნა მის შევსებაზე.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელ შემთხვევაში შეიძლება ითქვას, რომ ასისტენტმა არ შეასრულა მენეჯერის მითითება?

- (ა) ასისტენტმა შეამოწმა საწყობში დარჩენილი ჰიგიენური საშუალებების რაოდენობა და, რადგან არსებული მარაგი ორი კვირის სამყოფზე მეტი აღმოჩნდა, არ იზრუნა მის შევსებაზე
- (ბ) ასისტენტმა შეამოწმა საწყობში დარჩენილი ჰიგიენური საშუალებების რაოდენობა და, თუმცა არსებული მარაგი ორი კვირის სამყოფზე ნაკლები აღმოჩნდა, არ იზრუნა მის შევსებაზე
- (გ) ასისტენტმა შეამოწმა საწყობში დარჩენილი ჰიგიენური საშუალებების რაოდენობა და, რადგან არსებული მარაგი ორი კვირის სამყოფზე ნაკლები აღმოჩნდა, მის შევსებაზე იზრუნა
- (დ) ასისტენტმა შეამოწმა საწყობში დარჩენილი ჰიგიენური საშუალებების რაოდენობა და, თუმცა არსებული მარაგი ორი კვირის სამყოფზე მეტი აღმოჩნდა, მაინც იზრუნა მის შევსებაზე

12. სტატისტიკური მონაცემების მიხედვით, ბოლო 5 წლის განმავლობაში A ქვეყნიდან B ქვეყანაში მოსახლეობის მიგრაციის მაჩვენებლები განსაკუთრებით გაიზარდა. ექსპერტებმა ამის მიზეზად B ქვეყანაში სოციალურ-ეკონომიკური პირობების გაუმჯობესება მიიჩნიეს.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი განამტკიცებს ექსპერტთა ვარაუდს?

- (ა) მიგრირებული მოსახლეობის უმეტესობა მიგრაციამდეც ცხოვრობდა გარკვეული პერიოდის განმავლობაში B ქვეყანაში და ჰქონდა სოციალური კავშირების დამყარების საშუალება
- (ბ) მიგრირებული მოსახლეობის უმეტესობა B ქვეყნის ეთნიკური უმრავლესობის წარმომადგენელი იყო
- (გ) აღნიშნული დროის მონაკვეთში B ქვეყანაში უცხო ქვეყნის მოქალაქეთა დასაქმების მარეგულირებელი კანონმდებლობა გაცილებით უფრო ლიბერალური გახდა
- (დ) მიგრირებული მოსახლეობის უდიდესი ნაწილი B ქვეყანაში განათლების მისაღებად წავიდა, რაც სამშობლოში დაბრუნების შემდეგ დასაქმების ალბათობას ზრდიდა

13. წიგნების კარადაში სამი თაროა. მათგან ერთი ბოლომდეა შევსებული წიგნებით, ერთი – სანახევროდ, ერთზე კი ორი წიგნი დევს. ამასთან, ერთ-ერთ თაროზე მხოლოდ ფრანგული წიგნები აწყვია, მეორეზე – მხოლოდ გერმანული, ხოლო მესამეზე – მხოლოდ ინგლისური.

- თარო, რომელზეც გერმანული წიგნები აწყვია, ნახევრადშევსებული თაროს ქვეშაა.
- კარადაში მხოლოდ ორი ინგლისური წიგნია.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელია შეუძლებელი?

- (ა) ინგლისური წიგნები კარადის შუა თაროზე აწყვია
- (ბ) ფრანგული წიგნები კარადის ზედა თაროზე აწყვია
- (გ) გერმანული წიგნები კარადის შუა თაროზე აწყვია
- (დ) გერმანული წიგნები კარადის ქვედა თაროზე აწყვია

14. ანიმ საახალწლო კონცერტზე მოსაწვევი ბარათი მიიღო. ბარათის გამოგზავნა მხოლოდ მისი ოთხი მეგობრიდან ერთ-ერთს შეეძლო. ანიმ ჰკითხა მეგობრებს: „ვინ გამომიგზავნა მოსაწვევი ბარათი?“

ნიკა: მოსაწვევი ბარათი ლუკამ გამოგიგზავნა.

ლუკა: არა, მე არ გამომიგზავნია.

გიორგი: არც მე.

თიკა: ბიჭებიდან მხოლოდ ერთი ამბობს სიმართლეს.

ქვემოთ ჩამოთვლილი შემთხვევებიდან რომელია აუცილებლად ჭეშმარიტი?

- (ა) ანის მეგობრებიდან მხოლოდ ერთმა თქვა სიმართლე
- (ბ) ანის მეგობრებიდან მხოლოდ ორმა თქვა სიმართლე
- (გ) ანის მეგობრებიდან მხოლოდ სამმა თქვა სიმართლე
- (დ) ანის ოთხივე მეგობარმა სიმართლე თქვა

წაკითხული ტექსტის გააზრება

ყურადღებით წაკითხეთ და გაიაზრეთ ტექსტი. თითოეული შეკითხვის სავარაუდო პასუხებიდან აირჩიეთ ის კარიანტი, რომელიც მართებულია მოცემული ტექსტის მიხედვით.

როცა საუბრობენ ამა თუ იმ რეჟისორის კინემატოგრაფიულ სამყაროზე, ხშირად გულისხმობენ კინოხელოვნების გამომსახველობით საშუალებათა თავისებურ გამოყენებას, გარკვეული ტემპისა და რიტმის, შუქ-ჩრდილების შეხამებას და ა. შ. თუკი რეჟისორი ახერხებს ამის განხორციელებას გარკვეული თანმიმდევრულობითა და სტილით, და გასცდება უკვე გატყეპნილ გზებს, მას საკუთარი კინოსამყაროს შემქმნელად მიიჩნევენ, ამბობენ, რომ იგი ამდიდრებს კინემატოგრაფიულ ენას, ახალ ნიუანსებს სძენს მას.

ზოგჯერ ცდილობენ, კინოენა სასაუბრო ენის ანალოგიით შეისწავლონ. ამისათვის, უპირველეს ყოვლისა, უნდა განისაზღვროს სასაუბრო ენისათვის დამახასიათებელი ერთეულების ეკვივალენტები კინემატოგრაფში. „კინოსიტყვების“ ანუ მნიშვნელობის მქონე უმარტივესი ელემენტების ნიმუშები ფირზე აღბეჭდილი ობიექტებია (ადამიანები, ცხოველები, უსულო საგნები), „კინოფრაზისა“ – კინოსიტყვების ისეთი თანმიმდევრობა და მონაცვლეობა, რომლის მეშვეობითაც დასრულებული აზრი გამოიხატება. კინოფრაზების აზრიანი „აკინძვა“ მონტაჟის საშუალებით კინოკონტექსტს ქმნის. კინოკონტექსტების თავისებური მონაცვლეობა (ისევ მონტაჟის საშუალებით) კი არის კინოენაზე მოთხრობილი ამბავი, კინემატოგრაფიული ტექსტი – ფილმი.

კინემატოგრაფიული ენის ექსპრესიულობის მისაღწევად განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება კინომეტაფორას. მეტაფორა ბერძნული სიტყვაა და ნიშნავს გადატანას, ე. ი. ერთი საგნის თვისების მეორეზე გავრცელებას. ამგვარი გადატანა ემყარება ამ საგანთა რაიმე ნიშნით მსგავსებას ანდა მათ განსხვავებას, კონტრასტს. კინემატოგრაფიულ თხრობაში მეტაფორა ავტორის პოზიციას გამოკვეთს. შეიძლება ფილმის სათაურიც მეტაფორული იყოს, მაგალითად, „დაკარგული სამოთხე“, „წითელი უდაბნო“ და სხვ.

ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ კინომეტაფორა, ჩვეულებრივ, ორი კადრის, ორი გამოსახულების შეპირისპირების შედეგად იბადება. ორი გამოსახულებიდან, რომლებიც მეტაფორას ბადებს, პირველი, როგორც წესი, კინოამბის ელემენტია. მეორე კომპონენტიც შესაძლოა იყოს კინოთხრობის ელემენტი, რომელიც ხელს უწყობს მის განვითარებას, თუმცა, ზოგჯერ ის სრულიად არ უკავშირდება კონკრეტულ მოქმედებას. ამგვარი განსხვავებული გამოსახულების შემოტანით რეჟისორი აძლიერებს წინა გამოსახულების შთაბეჭდილებას, უფრო ემოციურს ხდის ორი გამოსახულების შეპირისპირებას. მაგალითად, ინგმარ ბერგმანის ფილმში „შემოდგომის სონატა“ ბუზი, რომელიც მინას ასცდება პერსონაჟების, ევალდისა და ევას, საუბრის ეპიზოდში, უშუალოდ არ უკავშირდება არც ევალდის პორტრეტს, რომელიც წინ უძღვის მას, და არც მომდევნო კადრს – ევას დაძაბული სახის გამომეტყველებას. მაგრამ რეჟისორი ამ ორ კადრს შორის ამონტაჟებს ბუზის მომაბეზრებელ ბზუილს, რაც მეტაფორულად გამოხატავს ევალდის უაზრო ცხოვრებისეულ ფუსფუსს, ბუზის ბზუილის მსგავსს, და თან მიგვანიშნებს მის უმწეობაზე.

როცა ფელინის „ამარკორდში“ მუსოლინის უზარმაზარი თავი თითქოს მიწიდან ამოიზრდება, დამსწრე საზოგადოების ყველა წევრი უნებურად წელში გასწორდება, ყველას ხელი მისასალმებლად გაიჭიმება, ყველას სუნთქვა შეეკვრება, საზოგადოება ერთგვაროვან, დაძაბულ, უაზრო მასად გადაიქცევა. ფელინი ერთი უსიტყვო მონტაჟური ფრაზით გამოხატავს ტოტალიტარული რეჟიმის ზეგავლენას ადამიანებზე, ცალკეული პიროვნების ჭანჭიკად ქცევის იდეას. მუსოლინის უზარმაზარი გამოსახულება, დამონტაჟებული გაშეშებულ მასასთან, და პარალელურად მოცემული კადრები, სადაც ნაცისტურ ფორმაში გამოწყობილი ჯარისკაცები ჭიანჭველებით ირევინ ქუჩებში, იკითხება, როგორც ძალადობის შთაბეჭდავი მეტაფორა.

15. რეჟისორი საკუთარ კინოსამყაროს ქმნის, თუ ის:

- (ა) კარგად იცნობს და იყენებს კინემატოგრაფიის ტრადიციულ მეთოდებს, დროთა განმავლობაში შემუშავებულ მხატვრულ ხერხებს
- (ბ) სხვებისგან განსხვავებულად იყენებს კინოხელოვნების ტექნიკურ საშუალებებს, მონტაჟის ხერხებს
- (გ) ჩამოაყალიბებს კინოხელოვნების გამომსახველობით საშუალებათა ორიგინალურ, მწყობრ სისტემას
- (დ) ეპოქისთვის დამახასიათებელი სტილის დაცვით ქმნის გამომსახველობით საშუალებათა სისტემას

16. კინემატოგრაფიული ტექსტის შექმნა ნიშნავს:

- (ა) კინოფრაზების თავმოყრას ერთიან კინოკონტექსტში
- (ბ) მონტაჟის მეშვეობით კინოსიტყვების ურთიერთდაკავშირებას
- (გ) სასაუბრო ენისათვის დამახასიათებელი ერთეულების ეკვივალენტების განსაზღვრას კინემატოგრაფში
- (დ) კინოფრაზების ისეთი თანმიმდევრობით აკინძვას, რომ კინოენაზე მოთხრობილი ამბავი მივიღოთ

17. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი არ არის კინომეტაფორის დანიშნულება?

- (ა) გამოკვეთოს ფილმისა თუ ეპიზოდის მთავარი აზრი
- (ბ) გააძლიეროს ფილმის ემოციური ზემოქმედება
- (გ) წარმოაჩინოს რეჟისორის თვალთახედვა
- (დ) დაუპირისპიროს ერთმანეთს ორი გამოსახულება

18. რა მიზნით არის განხილული ტექსტში ეპიზოდი ბერგმანის ფილმიდან „შემოდგომის სონატა“?

- (ა) კინომეტაფორის ერთ-ერთი სახის საილუსტრაციოდ
- (ბ) კონტრასტული კადრების დაკავშირების ხერხის საილუსტრაციოდ
- (გ) ფილმის პერსონაჟების ცხოვრების წესის საილუსტრაციოდ
- (დ) რეჟისორის მხატვრული აზროვნების სპეციფიკის საილუსტრაციოდ

19. რა განსხვავებაა სტრუქტურის, აგებულების თვალსაზრისით ბერგმანისა და ფელინის მეტაფორებს შორის, რომლებიც ტექსტშია განხილული?

- (ა) ბერგმანის მეტაფორის ერთი კომპონენტი კინოთხრობის ელემენტია, მეორე კი არ უკავშირდება ფილმში კონკრეტულ ქმედებას; ფელინის მეტაფორაში კი ტოტალიტარიზმის იდეასთან დაკავშირებული ორივე კომპონენტი კინოთხრობის ელემენტია
- (ბ) ბერგმანის მეტაფორაში ბუზის კადრს წინ უძღვის პერსონაჟის პორტრეტი და მოსდევს, ასევე, პერსონაჟის სახის გამომეტყველება; ფელინის მეტაფორა კი უფრო ერთგვაროვანია: ორივე კადრში ჯარისკაცების მასა ჩანს
- (გ) ბერგმანის მეტაფორა ორი კადრისგან შედგება: ევალდისა და ევას პორტრეტები და ბუზი მინაზე; ფელინის მეტაფორაში კი ორ კადრს (მუსოლინის ფიგურასა და გაშეშებულ მასას) უკავშირდება მესამე – პარალელური კადრი ნაცისტი ჯარისკაცებისა
- (დ) ბერგმანის მეტაფორის ორივე კომპონენტი კინოთხრობის ელემენტია; ფელინის მეტაფორაში კი ერთი კომპონენტი კინოამბის ელემენტია, მეორე კი – უშუალოდ არ უკავშირდება აღნიშნულ ეპიზოდში წარმოდგენილ ქმედებას

20. გაეცანით რამდენიმე ცნობას ფილმების შესახებ:

- I – ფედერიკო ფელინის „გზა“: ფილმის პერსონაჟები იტალიის პროვინციებში დახეტიალებენ ლუკმაპურის საშოვნელად. ამავე დროს, ეს დამქანცველი ხეტიალი არის ძიება დაკარგული გზისა ღმერთისკენ.
- II – მიქელანჯელო ანტონიონის „წითელი უდაბნო“: ფილმის პერსონაჟების ცხოვრება მწირია, ქაოსური და უსიცოცხლო, როგორც უდაბნო.
- III – ოთარ იოსელიანის „პასტორალი“: სიტყვა „პასტორალი“ სოფლურ იდილიას ნიშნავს. ფილმის გმირებს კი ნამდვილი ღირებულებებითი ორიენტირები დაუკარგავთ და სულიერ „ვაკუუმში“ აღმოჩენილან.
- IV – ინგმარ ბერგმანის „შემოდგომის სონატა“: შემოდგომის მოახლოება კარჩაკეტილობის, სიკვდილის მაუწყებელია. ფილმის რეჟისორმა ხაზი გაუსვა გმირთა შორის ურთიერთობის „სიცივეს“. ფილმი სონატის ფორმით ვითარდება როგორც კომპოზიციურად, ისე – აზრობრივად.

ჩამოთვლილთაგან რომელი ფილმის სათაურია მეტაფორული, კონტრასტის ნიშნით?

- (ა) „გზა“
- (ბ) „წითელი უდაბნო“
- (გ) „პასტორალი“
- (დ) „შემოდგომის სონატა“

ანალოგიები

ამ სახის დავალებებში მოცემულია მუქი შრიფტით გამოკვეთილი ორი სიტყვა (საწყისი წყვილი), რომელთა მნიშვნელობებს შორის არსებობს გარკვეული მიმართება. მათ გასწვრივ მოცემულია სიტყვა, რომელსაც სავარაუდოდ პასუხებიდან უნდა შეუსაბამოთ ერთ-ერთი ვარიანტი, ისე, რომ სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის მიმართება საწყის წყვილში არსებული მიმართების ანალოგიური იყოს.

21. რეზერვუარი : მარაგის შენახვა

რეკლამა :

- (ა) ინვესტირება
- (ბ) პრეზენტაცია
- (გ) პოპულარიზაცია
- (დ) კონკურენცია

22. ობობას ქსელი : ინტრიგა

სირაქლემას პოზიცია :

- (ა) რეალობის აღქმა
- (ბ) რეალობის იმიტირება
- (გ) რეალობის შეცვლა
- (დ) რეალობისგან გაქცევა

23. ხიზანი : სახლი

გლადიატორი :

- (ა) თავისუფლება
- (ბ) ბრძოლის მანერა
- (გ) საბრძოლო ხელოვნება
- (დ) ასპარეზი

24. დანართი : ფინალი

წინასიტყვაობა :

- (ა) ეპილოგი
- (ბ) რეზიუმე
- (გ) პროლოგი
- (დ) პრეისტორია

25. წყალი : მდინარე

ჰაერი :

- (ა) ვაკუუმი
- (ბ) ატმოსფერო
- (გ) ქარი
- (დ) ჟანგბადი

26. პატარა : ბურთულა

კლაკნილი :

- (ა) გვირაბი
- (ბ) სერპანტინი
- (გ) ესტაკადა
- (დ) ბილიკი

წინადადებების შევსება

ამ სახის დავალებებში მოცემულია წინადადებები, რომლებშიც რამდენიმე სიტყვაა გამოტოვებული. გამოტოვებული სიტყვები წინადადებაში ხაზებით არის აღნიშნული. ერთი ხაზი ზოგჯერ ერთ სიტყვას გულისხმობს, ზოგჯერ კი – რამდენიმეს.

სავარაუდო პასუხთა ყოველ ვარიანტში მოცემულია სიტყვათა ჯგუფი, რომლის ნაწილები ერთმანეთისგან დახრილი ხაზებითაა (/) გამიჯნული. აირჩიეთ პასუხის ის ვარიანტი, რომლის თითოეული ნაწილის თანმიმდევრულად ჩასმა შესაბამის გამოტოვებულ ადგილებში აზრობრივად გამართულ წინადადებას მოგვცემს.

27. ადამიანები სოციალურ ჯგუფს ----- ერთი და იმავე ამოცანების გადასაჭრელად მუშაობენ. -----, მანქანის მუშაობისას მისი ნაწილების „ერთიერთთანამშრომლობა“ ----- ისინი საზოგადოებას არ ქმნიან. თუმცა, ამ ნაწილებს რომ სამუშაოს შესახებ ინფორმაცია ჰქონდეთ და დაინტერესებულები იყვნენ მისი შესრულებით ისე, რომ თავიანთ საქმიანობას ამ საერთო მიზნის შესაბამისად წარმართავდნენ, მაშინ ეს უკვე -----.

- (ა) მხოლოდ იმიტომ როდი ქმნიან, რომ / მართლაც / მაქსიმალურია, მაგრამ / ნამდვილი საზოგადოება იქნებოდა
- (ბ) ქმნიან მხოლოდ იმიტომ, რომ / ანალოგიურად / მინიმალურია და ამიტომ / ნამდვილი საზოგადოება იქნებოდა
- (გ) ქმნიან მხოლოდ მაშინ, როცა / ამის საპირისპიროდ / მაქსიმალურია და, მაინც, / საზოგადოება აღარ იქნებოდა
- (დ) მხოლოდ იმიტომ როდი ქმნიან, რომ / მაგალითად / მინიმალურია, და / საზოგადოება აღარ იქნებოდა

28. ძველი ფოტოსურათები -----, რომ მათზე ჩვენ ვართ გამოსახულნი. ----- ადამიანი, რომელსაც ვუყურებთ, ----- არსებობს, და მას რომ ჩვენი დანახვა შეძლებოდა, ჩვენში საკუთარ თავს ----- ამოიცნობდა.

- (ა) ჩვენთვის ძალიან ძვირფასია, ვუფროთხილდებით მათ, რადგან გვგონია / გვავიწყდება, რომ / ისევ / იოლად
- (ბ) ძალიან მატყუარაა: ისინი გვიქმნის ილუზიას / ეს კი ტყუილია – / აღარ / ნამდვილად ვერ
- (გ) ყოველი ჩვენგანისთვის ამაღელვებელია იმიტომ / ეს სიმართლეა – / ისევ / ნამდვილად ვერ
- (დ) ჩვენ სევდას გვგვრის, სწორედ იმიტომ / სიმართლე ისაა, რომ / აღარ / იოლად

29. ადამიანებს არ უყვართ ფიქრი. მეტიც, ისინი მით უფრო გაურბიან ფიქრს, რაც უფრო მძიმე პრობლემის წინაშე აღმოჩნდებიან. თუმცა, ინტუიცია მათ კარნახობს, ----- , და ამიტომ ----- . ამის გამოა, რომ ისინი მხსნელად მიიჩნევენ და გაჰყვებიან მას, ვინც ----- , ვინც ----- სისუსტე და დანაშაულია.

- (ა) რა გზით უნდა წავიდნენ / მაინც უმკლავდებიან პრობლემებს / მათ დაფიქრებას შეაჩვენეს / უმაღლეს ინტელექტუალურ სათნოებად გამოაცხადებს ინტუიციის იმედზე ყოფნას, რაც ერთი შეხედვით
- (ბ) რა გზით უნდა წავიდნენ / მაინც უმკლავდებიან პრობლემებს / ინტუიციის გაძლიერების გზას აღმოაჩენს / მათ დაარწმუნებს, რომ აზროვნებაზე უარის თქმა და ინტუიციის იმედზე ყოფნა
- (გ) რომ დაფიქრება მართებთ / სინდისი ქენჯნით / მათთვის თავის გამართლებას მოიგონებს / სათნოებად – თან უმაღლეს ინტელექტუალურ სათნოებად – გამოაცხადებს იმას, რაც მათი
- (დ) რომ დაფიქრება მართებთ / სინდისი ქენჯნით / ამ ინტუიციის დათრგუნვის ხერხს მოიგონებს / დაარწმუნებს მათ, რომ აზროვნებასა და ფიქრზე უარის თქმა ამქვეყნად ყველაზე დიდი

30. მოსწავლეთა მოთხოვნილებებისა და შესაძლებლობების ----- მოსაზრებას, ----- საგნები და სწავლების მეთოდები, რომლებიც თავისი არსით და დანიშნულებით ----- გონებრივი განვითარებისთვის.

- (ა) გაუთვალისწინებლობა წარმოშობს / თითქოს არსებობს / ყოველთვის კარგია
- (ბ) გაუთვალისწინება აძლიერებს / რომ არ არსებობს / ოდესმე სასარგებლო იქნება
- (გ) გაუთვალისწინებლობა განგვიმტკიცებს / რომ არ არსებობს / ყოველთვის მავნეა
- (დ) გაუთვალისწინება უკუაგდება / თითქოს არსებობს / ოდესმე უსარგებლო აღმოჩნდება

ლოგიკა

ამ სახის დავალებები განსხვავდება ერთმანეთისგან მონაცემებისა და გამოსატანი დასკვნების თვალსაზრისით. ამიტომ განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციეთ შეკითხვას, რომელიც ახლავს თითოეულ დავალებას, და მოცემული ვარიანტებიდან აირჩიეთ შესაბამისი პასუხი.

ზოგიერთ შეკითხვაზე პასუხის გაცემას გაგიაღვილებთ მონაცემების გამოსახვა ნახაზის ფორმით.

31. ნიკომ სტიპენდია აიღო და ტანისამოსის შეძენა გადაწყვიტა. მაღაზიების დათვალიერების შემდეგ მან დაასკვნა:

- თუ შევიძენ ქურთუკს, მაშინ შევიძენ შარვალსაც, მაგრამ ვერ შევიძენ ქამარს.
- თუ შევიძენ შარვალს, მაშინ ქამარი და კედებიც უნდა შევიძინო.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელია შეუძლებელი, თუ დავუშვებთ, რომ ნიკო სწორად მსჯელობს?

- (ა) ნიკომ შეიძინა შარვალი
- (ბ) ნიკომ შეიძინა კედები
- (გ) ნიკომ შეიძინა ქურთუკი
- (დ) ნიკომ შეიძინა ქამარი

32. შოტლანდიის ჩრდილოეთში, ოკეანის სანაპიროსთან აღმოჩენილი ერთ-ერთი უძველესი საცხოვრებელი კომპლექსი, სკარა ბრეი, დასახლებული იყო ძვ. წ. 3180-2500 წლებში, შემდეგ კი დაცარიელდა, ნიადაგისა და ქვიშის შრეებით დაიფარა. არქეოლოგთა ერთი ჯგუფი ვარაუდობს, რომ სკარა ბრეის მოსახლეებმა გამანადგურებელი შტორმით წალეკვის შიშით ერთბაშად და ნაჩქარევად მიატოვეს თავიანთი საცხოვრებლები.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი ვითარება აყენებს ეჭვქვეშ არქეოლოგთა ვარაუდს?

- (ა) ცნობილია, რომ დაახლოებით ძვ. წ. 2500 წლიდან დედამიწაზე კლიმატი მკვეთრად შეიცვალა, აცივდა და გახშირდა ბუნებრივი კატაკლიზმები, რამაც გამოიწვია ჩრდილოეთის მხარეებიდან ადამიანთა მასობრივი მიგრაცია სამხრეთისაკენ
- (ბ) არქეოლოგებმა სკარა ბრეის სახლებში აღმოაჩინეს ბევრი ძვირფასი ნივთი – ცხოველის კბილებისა და ძვლებისგან დამზადებული ყელსაბამები, ლომვეშაპის ეშვისგან დამზადებული მოსართავები და აუთვისებელი საკვების კვალიც კი
- (გ) სკარა ბრეის სანაპირო ზოლი ძირითადად კლდოვანია, რის გამოც მას, ოკეანის ბევრი სხვა სანაპიროსგან განსხვავებით, ათასწლეულების განმავლობაში მნიშვნელოვანი ეროზია არ განუცდია
- (დ) ძვ. წ. მესამე ათასწლეულის განმავლობაში ევროპის უკიდურეს ჩრდილოეთში ბევრი პრეისტორიული დასახლება დაცარიელდა, რადგან შემცირდა ოკეანის ბიორესურსები, რომლებზეც მათი მოსახლეობა იყო დამოკიდებული

33. მოცემულია სამი წინადადება:

- I. ადამიანი, რომელიც ბევრს არ კითხულობს, ვერ იქნება განათლებული.
- II. ზოგიერთი ადამიანი ბევრს კითხულობს.
- III. არსებობენ განათლებული ადამიანები.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი დებულება აღწერს სწორად ამ წინადადებებს შორის მიმართებას?

- (ა) I და II წინადადებებიდან გამომდინარეობს III
- (ბ) I და III წინადადებებიდან გამომდინარეობს II
- (გ) II და III წინადადებებიდან გამომდინარეობს I
- (დ) არც ერთი მათგანი არ გამომდინარეობს დანარჩენი ორიდან

34. მოცემულია:

- ზოგიერთ მარადმწვანე მცენარეს ხასხასა მწვანე ფოთლები აქვს.
- არც ერთ წიწვოვან მცენარეს არ აქვს ხასხასა მწვანე ფოთლები.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი დებულება უნდა ავიღოთ მესამე წანამძღვრად, რათა დავასკვნათ, რომ ზოგიერთი ტროპიკული მცენარე წიწვოვანი არ არის?

- (ა) ზოგიერთ ტროპიკულ მცენარეს არ აქვს ხასხასა მწვანე ფოთლები
- (ბ) არც ერთ ტროპიკულ მცენარეს არ აქვს ხასხასა მწვანე ფოთლები
- (გ) არც ერთი მარადმწვანე მცენარე არ არის ტროპიკული
- (დ) ყველა მარადმწვანე მცენარე ტროპიკულია

წაკითხული ტექსტის გააზრება

ყურადღებით წაკითხეთ და გაიაზრეთ ტექსტი. თითოეული შეკითხვის სავარაუდო პასუხებიდან აირჩიეთ ის ვარიანტი, რომელიც მართებულია მოცემული ტექსტის მიხედვით.

ინგლისელმა ნატურალისტმა ჩარლზ დარვინმა სამეცნიერო სამყაროს გააცნო ევოლუციის იდეა. 1831 წელს მან ხომალდ „ბიგლით“ დედამიწის ირგვლივ იმოგზაურა. მოგზაურობისას დარვინმა ყურადღება მიაქცია ცხოველთა გეოგრაფიული განაწილების თავისებურებებს. სამხრეთ ამერიკის ფაუნაში წარმოდგენილი იყო ისეთი ფორმები, რომლებიც არ იყო ჩრდილო ამერიკაში. დარვინის აზრით, მრავალი საუკუნის წინ ამ ორი კონტინენტის ფაუნა მსგავსი იყო და მათ შორის განსხვავება მოგვიანებით გეოგრაფიულმა ცვლილებებმა განაპირობა.

დარვინმა განსაკუთრებით საინტერესო მასალა მოიპოვა გალაპაგოსის არქიპელაგზე, რომელიც დაახლოებით 950 კილომეტრითაა დაშორებული სამხრეთ ამერიკის სანაპიროსგან. ეს ვულკანური წარმოშობის კუნძულები უფრო გვიან გაჩნდა, ვიდრე – ამერიკის კონტინენტი. დარვინმა კუნძულებზე შეისწავლა ცხოველთა (მთიულას, კუს და ა. შ.) ენდემური ფორმები და აღმოაჩინა, რომ არქიპელაგისა და სამხრეთ ამერიკის ფაუნას შორის არის როგორც მსგავსება, ისე განსხვავებაც. მთიულაზე დაკვირვებისას მან დაადგინა, რომ არქიპელაგის 14 კუნძულიდან თითოეულზე ბინადრობს ამ ფრინველის განსხვავებული სახეობა. ძნელი დასაჯერებელი იყო, რომ თოთხმეტივე სახეობა „მხოლოდ ამ კუნძულებისთვის შეიქმნა“.

დარვინის ვარაუდით, მთიულას კონტინენტურმა სახეობამ დიდი ხნის წინ დაიწყო კუნძულების კოლონიზაცია. კონტინენტზე ის სხვა სახეობის ფრინველთა მხრიდან კონკურენციას განიცდიდა, გალაპაგოსის კუნძულებზე კი მას აუთვისებელი საარსებო ნიშები დახვდა. მთიულას შემდგომი თაობები თანდათან დაიწყო ერთმანეთთან ახლოს მდგომ სახეობებად. ზოგიერთი სახეობის საკვებად იქცა მწერები, ზოგიერთისა კი – სხვადასხვა მცენარის ნაყოფი. შესაბამისად, ყოველ სახეობას განუვითარდა ნისკარტის განსხვავებული ფორმა, სხეულის თავისებური ზომა.

რამ გამოიწვია ამგვარი ევოლუციური ცვლილებები? რამ გადააქცია მცენარეჭამია მთიულა მწერიჭამიად? დარვინი ვერ გაიზიარებდა ლამარკის ვარაუდს, რომლის თანახმად ჩიტებმა „გასინჯეს“ მწერები, მოეწონათ და მიღებული გამოცდილება გადასცეს თავიანთ შთამომავლობას. დარვინმა ამ კითხვებზე პასუხის გაცემა შეძლო მას შემდეგ, რაც გაეცნო ინგლისელი ეკონომისტის თომას მალთუსის შრომებს. მალთუსი ამტკიცებდა, რომ ქვეყნის მოსახლეობის ზრდა ყოველთვის წინ უსწრებს საკვების წარმოებას, ამიტომ მოსახლეობის რიცხოვნობა თვითრეგულირდება ან ავადმყოფობებით, ან ომებით. დარვინმა ივარაუდა, რომ იმავე პრინციპების გამოყენება სიცოცხლის სხვა ფორმების მიმართაცაა შესაძლებელი. მაგალითად, მთიულათა პირველი ნაკადი უკონტროლოდ მრავლდებოდა და მალე მათი რიცხვი ისე გაიზარდა, რომ მცენარეთა თესლის რაოდენობა აღარ აღმოჩნდა მათთვის საკმარისი. ამის შედეგად ზოგიერთმა მთიულამ სხვა მცენარეთა ნაყოფით ან მწერებით დაიწყო კვება. ის, რომელიც ვერ „შეეგუა“ ახალ საკვებს, განწირული იყო შიმშილისთვის თუ გადასაშენებლად.

ამგვარად, გარემო პირობების ბრმა ზეწოლა ახალ სახეობათა ჩამოყალიბების განმაპირობებელ ფაქტორად იქცა, ყოველი სახეობა განსხვავდებოდა მეორისაგან და საერთო წინაპრისგან. ეს ბუნებრივი გადარჩევა იყო. ცნობილია, რომ ადამიანს ოდითგანვე გამოჰყავდა მისთვის სასურველ ნიშან-თვისებათა მქონე ცხოველების ჯიშები. როგორც ირკვევა, დროდადრო ადამიანს ბუნებაც „ენაცვლება“ და „თავისი მიზნებით გამოჰყავს“ ახალი ჯიშები, ანუ სახეობებს აგუებს ცვალებად გარემო პირობებს.

35. რა ფუნქცია აქვს ტექსტის პირველ წინადადებას?

- (ა) ეხმარება მკითხველს, გაერკვეს იმ მრავალფეროვანი მასალის არსში, რომელიც მოპოვებულია ცხოველთა სამყაროზე დაკვირვებით
- (ბ) თავიდანვე მიანიშნებს იმ მთავარ თემაზე, რომლის ირგვლივ აიგება მთელი შემდგომი მსჯელობა
- (გ) განაწყოებს მკითხველს იმ პოზიციის გასაზიარებლად, რომელსაც ემხრობა ავტორი განხილულ საკითხთან დაკავშირებით
- (დ) ასრულებს ერთგვარი ფორმალური შესავლის როლს, რომლითაც იწყება ამგვარი ტიპის ნებისმიერი ტექსტი

36. დარვინის ვარაუდით, რა ურთიერთკავშირი არსებობდა გეოგრაფიულ ცვლილებებსა და ცხოველთა გეოგრაფიული განაწილების თავისებურებებს შორის ჩრდილო და სამხრეთ ამერიკის ფაუნის, ასევე გალაპაგოსისა და სამხრეთ ამერიკის ფაუნის შემთხვევებში?

- (ა) ამერიკის ორი კონტინენტის ფაუნა ერთმანეთს დაშორდა და, შესაბამისად, გაჩნდა ცხოველთა განსხვავებული სახეობები, ხოლო გალაპაგოსზე მოხდა სამხრეთ ამერიკის ბინადარ ცხოველთა ზოგიერთი სახეობის მიგრირება
- (ბ) ამერიკის ორი კონტინენტის ცხოველთა სამყაროს შორის გაჩნდა როგორც განსხვავება, ისე მსგავსება, მაშინ, როცა გალაპაგოსის კუნძულებსა და სამხრეთ ამერიკაში გავრცელდა ფრინველთა მხოლოდ ერთი სახეობა
- (გ) სამხრეთ და ჩრდილო ამერიკაში გავრცელდა ცხოველთა განსხვავებული სახეობები, მსგავსად ამისა, სამხრეთ ამერიკისა და გალაპაგოსის ცხოველთა სამყარო სრულიად განსხვავებულმა სახეობებმა ჩაანაცვლა
- (დ) სამხრეთ და ჩრდილო ამერიკის ფაუნა ერთმანეთს დაშორდა, რადგან მათი ბინადარნი მიგრირებდნენ ერთი კონტინენტიდან მეორეზე, ხოლო გალაპაგოსზე დამკვიდრდნენ სამხრეთ ამერიკის ცხოველთა ენდემური სახეობები

37. რა გავლენა მოახდინა თომას მალთუსის ნაშრომებმა დარვინის შეხედულებათა ჩამოყალიბებაზე?

- (ა) დარვინმა გააცნობიერა, თუ როგორ შეიძლება თვითრეგულირების ეკონომიკური პრინციპების გამოყენება ცხოველთა უკონტროლოდ ზრდის ასახსნელად
- (ბ) აღამიანთა რიცხოვნობის თვითრეგულირების პრინციპის გათვალისწინებით დარვინმა შეძლო, აეხსნა სახეობათა მრავალფეროვნების განმაპირობებელი მექანიზმები
- (გ) დარვინმა ყურადღება გაამახვილა ახალი ჩვეულებების შეძენის როლზე, რითაც საბოლოოდ გაემიჯნა ლამარკის ჰიპოთეზას გამოცდილების გადაცემის შესახებ
- (დ) დარვინმა ევოლუციურ ცვლილებათა მიზეზები დაუკავშირა გამოცდილების მემკვიდრეობით გადაცემის მექანიზმს, რომელიც საფუძვლად უდევს ბუნებრივ გადარჩევას

38. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი არ წარმოადგენს ბუნებრივი გადარჩევის შედეგს?

- (ა) ყოველ სახეობას განუვითარდა ნისკარტის განსხვავებული ფორმა, სხეულის თავისებური ზომა
- (ბ) მთიულას შემდგომი თაობები თანდათან დაიყო ერთმანეთთან ახლოს მდგომ სახეობებად
- (გ) ყოველი სახეობა განსხვავდებოდა მეორისაგან და საერთო წინაპრისგან
- (დ) მთიულათა რიცხვი ისე გაიზარდა, რომ მცენარეთა თესლის რაოდენობა აღარ აღმოჩნდა მათთვის საკმარისი

39. ტექსტის ბოლო წინადადება მიგვანიშნებს:

- (ა) გარკვეულ ანალოგიაზე ბუნებრივი და ხელოვნური გადარჩევის პროცესებს შორის
- (ბ) ბუნებრივი და ხელოვნური გადარჩევის პროცესის განმასხვავებელ ნიშნებზე
- (გ) ევოლუციის პროცესში ხელოვნური გადარჩევის უპირატესობაზე ბუნებრივთან შედარებით
- (დ) გარემო პირობების ბრმა ზეწოლის საპირისპიროდ მოქმედი ხელოვნური გადარჩევის მიზნებზე

40. ქვემოთ მოცემულია ორი ცნობა:

1. დარკინმა შეისწავლა მტრედების გარეგნულ ნიშნებზე ხელოვნური შერჩევის გავლენა, რის საფუძველზეც დარწმუნდა, რომ ამა თუ იმ თავისებურების მიზნობრივი განმტკიცებით შესაძლებელია მტრედების სელექცია ისე, რომ მათ სასურველი ნიშან-თვისებები ჰქონდეთ.
2. ინგლისელმა ნატურალისტმა ალფრედ უოლესმა აღმოაჩინა, რომ ძუძუმწოვრების ავსტრალიური სახეობები უფრო პრიმიტიული იყო, ვიდრე – აზიური. უოლესმა ივარაუდა, რომ ავსტრალიის კონტინენტი მოწყდა და დასცილდა მატერიკს მანამ, სანამ აზიურმა სახეობებმა ევოლუცია განიცადეს.

ტექსტის რომელ აბზაცებს ეხმიანება ეს ცნობები?

- (ა) ორივე ცნობა – I, II და V აბზაცებს
- (ბ) პირველი ცნობა – V აბზაცს, ხოლო მეორე – I, II და III აბზაცებს
- (გ) პირველი ცნობა – II, IV და V აბზაცებს, ხოლო მეორე – I აბზაცს
- (დ) ორივე ცნობა II, IV და V აბზაცებს

მათემატიკური ნაწილი

ტესტის მათემატიკურ ნაწილზე მუშაობისას გაითვალისწინეთ:

- ნახაზები, რომლებიც თან ერთვის ზოგიერთ დავალებას, არ არის შესრულებული დავალების პირობაში მითითებული ზომების ზუსტი დაცვით. ამიტომ მონაკვეთების სიგრძის ან სხვა სიდიდეების შესახებ დასკვნის გამოტანისას ნუ დაეყრდნობით ნახაზის ზომებს. ყურადღება გაამახვილეთ დავალების პირობაზე;
- თუ ნახაზზე მოცემული სწორი ხაზის შესახებ ამოცანის პირობაში დამატებით არაფერია ნათქვამი, მაშინ უნდა ჩათვალოთ, რომ ეს სწორი ხაზი წრფეა ან მისი ნაწილი;
- ტესტში გამოყენებულია რიცხვთა ჩაწერის მხოლოდ ათობითი პოზიციური სისტემა.

მათემატიკური აღნიშვნები და ფორმულები:

1. ნული არც დადებითია და არც უარყოფითი;
1 არ არის მარტივი რიცხვი.

2. პროცენტი: a რიცხვის $k\%$ არის $a \cdot \frac{k}{100}$.

3. ხარისხი: $a^n = a \cdot a \cdot a \cdot \dots \cdot a$ (n -ჯერ)

$$a^n \cdot a^m = a^{n+m}$$

$$a^n : a^m = a^{n-m}$$

$$(a^n)^m = a^{n \cdot m}$$

4. პროპორცია: თუ $\frac{a}{b} = \frac{c}{d}$, მაშინ $ad = bc$.

5. სიჩქარე: $\text{სიჩქარე} = \frac{\text{მანძილი}}{\text{დრო}}$

6. საშუალო არითმეტიკული:

$$\text{მონაცემთა საშუალო} = \frac{\text{მონაცემთა ჯამი}}{\text{მონაცემთა რაოდენობა}}$$

7. ალბათობა: თუ ყველა ელემენტარული ხდომილება თანაბრად მოსალოდნელია, მაშინ **ხდომილობის ალბათობა** ტოლია ამ ხდომილობის ხელშემწყობ ელემენტარულ ხდომილობათა რაოდენობის შეფარდებისა ელემენტარულ ხდომილობათა საერთო რაოდენობასთან.

თუ ამოცანის პირობაში საწინააღმდეგო არაა ნათქვამი, ყოველთვის იგულისხმება, რომ ელემენტარული ხდომილობები თანაბრად მოსალოდნელია.

8. შემოკლებული გამრავლების ფორმულები:

$$(a+b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$$

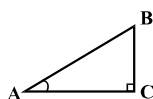
$$(a-b)^2 = a^2 - 2ab + b^2$$

$$(a+b)(a-b) = a^2 - b^2$$

9. ნახაზზე კუთხე შეიძლება

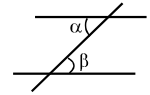
მონიშნული იყოს კუთხის გვერდებს შორის ჩასმული პატარა რკალით, მართი კუთხე კი – პატარა კვადრატით.

$\angle A$ აღნიშნავს A კუთხის სიდიდეს.

10. პარალელური წრფეები:

ორი პარალელური წრფის მესამე წრფით გადაკვეთისას შიგა ჯვარედინა კუთხეები ტოლია: $\alpha = \beta$.

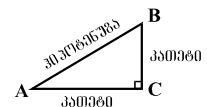
11. სამკუთხედი:

• სამკუთხედის კუთხეების სიდიდეთა ჯამი 180° -ის ტოლია;

• პითაგორას თეორემა:

მართკუთხა სამკუთხედის ჰიპოტენუზის სიგრძის კვადრატი კათეტების სიგრძეთა კვადრატების ჯამის ტოლია:

$$AB^2 = AC^2 + BC^2$$

• სამკუთხედის ფართობი სამკუთხედის გვერდის სიგრძისა და შესაბამისი სიმაღლის ნამრავლის ნახევრის ტოლია: $S = \frac{ah}{2}$.

12. ოთხკუთხედი:

• ოთხკუთხედის კუთხეების სიდიდეთა ჯამი 360° -ის ტოლია;

• მართკუთხედის ფართობი მისი სიგრძისა და სიგანის ნამრავლის ტოლია: $S = ab$;

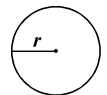
• პარალელოგრამის ფართობი მისი გვერდის სიგრძისა და ამ გვერდის შესაბამისი სიმაღლის ნამრავლის ტოლია: $S = ah$.

13. წრე, წრეწირი:

• წრეწირის სიგრძე მისი რადიუსის მიხედვით გამოითვლება ფორმულით: $L = 2\pi r$;

π რიცხვი, მესამედის სიზუსტით, 3,14-ის ტოლია;

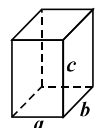
• r რადიუსიანი წრის ფართობი გამოითვლება ფორმულით: $S = \pi r^2$.

14. მართკუთხა პარალელებიპედი:

• მართკუთხა პარალელებიპედის მოცულობა მისი სიგრძის, სიგანისა და სიმაღლის ნამრავლის ტოლია: $V = abc$;

• კუბის შემთხვევაში: $a = b = c$.

რაოდენობრივი შედარება

შეადარეთ ერთმანეთს A და B სვეტების უჯრებში მოცემული რაოდენობები.

თუ A სვეტის უჯრაში მოცემული რაოდენობა მეტია B სვეტის შესაბამის უჯრაში მოცემულ რაოდენობაზე, აირჩიეთ (ა);

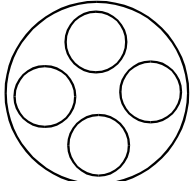
თუ B სვეტის უჯრაში მოცემული რაოდენობა მეტია A სვეტის შესაბამის უჯრაში მოცემულ რაოდენობაზე, აირჩიეთ (ბ);

თუ უჯრებში მოცემული რაოდენობები ტოლია, აირჩიეთ (გ);

თუ მოცემული ინფორმაცია საკმარისი არაა იმის დასადგენად, რომელი რაოდენობაა მეტი, აირჩიეთ (დ).

	A	B	
41.	$\frac{6,06}{4,04}$	1,5	(ა) (ბ) (გ) (დ)

42.	A და B ქალაქებიდან ერთმანეთის შესახვედრად ერთდროულად გამოვიდა ორი მატარებელი. როგორც პირველი, ასევე, მეორე მატარებელი შეუფერხებლად, თანაბარი სიჩქარით მოძრაობდა. შეხვედრის შემდეგ პირველ მატარებელს B ქალაქში ჩასასვლელად 50 კმ-ის გავლა დასჭირდა, მეორეს კი A-ში ჩასასვლელად – 30 კმ-ისა.	(ა) (ბ) (გ) (დ)
	პირველი მატარებლის სიჩქარე	მეორე მატარებლის სიჩქარე

43.	ერთმანეთის ტოლი ოთხი პატარა წრეწირი დიდი წრეწირის შიგნით მდებარეობს. თითოეული მათგანის რადიუსის სიგრძე 3-ჯერ ნაკლებია დიდი წრეწირის რადიუსის სიგრძეზე.		(ა) (ბ) (გ) (დ)
	დიდი წრეწირის სიგრძე	პატარა წრეწირების სიგრძეთა ჯამი	

44.	დანა 4-ჯერ ძვირია ჩანგალზე, ხოლო კოვში 5 ლარით იაფია დანაზე. კოვშის ღირებულება 3 ჩანგლის ღირებულება	(ა) (ბ) (გ) (დ)
------------	---	-----------------

45.	$\frac{x^2 - 2xy + y^2}{x - y}$ $x \neq y$ $x + y$	(ა) (ბ) (გ) (დ)
------------	---	-----------------

46.	ბადის თითოეული უჯრედი კვადრატია. AC და BD მონაკვეთების ბოლოები ბადის კვანძებს ემთხვევა (იხ. ნახაზი). AC მონაკვეთის სიგრძე BD მონაკვეთის სიგრძე	(ა) (ბ) (გ) (დ)
------------	--	-----------------

ამოცანები

47. რამდენითაა ნაკლები უმცირესი კენტი სამნიშნა რიცხვი უდიდეს ოთხნიშნა რიცხვზე?

- (ა) 99-ით
- (ბ) 101-ით
- (გ) 900-ით
- (დ) 9000-ით
- (ე) 9898-ით

48. 54 ცალი აგური 4 რიგადაა დაწყობილი. ყოველ მომდევნო რიგში წინასთან შედარებით აგურების რაოდენობა 1-ით ნაკლებია. რამდენი აგურია პირველ რიგში?

- (ა) 13
- (ბ) 14
- (გ) 15
- (დ) 16
- (ე) 17

49. თუ კვადრატის პერიმეტრია 20 სმ, მაშინ ამ კვადრატის ფართობია:

- (ა) 10 სმ²
- (ბ) 25 სმ²
- (გ) 40 სმ²
- (დ) 50 სმ²
- (ე) 100 სმ²

50. 72-ის მერამდენედი ნაწილია 27?

(ა) $\frac{1}{6}$

(ბ) $\frac{1}{3}$

(გ) $\frac{1}{4}$

(დ) $\frac{3}{8}$

(ე) $\frac{8}{27}$

51. თორნიკეს a ცალი ფანქარი აქვს. ის ამ ფანქრებს ერთნაირ კოლოფებში აწყობს.

5 კოლოფის შევსების შემდეგ თორნიკეს 10 ფანქარი დარჩა. რამდენი ფანქარი ეტევა ერთ კოლოფში?

(ა) $\frac{a-10}{5}$

(ბ) $\frac{a}{5}-10$

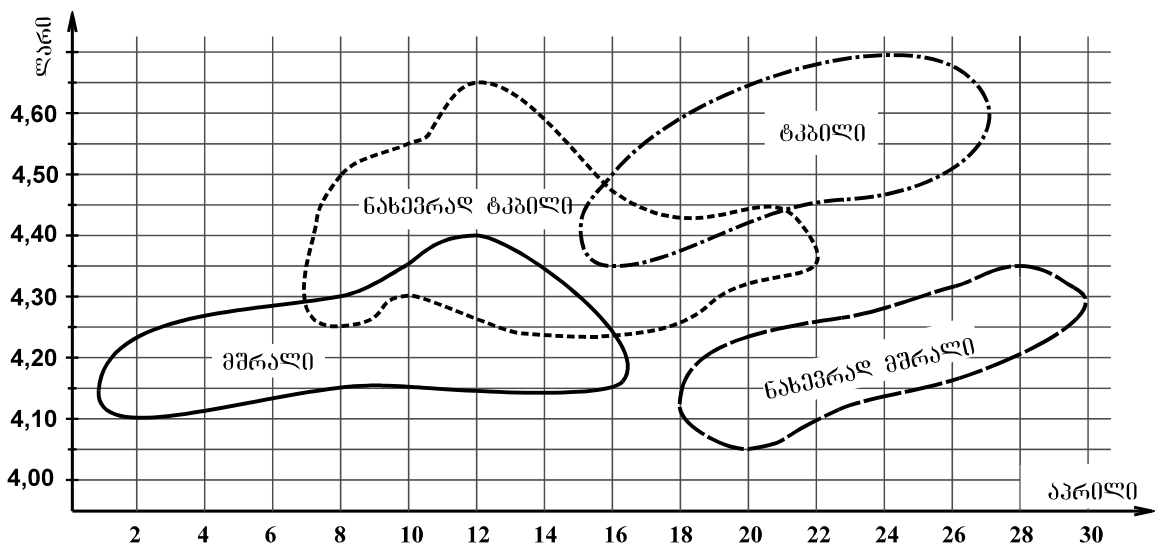
(გ) $\frac{a}{5}+10$

(დ) $\frac{a+10}{5}$

(ე) $\frac{a-5}{5}$

მონაცემთა ანალიზი

აპრილში ღვინის ქარხანამ სხვადასხვა დასახელების ღვინო გაყიდა. დიაგრამაზე მრუდებით შემოსაზღვრულია არეები, რომლებიც გვიჩვენებს, თუ რომელ დღეებში გაიყიდა ტკბილი, ნახევრად ტკბილი, მშრალი და ნახევრად მშრალი ღვინოები და რა ფარგლებში მერყეობდა ერთი ლიტრი ღვინის ფასი დღის განმავლობაში. მაგალითად, დიაგრამიდან ჩანს, რომ **10 აპრილს** ქარხანას გაუყიდა მშრალი და ნახევრად ტკბილი ღვინოები, ამასთან, ერთი ლიტრი მშრალი ღვინის ფასი ამ დღის განმავლობაში 4,15-4,35 ლარის ფარგლებში მერყეობდა, ხოლო ნახევრად ტკბილისა – 4,30-4,55 ლარის ფარგლებში.

დიაგრამის მიხედვით უპასუხეთ შემდეგ 4 შეკითხვას:

52. რამდენი ლარით მეტი იყო მშრალი ღვინის მაქსიმალური ფასი ნახევრად მშრალი ღვინის მაქსიმალურ ფასზე?

- (ა) 0,25 ლარით
- (ბ) 0,20 ლარით
- (გ) 0,15 ლარით
- (დ) 0,10 ლარით
- (ე) 0,05 ლარით

53. რომელ დღეს და რომელი ღვინის ფასი მერყეობდა 4,35-4,50 ლარის ფარგლებში?

- (ა) მშრალი ღვინის ფასი 6 აპრილს
- (ბ) ნახევრად ტკბილი ღვინის ფასი 10 აპრილს
- (გ) ტკბილი ღვინის ფასი 16 აპრილს
- (დ) ნახევრად მშრალი ღვინის ფასი 22 აპრილს
- (ე) ასეთი შემთხვევა არ ყოფილა

54. 8 აპრილს ღვინის ქარხანამ 3000 ლიტრი მშრალი და 2000 ლიტრი ნახევრად ტკბილი ღვინო გაყიდა. ჩამოთვლილთაგან რომლის ტოლი შეიძლება იყოს ამ დღეს ღვინის გაყიდვით მიღებული შემოსავალი?

- (ა) 20600 ლარის
- (ბ) 21500 ლარის
- (გ) 22400 ლარის
- (დ) 23100 ლარის
- (ე) 24200 ლარის

55. რომელი წინადადებაა მართებული დიაგრამის მიხედვით?

- (ა) გაყიდული ტკბილი ღვინის რაოდენობა აღემატებოდა გაყიდული ნახევრად მშრალი ღვინის რაოდენობას
- (ბ) იმ დღეების რაოდენობა, როცა გაიყიდა მშრალი ან ნახევრად მშრალი ღვინო, აღემატება იმ დღეების რაოდენობას, როცა გაიყიდა ტკბილი ან ნახევრად ტკბილი ღვინო
- (გ) გაყიდული ნახევრად ტკბილი ღვინის ფასი ყოველთვის აღემატებოდა მშრალი ღვინის ფასს
- (დ) ზოგიერთ დღეს მხოლოდ ტკბილი ღვინო გაიყიდა
- (ე) მხოლოდ ერთი დღე იყო ისეთი, როცა ოთხივე დასახელების ღვინო გაიყიდა

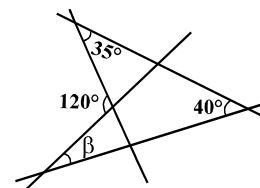
ამოცანები

56. თუ a და b ისეთი რიცხვებია, რომ $a+b>0$, მაშინ:

- (ა) $a>0$
- (ბ) $b>0$
- (გ) $ab>0$ ან $\frac{a}{b}>0$
- (დ) $ab<0$ ან $\frac{a}{b}<0$
- (ე) $a>0$ ან $b>0$

57. ოთხი წრფის გადაკვეთისას მიღებული კუთხეებიდან ზოგიერთის სიდიდე მითითებულია ნახაზზე. $\beta =$

- (ა) 25°
- (ბ) 30°
- (გ) 35°
- (დ) 40°
- (ე) 45°

58. სანდროს, პაატას, ანას და თამარის საშუალო ასაკი 8 წელია. რამდენი წლის შემდეგ იქნება მათ ასაკთა ჯამი 52 წლის ტოლი?

- (ა) 5
- (ბ) 7
- (გ) 9
- (დ) 11
- (ე) 13

59. a , b და c ათზე ნაკლები ისეთი ნატურალური რიცხვებია, რომ $a + b + 8c = 89$.
რის ტოლია $a + b$?

- (ა) 13
- (ბ) 14
- (გ) 16
- (დ) 17
- (ე) 18

60. ავტობუსში, რომელშიც მაქსიმუმ 50 მგზავრი ეტევა, მგზავრების მეშვიდედი მამაკაცები არიან, მეექვსედი – ბავშვები, ხოლო დანარჩენი – ქალები. სულ რამდენი ბავშვია ავტობუსში?

- (ა) 9
- (ბ) 8
- (გ) 7
- (დ) 6
- (ე) 5

რაოდენობრივი შედარება

შეადარეთ ერთმანეთს A და B სვეტების უჯრებში მოცემული რაოდენობები.

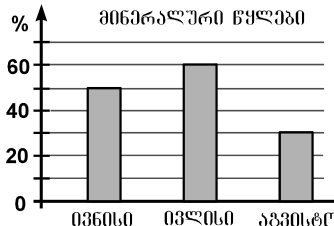
თუ A სვეტის უჯრაში მოცემული რაოდენობა მეტია B სვეტის შესაბამის უჯრაში მოცემულ რაოდენობაზე, აირჩიეთ (ა);

თუ B სვეტის უჯრაში მოცემული რაოდენობა მეტია A სვეტის შესაბამის უჯრაში მოცემულ რაოდენობაზე, აირჩიეთ (ბ);

თუ უჯრებში მოცემული რაოდენობები ტოლია, აირჩიეთ (გ);

თუ მოცემული ინფორმაცია საკმარისი არაა იმის დასადგენად, რომელი რაოდენობაა მეტი, აირჩიეთ (დ).

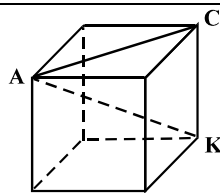
	A	B	
61.	-25-დან 24-ის ჩათვლით ყველა მთელი რიცხვის ჯამი	-26-დან 25-ის ჩათვლით ყველა მთელი რიცხვის ჯამი	(ა) (ბ) (გ) (დ)

62.	მინერალური და წყაროს წყლების ჩამომსხმელი კომპანია ყოველთვიურად ერთსა და იმავე რაოდენობის წყალს ასხამდა. დიაგრამაზე მოცემულია, ზაფხულის თვეებში ჩამოსხმული წყლის რამდენი პროცენტი იყო მინერალური.	მინერალური წყლები <table border="1"><thead><tr><th>თვე</th><th>პროცენტი (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>ივნისი</td><td>50</td></tr><tr><td>ივლისი</td><td>60</td></tr><tr><td>აგვისტო</td><td>30</td></tr></tbody></table>	თვე	პროცენტი (%)	ივნისი	50	ივლისი	60	აგვისტო	30	(ა) (ბ) (გ) (დ)
	თვე	პროცენტი (%)									
ივნისი	50										
ივლისი	60										
აგვისტო	30										
	ზაფხულის განმავლობაში ჩამოსხმული მინერალური წყლის რაოდენობა	ზაფხულის განმავლობაში ჩამოსხმული წყაროს წყლის რაოდენობა									

63.	სიმაღლეზე ხტომაში შეჯიბრის თითოეულმა მონაწილემ ორჯერ შეასრულა ნახტომი. შეფარდება იმ სპორტსმენთა რაოდენობისა, რომლებმაც წარმატებით შეასრულეს ნახტომი, მათ რაოდენობასთან, ვინც ეს ვერ შეძლო, პირველი ნახტომის შემთხვევაში 3:5-ის ტოლი იყო, ხოლო მეორეში – 4:7-ისა.		(ა) (ბ) (გ) (დ)
	იმ სპორტსმენთა რაოდენობა, რომლებმაც წარმატებით შეასრულეს პირველი ნახტომი	იმ სპორტსმენთა რაოდენობა, რომლებმაც წარმატებით შეასრულეს მეორე ნახტომი	

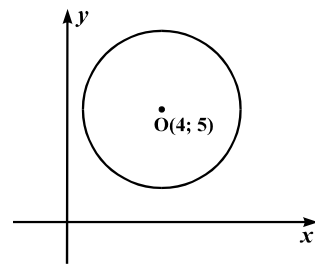
64.	n ისეთი მთელი რიცხვია, რომ $10400:10^n = 0,00104$. n 7	(ა) (ბ) (გ) (დ)
------------	--	-----------------

65.	A, C და K ასოებით აღნიშნულია კუბის წვეროები (იხ. ნახაზი). $\angle AKC$ $\angle KAC$	(ა) (ბ) (გ) (დ)
------------	---	-----------------

ამოცანები

66. მართკუთხა საკოორდინატო სიბრტყეზე მოცემულია წრეწირი, რომლის ცენტრია $O(4; 5)$. რის ტოლია ამ წრეწირზე მდებარე წერტილების x -კოორდინატებიდან უმცირესის მნიშვნელობა, თუ უდიდესის მნიშვნელობა 7-ის ტოლია?

- (ა) 1
- (ბ) 2
- (გ) 3
- (დ) 4
- (ე) 5

67. a , b , c და d ნატურალური რიცხვებიდან თითოეული 1-ზე მეტია. რას უდრის ამ რიცხვების ჯამი, თუ მათი ნამრავლი 210-ის ტოლია?

- (ა) 14
- (ბ) 15
- (გ) 16
- (დ) 17
- (ე) 18

68. 9 ფურცლიდან თითოეული გაჭრეს სამ ნაწილად, შემდეგ თითოეული ნაჭერი ისევ სამ ნაწილად გაჭრეს და ასე მოიქცნენ კიდევ 4-ჯერ. მიღებული ნაჭრების რაოდენობაა:

- (ა) 3^6
- (ბ) $9+3^6$
- (გ) $9 \cdot 3^4$
- (დ) 3^8
- (ე) $9+3^8$

69. MNK სამკუთხედში $|MN| < |NK| = |MK|$. ჩამოთვლილთაგან რომლის ტოლი შეიძლება იყოს ამ სამკუთხედის კუთხეთა სიდიდეები?

- (ა) $50^\circ, 50^\circ, 100^\circ$
- (ბ) $70^\circ, 70^\circ, 40^\circ$
- (გ) $60^\circ, 60^\circ, 60^\circ$
- (დ) $30^\circ, 60^\circ, 90^\circ$
- (ე) $75^\circ, 60^\circ, 45^\circ$

70. ნატურალური რიცხვის „სიგრძე“ ვუწოდოთ ამ რიცხვის მარტივ თანამამრავლთა რაოდენობას. მაგალითად, 24-ის „სიგრძე“ 4-ის ტოლია, რადგან $24 = 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 3$.

რის ტოლია 280-ის „სიგრძე“?

- (ა) 4
- (ბ) 5
- (გ) 6
- (დ) 7
- (ე) 3

71. თუ a და x ისეთი რიცხვებია, რომ $a < 4$ და $4x - 7a = 0$, მაშინ x აუცილებლად აკმაყოფილებს პირობას:

- (ა) $x < 7$
- (ბ) $x < 3$
- (გ) $x = 7$
- (დ) $x > 11$
- (ე) $x > 7$

მონაცემთა საკმარისობა

72. ABC ტოლფერდა სამკუთხედია.

მოცემულია ორი პირობა:

I. AB ფერდის სიგრძეა 5 სმ.

II. AC ფუძის სიგრძეა 6 სმ.

იმის გასარკვევად, თუ რის ტოლია სამკუთხედის ფართობი:

(ა) I პირობა საკმარისია, II კი – არა

(ბ) II პირობა საკმარისია, I კი – არა

(გ) I და II პირობა ერთად საკმარისია, ცალ-ცალკე არც ერთი არ არის საკმარისი

(დ) საკმარისია ცალ-ცალკე როგორც I, ასევე, II პირობა

(ე) მოცემული პირობები არ არის საკმარისი

73. არხის გასაყვანად ორი ბრიგადა დაიქირავეს.

მოცემულია ორი პირობა:

I. არხის სიგრძეა 360 მ.

II. მეორე ბრიგადა პირველთან შედარებით 2-ჯერ უფრო სწრაფად მუშაობს.

იმის გასარკვევად, თუ რამდენი დღე დასჭირდება არხის გაყვანას, თუკი ორივე ბრიგადა ერთად იმუშავენ:

(ა) I პირობა საკმარისია, II კი – არა

(ბ) II პირობა საკმარისია, I კი – არა

(გ) I და II პირობა ერთად საკმარისია, ცალ-ცალკე არც ერთი არ არის საკმარისი

(დ) საკმარისია ცალ-ცალკე როგორც I, ასევე, II პირობა

(ე) მოცემული პირობები არ არის საკმარისი

74. მომღერალთა კონკურსის პირველ ტურში გაიმარჯვა მონაწილეთა 25%-მა, ხოლო მეორე ტურში გამარჯვებას მხოლოდ 6-მა მომღერალმა მიაღწია.

მოცემულია შემდეგი ორი პირობა:

I. კონკურსის მეორე ტურში გაიმარჯვა მონაწილეთა 50%-მა.

II. კონკურსის პირველ ტურში გამარჯვებულთა რაოდენობა 2-ჯერ აღემატებოდა მეორე ტურში გამარჯვებულთა რაოდენობას.

იმის გასარკვევად, თუ რამდენი მონაწილე იყო კონკურსის პირველ ტურში:

(ა) I პირობა საკმარისია, II კი – არა

(ბ) II პირობა საკმარისია, I კი – არა

(გ) I და II პირობა ერთად საკმარისია, ცალ-ცალკე არც ერთი არ არის საკმარისი

(დ) საკმარისია ცალ-ცალკე როგორც I, ასევე, II პირობა

(ე) მოცემული პირობები არ არის საკმარისი

75. მზიანი დღეების ფარდობითი სიხშირე დროის შუალედში (მაგალითად, კვირის, თვის თუ წლის განმავლობაში) ეწოდება მოცემულ შუალედში მზიანი დღეების რაოდენობის შეფარდებას დღეების საერთო რაოდენობასთან.

მოცემულია ორი პირობა:

I. სექტემბერში მზიანი დღეების ფარდობითი სიხშირე $\frac{3}{5}$ -ის ტოლი იყო.

II. სექტემბრის მეორე ნახევარში მხოლოდ 10 დღე იყო მზიანი.

იმის გასარკვევად, თუ რამდენი მზიანი დღე იყო სექტემბერში:

(ა) I პირობა საკმარისია, II კი – არა

(ბ) II პირობა საკმარისია, I კი – არა

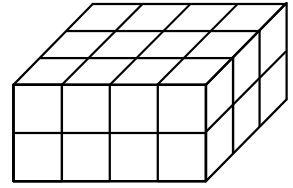
(გ) I და II პირობა ერთად საკმარისია, ცალ-ცალკე არც ერთი არ არის საკმარისი

(დ) საკმარისია ცალ-ცალკე როგორც I, ასევე, II პირობა

(ე) მოცემული პირობები არ არის საკმარისი

ამოცანები

76. ნახაზზე მოცემულია ტოლ კუბებად დაყოფილი მარტკუთხა პარალელებიპედი, რომლის მოცულობაა 24 სმ^3 . რის ტოლია ამ პარალელებიპედის უდიდესი წიბოს სიგრძე?

- (ა) 2 სმ
- (ბ) 3 სმ
- (გ) 4 სმ
- (დ) 5 სმ
- (ე) 6 სმ

77. მთარგმნელი ყოველდღე მუშაობს და დღეში 5 გვერდს თარგმნის. იგი თხზულების თარგმნას მომდევნო კვირის სამშაბათს, საღამოს დაასრულებს. მას რომ დღეში 3 გვერდი ეთარგმნა, მაშინ იგი თხზულების თარგმნას მომდევნო კვირის არა სამშაბათს, არამედ ხუთშაბათს დაასრულებდა. კვირის რომელ დღეს დაუწყია თხზულების თარგმნა მთარგმნელს?

- (ა) სამშაბათს
- (ბ) ხუთშაბათს
- (გ) პარასკევს
- (დ) შაბათს
- (ე) კვირას

78. ოთხკუთხედის ერთ გვერდზე მონიშნულია 3 წერტილი, ხოლო მის მოპირდაპირე გვერდზე – 2 წერტილი. სულ რამდენია ისეთი სამკუთხედი, რომელთა წვეროები ამ წერტილებს ემთხვევა?

- (ა) 5
- (ბ) 6
- (გ) 8
- (დ) 9
- (ე) 10

79. ნიკას ლიასთან შედარებით 20%-ით ნაკლები ხელფასი აქვს, ლიას კი თემურთან შედარებით – 20%-ით ნაკლები. რამდენი პროცენტით ნაკლები ხელფასი აქვს ნიკას თემურთან შედარებით?

- (ა) 20%-ით
- (ბ) 28%-ით
- (გ) 36%-ით
- (დ) 40%-ით
- (ე) 42%-ით

80. სამეცნიერო კონფერენციაში მხოლოდ გერმანელი, ფრანგი და იტალიელი მეცნიერები მონაწილეობდნენ, სულ – 40 მეცნიერი. კონფერენციის მონაწილეთა საერთო რაოდენობის $\frac{3}{5}$ -ზე მეტი ფრანგი იყო, ხოლო გერმანელები 2-ჯერ მეტნი იყვნენ, ვიდრე – იტალიელები. მაქსიმუმ რის ტოლი შეიძლება იყოს კონფერენციაში მონაწილე იტალიელ მეცნიერთა რაოდენობა?

- (ა) 4
- (ბ) 5
- (გ) 6
- (დ) 7
- (ე) 8

ზოგადი უნარების ტესტი

2012

ინსტრუქცია

ტესტი შედგება ორი - ვერბალური და მათემატიკური - ნაწილისგან.

თითოეული ნაწილი 40 დავალებას შეიცავს. ყოველ დავალებას ახლავს ოთხი ან ხუთი სავარაუდო პასუხი, რომელთაგან მხოლოდ ერთია სწორი.

ყურადღებით წაიკითხეთ დავალებათა ინსტრუქციები, კარგად გაიაზრეთ, რა მოგეთხოვებათ თითოეული დავალების შესრულებისას, და შემდეგ აირჩიეთ პასუხი.

არჩეული პასუხი აუცილებლად მონიშნეთ პასუხების ფურცელზე, რომელიც ახლავს ტესტს (შესაბამისი ინსტრუქცია იხილეთ პასუხების ფურცელზე). ტესტის ფურცლებზე მონიშნული პასუხები არ შემოწმდება. ზოგადი უნარების ტესტირების შედეგი დადგინდება მხოლოდ და მხოლოდ პასუხების ფურცლის საფუძველზე.

ტესტის თითოეულ ნაწილზე სამუშაოდ გეძლევათ 1 საათი და 30 წუთი.

დროის ამოწურვის შესახებ გაცნობებთ მეთვალყურე.

თუ გათვალისწინებულზე მეტი დროით შეყოვნდებით ტესტის ამა თუ იმ ნაწილზე, თქვენი ნაშრომი არ შემოწმდება.

თუ არ გაქვთ რომელიმე დავალების პასუხი, დროს ნუ დაკარგავთ და გადადით შემდეგ დავალებაზე.

ჩანაწერების ან ნახაზებისთვის გამოიყენეთ მხოლოდ და მხოლოდ ტესტის ფურცლებზე არსებული ცარიელი ადგილები.

გისურვებთ წარმატებას !

ვერბალური ნაწილი

ანალოგიები

ამ სახის დავალებებში მოცემულია მუქი შრიფტით გამოკვეთილი ორი სიტყვა (საწყისი წყვილი), რომელთა მნიშვნელობებს შორის არსებობს გარკვეული მიმართება. დაადგინეთ, რა სახისაა ეს მიმართება.

სავარაუდო პასუხთა ყოველ ვარიანტში მოცემულია, ასევე, მნიშვნელობით ურთიერთდაკავშირებული სიტყვების წყვილი. აირჩიეთ მათგან ის წყვილი, რომელშიც სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის მიმართება საწყის წყვილში არსებული მიმართების ანალოგიურია. პასუხის არჩევისას გაითვალისწინეთ სიტყვათა თანმიმდევრობა წყვილებში.

1. მთაგრეხილი : მთა

- (ა) ხერხემალი : მალა
- (ბ) ასანთი : ღერი
- (გ) ღობე : მესერი
- (დ) გზა : ჩიხი

2. კასკადიორი : ჩანაცვლება

- (ა) პროტოტიპი : შექმნა
- (ბ) ილუზიონისტი : აღქმა
- (გ) კორექტორი : შესწორება
- (დ) ფარმაცევტი : მკურნალობა

3. ელვა : კლაკნილი ნათება

- (ა) მეწყერი : მიწის ქანები
- (ბ) ცუნამი : ტალღის სიდიდე
- (გ) ტორნადო : მტერის სვეტი
- (დ) მიწისძვრა : რყევის სიმძლავრე

4. ემუქრება : შეაშინებს

- (ა) მფარველობს : დაიცავს
- (ბ) მკურნალობს : გამოაჯანმრთელებს
- (გ) ანაცვლებს : გადაასხვაფერებს
- (დ) ამოწმებს : შეაქებს

5. თვითმფრინავი : ფრინველი

- (ა) ღუზა : მყვინთავი
- (ბ) რობოტი : ავტოპილოტი
- (გ) ტექსტი : სუფლიორი
- (დ) საათი : გუშაგი

6. აბორიგენი : ენდემური სახეობა

- (ა) ტურისტი : სამუზეუმო ექსპონატი
- (ბ) მკვლევარი : მონიტორინგი
- (გ) ემიგრანტი : საექსპორტო საქონელი
- (დ) დამპყრობელი : ნადავლი

წინადადებების შევსება

ამ სახის დავალებებში მოცემულია წინადადებები, რომლებშიც რამდენიმე სიტყვაა გამოტოვებული. გამოტოვებული სიტყვები წინადადებაში ხაზებით არის აღნიშნული. ერთი ხაზი ზოგჯერ ერთ სიტყვას გულისხმობს, ზოგჯერ კი – რამდენიმეს.

სავარაუდო პასუხთა ყოველ ვარიანტში მოცემულია სიტყვათა ჯგუფი, რომლის ნაწილები ერთმანეთისგან დახრილი ხაზებითაა (/) გამიჯნული. აირჩიეთ პასუხის ის ვარიანტი, რომლის თითოეული ნაწილის თანმიმდევრულად ჩასმა შესაბამის გამოტოვებულ ადგილებში აზრობრივად გამართულ წინადადებას მოგვცემს.

7. კულტურული დიფუზია ეწოდება პროცესს, რომლის დროსაც ერთი საზოგადოების წევრები სრულიად შეგნებულად ----- სხვა საზოგადოების ქცევის ფორმებს, ღირებულებებსა თუ მიღწევებს. აღნიშნული პროცესის ----- ინოვაციების ----- ქვეყანაში. სწორედ ამ გზით ----- მთელ მსოფლიოში.

- (ა) ითვისებენ / მეშვეობით ხდება / სწრაფი გავრცელება სხვადასხვა / ვრცელდება თანამედროვე ტექნოლოგიები
- (ბ) ებრძვიან / ნათელი ილუსტრაციაა / სრული აკრძალვა ზოგიერთ / ხდება მოძველებული ტექნოლოგიების ახლით ჩანაცვლება
- (გ) უგულვებელყოფენ / შედეგად ფერხდება / გავრცელება მათ / მოხდა თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვა
- (დ) ითვისებენ / საპირისპირო შემთხვევაა ამგვარი / დანერგვა სხვადასხვა / ებრძვიან მოძველებული ტექნოლოგიების გამოყენებას

8. მცენარეების მიმართ ჩვენი დამოკიდებულება ----- ნიმუშია: თუ მცენარეში უშუალო სარგებელს ----- ვახარებთ მას. ხოლო თუ რაიმე მიზეზის გამო მის არსებობას ----- მივიჩნევთ, ან თუნდაც ----- , ყოველგვარი ყოყმანის გარეშე ----- .

- (ა) განსაკუთრებული შორსმჭვრეტელობის / ვერ ვხედავთ, არ / სასურველად არ / ჩვენთვის სასარგებლოდ გამოვიყენებთ მას / გადავწყვეტთ მის გახარებას
- (ბ) არარაციონალური მიდგომის / ვხედავთ, / სასურველად / უბრალოდ გულგრილნი არ ვართ მის მიმართ / შეიძლება გავწიროთ ის განადგურებისთვის
- (გ) განსაკუთრებულად ვიწრო თვალსაწიერის / ვხედავთ, / არასასურველად / უბრალოდ გულგრილნი ვართ მის მიმართ / შეიძლება გავწიროთ ის განადგურებისთვის
- (დ) მართლაც ფართო თვალსაწიერის / ვერ ვხედავთ, არ / არასასურველად არ / ჩვენთვის სასარგებლოდ გამოვიყენებთ მას / გადავწყვეტთ მის გახარებას

9. ეტრუსკების წარმოდგენებით, ადამიანის სიცოცხლე დაყოფილი იყო 12 შვიდწლეულად. ეს ტრადიცია ბერძნულ სინამდვილეში სოლონის წყალობით არის ცნობილი. ----- , რომ ეტრუსკებმა სოლონისგან გადაიღეს ეს კონცეფცია. ----- , რომ ეტრუსკულმა ტრადიციამ სოლონზე მოახდინა გავლენა. ----- , რომ ორივე მათგანისთვის ----- დღეისათვის უცნობი, მესამე წყარო.

- (ა) უნდა ვივარაუდოთ / ნაკლებად მოსალოდნელია / შესაბამისად, არ არის გამორიცხული / ამოსავალი ყოფილიყო
- (ბ) ნაკლებად მოსალოდნელია / უფრო სავარაუდოა / თუმცა, არც ისაა გამორიცხული / ამოსავალი ყოფილიყო
- (გ) საფიქრებელია / ძნელია ვივარაუდოთ / შესაბამისად, გამორიცხულია / ამოსავალი არ ყოფილიყო
- (დ) არ უნდა ვიფიქროთ / უფრო სავარაუდოა / თუმცა, გამორიცხულია / ამოსავალი არ ყოფილიყო

10. სალამოს საათებში დასწავლის სიმტკიცეს, როგორც ჩანს, ----- ის, რომ მასალის დასწავლის შემდეგ ადამიანი ----- და სხვა, ახალი შთაბეჭდილების მიღება ----- დასწავლილი შინაარსის ----- .

- (ა) ხელს უშლის / მალე იძინებს / არ წარმოადგენს ბარიერს / განმტკიცებისთვის
- (ბ) ხელს უწყობს / გადაღლილია / მისთვის წარმოადგენს / განმტკიცების დამაბრკოლებელ ფაქტორს
- (გ) ხელს უშლის / გადაღლილია / არ წარმოადგენს / განმტკიცების დამაბრკოლებელ ფაქტორს
- (დ) ხელს უწყობს / მალე იძინებს / არ უშლის ხელს / განმტკიცებას

ლოგიკა

ამ სახის დავალებები განსხვავდება ერთმანეთისგან მონაცემებისა და გამოსატანი დასკვნების თვალსაზრისით. ამიტომ განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციეთ შეკითხვას, რომელიც ახლავს თითოეულ დავალებას, და მოცემული ვარიანტებიდან აირჩიეთ შესაბამისი პასუხი.

ზოგიერთ შეკითხვაზე პასუხის გაცემას გაგიადვილებთ მონაცემების გამოსახვა ნახაზის ფორმით.

11. დედამ ოჯახის წევრებისთვის საახალწლო საჩუქრები შეიძინა, სხვადასხვა ყუთში მოათავსა და ნაძვის ხესთან ერთ რიგად დააწყო. ერთ ყუთში დევს ხელთათმანები, ერთში – მაისური, ერთში – ქუდი, ერთში კი – კაშნე. საჩუქრები სხვადასხვა ფერისაა: თეთრი, წითელი, ლურჯი, მწვანე. გარდა ამისა, ცნობილია:

- მარცხნიდან პირველ ყუთში დევს ლურჯი საჩუქარი, ხოლო მეორეში – მაისური.
- თეთრსაჩუქრიანი ყუთის მარჯვნივ დევს ყუთი, სადაც კაშნეა, ხოლო მარცხნივ – ყუთი წითელი საჩუქრით.
- ხელთათმანები არ არის თეთრი ფერის.

ქვემოთ მოცემულთაგან რომელ სტრიქონშია სწორად მითითებული, რა ფერისაა თითოეული საჩუქარი?

	ხელთათმანები	მაისური	ქუდი	კაშნე
(ა)	ლურჯი	წითელი	თეთრი	მწვანე
(ბ)	თეთრი	წითელი	ლურჯი	მწვანე
(გ)	წითელი	ლურჯი	მწვანე	თეთრი
(დ)	ლურჯი	მწვანე	თეთრი	წითელი

12. მოცემულია:

- უმაღლესი სასწავლებლის ყველა სტუდენტს მიღებული აქვს საშუალო განათლება.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი დებულება უნდა ავიღოთ მეორე წანამძღვრად, რათა დავასკვნათ: უმაღლესი სასწავლებლის ყველა სტუდენტს გავლილი აქვს სამოქალაქო თავდაცვის კურსი?

- (ა) სამოქალაქო თავდაცვის კურსს მხოლოდ საშუალო განათლების მქონე პირები გადიან
- (ბ) საშუალო განათლების მქონე ყველა პირს გავლილი აქვს სამოქალაქო თავდაცვის კურსი
- (გ) საშუალო განათლება მხოლოდ უმაღლესი სასწავლებლის სტუდენტებს აქვთ მიღებული
- (დ) სამოქალაქო თავდაცვის კურსს გადიან მხოლოდ უმაღლესი სასწავლებლის სტუდენტები

13. შოტლანდიის ჩრდილოეთში, ოკეანის სანაპიროსთან აღმოჩენილ ერთ-ერთ უძველეს საცხოვრებელ კომპლექსში, სკარა ბრეიში, ყველა საცხოვრებელ სახლში შემორჩენილია თავისებური კერა, რომელიც გასათბობად და საკვების მოსამზადებლად გამოიყენებოდა. ვინაიდან ცნობილია, რომ მკაცრი კლიმატური პირობების გამო დასახლების ტერიტორია არასოდეს ყოფილა დაფარული ტყის საფარით, არქეოლოგებმა ივარაუდეს, რომ სკარა ბრეის მოსახლეები საწვავად ტორფს იყენებდნენ.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი ვითარება დააყენებდა ეჭვქვეშ არქეოლოგთა ვარაუდს?

- (ა) მსგავს კლიმატურ პირობებში არსებულ სხვა ძველ დასახლებებში საწვავად იყენებდნენ შინაური პირუტყვის ნაკელს, თუმცა, გათხრებმა დაადასტურა, რომ სკარა ბრეიში მეცხოველეობას არ მისდევდნენ
- (ბ) სკარა ბრეის სანაპიროებზე უხვად მოიპოვება წყალმცენარეები, რომლებიც ენერგიის კარგი წყაროა, თუმცა, ქიმიურმა ანალიზმა არ დაადასტურა ნასახლარებში წყალმცენარეების წვის სპეციფიკური პროდუქტის არსებობა
- (გ) სკარა ბრეის კლიმატური პირობებისა და მცენარეული საფარის ცვალებადობის ტენდენციების ანალიზმა აჩვენა, რომ ამ ტერიტორიაზე საუკეთესო პირობებია შექმნილი ტორფის სქელი ფენების წარმოსაქმნელად
- (დ) ოკეანის დინება სკარა ბრეის სანაპიროზე გამორიყავს დიდი რაოდენობით ხე-ტყის ნარჩენებს, რომლებიც სამხრეთის საუკუნოვანი ტყეებიდან ოკეანეში ჩააქვს აღიდებულ მდინარეებს

14. სამი გოგონა მსჯელობს იმის შესახებ, თუ რამდენი რვეულია საწერი მაგიდის დახურულ უჯრაში:

ელენე: ყველას თითო რვეული მაინც შეგვხვდება.

ანა: უჯრაში რვეულების რაოდენობა სამზე ნაკლებია.

ლიკა: უჯრა ცარიელი არ არის.

რამდენი რვეული დევს უჯრაში, თუ ცნობილია, რომ გოგონებიდან მხოლოდ ერთი ამბობს სიმართლეს?

- (ა) სამი
- (ბ) მხოლოდ ორი
- (გ) მხოლოდ ერთი
- (დ) არც ერთი

წაკითხული ტექსტის გააზრება

ყურადღებით წაკითხეთ და გაიაზრეთ ტექსტი. თითოეული შეკითხვის სავარაუდო პასუხებიდან აირჩიეთ ის ვარიანტი, რომელიც მართებულია მოცემული ტექსტის მიხედვით.

ყველას, ვინც სპექტაკლს, სანახაობას ესწრება, შეუძლია მისი ერთგვარი მონაწილე გახდეს და გარკვეული გავლენა მოახდინოს მის მსვლელობაზე. მაგალითად, შეგიძლიათ, თეატრალურ წარმოდგენას სამარისებური სიჩუმით ან სტვენით შეხვდეთ, ანდა ტაში დაუკრათ, ოვაცია გაუმართოთ მსახიობს. კინემატოგრაფიული ამბის მსვლელობაში კი ვერ ჩაერევით. შეგიძლიათ, გახვიდეთ დარბაზიდან, გამორთოთ ტელევიზორი, ისევე, როგორც დახუროთ წიგნი. ფილმი სხვებისთვის გაგრძელდება, ტექსტი ხელუხლებელი დარჩება.

ყოფითი სპექტაკლის ერთგვარი მაგალითია სასამართლო პროცესი, სადაც პროფესიონალებს შორის როლები ზუსტადაა განაწილებული. დამსწრენი ზოგჯერ აპლოდისმენტებითაც კი აჯილდოებენ პროკურორს, ადვოკატსა თუ ბრალდებულს ორიგინალური მონოლოგის ანდა მახვილი რეპლიკისთვის. ზოგჯერ ისიც ხდება, რომ პროკურორს არ უნდა ბრალის დადება, მაგრამ იძულებულია, შეასრულოს ბრალმდებლის როლი.

ძველ რომში დრამა სინამდვილეში თამაშდებოდა: გლადიატორები სამკვდრო-სასიცოცხლოდ ებრძოდნენ ერთმანეთს, მტაცებელ ცხოველებს. ასეთ სპექტაკლში მთავარი პერსონაჟი დამონებული ადამიანი იყო. მას ეძლეოდა როლი, რომელიც, სურდა თუ არ სურდა, უნდა შეესრულებინა. შუა საუკუნეებში თუ მომდევნო ეპოქაში მაყურებლით გაჭედილი მოედნის შუაგულში ეშაფოტზე ასვლისას ადამიანს არ შეეძლო, არ ეფიქრა იმაზე, თუ როგორ ეჭირა თავი, და ბოლო მომენტში არ დაეყვირა პათეტიკური ფრაზა: „გაუმარჯოს თავისუფლებას!“ ეცადო, დამალო დაბნეულობა, პანიკა, შიში, ღირსეულად და მშვიდად გეჭიროს თავი, ისეთად არ გამოიყურებოდე, როგორიც ხარ, ნიშნავს, როლი ითამაშო. როლის თამაში ერთგვარად მაყურებლის შეცდომაში შეყვანა, მოტყუებაა.

ტოტალიტარულ სახელმწიფოებში დიქტატორებს ძალიან უყვართ აღლუმები, მასობრივი სანახაობანი, რომლებიც ქვეშევრდომთა მასის მორჩილებას ცხადყოფს – მოედანი კვადრატებადაა დაყოფილი, ყველა ადამიანი გადანომრილია, მოედანზე სურათები, დროშები და კეთილდღეობის სიმბოლოები ჩნდება. ასეთ საერთო სცენარს დაქვემდებარებული ადამიანი კარგავს პიროვნულ თვისებებს, ბრძანების ზუსტი და სინქრონული შესრულება მას სიამოვნებასაც კი ანიჭებს.

ნებისმიერი სანახაობის, მაგალითად, სახალხო ზეიმების, კარნავალების მონაწილეები იკეთებენ ნაირგვარ ნიღბებს. ეს თავისებური არტისტიზმის გამოვლინებაა, ვინაიდან ადამიანს სურს, ისეთად არ გამოჩნდეს, როგორიც ის ნამდვილად არის. პოლიციელი და ჯარისკაცი შეიძლება იყოს ძლიერიც და სუსტიც, პატიოსანიც და უპატიოსნოც, მაგრამ, როგორც კი უნიფორმას ჩაიცვამს, მაშინვე სიმამაცისა და უდრეკი ნების სიმბოლოდ იქცევა. ეს პრინციპი – რაიმე სახეს ამოეფარო, რათა ადამიანებზე იმოქმედო – საფუძვლად უდევს ნებისმიერ სამსახიობო მოქმედებას. ამასთან, „ნიღაბი“ ერთგვარად ათავისუფლებს ნიღბის მატარებელს ჩადენილ საქციელზე პასუხისმგებლობისგან.

თითქოს უცნაურია, მაგრამ ყველაზე ნაკლებად სწორედ მსახიობები ცრუობენ. წინასწარ ცნობილია, რომ პიესის პერსონაჟებთან მათ არაფერი აკავშირებთ. ყოველთვის საინტერესოა, თვალი ვადევნოთ ადამიანის თამაშს, გარკვეული აზრით, თვალთმაქცობას. თუმცა, პიესის პერსონაჟების ცხოვრებაში მომხდარი ამბავი საბოლოოდ მსახიობის ცხოვრების ამბავიც ხდება. მსახიობი სწავლობს ტექსტს, ითვისებს როლს და მაყურებელიც, როცა ცხოვრებაში ხვდება მსახიობს, მას უნებურად მიაწერს მის მიერ განსაზიერებული პერსონაჟის თვისებებს. მსახიობი თითქოს სცენის გარეშეც ატარებს რაღაც უხილავ მანტიას, რომელიც მას პერსონაჟთან აიგივებს.

15. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი გამოხატავს I აბზაცის წინადადებებს შორის არსებულ მიმართებას?

- (ა) I და II წინადადებებით გადმოცემულ მოვლენებს შორის არსებობს მიზეზშედეგობრივი კავშირი; ასეთივე ურთიერთმიმართებაა III და IV წინადადებებს შორის
- (ბ) I-სა და III წინადადებებს მსგავსი ფუნქცია აქვთ, თითოეული აღნიშნავს ხელოვნების კონკრეტული დარგის სპეციფიკურ ნიშანს; თავის მხრივ, ეს ნიშნები ურთიერთსაპირისპიროა
- (გ) II-სა და IV წინადადებებს მსგავსი ფუნქცია აქვთ, თითოეული მათგანი აკონკრეტებს და განმარტავს წინა წინადადებას; ამასთან, ორივეში იდენტური მაგალითებია მოყვანილი
- (დ) I-სა და III წინადადებებში გამოთქმული მოსაზრებებიდან გამომდინარე დასკვნა წარმოდგენილია V წინადადებაში

16. ტექსტში მოყვანილია სხვადასხვა ტიპის სანახაობის რამდენიმე მაგალითი:

- I – სასამართლო პროცესის;
- II – გლადიატორების ბრძოლის;
- III – ეშაფოტის;
- IV – ალლუმის.

მათგან რომელში არ არის აღნიშნული მაყურებლის რეაქცია სანახაობაზე?

- (ა) მხოლოდ I მაგალითში
- (ბ) მხოლოდ II მაგალითში
- (გ) II-სა და III მაგალითებში
- (დ) I-სა და IV მაგალითებში

17. ფრაზა – „მოედანი კვადრატებადაა დაყოფილი, ყველა ადამიანი გადანომრილია“ – მიუთითებს:

- (ა) მოწესრიგებულ საზოგადოებაზე – ყველამ იცის თავისი ადგილი, თითოეული ექვემდებარება ბრძანებას, მთავარია მისი ზუსტად და სინქრონულად შესრულება
- (ბ) ერთსახოვან საზოგადოებაზე – ადამიანის სახელი უკანა პლანზე გადადის, იგი დანომრილია, კარგავს პიროვნულ თვისებებს
- (გ) ქვეშევრდომთა მასის განწყობაზე – ამ საზოგადოებაში შეიძლება პოპულარული იყოს მასობრივი სანახაობანი, რომლებიც მის მონაწილეებს სიამოვნებას ანიჭებს
- (დ) მასობრივ სანახაობაზე – ყველას უნიფორმა აცვია, მოედანზე სურათები, დროშები და კეთილდღეობის სიმბოლოები ჩნდება

18. ცნობილია, რომ ვიკინგები, ტევტონელი რაინდები, იაპონელი სამურაები და სხვა მეომრები მოწინააღმდეგის შესაშინებლად რქებიან ნიღბებს იკეთებდნენ.

რომელი აბზაცის საილუსტრაციოდ შეიძლება გამოვიყენოთ ეს ცნობა?

- (ა) I აბზაცის, რადგან აქ საუბარია სანახაობაზე, და ძველი შერკინებები, რაინდების, სამურაების ბრძოლა, უპირველესად, სანახაობა იყო
- (ბ) III აბზაცის, რადგან აქ საუბარია გლადიატორების ბრძოლაზე მტაცებელ ცხოველებთან, რქებიანი ნიღაბი კი რომელიმე ცხოველს ამსგავსებდა მებრძოლს
- (გ) V აბზაცის, რადგან აქ საუბარია პრინციპზე – რაიმე სახეს ამოეფარო, რათა ადამიანებზე იმოქმედო. ამასთან, ეს არტისტიზმის გამოვლინებაც იყო
- (დ) V აბზაცის, რადგან აქ საუბარია ნიღაბზე, რომელიც ჩადენილ საქციელზე პასუხისმგებლობისგან ათავისუფლებს მის მატარებელს

19. ტექსტში გვხვდება შემდეგი წინადადებები:

- 1. „როლის თამაში ერთგვარად მაყურებლის შეცდომაში შეყვანა, მოტყუებაა“.
- 2. „ყველაზე ნაკლებად სწორედ მსახიობები ცრუობენ“.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი დასკვნის გამოტანა შეიძლება მათი ურთიერთშეჯერების საფუძველზე?

- (ა) როლის შესრულებისას მსახიობი ყოველთვის ატყუებს მაყურებელს, თუმცა, ნაკლებად ცრუობს მაშინ, როდესაც ბევრი საერთო აქვს მის მიერ განსახიერებულ პერსონაჟთან
- (ბ) მსახიობი განასახიერებს სხვა ადამიანს – ერთგვარად ცრუობს, თუმცა, ყველაზე ნაკლებად, რადგან თამაშის დაწყებამდე ცნობილია, რომ ის სხვა ადამიანად გარდაისახება
- (გ) როლის თამაში ნიშნავს, ისეთად არ გამოიყურებოდე, როგორიც ხარ; თუ ეს კარგად გამოსდის მსახიობს, ის გვატყუებს, შესაბამისად, უცნაურია მტკიცება, თითქოს ისინი ყველაზე ნაკლებად ცრუობდნენ
- (დ) მსახიობი სცენის გარეშეც ატარებს რაღაც უხილავ მანტიას, რომელიც მას განსახიერებულ პერსონაჟთან აიგივებს, რასაც შეცდომაში შეჰყავს მაყურებელი

20. ქვემოთ მოცემულია რამდენიმე ციტატა სტატიიდან:

1. ნიურნბერგის პროცესზე სამხედრო დამნაშავეები თავს იმით იმართლებდნენ, რომ, როგორც ადამიანები, პირადად ისინი დამნაშავენი არ იყვნენ, ისინი მხოლოდ მათზე დაკისრებულ როლებს ასრულებდნენ.

2. სილის გაწვანა კინოში ყოველთვის ნამდვილია და მსახიობს მართლაც სტკივა; საზოგადოდ, ყოველგვარი შეხება, მოფერება იქნება თუ მუშტის კვრა, ადამიანის პირადი სივრცის დარღვევაა, მისი იმიტირება კი შეუძლებელია.

3. გასამხედროებული წარმოდგენების სიყვარული, სათანადო გემოვნება ასახულია მიუზიკ-ჰოლის იმ მიზანსცენებში, რომლებშიც უნიფორმაში გამოწყობილი ქალიშვილები სინქრონულად აბაკუნებენ ფეხებს, მარშით დადიან და ფიგურებად „ეწყობიან“.

რომელ აბზაცებს ეხმიანება ეს ციტატები?

- (ა) 1 – II აბზაცს, 2 – VI აბზაცს, 3 – I აბზაცს
- (ბ) 1 – II აბზაცს, 2 – III აბზაცს, 3 – IV აბზაცს
- (გ) 1 – IV აბზაცს, 2 – III აბზაცს, 3 – V აბზაცს
- (დ) 1 – V აბზაცს, 2 – VI აბზაცს, 3 – IV აბზაცს

ანალოგიები

ამ სახის დავალებებში მოცემულია მუქი შრიფტით გამოკვეთილი ორი სიტყვა (საწყისი წყვილი), რომელთა მნიშვნელობებს შორის არსებობს გარკვეული მიმართება. მათ გასწვრივ მოცემულია სიტყვა, რომელსაც სავარაუდოდ პასუხებიდან უნდა შეუსაბამოთ ერთ-ერთი ვარიანტი, ისე, რომ სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის მიმართება საწყის წყვილში არსებული მიმართების ანალოგიური იყოს.

21. წაახალისა : აუტრძალა

მიუძღვნა :

- (ა) მიითვისა
- (ბ) აჩუქა
- (გ) გაუზიარა
- (დ) შესწირა

22. კონკურსი : კონკურსანტი

ჩემპიონატი :

- (ა) ჩემპიონი
- (ბ) სპორტსმენი
- (გ) ფეხბურთელი
- (დ) ფინალისტი

23. შედარება : განსხვავება

გამოკვლევა :

- (ა) გაანალიზება
- (ბ) მიგნება
- (გ) მისადაგება
- (დ) მსჯელობა

24. წყალი : სარკე**ყვავილი :**

- (ა) სუნამო
- (ბ) სურნელი
- (გ) ნექტარი
- (დ) თაიგული

25. ქვეტექსტი : დაფარული**ციტატა :**

- (ა) დასაზუსტებელი
- (ბ) დასაბუთებული
- (გ) გამეორებული
- (დ) მიმსგავსებული

26. ფარდა : დასასრული**სცენა :**

- (ა) ოვაცია
- (ბ) აფიშა
- (გ) ნაწილი
- (დ) ცენტრი

წინადადებების შევსება

ამ სახის დავალებებში მოცემულია წინადადებები, რომლებშიც რამდენიმე სიტყვაა გამოტოვებული. გამოტოვებული სიტყვები წინადადებაში ხაზებით არის აღნიშნული. ერთი ხაზი ზოგჯერ ერთ სიტყვას გულისხმობს, ზოგჯერ კი – რამდენიმეს.

სავარაუდო პასუხთა ყოველ ვარიანტში მოცემულია სიტყვათა ჯგუფი, რომლის ნაწილები ერთმანეთისგან დახრილი ხაზებითაა (/) გამიჯნული. აირჩიეთ პასუხის ის ვარიანტი, რომლის თითოეული ნაწილის თანმიმდევრულად ჩასმა შესაბამის გამოტოვებულ ადგილებში აზრობრივად გამართულ წინადადებას მოგვცემს.

27. ფედერიკო ფელინი ამბობდა: ----- აზრს, რომ ხელოვანს სრული თავისუფლება ----- . თავის ნებაზე მიშვება, იმის კეთების თავისუფლება, რაც მოესურვება, ----- . თუ რამეა საშიში ხელოვანისთვის, ესაა სწორედ მითი ----- სასიკეთო გავლენის შესახებ.

- (ა) ბოლომდე ვეთანხმები / არ უნდა მივანიჭოთ / აუცილებელია იმისთვის, რომ ხელოვანმა საკუთარი ნიჭის რეალიზაცია შეძლოს / კრიტიკოსთა აზრის ზეწოლისა და ცენზურის შეზღუდვების
- (ბ) არ ვეთანხმები / ხელს არ უწყობს საკუთარი ნიჭის რეალიზაციაში / აუცილებელია შემოქმედისათვის / ტოტალური თავისუფლებისა თუ შთაგონების ლოდინის
- (გ) ბოლომდე ვეთანხმები / ხელს უწყობს საკუთარი ნიჭის რეალიზაციაში / შემოქმედს სრულ უმოქმედობამდე მიიყვანს / კრიტიკოსთა აზრის ზეწოლისა და ცენზურის შეზღუდვების
- (დ) არ ვეთანხმები / უნდა მივანიჭოთ / ხელოვანს ბოლოს იქამდე მიიყვანს, რომ ის სულ არაფერს გააკეთებს / ტოტალური თავისუფლებისა თუ შთაგონების ლოდინის

28. ზოგიერთი ფილოსოფოსი ამტკიცებს, რომ სამართლიანობის არსი ----- უნდა ვეძებოთ, ----- ბუნებრივ სამართალში, რომელიც საერთოა ყველა ხალხისათვის. ეს მოაზროვნეები, რა თქმა უნდა, შეუვალი სიკერპით დაიცავდნენ თავიანთ აზრს, ----- ერთი საყოველთაო ზნეობრივი კანონი. მაგრამ დახეთ ბედის დაცინვას: ადამიანების თავნებობა იმდენად მრავალგვარია, რომ ----- არსებობს.

- (ა) მხოლოდ ადამიან-წესებსა და ზნე-ჩვეულებებში / და არა – / რომ არ არსებულებოდა არც / ასეთი კანონი მართლაც არ
- (ბ) არა მხოლოდ ადამიან-წესებსა და ზნე-ჩვეულებებში / არამედ, აგრეთვე, / რომ აღმოეჩინათ თუნდაც / უამრავი ასეთი კანონი
- (გ) ადამიან-წესებსა და ზნე-ჩვეულებებში კი არ / არამედ / რომ აღმოეჩინათ თუნდაც / ასეთი კანონი ერთიც კი არ
- (დ) არც ადამიან-წესებსა და ზნე-ჩვეულებებში / არც / რომ არსებულებოდა თუნდაც / რამდენიმე ასეთი კანონი მართლაც

29. ამქვეყნად წიგნების რაოდენობა სულ უფრო გაიზარდა და შეგვიძლია ისეთი დროის დადგომაც ვიწინასწარმეტყველოთ, როცა ----- სწავლა წიგნებიდან, როგორც – უშუალოდ სამყაროს კვლევით; როცა ----- მოსახერხებელი იქნება ჭეშმარიტების ამა თუ იმ მარცვლის ძებნა ----- , ვიდრე – მისი ძებნა აკინძული ტომების უზარმაზარ სიმრავლეში.

- (ა) თითქმის ისევე ძნელი იქნება რაიმეს / არანაკლებ / თავად ბუნებაში
- (ბ) ისევე შესაძლებელი იქნება ყველაფრის / უფრო / ბიბლიოთეკებში
- (გ) ისევე შეუძლებელი იქნება რაიმეს / ნაკლებ / ბიბლიოთეკებში
- (დ) თითქმის ისევე იოლი იქნება ყველაფრის / მეტად / თავად ბუნებაში

30. ტელევიზიას ერთდროულად ორ რამეში სდებენ ბრალს და, ----- , ერთი და იგივე ადამიანები: ერთი, რომ ----- , შეცვალოს სამყარო; მეორეც, რომ ----- .

- (ა) როგორც მოსალოდნელია / ის ცდილობს / მისი მცდელობის მიუხედავად, სამყარო უკეთესობისკენ არ იცვლება
- (ბ) როგორც მოსალოდნელია / ის არ ცდილობს / მისი მცდელობით სამყარო დღითი დღე უარესი ხდება
- (გ) რაც მართლაც უცნაურია / მას შეუძლია / ის არ ცდილობს, უკეთესობისკენ შეცვალოს სამყარო
- (დ) რაც მართლაც უცნაურია / ის უძლურია / მისი გამოისობით სამყარო დღითი დღე უარესი ხდება

ლოგიკა

ამ სახის დავალებები განსხვავდება ერთმანეთისგან მონაცემებისა და გამოსატანი დასკვნების თვალსაზრისით. ამიტომ განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციეთ შეკითხვას, რომელიც ახლავს თითოეულ დავალებას, და მოცემული ვარიანტებიდან აირჩიეთ შესაბამისი პასუხი.

ზოგიერთ შეკითხვაზე პასუხის გაცემას გაგიადვილებთ მონაცემების გამოსახვა ნახაზის ფორმით.

31. ანიმ კონცერტზე მოსაწვევი ბარათი მიიღო. მისთვის ბარათის გამოგზავნა მხოლოდ მისი ოთხი მეგობრიდან ერთ-ერთს შეეძლო. ანიმ ჰკითხა მეგობრებს: „ვინ გამომიგზავნა მოსაწვევი ბარათი?“

ნიკა: მოსაწვევი ბარათი ლუკამ გამოგიგზავნა.

ლუკა: არა, მე არ გამომიგზავნია.

გიორგი: მე არ გამომიგზავნია.

თიკა: ბიჭებიდან მხოლოდ ერთი ამბობს სიმართლეს.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი შემთხვევაა შესაძლებელი?

- (ა) სიმართლე თქვა თიკამაც და გიორგიმაც
- (ბ) თიკამ სიმართლე თქვა, ლუკამ კი იცრუა
- (გ) თიკამ იცრუა, ხოლო სამივე ბიჭმა სიმართლე თქვა
- (დ) თიკამ იცრუა, ბიჭებიდან ორმა თქვა სიმართლე

32. სტატისტიკური მონაცემების მიხედვით, კერძო სექტორში დასაქმებული სპეციალისტის შემოსავალი საშუალოდ 50%-ით აღემატება იმავე კვალიფიკაციის მქონე სპეციალისტის შემოსავალს საჯარო სამსახურში. ამის მიუხედავად, საჯარო სამსახურში მაღალი კვალიფიკაციის სპეციალისტების ნაკლებობა არ არის. ექსპერტმა ივარაუდა, რომ **საჯარო მოხელეების მუშაობის ძირითადი მოტივი არ არის ფინანსური დაინტერესება.**

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი ვითარება აყენებს ეჭვქვეშ ამ ვარაუდს?

- (ა) კერძო სექტორში დასაქმებული სპეციალისტებისთვის თანამდებობრივი დაწინაურების და, შესაბამისად, ანაზღაურების გაზრდის ალბათობა უფრო მცირეა, ვიდრე – საჯარო სამსახურში დასაქმებულთათვის
- (ბ) საჯარო სამსახურებში სპეციალისტების კვალიფიკაციის მიმართ ბევრად უფრო მაღალი მოთხოვნებია, ვიდრე – კერძო სექტორში
- (გ) კერძო სექტორში მოსამსახურეებს სამუშაოს შენარჩუნების თვალსაზრისით უფრო მეტი სტაბილურობის განცდა აქვთ, ვიდრე – საჯარო სექტორში დასაქმებულ სპეციალისტებს
- (დ) კერძო სექტორში დიდი მოთხოვნაა კვალიფიციურ სპეციალისტებზე, შესაბამისად, კერძო კომპანიები ცდილობენ, საუკეთესო პირობები შესთავაზონ თანამშრომლებს

33. მოცემულია სამი წინადადება:

- I. ყველა კაჭკაჭი ქურდბაცაცაა.
- II. ზოგიერთი ქურდბაცაცა გალიაში ზის.
- III. ზოგიერთი კაჭკაჭი გალიაში ზის.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი დებულება აღწერს სწორად ამ წინადადებებს შორის მიმართებას?

- (ა) I და II წინადადებებიდან გამომდინარეობს III
- (ბ) I და III წინადადებებიდან გამომდინარეობს II
- (გ) II და III წინადადებებიდან გამომდინარეობს I
- (დ) არც ერთი მათგანი არ გამომდინარეობს დანარჩენი ორიდან

34. მოცემულია:

- ყველა კარგი მომღერალი კარგი მუსიკოსია.
- კარგი მომღერლები ყველა ქვეყანაში არიან.
- საქართველოში ბევრი კარგი მუსიკოსია.

მაშასადამე, საქართველოში ბევრი კარგი მომღერალია.

ეს დასკვნა:

- (ა) გამომდინარეობს მხოლოდ ერთ-ერთი წინამძღვრიდან
- (ბ) გამომდინარეობს მხოლოდ ორი წინამძღვრიდან ერთად
- (გ) გამომდინარეობს სამივე წინამძღვრიდან ერთად
- (დ) არ გამომდინარეობს მოცემული წინამძღვრებიდან

წაკითხული ტექსტის გააზრება

კურდღლებით წაკითხეთ და გააზრეთ ტექსტი. თითოეული შეკითხვის სავარაუდო პასუხებიდან აირჩიეთ ის ვარიანტი, რომელიც მართებულია მოცემული ტექსტის მიხედვით.

ევოლუციის თეორიის ავტორის ჩარლზ დარვინის აზრით, ბუნებრივი გადარჩევა მრავალი საუკუნის განმავლობაში უწყვეტად მიმდინარეობს და ცოცხალ ორგანიზმთა გარემო პირობებთან შეგუებული ფორმების წარმოქმნას განაპირობებს. სამხრეთ ამერიკის ნამარხთა შესწავლისას დარვინი დარწმუნდა იქ მობინადრე გადაშენებულ და თანამედროვე ცხოველთა მსგავსებაში. მან აღმოაჩინა ბიოლოგიური ორგანიზმების ე. წ. გარდამავალი ფორმებიც, რომლებიც სხვადასხვა კლასის წარმომადგენელთა ნიშან-თვისებებს ითავსებდნენ. ეს კი თანამედროვე და გადაშენებულ ფორმებს შორის მემკვიდრეობითობის არსებობაზე მეტყველებდა.

ამავე პერიოდში ფიზიკოსებმა წამოაყენეს ჰიპოთეზა, რომ დედამიწის ისტორია გაცილებით უფრო ხანმოკლეა, ვიდრე მანამდე წარმოედგინათ. შესაბამისად, სავარაუდო იყო, რომ ევოლუცია ნახტომებით მიმდინარეობდა – თანდათანობით მიმდინარე „დარვინისეული“ ევოლუციისათვის დრო არ იყო საკმარისი. ფიზიკოსთა აღმოჩენები მნიშვნელოვანი არგუმენტი იყო დარვინის თეორიის მოწინააღმდეგეთათვის, რომლებიც არ იზიარებდნენ მის იდეას ევოლუციის თანდათანობითი და უწყვეტი ხასიათის შესახებ.

წერტილოვანი წონასწორობის თეორიის ავტორების სტივენ გოლდისა და ნაილს ელდრიჯის თანახმად, ნამარხი ფორმების (ე. წ. გეოლოგიური საბუთების) „წყვეტილი“, არასრული ჯაჭვის არსებობა აიხსნებოდა არა იმით, რომ ნაპოვნ ფორმებს შორის არსებული ყველა გარდამავალი ორგანიზმი ჯერ არ იყო აღმოჩენილი, არამედ იმ გარემოებით, რომ სახეობათა წარმოშობა მართლაც „წყვეტილად“, ნახტომებით მიმდინარეობდა. ამის საპირისპიროდ, დარვინის მიმდევრები მიიჩნევდნენ, რომ ზოგიერთი სახეობის შემთხვევაში აღმოჩენილი „სრულყოფილი“ გეოლოგიური საბუთები სწორედ უწყვეტ, თანდათანობით მიმდინარე ევოლუციურ პროცესზე მიანიშნებდა. ამ თვალსაზრისს ემხრობოდნენ ბიომეტრიკოსები კ. პირსონი და უ. უელდონი, რომლებიც ამტკიცებდნენ, რომ გაზომვადი ნიშან-თვისებები (სიმაღლე, სიგრძე, წონა და ა. შ., რომლებსაც ბიომეტრია შეისწავლის) თანდათანობით იცვლება, რაც სწორედ ევოლუციის უწყვეტობაზე მეტყველებს.

წყვეტილი ევოლუციის იდეას საფუძველი შეუქმნა ჰუგო დე ფრიზის კვლევებმა. მის მიერ მიღებული შედეგების თანახმად, ინდივიდუალური მახასიათებლები თაობიდან თაობას გადაეცემა ყოველგვარი შერევისა და გასაშუალოების გარეშე, თუმცა, ამასთანავე, ამა თუ იმ თაობაში ჩნდება ერთი და იმავე სახეობის ორგანიზმთა ახალი ნაირსახეობა, რომელიც მკვეთრად განსხვავდება დანარჩენებისგან და თავის განსხვავებულ ნიშან-თვისებებს მემკვიდრეობით გადასცემს შთამომავლობას. ასეთ უეცარ ცვლილებებს ფრიზმა მუტაციები უწოდა. მუტაციის ფენომენის აღმოჩენამ თითქოსდა საბოლოოდ დაუსვა წერტილი მეცნიერთა დავას ევოლუციის ხასიათის შესახებ. თუმცა, შემდგომი კვლევებით გაირკვა, რომ მუტაციების თეორიის საფუძველზე ყველაფერი ვერ აიხსნებოდა და უწყვეტი ევოლუციის იდეა ისევ აქტუალური გახდა.

ამერიკელი გენეტიკოსი უილიამ კასლი იკვლევდა გადარჩევის გავლენას კურდღლების შეფერილობის ცვალებადობაზე. მისი მიზანი იყო მუტაციების თეორიის მხარდასაჭერი ექსპერიმენტული საბუთების მოპოვება. მაგრამ აღმოჩნდა, რომ თეთრი და რუხი კურდღლების შეჯვარების შედეგად ახალ ინდივიდებში ჩნდება „შერეული“ შეფერილობა (თეთრ კურდღლებს ზურგზე უჩნდებათ რუხი ლაქები), რომელიც ექსპერიმენტის საწყის ეტაპზე ამ პოპულაციაში არ შეიმჩნეოდა, და რომ პოპულაციის მახასიათებელთა ცვლილების ასახსნელად უწყვეტი, ანუ თანდათანობითი ევოლუცია საკმაოდ ეფექტური იყო.

35. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი ფაქტი არ გამოდგება ევოლუციის მიმდინარეობის დარვინისეული კონცეფციის მხარდასაჭერად? (უპასუხეთ I აბზაცის მიხედვით)

- (ა) გადაშენებულ და თანამედროვე ორგანიზმთა მსგავსება აგებულიებითა თუ სხვა ნიშან-თვისებებით
- (ბ) სხვადასხვა კლასისთვის სპეციფიკური ნიშან-თვისებების თავმოყრა ორგანიზმთა გარდამავალ ფორმებში
- (გ) თანამედროვე და გადაშენებულ ცხოველთა ფორმების დამაკავშირებელი რგოლის აღმოჩენა
- (დ) ისეთი ნამარხების არსებობა, რომლებიც ადასტურებს ევოლუციის პროცესში სხვადასხვა კლასის ორგანიზმთა ურთიერთმონაცვლეობას

36. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი ვარაუდის საწინააღმდეგოდ მეტყველებდა ფიზიკოსთა აღმოჩენები და, შესაბამისად, ეჭვქვეშ აყენებდა დარვინის შეხედულებას ევოლუციის ხასიათის შესახებ?

ეს იყო ვარაუდი:

- (ა) ბუნებრივი გადარჩევის შედეგად სახეობათა მახასიათებლების უეცარი ცვლილებების შესახებ
- (ბ) ევოლუციის ნელი, ხანგრძლივი მიმდინარეობის შესახებ
- (გ) გარემო პირობებთან ორგანიზმთა შეგუების პროცესის კანონზომიერი მიმდინარეობის შესახებ
- (დ) თანამედროვე და გადაშენებულ ფორმებს შორის მემკვიდრეობითობის შესახებ

37. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი გადმოსცემს შემდეგი წინადადების შინაარსს: „მუტაციის ფენომენის აღმოჩენამ თითქოსდა საბოლოოდ დაუსვა წერტილი მეცნიერთა დავას ევოლუციის ხასიათის შესახებ“?

- (ა) ამ აღმოჩენამ განაპირობა წყვეტილი ევოლუციის მომხრეთა საბოლოო გამარჯვება
- (ბ) ამ აღმოჩენამ განაპირობა წყვეტილი და უწყვეტი ევოლუციის მომხრეთა პოზიციების დაახლოება და საბოლოო შეთანხმება
- (გ) ამ აღმოჩენით შეიქმნა წყვეტილი ევოლუციის მომხრეთა საბოლოო გამარჯვების შთაბეჭდილება
- (დ) ამ აღმოჩენით უწყვეტი ევოლუციის მომხრეები დარწმუნდნენ თავიანთი თვალსაზრისის მართებულობაში

38. როგორ შეიძლება დავახასიათოთ კასლის ექსპერიმენტის შედეგების მიმართება დე ფრიზის თეორიასთან?

- (ა) კასლის შედეგები ეწინააღმდეგებოდა დე ფრიზის ვარაუდს, რომლის თანახმად, ნიშან-თვისებები, ჩვეულებრივ, შერევის გარეშე გადაეცემა შთამომავლობას
- (ბ) კასლის შედეგები ეჭვქვეშ აყენებდა დე ფრიზის აღმოჩენას, რომლის თანახმად, ყოველ თაობაში ჩნდება მკვეთრად განსხვავებული ნიშან-თვისებები
- (გ) კასლის შედეგები განამტკიცებდა დე ფრიზის ვარაუდს მუტაციური ცვლილებების უეცარი გაჩენის შესახებ
- (დ) კასლის შედეგები არც ეწინააღმდეგებოდა და არც მხარს უჭერდა დე ფრიზის აღმოჩენას ინდივიდუალურ მახასიათებელთა გასაშუალოების გარეშე გადაცემის შესახებ

39. რა მიმართებაა ტექსტის I აბზაცსა და დანარჩენ აბზაცებს შორის?

- (ა) ტექსტის დანარჩენ აბზაცებში მოცემულია მხოლოდ ისეთი არგუმენტები, რომლებიც ეწინააღმდეგება I აბზაცში განხილულ თეორიას
- (ბ) ტექსტის დანარჩენ აბზაცებში წარმოდგენილია I აბზაცში განხილული თეორიის გამამყარებელი არგუმენტები
- (გ) ტექსტის ზოგიერთი აბზაცი შეიცავს I აბზაცში განხილული თეორიის მხარდამჭერ არგუმენტებს, ზოგი კი – მის საწინააღმდეგო საბუთებს
- (დ) ტექსტის ბოლო აბზაცში წარმოდგენილია I აბზაცში განხილული თეორიის საწინააღმდეგო არგუმენტი, ყველა სხვა აბზაცში კი – მისი გამამყარებელი საბუთები

40. მოცემული ტექსტის მიზანია:

- (ა) გაგვაცნოს ევოლუციის მიმდინარეობის შესახებ განსხვავებული თეორიები და თითოეულის დამადასტურებელი თუ საწინააღმდეგო არგუმენტები
- (ბ) განიხილოს ევოლუციის თეორიასთან დაკავშირებული ურთიერთსაწინააღმდეგო მოსაზრებები და დაგვანახოს მომავალი კვლევის პერსპექტივა
- (გ) განიხილოს გეოლოგიური, ბიომეტრიისა თუ ექსპერიმენტული ბიოლოგიის მონაცემები, რომლებიც ევოლუციის უწყვეტობის სასარგებლოდ მეტყველებს
- (დ) გაგვაცნოს განსხვავებული პოზიციები ევოლუციის ბუნების შესახებ და დაასაბუთოს ერთ-ერთი მათგანის მართებულობა

მათემატიკური ნაწილი

ტესტის მათემატიკურ ნაწილზე მუშაობისას გაითვალისწინეთ:

- ნახაზები, რომლებიც თან ერთვის ზოგიერთ დავალებას, არ არის შესრულებული დავალების პირობაში მითითებული ზომების ზუსტი დაცვით. ამიტომ მონაკვეთების სიგრძის ან სხვა სიდიდეების შესახებ დასკვნის გამოტანისას ნუ დაეყრდნობით ნახაზის ზომებს. ყურადღება გაამახვილეთ დავალების პირობაზე;
- თუ ნახაზზე მოცემული სწორი ხაზის შესახებ ამოცანის პირობაში დამატებით არაფერია ნათქვამი, მაშინ უნდა ჩათვალოთ, რომ ეს სწორი ხაზი წრფეა ან მისი ნაწილი;
- ტესტში გამოყენებულია რიცხვთა ჩაწერის მხოლოდ ათობითი პოზიციური სისტემა.

მათემატიკური აღნიშვნები და ფორმულები:

1. ნული არც დადებითია და არც უარყოფითი;
1 არ არის მარტივი რიცხვი.

2. პროცენტი: a რიცხვის $k\%$ არის $a \cdot \frac{k}{100}$.

3. ხარისხი: $a^n = a \cdot a \cdot a \cdot \dots \cdot a$ (n -ჯერ)

$$a^n \cdot a^m = a^{n+m}$$

$$a^n : a^m = a^{n-m}$$

$$(a^n)^m = a^{n \cdot m}$$

4. პროპორცია: თუ $\frac{a}{b} = \frac{c}{d}$, მაშინ $ad = bc$.

5. სიჩქარე: $\text{სიჩქარე} = \frac{\text{მანძილი}}{\text{დრო}}$

6. საშუალო არითმეტიკული:

$$\text{მონაცემთა საშუალო} = \frac{\text{მონაცემთა ჯამი}}{\text{მონაცემთა რაოდენობა}}$$

7. ალბათობა: თუ ყველა ელემენტარული ხდომილება თანაბრად მოსალოდნელია, მაშინ **ხდომილობის ალბათობა** ტოლია ამ ხდომილობის ხელშემწყობ ელემენტარულ ხდომილობათა რაოდენობის შეფარდებისა ელემენტარულ ხდომილობათა საერთო რაოდენობასთან.

თუ ამოცანის პირობაში საწინააღმდეგო არაა ნათქვამი, ყოველთვის იგულისხმება, რომ ელემენტარული ხდომილობები თანაბრად მოსალოდნელია.

8. შემოკლებული გამრავლების ფორმულები:

$$(a+b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$$

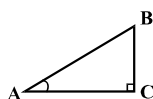
$$(a-b)^2 = a^2 - 2ab + b^2$$

$$(a+b)(a-b) = a^2 - b^2$$

9. ნახაზზე კუთხე შეიძლება

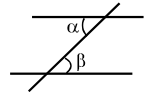
მონიშნული იყოს კუთხის გვერდებს შორის ჩასმული პატარა რკალით, მართი კუთხე კი – პატარა კვადრატით.

$\angle A$ აღნიშნავს A კუთხის სიდიდეს.

10. პარალელური წრფეები:

ორი პარალელური წრფის მესამე წრფით გადაკვეთისას შიგა ჯვარედინა კუთხეები ტოლია: $\alpha = \beta$.

11. სამკუთხედი:

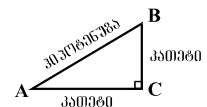
• სამკუთხედის კუთხეების სიდიდეთა ჯამი 180° -ის ტოლია;

• პითაგორას თეორემა:

მართკუთხა სამკუთხედის ჰიპოტენუზის სიგრძის კვადრატი კათეტების სიგრძეთა კვადრატების ჯამის ტოლია:

$$AB^2 = AC^2 + BC^2$$

• სამკუთხედის ფართობი სამკუთხედის გვერდის სიგრძისა და შესაბამისი სიმაღლის ნამრავლის ნახევრის ტოლია: $S = \frac{ah}{2}$.

12. ოთხკუთხედი:

• ოთხკუთხედის კუთხეების სიდიდეთა ჯამი 360° -ის ტოლია;

• მართკუთხედის ფართობი მისი სიგრძისა და სიგანის ნამრავლის ტოლია: $S = ab$;

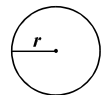
• პარალელოგრამის ფართობი მისი გვერდის სიგრძისა და ამ გვერდის შესაბამისი სიმაღლის ნამრავლის ტოლია: $S = ah$.

13. წრე, წრეწირი:

• წრეწირის სიგრძე მისი რადიუსის მიხედვით გამოითვლება ფორმულით: $L = 2\pi r$;

π რიცხვი, მესამედის სიზუსტით, 3,14-ის ტოლია;

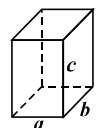
• r რადიუსიანი წრის ფართობი გამოითვლება ფორმულით: $S = \pi r^2$.

14. მართკუთხა პარალელებიპედი:

• მართკუთხა პარალელებიპედის მოცულობა მისი სიგრძის, სიგანისა და სიმაღლის ნამრავლის ტოლია: $V = abc$;

• კუბის შემთხვევაში: $a = b = c$.

რაოდენობრივი შედარება

შეადარეთ ერთმანეთს A და B სვეტების უჯრებში მოცემული რაოდენობები.

თუ A სვეტის უჯრაში მოცემული რაოდენობა მეტია B სვეტის შესაბამის უჯრაში მოცემულ რაოდენობაზე, აირჩიეთ (ა);

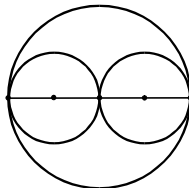
თუ B სვეტის უჯრაში მოცემული რაოდენობა მეტია A სვეტის შესაბამის უჯრაში მოცემულ რაოდენობაზე, აირჩიეთ (ბ);

თუ უჯრებში მოცემული რაოდენობები ტოლია, აირჩიეთ (გ);

თუ მოცემული ინფორმაცია საკმარისი არაა იმის დასადგენად, რომელი რაოდენობაა მეტი, აირჩიეთ (დ).

	A	B	
41.	$\frac{3217}{4945}$	$\frac{3}{5}$	(ა) (ბ) (გ) (დ)

42.	A და B ქალაქებიდან ერთმანეთის შესახვედრად ერთდროულად გამოვიდა ორი მატარებელი. როგორც პირველი, ასევე, მეორე მატარებელი შეუფერხებლად, თანაბარი სიჩქარით მოძრაობდა. შეხვედრის შემდეგ პირველ მატარებელს B ქალაქში ჩასასვლელად 4 საათი დასჭირდა, მეორეს A-ში ჩასასვლელად კი – 2 საათი.	(ა) (ბ) (გ) (დ)
	პირველი მატარებლის სიჩქარე	მეორე მატარებლის სიჩქარე

43.	ორ ტოლ წრეწირს მხოლოდ ერთი საერთო წერტილი აქვს და მათი ცენტრები დიდი წრეწირის დიამეტრზე მდებარეობს. თითოეულ მათგანს დიდ წრეწირთანაც მხოლოდ ერთი საერთო წერტილი აქვს.		(ა) (ბ) (გ) (დ)
	დიდი წრეწირის სიგრძე	პატარა წრეწირების სიგრძეთა ჯამი	

44.	ფინჯანი 6-ჯერ იაფია ლარნაკზე, ხოლო თევში – 2-ჯერ. თევშის ღირებულება 3 ფინჯნის ღირებულება	(ა) (ბ) (გ) (დ)
-----	--	-----------------

45.	$a = 2 + b$ $a^2 - b^2$ $2a + 2b$	(ა) (ბ) (გ) (დ)
-----	---	-----------------

46.	ბადის თითოეული უჯრედი კვადრატია. ABC და MNK ტეხილების წვეროები ბადის კვანძებს ემთხვევა (იხ. ნახაზი). ABC ტეხილის სიგრძე MNK ტეხილის სიგრძე	(ა) (ბ) (გ) (დ)
-----	--	-----------------

ამოცანები

47. რამდენით მეტია უდიდესი ლუწი ოთხნიშნა რიცხვი უდიდეს კენტ სამნიშნა რიცხვზე?

- (ა) 9-ით
- (ბ) 8999-ით
- (გ) 9001-ით
- (დ) 9898-ით
- (ე) 9899-ით

48. ვანომ 81-გვერდიანი მოთხრობა 3 დღეში წაიკითხა. ყოველ მომღევნო დღეს ის წინასთან შედარებით 2 გვერდით მეტს კითხულობდა. რამდენი გვერდი წაუკითხავს ვანოს პირველ დღეს?

- (ა) 21
- (ბ) 23
- (გ) 25
- (დ) 27
- (ე) 29

49. თუ კვადრატის ფართობი ტოლია იმ მართკუთხედის ფართობისა, რომლის სიგრძე 9 სმ-ია, ხოლო სიგანე – 4 სმ, მაშინ ამ კვადრატის პერიმეტრია:

- (ა) 12 სმ
- (ბ) 13 სმ
- (გ) 18 სმ
- (დ) 24 სმ
- (ე) 26 სმ

50. რომელია ის რიცხვი, რომლის $\frac{7}{3}$ ნაწილი უდრის 35-ს?

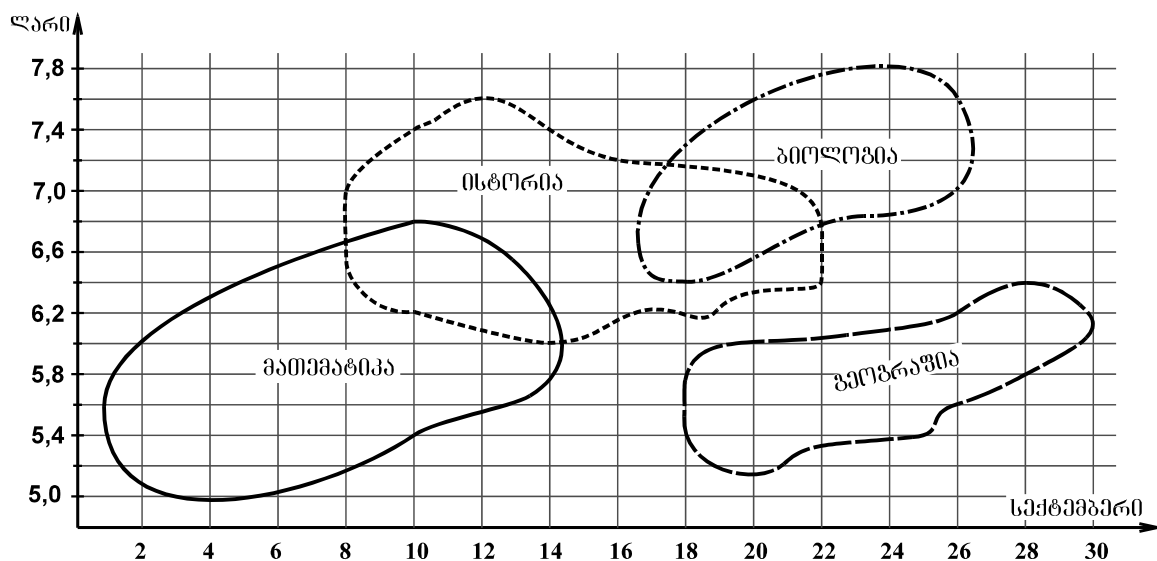
- (ა) 12
- (ბ) 14
- (გ) 15
- (დ) 18
- (ე) 21

51. გიგას a ცალი ფერადი კენჭი ჰქონდა. მან თავის თანაკლასელებს ორ-ორი კენჭი აჩუქა. ამის შემდეგ მას 3 კენჭი დარჩა. რამდენ თანაკლასელს აჩუქა კენჭები გიგამ?

- (ა) $a - 5$
- (ბ) $\frac{a}{2} - 3$
- (გ) $\frac{a-2}{3}$
- (დ) $\frac{a+3}{2}$
- (ე) $\frac{a-3}{2}$

მონაცემთა ანალიზი

სექტემბერში გამომცემლობა სხვადასხვა საგნის სახელმძღვანელოებს ყიდდა. დიაგრამაზე მრუდებით შემოსაზღვრულია არეები, რომლებიც გვიჩვენებს, თუ რომელ დღეებში ყიდდა გამომცემლობა მათემატიკის, ისტორიის, გეოგრაფიისა და ბიოლოგიის სახელმძღვანელოებს და რა ფარგლებში მერყეობდა ერთი ეგზემპლარის ფასი დღის განმავლობაში. მაგალითად, დიაგრამიდან ჩანს, რომ **10 სექტემბერს** გამომცემლობა ყიდდა მათემატიკისა და ისტორიის სახელმძღვანელოებს, ამასთან, მათემატიკის სახელმძღვანელოების ფასი ამ დღის განმავლობაში 5,4-6,8 ლარის ფარგლებში მერყეობდა, ხოლო ისტორიისა – 6,2-7,4 ლარის ფარგლებში.

დიაგრამის მიხედვით უპასუხეთ შემდეგ 4 შეკითხვას:

52. ბიოლოგიის სახელმძღვანელოს მინიმალური ფასი ისტორიის სახელმძღვანელოს მინიმალურ ფასზე მეტია:

- (ა) 0,2 ლარით
- (ბ) 0,4 ლარით
- (გ) 0,6 ლარით
- (დ) 0,8 ლარით
- (ე) 1,0 ლარით

53. რომელ დღეს და რომელი სახელმძღვანელოს ფასი მერყეობდა 5,8-6,4 ლარის ფარგლებში?

- (ა) გეოგრაფიის სახელმძღვანელოს ფასი 28 სექტემბერს
- (ბ) ბიოლოგიის სახელმძღვანელოს ფასი 22 სექტემბერს
- (გ) ისტორიის სახელმძღვანელოს ფასი 16 სექტემბერს
- (დ) მათემატიკის სახელმძღვანელოს ფასი 6 სექტემბერს
- (ე) ასეთი შემთხვევა არ ყოფილა

54. რამდენი დღე იყო ისეთი, რომლის განმავლობაშიც გამომცემლობა სამი დასახელების სახელმძღვანელოს ყიდდა?

- (ა) 4
- (ბ) 5
- (გ) 6
- (დ) 7
- (ე) 8

55. რომელი წინადადებაა მართებული დიაგრამის მიხედვით?

- (ა) მათემატიკის სახელმძღვანელოს ფასი ყოველთვის ნაკლები იყო ისტორიის სახელმძღვანელოს ფასზე
- (ბ) იმ დღეებში, როცა გეოგრაფიის სახელმძღვანელოები იყიდებოდა, ისტორიის სახელმძღვანელოები არ იყიდებოდა
- (გ) თვის განმავლობაში ზოგიერთ დღეს ოთხივე დასახელების სახელმძღვანელო იყიდებოდა
- (დ) თვის განმავლობაში უფრო მეტი მათემატიკის სახელმძღვანელო გაიყიდა, ვიდრე – გეოგრაფიისა
- (ე) იმ დღეების რაოდენობა, როცა იყიდებოდა როგორც მათემატიკის, ასევე, ისტორიის სახელმძღვანელოები, ნაკლებია იმ დღეების რაოდენობაზე, როცა იყიდებოდა როგორც ბიოლოგიის, ასევე, გეოგრაფიის სახელმძღვანელოები

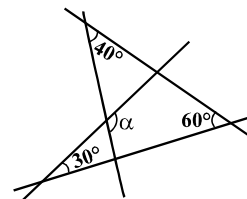
ამოცანები

56. თუ x და y ისეთი რიცხვებია, რომ $\frac{2x}{3y} > 0$, მაშინ:

- (ა) $x > 0$
- (ბ) $y > 0$
- (გ) $2x + 3y > 0$
- (დ) $2x - 3y > 0$
- (ე) $xy > 0$

57. ოთხი წრფის გადაკვეთისას მიღებული კუთხეებიდან ზოგიერთის სიდიდე მითითებულია ნახაზზე. $\alpha =$

- (ა) 100°
- (ბ) 110°
- (გ) 120°
- (დ) 130°
- (ე) 140°

58. სამი ძმის საშუალო ასაკი 12 წელია. რის ტოლი იქნება მათ ასაკთა ჯამი 5 წლის შემდეგ?

- (ა) 27 წლის
- (ბ) 36 წლის
- (გ) 42 წლის
- (დ) 51 წლის
- (ე) 60 წლის

59. x , y და z ათზე ნაკლები ისეთი ნატურალური რიცხვებია, რომ $x + z + xy = 93$. რის ტოლია z ?

- (ა) 3
- (ბ) 4
- (გ) 5
- (დ) 6
- (ე) 7

60. კლასში მოსწავლეთა რაოდენობა 35-ზე ნაკლებია. საკონტროლო წერის შედეგები ასეთი იყო: მოსწავლეთა მეექვსედმა მიიღო 9 ქულა, მეხუთედმა – 8 ქულა, დანარჩენებმა – 7 ქულა. რამდენ მოსწავლეს მიუღია 7 ქულა?

- (ა) 16
- (ბ) 17
- (გ) 18
- (დ) 19
- (ე) 20

რაოდენობრივი შედარება

შეადარეთ ერთმანეთს A და B სვეტების უჯრებში მოცემული რაოდენობები.

თუ A სვეტის უჯრაში მოცემული რაოდენობა მეტია B სვეტის შესაბამის უჯრაში მოცემულ რაოდენობაზე, აირჩიეთ (ა);

თუ B სვეტის უჯრაში მოცემული რაოდენობა მეტია A სვეტის შესაბამის უჯრაში მოცემულ რაოდენობაზე, აირჩიეთ (ბ);

თუ უჯრებში მოცემული რაოდენობები ტოლია, აირჩიეთ (გ);

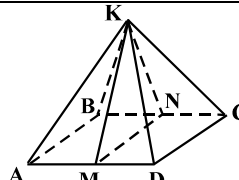
თუ მოცემული ინფორმაცია საკმარისი არაა იმის დასადგენად, რომელი რაოდენობაა მეტი, აირჩიეთ (დ).

	A	B	
61.	-26-დან 25-ის ჩათვლით ყველა მთელი რიცხვის ჯამი	-25-დან 26-ის ჩათვლით ყველა მთელი რიცხვის ჯამი	(ა) (ბ) (გ) (დ)

62.	სასწავლებელში 2001-2008 წლებში პირველ კურსზე ყოველწლიურად ერთი და იმავე რაოდენობის სტუდენტი ირიცხებოდა. დიაგრამაზე წარმოდგენილია, თუ რის ტოლი იყო გოგონათა პროცენტული წილი პირველკურსელებში 2001-2008 წლებში.	პროცენტი <table><thead><tr><th>წელი</th><th>პროცენტი (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2001</td><td>50</td></tr><tr><td>2002</td><td>60</td></tr><tr><td>2003</td><td>30</td></tr><tr><td>2004</td><td>50</td></tr><tr><td>2005</td><td>40</td></tr><tr><td>2006</td><td>50</td></tr><tr><td>2007</td><td>50</td></tr><tr><td>2008</td><td>70</td></tr></tbody></table>	წელი	პროცენტი (%)	2001	50	2002	60	2003	30	2004	50	2005	40	2006	50	2007	50	2008	70	(ა) (ბ) (გ) (დ)
	წელი	პროცენტი (%)																			
	2001	50																			
2002	60																				
2003	30																				
2004	50																				
2005	40																				
2006	50																				
2007	50																				
2008	70																				
	2001-2008 წლებში პირველკურსელი ვაჟების უდიდესი რაოდენობა	2001-2008 წლებში პირველკურსელი გოგონების უდიდესი რაოდენობა																			

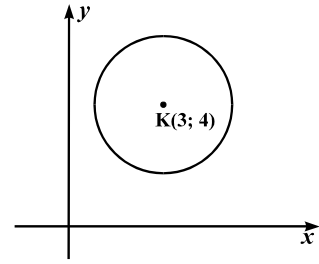
63.	მომღერალთა კონკურსის ყველა მონაწილემ ორ ტურში მიიღო მონაწილეობა. იმ მომღერალთა რაოდენობები, რომლებიც პირველ ტურში შეაფასეს დაბალი და საშუალო ქულებით, ისე შეეფარებოდა ერთმანეთს, როგორც 2:3, ხოლო იმ მომღერალთა რაოდენობები, რომლებიც მეორე ტურში შეაფასეს საშუალო და მაღალი ქულებით – როგორც 3:4. იმ მომღერალთა რაოდენობა, რომლებიც პირველ ტურში შეაფასეს საშუალო ქულებით იმ მომღერალთა რაოდენობა, რომლებიც მეორე ტურში შეაფასეს საშუალო ქულებით	(ა) (ბ) (გ) (დ)
-----	---	-----------------

64.	k ისეთი მთელი რიცხვია, რომ $0,0010203 \cdot 10^k > 1000$. k 5	(ა) (ბ) (გ) (დ)
-----	---	-----------------

65.	M წერტილი ოთხკუთხა პირამიდის AD წიბოს შუაწერტილია, ხოლო N წერტილი – BC წიბოს შუაწერტილი. $\angle MKN$ $\angle KMN$	(ა) (ბ) (გ) (დ)
-----	---	-----------------

ამოცანები

66. მართკუთხა საკოორდინატო სისტემაზე მოცემულია წრეწირი, რომლის ცენტრია $K(3; 4)$. რის ტოლია ამ წრეწირზე მდებარე წერტილების y -კოორდინატებიდან უდიდესის მნიშვნელობა, თუ x -კოორდინატებიდან უმცირესის მნიშვნელობა 1-ის ტოლია?

- (ა) 4
- (ბ) 5
- (გ) 6
- (დ) 7
- (ე) 8

67. m , n და k ნატურალური რიცხვებიდან თითოეული 3-ზე მეტია. რას უდრის ამ რიცხვების ჯამი, თუ მათი ნამრავლი 140-ის ტოლია?

- (ა) 14
- (ბ) 15
- (გ) 16
- (დ) 17
- (ე) 18

68. ფურცელი გაჭრეს შუაზე, შემდეგ თითოეული ნაჭერი ისევ შუაზე გაჭრეს და ასე მოიქცნენ კიდევ 6-ჯერ. მიღებული ნაჭრების რაოდენობაა:

- (ა) 2^8
- (ბ) $1+2^8$
- (გ) 2^6
- (დ) $3+2^6$
- (ე) $3 \cdot 2^6$

69. ABC სამკუთხედში $\angle A < \angle B = \angle C$. ჩამოთვლილთაგან რომლის ტოლი შეიძლება იყოს ამ სამკუთხედის გვერდების სიგრძეები?

- (ა) 7 სმ, 7 სმ, 9 სმ
- (ბ) 3 სმ, 7 სმ, 8 სმ
- (გ) 9 სმ, 6 სმ, 4 სმ
- (დ) 4 სმ, 4 სმ, 5 სმ
- (ე) 6 სმ, 8 სმ, 8 სმ

70. ნატურალური რიცხვის „სიგრძე“ ვუწოდოთ ამ რიცხვის მარტივ თანამრავლთა რაოდენობას. მაგალითად, 24-ის „სიგრძე“ 4-ის ტოლია, რადგან $24 = 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 3$.

მაქსიმუმ რის ტოლი შეიძლება იყოს 100-ზე ნაკლები კენტი რიცხვის „სიგრძე“?

- (ა) 3
- (ბ) 4
- (გ) 5
- (დ) 6
- (ე) 7

71. b და y ისეთი რიცხვებია, რომ $b < 2$ და $2y - 3b = 0$. ჩამოთვლილთაგან რომლის ტოლი შეიძლება იყოს y ?

- (ა) 4,5
- (ბ) 4,2
- (გ) 3,5
- (დ) 3,1
- (ე) 2,8

მონაცემთა საკმარისობა

72. ABCD პარალელოგრამის AD გვერდის სიგრძე 4 სმ-ია.

მოცემულია ორი პირობა:

- I. პარალელოგრამის AD გვერდის შესაბამისი სიმაღლე 2 სმ-ის ტოლია.
- II. პარალელოგრამის AB გვერდის შესაბამისი სიმაღლე 3 სმ-ის ტოლია.

იმის გასარკვევად, თუ რის ტოლია პარალელოგრამის ფართობი:

- (ა) I პირობა საკმარისია, II კი – არა
- (ბ) II პირობა საკმარისია, I კი – არა
- (გ) I და II პირობა ერთად საკმარისია, ცალ-ცალკე არც ერთი არ არის საკმარისი
- (დ) საკმარისია ცალ-ცალკე როგორც I, ასევე, II პირობა
- (ე) მოცემული პირობები არ არის საკმარისი

73. ნაკვეთი დიდი და პატარა ტრაქტორებით მოხნეს. დიდი ტრაქტორი პატარასთან შედარებით 2-ჯერ უფრო სწრაფად ხნავდა.

მოცემულია ორი პირობა:

I. დიდ ტრაქტორს ამ ნაკვეთის მოსახნავად 3 დღე დასჭირდებოდა.

II. პატარა ტრაქტორს ამ ნაკვეთის მოსახნავად 6 დღე დასჭირდებოდა.

იმის გასარკვევად, თუ რამდენი დღე დასჭირდა ამ ნაკვეთის მოხვნას:

(ა) I პირობა საკმარისია, II კი – არა

(ბ) II პირობა საკმარისია, I კი – არა

(გ) I და II პირობა ერთად საკმარისია, ცალ-ცალკე არც ერთი არ არის საკმარისი

(დ) საკმარისია ცალ-ცალკე როგორც I, ასევე, II პირობა

(ე) მოცემული პირობები არ არის საკმარისი

74. მაღაზიაში ტელევიზორების 70% პირველი კვირის განმავლობაში გაიყიდა, ხოლო მეორე კვირაში გაიყიდა მხოლოდ 12 ტელევიზორი, რომელთაგან ნახევარი ფართოეკრანიანი იყო.

მოცემულია ორი პირობა:

I. მეორე კვირის განმავლობაში გაიყიდა დარჩენილი ფართოეკრანიანი ტელევიზორების 50%.

II. ორი კვირის შემდეგ გასაყიდად დარჩენილი ტელევიზორების მხოლოდ მესამედი იყო ფართოეკრანიანი.

იმის გასარკვევად, თუ რამდენი ტელევიზორი იყო მაღაზიაში თავდაპირველად:

(ა) I პირობა საკმარისია, II კი – არა

(ბ) II პირობა საკმარისია, I კი – არა

(გ) I და II პირობა ერთად საკმარისია, ცალ-ცალკე არც ერთი არ არის საკმარისი

(დ) საკმარისია ცალ-ცალკე როგორც I, ასევე, II პირობა

(ე) მოცემული პირობები არ არის საკმარისი

75. დროის მოცემულ შუალედში (მაგალითად, კვირის, თვის თუ წლის განმავლობაში) ნალექიანობის მაჩვენებელი ეწოდება ნალექიანი დღეების რაოდენობის შეფარდებას მოცემულ შუალედში დღეების საერთო რაოდენობასთან.

მოცემულია ორი პირობა:

I. ივნისის პირველი 20 დღის განმავლობაში ნალექიანი დღეების რაოდენობა 10-ის ტოლი იყო.

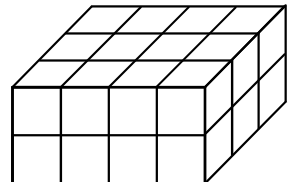
II. ივნისის ბოლო 20 დღის განმავლობაში ნალექიანი დღეების რაოდენობა 15-ის ტოლი იყო.

იმის გასარკვევად, თუ რის ტოლი იყო ნალექიანობის მაჩვენებელი ივნისის თვეში:

- (ა) I პირობა საკმარისია, II კი – არა
- (ბ) II პირობა საკმარისია, I კი – არა
- (გ) I და II პირობა ერთად საკმარისია, ცალ-ცალკე არც ერთი არ არის საკმარისი
- (დ) საკმარისია ცალ-ცალკე როგორც I, ასევე, II პირობა
- (ე) მოცემული პირობები არ არის საკმარისი

ამოცანები

76. ნახაზზე მოცემული მართკუთხა პარალელებიპედი, რომლის უმცირესი წიბოს სიგრძეა 2 სმ, შედგენილია ტოლი კუბებისგან. რის ტოლია ამ პარალელებიპედის მოცულობა?

- (ა) 12 სმ³
- (ბ) 16 სმ³
- (გ) 20 სმ³
- (დ) 24 სმ³
- (ე) 28 სმ³

77. დურგალი შეკვეთის შესასრულებლად შაბათ-კვირის გარდა ყოველდღე მუშაობს. იგი დღეში 6 სკამს ამზადებს და შეკვეთაზე მუშაობას მომდევნო კვირის ოთხშაბათს, საღამოს დაასრულებს. მას რომ დღეში 5 სკამი დაემზადებინა, მაშინ შეკვეთას 1 დღით გვიან შეასრულებდა. კვირის რომელ დღეს დაუწყია მუშაობა დურგალს?

- (ა) პარასკევს
- (ბ) ხუთშაბათს
- (გ) ოთხშაბათს
- (დ) სამშაბათს
- (ე) ორშაბათს

78. მართკუთხედის ერთ გვერდზე მონიშნულია 4 წერტილი, მის მოპირდაპირე გვერდზე – 2 წერტილი. სულ რამდენია ისეთი ოთხკუთხედი, რომელთა ოთხივე წვერო მონიშნულ წერტილებს ემთხვევა?

- (ა) 3
- (ბ) 6
- (გ) 9
- (დ) 12
- (ე) 15

79. აგვისტოში ივლისთან შედარებით 20%-ით მეტი ტურისტი ჩამოვიდა ქალაქში. სექტემბერში ტურისტების რაოდენობა წინა თვესთან შედარებით 10%-ით შემცირდა. სექტემბერში ქალაქში ჩამოსული ტურისტების რაოდენობა ივლისთან შედარებით:

- (ა) შემცირდა 2%-ით
- (ბ) შემცირდა 10%-ით
- (გ) გაიზარდა 4%-ით
- (დ) გაიზარდა 8%-ით
- (ე) გაიზარდა 10%-ით

80. ყუთში წითელი, შავი და თეთრი ბურთულები აწყვია, სულ – 80 ცალი. წითელი ბურთულები ბურთულების საერთო რაოდენობის $\frac{3}{4}$ -ზე მეტს შეადგენს. დარჩენილი ბურთულების $\frac{2}{3}$ ნაწილი შავია. მაქსიმუმ რამდენი თეთრი ბურთულა შეიძლება იყოს ყუთში?

- (ა) 6
- (ბ) 8
- (გ) 10
- (დ) 12
- (ე) 20

IV

ზოგადი უნარების ტესტი

2012

ინსტრუქცია

ტესტი შედგება ორი - ვერბალური და მათემატიკური - ნაწილისგან.

თითოეული ნაწილი 40 დავალებას შეიცავს. ყოველ დავალებას ახლავს ოთხი ან ხუთი სავარაუდო პასუხი, რომელთაგან მხოლოდ ერთია სწორი.

ყურადღებით წაიკითხეთ დავალებათა ინსტრუქციები, კარგად გაიაზრეთ, რა მოგეთხოვებათ თითოეული დავალების შესრულებისას, და შემდეგ აირჩიეთ პასუხი.

არჩეული პასუხი აუცილებლად მონიშნეთ პასუხების ფურცელზე, რომელიც ახლავს ტესტს (შესაბამისი ინსტრუქცია იხილეთ პასუხების ფურცელზე). ტესტის ფურცლებზე მონიშნული პასუხები არ შემოწმდება. ზოგადი უნარების ტესტირების შედეგი დადგინდება მხოლოდ და მხოლოდ პასუხების ფურცლის საფუძველზე.

ტესტის თითოეულ ნაწილზე სამუშაოდ გეძლევათ 1 საათი და 30 წუთი.

დროის ამოწურვის შესახებ გაცნობებთ მეთვალყურე.

თუ გათვალისწინებულზე მეტი დროით შეყოვნდებით ტესტის ამა თუ იმ ნაწილზე, თქვენი ნაშრომი არ შემოწმდება.

თუ არ გაქვთ რომელიმე დავალების პასუხი, დროს ნუ დაკარგავთ და გადადით შემდეგ დავალებაზე.

ჩანაწერების ან ნახაზებისთვის გამოიყენეთ მხოლოდ და მხოლოდ ტესტის ფურცლებზე არსებული ცარიელი ადგილები.

გისურვებთ წარმატებას !

ვერბალური ნაწილი

ანალოგიები

ამ სახის დავალებებში მოცემულია მუქი შრიფტით გამოკვეთილი ორი სიტყვა (საწყისი წყვილი), რომელთა მნიშვნელობებს შორის არსებობს გარკვეული მიმართება. დაადგინეთ, რა სახისაა ეს მიმართება.

სავარაუდო პასუხთა ყოველ ვარიანტში მოცემულია, ასევე, მნიშვნელობით ურთიერთდაკავშირებული სიტყვების წყვილი. აირჩიეთ მათგან ის წყვილი, რომელშიც სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის მიმართება საწყის წყვილში არსებული მიმართების ანალოგიურია. პასუხის არჩევისას გაითვალისწინეთ სიტყვათა თანმიმდევრობა წყვილებში.

1. სპორტი : რეკორდი

- (ა) ხელოვნება : შედეგრი
- (ბ) მედიცინა : დიაგნოზი
- (გ) არქეოლოგია : ექსპედიცია
- (დ) მეცნიერება : პუბლიკაცია

2. ორჭოფობს : გადაწყვიტა

- (ა) შეპყურებს : დაინახა
- (ბ) ჩურჩულებს : თქვა
- (გ) სიამოვნებს : მოეწონა
- (დ) თვლემს : დაიძინა

3. კონფიდენციალური : საჯარო

- (ა) ტოქსიკური : უვნებელი
- (ბ) ობიექტური : მიუკერძოებელი
- (გ) პერმეტული : დახშული
- (დ) პროგრესული : დროული

4. ბილიკი : გამზირი

- (ა) ჩოგანი : ბურთი
- (ბ) ციგა : მარხილი
- (გ) ყანა : ვენახი
- (დ) მთა : უღელტეხილი

5. თვითმფრინავი : ფრინველი

- (ა) ღუზა : მყვინთავი
- (ბ) რობოტი : ავტოპილოტი
- (გ) ტექსტი : სუფლიორი
- (დ) საათი : გუშაგი

6. აბორიგენი : ენდემური სახეობა

- (ა) ტურისტი : სამუზეუმო ექსპონატი
- (ბ) მკვლევარი : მონიტორინგი
- (გ) ემიგრანტი : საექსპორტო საქონელი
- (დ) დამპყრობელი : ნადავლი

წინადადებების შევსება

ამ სახის დავალებებში მოცემულია წინადადებები, რომლებშიც რამდენიმე სიტყვაა გამოტოვებული. გამოტოვებული სიტყვები წინადადებაში ხაზებით არის აღნიშნული. ერთი ხაზი ზოგჯერ ერთ სიტყვას გულისხმობს, ზოგჯერ კი – რამდენიმეს.

სავარაუდო პასუხთა ყოველ ვარიანტში მოცემულია სიტყვათა ჯგუფი, რომლის ნაწილები ერთმანეთისგან დახრილი ხაზებითაა (/) გამიჯნული. აირჩიეთ პასუხის ის ვარიანტი, რომლის თითოეული ნაწილის თანმიმდევრულად ჩასმა შესაბამის გამოტოვებულ ადგილებში აზრობრივად გამართულ წინადადებას მოგვცემს.

7. ათონზე ----- თავისი სათვისტომო, ----- დაედოთ ბინა. მართლაც, ----- საქართველო-ბიზანტიის ურთიერთობა გაცხოველდა და ქართველები მომრავლდნენ ბიზანტიის სახელმწიფოებრივ-პოლიტიკურსა თუ საეკლესიო-სამონასტრო ასპარეზზე, ----- .

- (ა) ბევრ ხალხს ჰქონდა / მიუხედავად ამისა, ბუნებრივი როდი იქნებოდა, რომ იქ ქართველებსაც / მას შემდეგ, რაც / მათ ათონზე დასახლებაც დაიწყეს
- (ბ) იშვიათად თუ ჰქონდა ვინმეს / შესაბამისად, ნაკლებად მოსალოდნელი იყო, რომ იქ ქართველებს / მიუხედავად იმისა, რომ / მათ მაინც შეძლეს ათონზე დასახლება
- (გ) ბევრ ხალხს ჰქონდა / ამიტომ ბუნებრივი იქნებოდა, რომ იქ ქართველებსაც / მას შემდეგ, რაც / მათ ათონზე დასახლებაც დაიწყეს
- (დ) იშვიათად თუ ჰქონდა ვინმეს / თუმცა, მოსალოდნელი იყო, რომ იქ ქართველებს / მიუხედავად იმისა, რომ / მათ მაინც ვერ შეძლეს ათონზე დასახლება

8. შეუძლებელია ბუნების კანონები ----- . ისტორიულად ----- გარემოებებში შეიძლება ----- მხოლოდ ფორმა, რომლითაც ეს კანონები ავლენს თავს.

- (ა) არასოდეს შეიცვალოს / ერთმანეთისაგან განსხვავებულ / იცვლებოდეს
- (ბ) ოდესმე შეიცვალოს / ერთმანეთისაგან განსხვავებულ / იცვლებოდეს
- (გ) არასოდეს შეიცვალოს / ერთმანეთის მსგავს / სხვადასხვა იყოს
- (დ) ოდესმე შეიცვალოს / ერთმანეთის მსგავს / უცვლელი რჩებოდეს

9. კაცობრიობა უფრო მეტს მოიგებს იმ ადამიანთა ----- კი, რომლებიც ----- , ვიდრე მათი ----- შეხედულებებით, ვინც ამ შეხედულებებს მხოლოდ იმიტომ იზიარებს, რომ ----- .

- (ა) შეცდომებითაც / დამოუკიდებლად ფიქრობენ / მართებული / ფიქრით თავის შეწუხება არ უნდა
- (ბ) მიერ აღმოჩენილი ჭეშმარიტებებითაც / სხვების აზრს ითვალისწინებენ / მცდარი / სხვებისგან მოისმინა ისინი
- (გ) შეცდომებითაც / სხვების აზრს ბრმად ენდობიან / მცდარი / დამოუკიდებლად ფიქრი არ შეუძლია
- (დ) მიერ აღმოჩენილი ჭეშმარიტებებითაც / დამოუკიდებლად ფიქრობენ / მართებული / პირადად დარწმუნდა მათ ჭეშმარიტებაში

10. ჩვენამდე მოღწეულია ძველი სპარსული ბარელიეფი – ფრთოსან მხეცთან მებრძოლი მეფე. მეფის მოძრაობა ისეთი ----- , თითქოს ის ----- . მაგრამ ----- იქნებოდა, გვეფიქრა, რომ სპარსელებს მოძრაობის გადმოცემა ----- ამავე ბარელიეფზე წარმოდგენილი მხეცის გამოსახულება ----- გამოირჩევა.

- (ა) ექსპრესიულია / რეალურ მხეცს ებრძოდეს / მართებული / არ შეეძლოთ, მიუხედავად იმისა, რომ / სტატიკურობით
- (ბ) დინჯი და დიდებულია / სადარბაზოდ გამოდიოდეს / მართებული / ოსტატურად შეეძლოთ, რადგან / მოუქნელობითა და სტატიკურობით
- (გ) ექსპრესიულია / რეალურ მხეცს ებრძოდეს / შეცდომა / ოსტატურად შეეძლოთ, მიუხედავად იმისა, რომ / დინამიკურობით არ
- (დ) დინჯი და დიდებულია / სადარბაზოდ გამოდიოდეს / შეცდომა / არ შეეძლოთ, რადგან / ექსპრესიულობითა და დინამიკურობით

ლოგიკა

ამ სახის დავალებები განსხვავდება ერთმანეთისგან მონაცემებისა და გამოსატანი დასკვნების თვალსაზრისით. ამიტომ განსაკუთრებული ყურადღება მიაქცეით შეკითხვას, რომელიც ახლავს თითოეულ დავალებას, და მოცემული ვარიანტებიდან აირჩიეთ შესაბამისი პასუხი.

ზოგიერთ შეკითხვაზე პასუხის გაცემას გაგიაღვილებთ მონაცემების გამოსახვა ნახაზის ფორმით.

11. დედამ ბავშვებისთვის საახალწლოდ შეიძინა საჩუქრები, რომლებიც სხვადასხვა ყუთში მოათავსა და ნაძვის ხესთან ერთ რიგად დააწყო. ერთ ყუთში დევს სახატავი ალბომი, ერთში – ზღაპრების წიგნი, ერთში – თოჯინა, ერთში კი – კონსტრუქტორი. ყუთები სხვადასხვა ფერისაა – თეთრი, წითელი, ლურჯი, მწვანე. გარდა ამისა, ცნობილია:

- მარცხნიდან პირველი ყუთი ლურჯია, ხოლო მეორე ყუთში ზღაპრების წიგნი დევს.
- თეთრი ყუთის მარჯვნივ დევს ყუთი, რომელშიც კონსტრუქტორია, ხოლო მარცხნივ – წითელი ყუთი.
- სახატავი ალბომი არ დევს თეთრ ყუთში.

ქვემოთ მოცემულთაგან რომელ სტრიქონშია სწორად მითითებული, რა ფერის ყუთში დევს თითოეული საჩუქარი?

	სახატავი ალბომი	თოჯინა	კონსტრუქტორი	ზღაპრების წიგნი
(ა)	თეთრი	ლურჯი	მწვანე	წითელი
(ბ)	ლურჯი	თეთრი	წითელი	მწვანე
(გ)	წითელი	მწვანე	თეთრი	ლურჯი
(დ)	ლურჯი	თეთრი	მწვანე	წითელი

12. მოცემულია მსჯელობა, რომელშიც დაშვებულია შეცდომა ლოგიკის თვალსაზრისით:

თუ მართალია, რომ მხოლოდ ზოგიერთი მწერალი შეიძლება გახდეს ნობელის პრემიის ლაურეატი, მაშინ არ არსებობს მწერალი, რომელიც შესაძლოა ვერ გახდეს ნობელის პრემიის ლაურეატი.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი შესწორების შედეგად გახდება წინადადება ლოგიკურად გამართული?

- (ა) სიტყვები „მხოლოდ ზოგიერთი“ შეიცვალოს სიტყვით „ზოგიერთი“
- (ბ) სიტყვა „შეიძლება“ შეიცვალოს სიტყვებით „არ შეიძლება“
- (გ) სიტყვები „არ არსებობს“ შეიცვალოს სიტყვით „არსებობს“
- (დ) სიტყვები „შესაძლოა ვერ“ შეიცვალოს სიტყვით „შესაძლოა“

13. ევროპის ერთ-ერთ ქვეყანაში კერძო უნივერსიტეტის პროფესორი საშუალოდ 50%-ით მეტს გამოიმუშავებს, ვიდრე – საჯარო უნივერსიტეტის პროფესორი, რომელსაც იგივე კვალიფიკაცია აქვს. მიუხედავად ამისა, საჯარო უნივერსიტეტებში მაღალი კვალიფიკაციის მქონე პროფესორთა ნაკლებობა არ არის. ამის საფუძველზე ექსპერტმა ივარაუდა, რომ **მუშაობის ძირითადი მოტივი პროფესორებისთვის არა ფინანსური, არამედ პროფესიული ინტერესია.**

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი ვითარება განამტკიცებს ამ ვარაუდს?

- (ა) კერძო უნივერსიტეტებში პროფესორის ვაკანსიებზე ძალიან დიდი კონკურენციაა, რადგან ამ ქვეყანაში სულ რამდენიმე კერძო უნივერსიტეტი არსებობს
- (ბ) ამ ქვეყნის საჯარო უნივერსიტეტებში პროფესორებს განსაკუთრებული სამუშაო პირობები აქვთ და დამატებითი შეღავათებითაც სარგებლობენ
- (გ) გამოკვლევებმა დაადასტურა, რომ სწავლებისა და მეცნიერული კვლევის ხარისხი ქვეყნის საჯარო უნივერსიტეტებში უფრო მაღალია, ვიდრე – კერძო უნივერსიტეტებში
- (დ) ქვეყნის საჯარო უნივერსიტეტებში ზოგიერთი პროფესორის ხელფასი მეტია, ვიდრე – კერძო უნივერსიტეტების ყველაზე მაღალანაზღაურებადი პროფესორების ხელფასი

14. ანიმ კონცერტზე მოსაწვევი ბარათი მიიღო. ბარათის გამოგზავნა მხოლოდ მისი ოთხი მეგობრიდან ერთ-ერთს შეეძლო. ანიმ ჰკითხა მეგობრებს: „ვინ გამომიგზავნა მოსაწვევი ბარათი?“

ნიკა: მოსაწვევი ბარათი ლუკამ გამოგიგზავნა.

ლუკა: არა, მე არ გამომიგზავნია.

გიორგი: არც მე.

თიკა: ბიჭებიდან მხოლოდ ერთი ამბობს სიმართლეს.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი შემთხვევაა შესაძლებელი?

- (ა) მხოლოდ ერთმა მათგანმა იცრუა
- (ბ) მხოლოდ ორმა მათგანმა იცრუა
- (გ) მხოლოდ სამმა მათგანმა იცრუა
- (დ) ოთხივე მათგანმა იცრუა

წაკითხული ტექსტის გააზრება

ყურადღებით წაკითხეთ და გაიაზრეთ ტექსტი. თითოეული შეკითხვის სავარაუდო პასუხებიდან აირჩიეთ ის ვარიანტი, რომელიც მართებულია მოცემული ტექსტის მიხედვით.

ამბავი შეიძლება სანახაობად გადაიქცეს, თუკი მას მაყურებელი ეყოლება, ისიც მაშინ, როცა ეს ამბავი, მაგალითად, ქუჩაში ჩხუბი, წყალდიდობა თუ მიწისძვრა, მას პირადად არ ეხება. ამასთან, ამბავი უთუოდ გრძნობების აღმძვრელი უნდა იყოს, პასიურ თანაგრძნობას მაინც უნდა იწვევდეს. არსებითია ისიც, რომ მაყურებელი უზიფათო ადგილიდან უყურებდეს ამბავს – აუცილებელია კომფორტის განცდა, რომელსაც ის გარემოება ბადებს, რომ, საბედნიეროდ, უსიამოვნება მას არ შეხვდა, თუმცა, ყველაფერი სხვაგვარადაც შეიძლებოდა მომხდარიყო. სპექტაკლის მონაწილეები და მაყურებლები დაახლოებით ისევე განსხვავდებიან ერთმანეთისგან, როგორც კოკისპირულ წვიმაში მოხვედრილი ადამიანები და ისინი, ვინც წვიმას ფანჯრიდან ადევნებენ თვალს.

სპექტაკლი, სანახაობა იზიდავს მაყურებელს. სპექტაკლი ყოველთვის მეტ შთაბეჭდილებას ახდენს, ვიდრე – სიტყვიერი ინფორმაცია. ამიტომ სატელევიზიო რეპორტაჟი უფრო მეტად ზემოქმედებს ადამიანზე, ვიდრე – იმავე ამბის აღწერა პრესაში. თუმცა, ეკრანზე ნანახი, თავის მხრივ, ნაკლებ ეფექტს ახდენს, ვიდრე – მოვლენაზე უშუალო დაკვირვება, იმის გამო, რომ სურვილის შემთხვევაშიც კი შეუძლებელია გახდეს მისი თანამონაწილე. ტელევიზიით ნანახი, ამ მხრივ, უახლოვდება სასცენო მოქმედებას. ტელევიზია მოწმეებად გაგზავნის და გიჟვლებით დაბომბვის შედეგად დანგრეულ შენობებს, დევნილ, მოშიმშილე ბავშვებს. თქვენ არ გაქვთ შესაძლებლობა, იმჟამსვე დაეხმაროთ ვინმეს ან როგორმე ჩაერიოთ იმ ამბავში, მასში მონაწილეობის მისაღებად არც არავინ გიწვევთ. ამიტომ თქვენი სინდისი ვერ დაგაყენებთ დილემის წინაშე, როგორ მოიქცეთ.

წინასწარ მომზადებულ და ორგანიზებულ სანახაობას ჩვენ წარმოდგენას ვუწოდებთ. ნებისმიერი წარმოდგენა შეიძლება განვიხილოთ, როგორც ტექსტი, და მის აღქმას, შესაბამისად, უკავშირდება ტექსტის წაკითხვის პრობლემები. თეატრალური სპექტაკლი წარმოდგენიდან წარმოდგენამდე მეტ-ნაკლებად იცვლება და ყოველი წარმოდგენა პიესის ტექსტის ერთ-ერთი შესაძლო ინტერპრეტაციაა. კინემატოგრაფიული ნაწარმოები კი წარმოდგენაა, რომელიც დაფიქსირებულია ხელახალი წარმოდგენისთვის. კინოტექსტი უცვლელია, თუმცა, მისი წაკითხვა ბევრნაირად შეიძლება.

ოთარ იოსელიანის აზრით, კინემატოგრაფიული ტექსტი ბევრად უფრო ძნელად ექვემდებარება ზუსტ, ერთადერთ წაკითხვას, ვიდრე – ლიტერატურული ტექსტი. ფირზე აღბეჭდილი ობიექტები (უსულო თუ სულიერი, მოძრავი თუ უძრავი) არსებობენ ფილმის გარეთ, რეალურ კონტექსტში, იმ გამოგონილი, ფილმისთვის სპეციფიკური კონტექსტისგან დამოუკიდებლად, რომელშიც რეჟისორი მათ ნიშნებად ჩართვას აპირებს. ყოველ ასეთ „ნიშანს“ თან მოჰყვება ამ ახალი კონტექსტისათვის უცხო „ბიოგრაფიული“ სურნელება და სპეციფიკური ელფერი. ამგვარად, ნიშნის ნაცვლად ჩვენ მისი არაცალსახა სუროგატით ვსარგებლობთ, რის გამოც ნაწარმოებს სხვადასხვაგვარად ვკითხულობთ – ყოველი მაყურებელი, თავისი პირადი ყოფითი გამოცდილებისა და ინტელექტუალური დონის შესატყვისად, ერთსა და იმავე კინემატოგრაფიულ ფრაზას სხვადასხვა მნიშვნელობას მიაწერს.

რეჟისორი პიტერ გრინვეი კი წერდა: „კინო არ არის საუკეთესო მედიუმი ამბების თხრობისთვის. ის მეტისმეტად სპეციფიკურია, ძალიან მცირე ადგილს უტოვებს, მკაცრად ზღუდავს წარმოსახვას – წარმართავს მას რეჟისორის მიერ განსაზღვრული მიმართულებით. როცა კითხულობთ, რომ პერსონაჟი ოთახში შემოვიდა, ათასგვარი სცენარი შეიძლება წარმოიდგინოთ. ხოლო როცა ეკრანზე ხედავთ, რომ ის ოთახში შემოვიდა, მხოლოდ ერთი სცენარით ხართ შეზღუდულნი.“

15. რა ფუნქცია აქვს I აბზაცში წინადადებას კოკისპირულ წვიმაში მოხვედრილი ადამიანების შესახებ?

ამ წინადადებით:

- (ა) ხაზგასმულია თანაგრძნობის ფაქტორი, რაც უთუოდ ჩნდება კოკისპირულ წვიმაში მოხვედრილი ადამიანების მიმართ
- (ბ) ხაზგასმულია კომფორტის მნიშვნელობა იმ ადამიანებისთვის, რომლებიც წვიმას ფანჯრიდან ადევნებენ თვალს
- (გ) თვალსაჩინო ხდება მიმართება სანახაობის მონაწილეებსა და ამავე სანახაობის მაყურებლებს შორის
- (დ) თვალსაჩინო ხდება, როგორ იქცევა ამბავი სანახაობად, თუ ის გარკვეულ გრძნობებს აღძრავს

16. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი დებულება არ არის მართებული ტექსტის მიხედვით?

- (ა) თეატრალური სანახაობა უფრო ძლიერ შთაბეჭდილებას ახდენს ადამიანზე, ვიდრე – ჟურნალ-გაზეთებიდან ამოკითხული ამბავი
- (ბ) სიტყვიერი ინფორმაცია უფრო ნაკლებად ზემოქმედებს ადამიანზე, ვიდრე – სატელევიზიო რეპორტაჟი
- (გ) პრესაში აღწერილი ამბავი ნაკლებად ზემოქმედებს ადამიანზე, ვიდრე – ტელევიზიით ნანახი
- (დ) ფილმში ნანახი უფრო ძლიერ შთაბეჭდილებას ახდენს ადამიანზე, ვიდრე – მსგავს ამბავზე უშუალო დაკვირვება

17. ტექსტის წაკითხვის თვალსაზრისით კინო და თეატრი:

- (ა) ემსგავსება ერთმანეთს: ორივე წარმოდგენა – ფილმი და სპექტაკლი – წინასწარ არის მომზადებული და ორგანიზებული, ორივეს ტექსტი დაფიქსირებულია ხელახალი წარმოდგენისთვის
- (ბ) ემსგავსება ერთმანეთს: როგორც ფილმის, ასევე თეატრალური წარმოდგენის ტექსტი უცვლელია, თუმცა, თითოეულის წაკითხვა სხვადასხვაგვარად შეიძლება
- (გ) განსხვავდება ერთმანეთისგან: ფილმის ტექსტი წლების განმავლობაში არ იცვლება, თეატრალური წარმოდგენის ტექსტი კი შეიძლება შეიცვალოს რეჟისორის პოზიციისა თუ მსახიობების განწყობის ცვალებადობის შესაბამისად
- (დ) განსხვავდება ერთმანეთისგან: ერთი და იგივე ნაწარმოები კინორეჟისორმა შეიძლება ერთი ინტერპრეტაციით შემოგვთავაზოს, თეატრის რეჟისორმა კი – სრულიად სხვა ინტერპრეტაციით

18. რაზე მიგვანიშნებს IV აბზაცში წინადადება: „ნიშნის ნაცვლად მისი არაცალსახა სუროგატით ვსარგებლობთ“?

- (ა) ფილმის შექმნისას რეჟისორი ეყრდნობა იმ წინაისტორიას, რომელიც ფირზე აღბეჭდილ ობიექტებს აქვთ, და ამით ხელს უწყობს მაყურებლის მიერ მათ ერთმნიშვნელოვნად აღქმას
- (ბ) ფილმის ყურებისას კადრში შეიძლება დავინახოთ გარემო, ობიექტები, მსახიობები, რომელთა მიმართ ჩვენ ჩვენი დამოკიდებულება გვაქვს, და ამ დამოკიდებულებით ვსარგებლობთ ახალ კონტექსტში მათ ერთმნიშვნელოვნად აღსაქმელად
- (გ) ფილმის ყურებისას კადრში ვხედავთ ამა თუ იმ ობიექტს, რომელსაც თავისი წინაისტორია აქვს, და ამიტომ თითოეულ მაყურებელში სხვადასხვა ასოციაციას აღძრავს. ეს კი მის აღქმას არაერთმნიშვნელოვანს ხდის
- (დ) ფირზე აღბეჭდილი ობიექტების მიმართ ჩვენ ჩვენი ინდივიდუალური დამოკიდებულება გვაქვს, ამიტომ ახალ კონტექსტში მათ რეალურად არსებული ობიექტების შემცვლელებად აღვიქვამთ

19. ოთარ იოსელიანისა და პიტერ გრინვეის მოსაზრებათა შეჯერების შედეგად შეიძლება ვთქვათ:

- (ა) ოთარ იოსელიანი გამორიცხავს ფილმის ტექსტის მრავალნაირი ინტერპრეტაციის შესაძლებლობას, ხოლო პიტერ გრინვეის მიაჩნია, რომ, ფილმისგან განსხვავებით, წიგნში წაკითხული სხვადასხვაგვარი ინტერპრეტაციის საშუალებას იძლევა
- (ბ) იოსელიანის აზრით, წიგნში წაკითხული შეიძლება უფრო ერთმნიშვნელოვნად გავიგოთ, ვიდრე – ფილმში ნანახი, გრინვეი კი ხაზს უსვამს ფილმის თითოეული ეპიზოდის ერთმნიშვნელოვნებას და წიგნის კითხვისას ფანტაზიის თავისუფლებას
- (გ) ორივე რეჟისორს ძირითადად ერთი პოზიცია აქვს: თუ ჩვენი, როგორც მკითხველისა ან მაყურებლის, წარმოსახვა მდიდარია, მაშინ შეგვიძლია წაკითხული წიგნისა თუ ნანახი ფილმის ნაირგვარად ინტერპრეტირება
- (დ) ორივე რეჟისორის პოზიცია ფილმის აღქმასთან დაკავშირებით ერთგვარია, წერილობითი ტექსტის ამოკითხვაზე კი მათ განსხვავებული მოსაზრებები აქვთ: იოსელიანის აზრით, წერილობით ტექსტს ერთი წაკითხვა აქვს, გრინვეის აზრით კი, კითხვისას არ ხართ ერთი სცენარით შეზღუდულები

20. ამ ტექსტის ძირითადი მიზანია, წარმოაჩინოს:

- (ა) ამა თუ იმ სახის სანახაობის სპეციფიკური ნიშნები
- (ბ) ლიტერატურული თუ კინემატოგრაფიული ნაწარმოებების სხვადასხვაგვარად ინტერპრეტირების შესაძლებლობა
- (გ) ორი ცნობილი რეჟისორის მოსაზრებები კინემატოგრაფიული ტექსტის აღქმასთან დაკავშირებით
- (დ) წარმოდგენის, ზოგადად, სანახაობისა და მაყურებლის ურთიერთმიმართების თავისებურებანი

ანალოგიები

ამ სახის დავალებებში მოცემულია მუქი შრიფტით გამოკვეთილი ორი სიტყვა (საწყისი წყვილი), რომელთა მნიშვნელობებს შორის არსებობს გარკვეული მიმართება. მათ გასწვრივ მოცემულია სიტყვა, რომელსაც სავარაუდო პასუხებიდან უნდა შეუსაბამოთ ერთ-ერთი ვარიანტი, ისე, რომ სიტყვათა მნიშვნელობებს შორის მიმართება საწყის წყვილში არსებული მიმართების ანალოგიური იყოს.

21. ლეგალური : კონტრაბანდა

გულწრფელი :

- (ა) დამოკიდებულება
- (ბ) პირფერობა
- (გ) უნდობლობა
- (დ) უანგარობა

22. სინჯარა : კოლბა

ტივი :

- (ა) ბორანი
- (ბ) მორი
- (გ) ხიდი
- (დ) ბოგირი

23. კლასიფიკაცია : დიფერენცირება

წონასწორობის დაცვა :

- (ა) გათანაბრება
- (ბ) გაიგივება
- (გ) ბალანსირება
- (დ) კოორდინირება

24. კასკადიორი : ჩანაცვლება

მეცენატი :

- (ა) შერჩევა
- (ბ) მფარველობა
- (გ) დაჯილდოება
- (დ) დაფასება

25. ჰარმონია : შეთანხმებული

მონოლითი :

- (ა) ერთიანი
- (ბ) გამორჩეული
- (გ) გიგანტური
- (დ) შედგენილი

26. ფარდა : დასასრული

სცენა :

- (ა) ოვაცია
- (ბ) აფიშა
- (გ) ნაწილი
- (დ) ცენტრი

წინადადებების შევსება

ამ სახის დავალებებში მოცემულია წინადადებები, რომლებშიც რამდენიმე სიტყვაა გამოტოვებული. გამოტოვებული სიტყვები წინადადებაში ხაზებით არის აღნიშნული. ერთი ხაზი ზოგჯერ ერთ სიტყვას გულისხმობს, ზოგჯერ კი – რამდენიმეს.

სავარაუდო პასუხთა ყოველ ვარიანტში მოცემულია სიტყვათა ჯგუფი, რომლის ნაწილები ერთმანეთისგან დახრილი ხაზებითაა (/) გამიჯნული. აირჩიეთ პასუხის ის ვარიანტი, რომლის თითოეული ნაწილის თანმიმდევრულად ჩასმა შესაბამის გამოტოვებულ ადგილებში აზრობრივად გამართულ წინადადებას მოგვცემს.

27. მედია საზოგადოებრივ აზრს ისე წარმოადგენს, თითქოს ყოველი ჩვენგანი შეხედულებათა სპექტრის ან ერთ ბოლოზეა, ან – მეორეზე: ან კერძო სექტორს უჭერს მხარს, ან – ძლიერ მთავრობას; ან კოსმოპოლიტია, ან – შოვინისტი. ----- იშვიათად თუ ----- ამ რადიკალური თვალსაზრისებიდან რომელიმეს – ----- ჩვენი შეხედულებები ----- .

- (ა) ამიტომ / შეხვდებით ვინმეს, ვინც არ იზიარებს / ამის გამოა / ესოდენ მრავალფეროვანი
- (ბ) თუმცა, რეალურ სამყაროში / იზიარებს ვინმე / სინამდვილეში / ბევრად უფრო მრავალფეროვანია
- (გ) მართლაც, / შეხვდებით ვინმეს, ვინც არ იზიარებს / სინამდვილეში კი / სულაც არ არის ასე ერთფეროვანი
- (დ) ამის მიუხედავად, / იზიარებს ვინმე / მედიის დამსახურებითაა / ესოდენ ერთფეროვანი

28. ადამიანების ერთობა საზოგადოებად ----- მხოლოდ ერთმანეთთან ფიზიკურად ახლოს ცხოვრების შედეგად. ----- სხვებისგან მოშორებით მყოფი ----- . ერთმანეთისგან ათასობით კილომეტრით დაშორებულ ადამიანებს შორის წიგნით ან წერილით გაჩენილი კავშირი ----- კავშირი ერთ ჭერქვეშ მცხოვრებთ შორის.

- (ა) არ ყალიბდება / მართლაც, / ადამიანიც შეიძლება იყოს საზოგადოების სრულფასოვანი წევრი / ვერასოდეს იქნება ისე მყარი, როგორც
- (ბ) ყალიბდება / ბუნებრივია, / ადამიანი შედარებით თავისუფალია საზოგადოების გავლენისაგან / შეიძლება გაცილებით უფრო მყარი იყოს, ვიდრე
- (გ) არ ყალიბდება / მართლაც, / ადამიანიც არ არის თავისუფალი საზოგადოების გავლენისაგან / შეიძლება გაცილებით უფრო მყარი იყოს, ვიდრე
- (დ) ყალიბდება / ამიტომ უცნაურია, რომ / ადამიანი ვერ იქნება საზოგადოების სრულფასოვანი წევრი / ვერასოდეს იქნება ისე მყარი, როგორც

29. დღეს, ალბათ, ველარავინ გაბედავს იმის თქმას, რომ კვლევის ღირებულება ----- . გამოცდილებამ გვიჩვენა, რომ ----- ძიების შედეგები ----- საჭირო პრაქტიკისათვის.

- (ა) მხოლოდ მისი უშუალო პრაქტიკული სარგებლიანობის მიხედვით იზომება / შეუძლებელია წინასწარ განესაზღვროთ, ერთი შეხედვით, გამოუსადეგარი / როდის და როგორ აღმოჩნდება
- (ბ) მისი უშუალო პრაქტიკული სარგებლიანობის მიხედვით არ იზომება / არ უნდა უგულებელვყოთ, ერთი შეხედვით, გამოუსადეგარი / მხოლოდ იმიტომ, რომ ისინი არ აღმოჩნდა
- (გ) დიდწილად დამოკიდებულია მის პრაქტიკულ სარგებლიანობაზე / სწორედ კონკრეტული ყოფითი პრობლემების გადაჭრაზე მიმართული / აღმოჩნდება ხოლმე უადრესად
- (დ) არ არის დამოკიდებული მის პრაქტიკულ სარგებლიანობაზე / შეიძლება კონკრეტული ყოფითი პრობლემების გადაჭრაზე მიმართული / აღმოჩნდეს ყველაზე ნაკლებად

30. მოსწავლეთა მოთხოვნილებებისა და შესაძლებლობების ----- მოსაზრებას, ----- საგნები და სწავლების მეთოდები, რომლებიც თავისი არსით და დანიშნულებით ----- გონებრივი განვითარებისთვის.

- (ა) გაუთვალისწინებლობა განგვიმტკიცებს / რომ არ არსებობს / ყოველთვის მავნეა
- (ბ) გაუთვალისწინება აძლიერებს / რომ არ არსებობს / ოდესმე სასარგებლო იქნება
- (გ) გაუთვალისწინებლობა წარმოშობს / თითქოს არსებობს / ყოველთვის კარგია
- (დ) გაუთვალისწინება უკუაგდებს / თითქოს არსებობს / ოდესმე უსარგებლო აღმოჩნდება

ლოგიკა

ამ სახის დავალებები განსხვავდება ერთმანეთისგან მონაცემებისა და გამოსატანი დასკვნების თვალსაზრისით. ამიტომ განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციეთ შეკითხვას, რომელიც ახლავს თითოეულ დავალებას, და მოცემული ვარიანტებიდან აირჩიეთ შესაბამისი პასუხი.

ზოგიერთ შეკითხვაზე პასუხის გაცემას გაგიადვილებთ მონაცემების გამოსახვა ნახაზის ფორმით.

31. სამხატვრო აკადემიის სტუდენტებისთვის მოეწყო კონკურსი ცნობილი მხატვრების ნამუშევრების ასლების შექმნაში. პირველ ოთხ ადგილზე გასულთა შესახებ შემდეგი ინფორმაცია გვაქვს:

- მარი, რომელიც პიკასოს ნახატის ასლს ქმნიდა, ბოლო არ იყო.
- ჯუნა მესამე ადგილზე გავიდა.
- მან, ვინც მონეს ნახატის ასლს აკეთებდა, პირველი ადგილი დაიკავა.
- ანამ აჯობა მას, ვინც ფიროსმანის ნახატის ასლს აკეთებდა.
- მან, ვინც გოგენის ნახატის ასლს ქმნიდა, აჯობა ელენეს.

შემდეგი დებულებებიდან რომელი არ გამომდინარეობს მოცემული ინფორმაციიდან?

- (ა) ანამ დაიკავა პირველი ადგილი
- (ბ) ჯუნამ დახატა გოგენის ნახატის ასლი
- (გ) ელენემ დაიკავა მეორე ადგილი
- (დ) ელენემ დახატა ფიროსმანის ნახატის ასლი

32. სტატისტიკური მონაცემების მიხედვით, ბოლო 5 წლის განმავლობაში A ქვეყნიდან B ქვეყანაში მიგრირებული მოსახლეობის რეემიგრაციის (სამშობლოში დაბრუნების) მაჩვენებლები განსაკუთრებით გაიზარდა. ექსპერტებმა ივარაუდეს, რომ B ქვეყანაში სოციალურ-ეკონომიკური პირობები გაუარესდა, რაც რეემიგრაციის ზრდის მიზეზი გახდა.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი აყენებს ეჭვქვეშ ექსპერტთა ვარაუდს?

- (ა) აღნიშნული დროის მონაკვეთში B ქვეყანაში ამოქმედდა კანონი, რომლის საფუძველზეც გართულდა სხვა ქვეყნის მოქალაქეთა მიერ დასაქმების უფლების მოპოვება
- (ბ) A ქვეყნის კულტურისთვის სპეციფიკური ტრადიციები და ღირებულებები ენათესავება B ქვეყნის კულტურაში დამკვიდრებულ ნორმებს
- (გ) რეემიგრირებული მოსახლეობის უმეტესმა ნაწილმა მიგრანტად ცხოვრების ბოლო წლებში მნიშვნელოვანი ფინანსური რესურსები ვერ დააგროვა
- (დ) აღნიშნული დროის მონაკვეთში B ქვეყანაში ამოქმედდა კანონი სოციალური დახმარების პროგრამების შეზღუდვის შესახებ

33. მოცემულია სამი წინადადება:

- I. ყველა ზებრა ზოლიანია.
- II. ზოგიერთი ზოლიანი ცხოველი ბალახით იკვებება.
- III. ზოგიერთი ზებრა ბალახით იკვებება.

ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან რომელი დებულება აღწერს სწორად ამ წინადადებებს შორის მიმართებას?

- (ა) I და II წინადადებებიდან გამომდინარეობს III
- (ბ) I და III წინადადებებიდან გამომდინარეობს II
- (გ) II და III წინადადებებიდან გამომდინარეობს I
- (დ) ამ სამი წინადადებიდან არც ერთი არ გამომდინარეობს დანარჩენი ორიდან

34. მოცემულია:

- ყველა კარგი სპორტსმენი ყურადღებას აქცევს ჯანსაღ კვებას.
- კარგი სპორტსმენები ყველა ქვეყანაში არიან.
- საქართველოში ბევრია ისეთი ადამიანი, ვინც ყურადღებას აქცევს ჯანსაღ კვებას.

მაშასადამე, საქართველოში ბევრი კარგი სპორტსმენია.

ეს დასკვნა:

- (ა) გამომდინარეობს მხოლოდ ერთ-ერთი წინამძღვრიდან
- (ბ) გამომდინარეობს მხოლოდ ორი წინამძღვრიდან ერთად
- (გ) გამომდინარეობს მხოლოდ სამივე წინამძღვრიდან ერთად
- (დ) არ გამომდინარეობს მოცემული წინამძღვრებიდან

წაკითხული ტექსტის გააზრება

ყურადღებით წაკითხეთ და გაიაზრეთ ტექსტი. თითოეული შეკითხვის სავარაუდო პასუხებიდან აირჩიეთ ის ვარიანტი, რომელიც მართებულია მოცემული ტექსტის მიხედვით.

ცნობილია შემთხვევები, როდესაც ცხოველთა ამა თუ იმ სახეობის ზოგიერთი წარმომადგენელი თავგანწირვით ემსახურება სხვებს. მაგალითად, მუშა ფუტკრები ქანცგაწყვეტამდე შრომობენ, რათა მოიპოვონ რესურსები ოჯახისთვის; სკის დაცვისას კბენენ „მომხდურს“, რაც თვითმკვლელობის ტოლფასია. ქცევას, რომელიც თითქოს უანგაროა და ინდივიდისთვის სასარგებლო არ არის (შესაძლოა საზიანოც კი იყოს), მაგრამ სხვების კეთილდღეობას ემსახურება, ალტრუისტული ეწოდება.

ჩარლზ დარვინის ევოლუციის თეორიის თანახმად, გარემო პირობებთან სახეობათა შეგუება და, შესაბამისად, გადარჩენა დამოკიდებულია მათ რეპროდუქციულ წარმატებულობაზე. ამ თეორიის საფუძველზე ძნელად ასახსნელი ჩანდა ალტრუისტული ქცევის ევოლუციის მექანიზმი. დარვინი ვარაუდობდა, რომ ამგვარი ქცევის ევოლუციის შემთხვევაში ბუნებრივი გადარჩევა ეხება არა სახეობის ცალკეულ წარმომადგენლებს, არამედ მთლიანად ოჯახსა და სახეობას. მაგრამ მისთვის გაუგებარი რჩებოდა, როგორ არის შესაძლებელი, გადარჩევის პროცესში დამკვიდრდეს ამგვარი მსხვერპლის გაღების ტენდენცია. თითქოს აშკარაა, რომ ალტრუიზმზე პასუხისმგებელი გენები სულ უფრო იშვიათად უნდა გამოვლინდეს და ბოლოს გაქრეს, რადგან ამ ნიშან-თვისების მქონე ინდივიდები უფრო ნაკლებად გამრავლდებიან, ვიდრე – ისინი, ვინც ალტრუიზმით არ გამოირჩევიან.

გასული საუკუნის 60-იან წლებში ინგლისელმა ბიოლოგმა უილიამ ჰამილტონმა ამ მოვლენის ასახსნელად გამოიყენა ტერმინი „ნათესავთა გადარჩევა“. ეს ტერმინი აღნიშნავს ევოლუციურ სტრატეგიას, რომლის მიხედვითაც ინდივიდის ნათესავთა გადარჩევა (მათი გამრავლების უზრუნველყოფა) თვით ინდივიდის ხარჯზე ხდება. ამის კლასიკურ მაგალითად მიჩნეულია ჭიანჭველების კოლონია, რომელშიც უნაყოფო მდედრები („მუშები“) საკვებით ამარაგებენ თავიანთ ღედას („დედოფალს“) და, ამგვარად, ხელს უწყობენ შთამომავლობის წარმოქმნაში. ამ გზით „მუშები“ უზრუნველყოფენ თავიანთი გენების შენარჩუნებასა და გამრავლებას, რადგან მათ და „დედოფალს“ მრავლად აქვთ ერთნაირი გენები. ამრიგად, ინდივიდმა, რომელიც ალტრუიზმს ავლენს, შეიძლება გადაარჩინოს მეტი თავისი გენი, თუ იზრუნებს არა საკუთარი თავის, არამედ ნათესავების გადარჩენაზე.

ჰამილტონის თეორია მათემატიკური სიზუსტით აჩვენებდა, რომ ერთი სახეობის ფარგლებში ალტრუისტული ქცევა შთამომავლობის წარმოქმნას ყველაზე მეტად მაშინ შეუწყობს ხელს, თუ რეციპიენტის (დახმარების მიმღების) სარგებლობა მნიშვნელოვნად გადააჭარბებს დონორის (ალტრუისტის) დანაკარგებს. მის მიერ ჩამოყალიბებული ფორმულის მიხედვით, ბუნებრივი გადარჩევისას ალტრუიზმის გენები დამკვიდრდება, თუ $c < br$, სადაც c ის დანაკარგია, რომელიც ალტრუისტულ აქტს მოსდევს, b სარგებლობაა, რომელსაც იღებს რეციპიენტი, r კი ნათესაური კავშირის ხარისხია. ნათესაური კავშირის ხარისხი იმ გენების წილის ტოლია, რომლებიც საერთოა რეციპიენტისა და დონორისთვის.

სოციალური ცხოველებისათვის დამახასიათებელია ურთიერთალტრუიზმიც – ალტრუისტული ქცევა, მიმართული საკუთარი ჯგუფის ან სახეობის იმ წარმომადგენელთა გადასარჩენად, რომლებთანაც ინდივიდს ნათესაური კავშირი შესაძლოა, არც ჰქონდეს. ცნობილია შემთხვევები, როდესაც დელფინები ცდილობდნენ, წყლის ზედაპირზე გაეჩერებინათ დაჭრილი თანაგუნდელი, თავად კი ამ დროს სუნთქვა უჭირდათ. ამერიკელი ბიოლოგის რ. ტრივერსის თანახმად, ინდივიდები საჭიროებისას იმიტომ ეხმარებიან ერთმანეთს, რომ „იციან“, არც მათ ეტყვიან უარს დახმარებაზე; ამ დროს უკვე მოქმედებს ჯგუფური გადარჩენის მექანიზმი – ვერც ერთი სოციალური სისტემა ვერ იარსებებს ურთიერთდახმარებისა და მისი უკიდურესი ფორმის, ალტრუიზმის გარეშე.

35. რატომ იყო ძნელად ასახსნელი დარვინისთვის ალტრუისტული ქცევის არსებობა თუ დამკვიდრება?

- (ა) დარვინისთვის გაუგებარი რჩებოდა ალტრუისტული ქცევის ევოლუციის მექანიზმი
- (ბ) დარვინი ვარაუდობდა, რომ ბუნებრივი გადარჩევა ეხება არა სახეობის ცალკეულ წარმომადგენლებს, არამედ მთლიან ოჯახებს
- (გ) დარვინისთვის გაუგებარი რჩებოდა, რატომ ავლენს ზოგიერთი ინდივიდი ისეთ ქცევას, რომელიც სხვების კეთილდღეობას ემსახურება, თუმცა, მისთვის საზიანოა
- (დ) დარვინი ვარაუდობდა, რომ ამ ნიშან-თვისების მქონე ინდივიდები უფრო ნაკლებად გამრავლდებოდნენ, ვიდრე – ისინი, ვინც ალტრუიზმით არ გამოირჩეოდა

36. I აბზაცის ბოლო წინადადებაში გამოყენებული სიტყვა „თითქოს“ იმის მიმანიშნებელია, რომ:

- (ა) ალტრუისტული ქცევა არ არის დამახასიათებელი ცალკეული ინდივიდისთვის, რადგანაც ჯგუფის კეთილდღეობის მიღწევას ისახავს მიზნად
- (ბ) ალტრუისტული ქცევა შესაძლოა ინდივიდისთვის საზიანო იყოს, სამაგიეროდ, ეს ქცევა მის უფრო მნიშვნელოვან მიზნებს ემსახურება
- (გ) საექვოა, ინდივიდმა განახორციელოს ისეთი ქცევა, რომელიც დაემუქრება სხვების კეთილდღეობას
- (დ) უანგარო ქცევა სინამდვილეში საკუთარ კეთილდღეობას ემსახურება და არა სხვების გადარჩენას

37. რა მიმართებაა III, IV და V აბზაცებს შორის?

- (ა) სამივე აბზაცში არის მცდელობა, პასუხი გაეცეს იმ შეკითხვას, რომელიც აწუხებდა დარვინს, ამასთან, III-IV აბზაცებში – ერთი მექანიზმის, V აბზაცში კი – სხვა მექანიზმის საფუძველზე
- (ბ) III აბზაცში დასაბუთებულია დარვინის მიერ გამოთქმული ვარაუდი, IV აბზაცში ახსნილია გენების გადარჩევის მექანიზმი, ხოლო V აბზაცში მოყვანილია ბუნებრივი გადარჩევის კონცეფციის საწინააღმდეგო არგუმენტები
- (გ) სამივე აბზაცში შესაბამისი მაგალითებით დადასტურებულია დარვინის თეორიის ძირითადი იდეა სოციალური ქცევისა და ბუნებრივი გადარჩევის ურთიერთკავშირის შესახებ
- (დ) III აბზაცში არის მცდელობა, პასუხი გაეცეს დარვინის ძირითად შეკითხვას, IV-V აბზაცებში კი განსხვავებული მექანიზმების მოქმედებითაა ახსნილი ბუნებრივი გადარჩევის პროცესი

38. ცხოველთა სახეობების უმრავლესობაში და-ძმის საერთო გენების წილი 50%-ს შეადგენს და, შესაბამისად, ჰამილტონის ფორმულაში r -ის სიდიდე $1/2$ -ის ტოლია. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან ალტრუიზმის რომელი შემთხვევაა გამართლებული ჰამილტონის თეორიის მიხედვით?

ინდივიდი თავს გასწირავს:

- (ა) მხოლოდ დის და მისი შთამომავლობის გადასარჩენად
- (ბ) ორი ძმისა და დის გადასარჩენად
- (გ) და-ძმისა და მათი შთამომავლობის გადასარჩენად
- (დ) მხოლოდ ორი ძმის გადასარჩენად

39. რისი თქმა სურდა ტრივერსს ფრაზით: ინდივიდები საჭიროებისას იმიტომ ეხმარებიან ერთმანეთს, რომ „იცინ“, არც მათ ეტყვიან უარს დახმარებაზე? (*უპასუხეთ V აბზაცის მიხედვით*)

- (ა) ამ ტიპის ალტრუისტული ქცევა ცხოველთა მხოლოდ იმ სახეობებთან გამოვლინდება, რომლებიც ნათესაური კავშირების გარეშე ერთიანდებიან ჯგუფებად
- (ბ) ამ ტიპის ქცევას ახორციელებენ მხოლოდ გუნდის იმ წევრების მიმართ, რომლებმაც წარსულში მათ მსგავსი სამსახური გაუწიეს
- (გ) ამ ტიპის ალტრუისტული ქცევა დამახასიათებელია იმ ცხოველებისათვის, რომლებმაც იცინ, რამდენად სასარგებლოა ერთობლივი ცხოვრება
- (დ) ამ ტიპის ქცევა ურთიერთსარგებლობის პრინციპზეა დამყარებული, რის გარეშე ჯგუფის სტაბილურობა და კეთილდღეობა ვერ შენარჩუნდება

40. ქვემოთ აღწერილია ცხოველებთან ალტრუისტული ქცევის გამოვლენის შემთხვევები:

I. *ფრინველთა ზოგიერთ სახეობაში გვხვდება შემთხვევები, როცა მტაცებლებისგან თავის დასაცავად ფრინველთა რამდენიმე წყვილი, ნათესაური კავშირის არარსებობის მიუხედავად, ერთ ბუდეში ზრდის თავის შთამომავლობას.*

II. *ცნობილია შემთხვევები, როდესაც ლომეშაპები ზრუნავენ თავიანთ თანაგუნდელთა დაობლებულ ნაშიერზე, რომლის მშობლები მტაცებლის თავდასხმას ემსხვერპლნენ.*

III. *ცნობილია, რომ ძაღლები ან მგლები იშვილებენ ხოლმე დაობლებულ ვეფხვის ბოკვერებსა და იხვის ჭუკებსაც კი და ზრუნავენ მათზე, როგორც საკუთარ ნაშიერზე.*

რომელი ტიპის ალტრუიზმის მაგალითად გამოგვადგება ეს შემთხვევები?

- (ა) სამივე შემთხვევა ურთიერთალტრუიზმის გამოვლენას წარმოადგენს
- (ბ) I და II შემთხვევები „ნათესავთა გადარჩევის“ მექანიზმის მოქმედების ილუსტრაციაა, ხოლო III შემთხვევა – ურთიერთალტრუიზმისა
- (გ) I და II შემთხვევები ურთიერთალტრუიზმის მაგალითებია, ხოლო III შემთხვევა – განსხვავებული ტიპის ალტრუიზმისა
- (დ) I და II შემთხვევები – ურთიერთალტრუიზმის ილუსტრაციაა, ხოლო III შემთხვევა – „ნათესავთა გადარჩევის“ მექანიზმის მოქმედებისა

მათემატიკური ნაწილი

ტესტის მათემატიკურ ნაწილზე მუშაობისას გაითვალისწინეთ:

- ნახაზები, რომლებიც თან ერთვის ზოგიერთ დავალებას, არ არის შესრულებული დავალების პირობაში მითითებული ზომების ზუსტი დაცვით. ამიტომ მონაკვეთების სიგრძის ან სხვა სიდიდეების შესახებ დასკვნის გამოტანისას ნუ დაეყრდნობით ნახაზის ზომებს. ყურადღება გაამახვილეთ დავალების პირობაზე;
- თუ ნახაზზე მოცემული სწორი ხაზის შესახებ ამოცანის პირობაში დამატებით არაფერია ნათქვამი, მაშინ უნდა ჩათვალოთ, რომ ეს სწორი ხაზი წრფეა ან მისი ნაწილი;
- ტესტში გამოყენებულია რიცხვთა ჩაწერის მხოლოდ ათობითი პოზიციური სისტემა.

მათემატიკური აღნიშვნები და ფორმულები:

1. ნული არც დადებითია და არც უარყოფითი;
1 არ არის მარტივი რიცხვი.

2. პროცენტი: a რიცხვის $k\%$ არის $a \cdot \frac{k}{100}$.

3. ხარისხი: $a^n = a \cdot a \cdot a \cdot \dots \cdot a$ (n -ჯერ)

$$a^n \cdot a^m = a^{n+m}$$

$$a^n : a^m = a^{n-m}$$

$$(a^n)^m = a^{n \cdot m}$$

4. პროპორცია: თუ $\frac{a}{b} = \frac{c}{d}$, მაშინ $ad = bc$.

5. სიჩქარე: $\text{სიჩქარე} = \frac{\text{მანძილი}}{\text{დრო}}$

6. საშუალო არითმეტიკული:

$$\text{მონაცემთა საშუალო} = \frac{\text{მონაცემთა ჯამი}}{\text{მონაცემთა რაოდენობა}}$$

7. ალბათობა: თუ ყველა ელემენტარული ხდომილება თანაბრად მოსალოდნელია, მაშინ **ხდომილობის ალბათობა** ტოლია ამ ხდომილობის ხელშემწყობ ელემენტარულ ხდომილობათა რაოდენობის შეფარდებისა ელემენტარულ ხდომილობათა საერთო რაოდენობასთან.

თუ ამოცანის პირობაში საწინააღმდეგო არაა ნათქვამი, ყოველთვის იგულისხმება, რომ ელემენტარული ხდომილობები თანაბრად მოსალოდნელია.

8. შემოკლებული გამრავლების ფორმულები:

$$(a+b)^2 = a^2 + 2ab + b^2$$

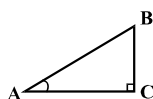
$$(a-b)^2 = a^2 - 2ab + b^2$$

$$(a+b)(a-b) = a^2 - b^2$$

9. ნახაზზე კუთხე შეიძლება

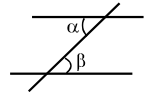
მონიშნული იყოს კუთხის გვერდებს შორის ჩასმული პატარა რკალით, მართი კუთხე კი – პატარა კვადრატით.

$\angle A$ აღნიშნავს A კუთხის სიდიდეს.

10. პარალელური წრფეები:

ორი პარალელური წრფის მესამე წრფით გადაკვეთისას შიგა ჯვარედინა კუთხეები ტოლია: $\alpha = \beta$.

11. სამკუთხედი:

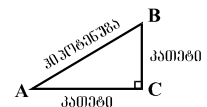
• სამკუთხედის კუთხეების სიდიდეთა ჯამი 180° -ის ტოლია;

• პითაგორას თეორემა:

მართკუთხა სამკუთხედის ჰიპოტენუზის სიგრძის კვადრატით კათეტების სიგრძეთა კვადრატების ჯამის ტოლია:

$$AB^2 = AC^2 + BC^2$$

• სამკუთხედის ფართობი სამკუთხედის გვერდის სიგრძისა და შესაბამისი სიმაღლის ნამრავლის ნახევრის ტოლია: $S = \frac{ah}{2}$.

12. ოთხკუთხედი:

• ოთხკუთხედის კუთხეების სიდიდეთა ჯამი 360° -ის ტოლია;

• მართკუთხედის ფართობი მისი სიგრძისა და სიგანის ნამრავლის ტოლია: $S = ab$;

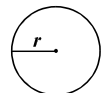
• პარალელოგრამის ფართობი მისი გვერდის სიგრძისა და ამ გვერდის შესაბამისი სიმაღლის ნამრავლის ტოლია: $S = ah$.

13. წრე, წრეწირი:

• წრეწირის სიგრძე მისი რადიუსის მიხედვით გამოითვლება ფორმულით: $L = 2\pi r$;

π რიცხვი, მესამედის სიზუსტით, 3,14-ის ტოლია;

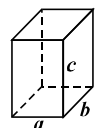
• r რადიუსიანი წრის ფართობი გამოითვლება ფორმულით: $S = \pi r^2$.

14. მართკუთხა პარალელებიპედი:

• მართკუთხა პარალელებიპედის მოცულობა მისი სიგრძის, სიგანისა და სიმაღლის ნამრავლის ტოლია: $V = abc$;

• კუბის შემთხვევაში: $a = b = c$.

რაოდენობრივი შედარება

შეადარეთ ერთმანეთს A და B სვეტების უჯრებში მოცემული რაოდენობები.

თუ A სვეტის უჯრაში მოცემული რაოდენობა მეტია B სვეტის შესაბამის უჯრაში მოცემულ რაოდენობაზე, აირჩიეთ (ა);

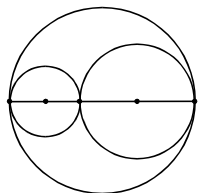
თუ B სვეტის უჯრაში მოცემული რაოდენობა მეტია A სვეტის შესაბამის უჯრაში მოცემულ რაოდენობაზე, აირჩიეთ (ბ);

თუ უჯრებში მოცემული რაოდენობები ტოლია, აირჩიეთ (გ);

თუ მოცემული ინფორმაცია საკმარისი არაა იმის დასადგენად, რომელი რაოდენობაა მეტი, აირჩიეთ (დ).

	A	B	
41.	$\frac{5}{7}$	$\frac{584}{721}$	(ა) (ბ) (გ) (დ)

42.	A და B ქალაქებიდან ერთმანეთის შესახვედრად ერთდროულად გამოვიდა ორი ავტობუსი. როგორც პირველი, ასევე, მეორე ავტობუსი შეუფერხებლად, თანაბარი სიჩქარით მოძრაობდა. შეხვედრის შემდეგ პირველ ავტობუსს B ქალაქში ჩასასვლელად 2 საათი დასჭირდა, მეორეს A-ში ჩასასვლელად კი – 3 საათი.	(ა) (ბ) (გ) (დ)
	პირველი ავტობუსის სიჩქარე	მეორე ავტობუსის სიჩქარე

43.	ორ წრეწირს მხოლოდ ერთი საერთო წერტილი აქვს და მათი ცენტრები მესამე წრეწირის დიამეტრზე მდებარეობს. როგორც პირველ, ისე, მეორე წრეწირს მესამე წრეწირთან თითო საერთო წერტილი აქვს.		(ა) (ბ) (გ) (დ)
	მესამე წრეწირის სიგრძე	პირველი და მეორე წრეწირების სიგრძეთა ჯამი	

44.	ფინჯანი ლარნაკზე 6-ჯერ იაფია, ხოლო თეფშზე 2-ჯერ ძვირია. ლარნაკი 2-ჯერ ძვირია ჭიქაზე. ლარნაკის ღირებულება თეფშის, ფინჯანისა და ჭიქის ღირებულება	(ა) (ბ) (გ) (დ)
-----	--	-----------------

45.	$m^2 - n^2$ $2m - 2n$	(ა) (ბ) (გ) (დ)
-----	--	-----------------

46.	ბადის თითოეული უჯრედი კვადრატია. AC და BD მონაკვეთების ბოლოები ბადის კვანძებს ემთხვევა (იხ. ნახაზი). AC მონაკვეთის სიგრძე BD მონაკვეთის სიგრძე	(ა) (ბ) (გ) (დ)
-----	--	-----------------

ამოცანები

47. რამდენით მეტია უმცირესი კენტი ხუთნიშნა რიცხვი უდიდეს ლუწ სამნიშნა რიცხვზე?

- (ა) 99-ით
- (ბ) 9001-ით
- (გ) 9003-ით
- (დ) 9981-ით
- (ე) 9900-ით

48. სანდრომ 72-გვერდიანი მოთხრობა 3 დღეში წაიკითხა. ყოველ მომდევნო დღეს ის წინასთან შედარებით 2 გვერდით ნაკლებს კითხულობდა. რამდენი გვერდი წაუკითხავს სანდროს ბოლო დღეს?

- (ა) 22
- (ბ) 23
- (გ) 24
- (დ) 25
- (ე) 26

49. თუ კვადრატის პერიმეტრი ტოლია იმ მართკუთხედის პერიმეტრისა, რომლის სიგრძე 9 სმ-ია, ხოლო სიგანე – 3 სმ, მაშინ ამ კვადრატის ფართობია:

- (ა) 12 სმ^2
- (ბ) 16 სმ^2
- (გ) 24 სმ^2
- (დ) 27 სმ^2
- (ე) 36 სმ^2

50. რომელია ის რიცხვი, რომლის $\frac{6}{5}$ ნაწილი უდრის 48-ს?

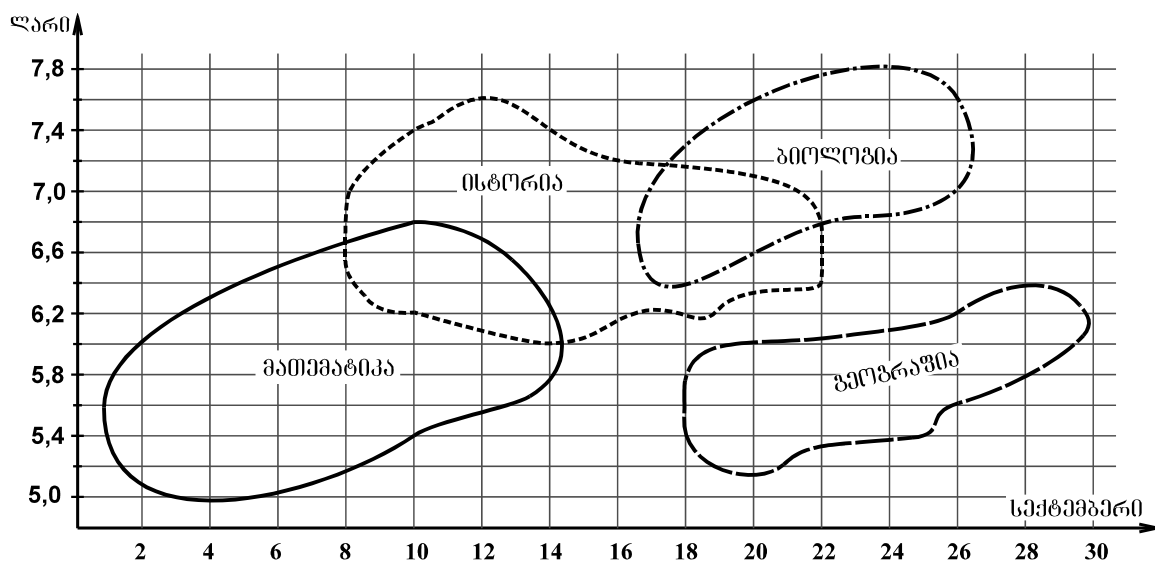
- (ა) 36
- (ბ) 40
- (გ) 45
- (დ) 50
- (ე) 54

51. გიგას 17 ფერადი კენჭი ჰქონდა. მან თავის თანაკლასელებს სამ-სამი კენჭი აჩუქა. ამის შემდეგ მას a ცალი კენჭი დარჩა. რამდენ თანაკლასელს აჩუქა კენჭები გიგამ?

- (ა) $17 - 3a$
- (ბ) $\frac{17}{3} - a$
- (გ) $\frac{17-3}{a}$
- (დ) $\frac{17-a}{3}$
- (ე) $\frac{17+a}{3}$

მონაცემთა ანალიზი

სექტემბერში გამომცემლობა სხვადასხვა საგნის სახელმძღვანელოებს ყიდდა. დიაგრამაზე მრუდებით შემოსაზღვრულია არეები, რომლებიც გვიჩვენებს, თუ რომელ დღეებში ყიდდა გამომცემლობა მათემატიკის, ისტორიის, გეოგრაფიისა და ბიოლოგიის სახელმძღვანელოებს და რა ფარგლებში მერყეობდა ერთი ეგზემპლარის ფასი დღის განმავლობაში. მაგალითად, დიაგრამიდან ჩანს, რომ **10 სექტემბერს** გამომცემლობა ყიდდა მათემატიკისა და ისტორიის სახელმძღვანელოებს, ამასთან, მათემატიკის სახელმძღვანელოების ფასი ამ დღის განმავლობაში 5,4-6,8 ლარის ფარგლებში მერყეობდა, ხოლო ისტორიისა – 6,2-7,4 ლარის ფარგლებში.

დიაგრამის მიხედვით უპასუხეთ შემდეგ 4 შეკითხვას:

52. ერთ-ერთმა მყიდველმა სახელმძღვანელოს თითოეულ ეგზემპლარში 7 ლარი და 40 თეთრი გადაიხადა. ჩამოთვლილთაგან რომელ დღეს შეიძლებოდა მომხდარიყო ეს?

- (ა) 3 სექტემბერს
- (ბ) 6 სექტემბერს
- (გ) 9 სექტემბერს
- (დ) 12 სექტემბერს
- (ე) 15 სექტემბერს

53. 26 სექტემბერს გამომცემლობამ ბიოლოგიის 300 ცალი და გეოგრაფიის 200 ცალი სახელმძღვანელო გაყიდა. ჩამოთვლილთაგან რომლის ტოლი შეიძლება იყოს ამ დღეს სახელმძღვანელოების გაყიდვით მიღებული შემოსავალი?

- (ა) 2600 ლარი
- (ბ) 3000 ლარი
- (გ) 3400 ლარი
- (დ) 3800 ლარი
- (ე) 4200 ლარი

54. რამდენი დღე იყო ისეთი, რომლის განმავლობაშიც გამომცემლობა სამი დასახელების სახელმძღვანელოებს ყიდდა?

- (ა) 3
- (ბ) 4
- (გ) 5
- (დ) 6
- (ე) 7

55. რომელი წინადადებაა მართებული დიაგრამის მიხედვით?

(ა) მათემატიკის სახელმძღვანელოს ფასი ყოველთვის ნაკლები იყო ისტორიის სახელმძღვანელოს ფასზე

(ბ) იმ დღეების რაოდენობა, როცა იყიდებოდა როგორც მათემატიკის, ასევე ისტორიის სახელმძღვანელოები, ნაკლებია იმ დღეების რაოდენობაზე, როცა იყიდებოდა როგორც ბიოლოგიის, ასევე გეოგრაფიის სახელმძღვანელოები

(გ) თვის განმავლობაში უფრო მეტი მათემატიკის სახელმძღვანელო გაიყიდა, ვიდრე – გეოგრაფიისა

(დ) იმ დღეებში, როცა გეოგრაფიის სახელმძღვანელოები იყიდებოდა, ისტორიის სახელმძღვანელოები არ იყიდებოდა

(ე) თვის განმავლობაში ზოგიერთ დღეს ოთხივე დასახელების სახელმძღვანელო იყიდებოდა

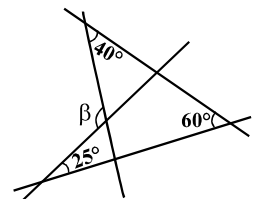
ამოცანები

56. თუ a და b ისეთი რიცხვებია, რომ $ab < 0$, მაშინ:

- (ა) $a < 0$
- (ბ) $\frac{a}{b} < 0$
- (გ) $a + b < 0$
- (დ) $b > 0$
- (ე) $a + b > 0$

57. ოთხი წრფის გადაკვეთისას მიღებული კუთხეებიდან ზოგიერთის სიდიდე მითითებულია ნახაზზე. $\beta =$

- (ა) 85°
- (ბ) 100°
- (გ) 105°
- (დ) 125°
- (ე) 130°

58. ოთხი ძმის საშუალო ასაკი 11 წელია. რის ტოლი იქნება მათ ასაკთა ჯამი 3 წლის შემდეგ?

- (ა) 23 წლის
- (ბ) 33 წლის
- (გ) 44 წლის
- (დ) 47 წლის
- (ე) 56 წლის

59. x , y და z ათზე ნაკლები ისეთი ნატურალური რიცხვებია, რომ $x + z + zy = 92$. რის ტოლია x ?

- (ა) 1
- (ბ) 2
- (გ) 3
- (დ) 4
- (ე) 5

60. თვითმფრინავში, რომელშიც მაქსიმუმ 60 მგზავრი ეტევა, მგზავრების მეშვიდედი ქალები არიან, მერვედი – ბავშვები, ხოლო დანარჩენი – მამაკაცები. რამდენი მამაკაცია სულ ამ თვითმფრინავში?

- (ა) 37
- (ბ) 38
- (გ) 39
- (დ) 40
- (ე) 41

რაოდენობრივი შედარება

შეადარეთ ერთმანეთს A და B სვეტების უჯრებში მოცემული რაოდენობები.

თუ A სვეტის უჯრაში მოცემული რაოდენობა მეტია B სვეტის შესაბამის უჯრაში მოცემულ რაოდენობაზე, აირჩიეთ (ა);

თუ B სვეტის უჯრაში მოცემული რაოდენობა მეტია A სვეტის შესაბამის უჯრაში მოცემულ რაოდენობაზე, აირჩიეთ (ბ);

თუ უჯრებში მოცემული რაოდენობები ტოლია, აირჩიეთ (გ);

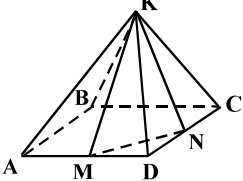
თუ მოცემული ინფორმაცია საკმარისი არაა იმის დასადგენად, რომელი რაოდენობაა მეტი, აირჩიეთ (დ).

	A	B	
61.	-42-დან 42-ის ჩათვლით ყველა მთელი რიცხვის ჯამი	-31-დან 31-ის ჩათვლით ყველა მთელი რიცხვის ჯამი	(ა) (ბ) (გ) (დ)

62.	სასწავლებელში 2001-2008 წლებში პირველ კურსზე ყოველწლიურად ერთი და იმავე რაოდენობის სტუდენტი ირიცხებოდა. დიაგრამაზე წარმოდგენილია, თუ რის ტოლი იყო გოგონათა პროცენტული წილი პირველკურსელებში 2001-2008 წლებში.	პროცენტი <table><thead><tr><th>წელი</th><th>პროცენტი (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>2001</td><td>50</td></tr><tr><td>2002</td><td>60</td></tr><tr><td>2003</td><td>50</td></tr><tr><td>2004</td><td>50</td></tr><tr><td>2005</td><td>40</td></tr><tr><td>2006</td><td>50</td></tr><tr><td>2007</td><td>50</td></tr><tr><td>2008</td><td>65</td></tr></tbody></table>	წელი	პროცენტი (%)	2001	50	2002	60	2003	50	2004	50	2005	40	2006	50	2007	50	2008	65	(ა) (ბ) (გ) (დ)
	წელი	პროცენტი (%)																			
	2001	50																			
2002	60																				
2003	50																				
2004	50																				
2005	40																				
2006	50																				
2007	50																				
2008	65																				
	2001-2008 წლებში პირველკურსელი გოგონების უმცირესი რაოდენობა	2001-2008 წლებში პირველკურსელი ვაჟების უმცირესი რაოდენობა																			

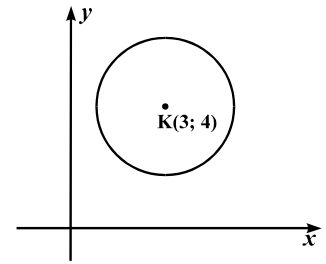
63.	მომღერალთა კონკურსის ყველა მონაწილემ ორ ტურში მიიღო მონაწილეობა. იმ მომღერალთა რაოდენობები, რომლებიც პირველ ტურში შეაფასეს, შესაბამისად, დაბალი, საშუალო ან მაღალი ქულებით, ისე შეეფარებოდა ერთმანეთს, როგორც 2:5:3, ხოლო მეორე ტურში – როგორც 5:9:6. იმ მომღერალთა რაოდენობა, რომლებიც პირველ ტურში შეაფასეს მაღალი ქულებით იმ მომღერალთა რაოდენობა, რომლებიც მეორე ტურში შეაფასეს მაღალი ქულებით	(ა) (ბ) (გ) (დ)
-----	--	-----------------

64.	n ისეთი მთელი რიცხვია, რომ $10203:10^n > 0,1$. n 6	(ა) (ბ) (გ) (დ)
-----	--	-----------------

65.	M წერტილი ოთხკუთხა პირამიდის AD წიბოს შუაწერტილია, ხოლო N წერტილი – DC წიბოს შუაწერტილი. $\angle MKN$ $\angle MNK$	 (ა) (ბ) (გ) (დ)
-----	---	---

ამოცანები

66. მართკუთხა საკოორდინატო სისტემაზე მოცემულია წრეწირი, რომლის ცენტრია $K(3; 4)$. რის ტოლია ამ წრეწირზე მდებარე წერტილების x -კოორდინატებიდან უდიდესის მნიშვნელობა, თუ y -კოორდინატებიდან უმცირესის მნიშვნელობა 2-ის ტოლია?

- (ა) 4
- (ბ) 5
- (გ) 6
- (დ) 7
- (ე) 8

67. m , n და k ნატურალური რიცხვებიდან თითოეული 4-ზე მეტია. რას უდრის ამ რიცხვების ჯამი, თუ მათი ნამრავლი 210-ის ტოლია?

- (ა) 14
- (ბ) 15
- (გ) 16
- (დ) 17
- (ე) 18

68. ფურცელი გაჭრეს ხუთ ნაწილად, შემდეგ თითოეული ნაჭერი ისევ ხუთ ნაწილად გაჭრეს და ასე მოიქცნენ კიდევ 7-ჯერ. მიღებული ნაჭრების რაოდენობაა:

- (ა) 5^7
- (ბ) $6 + 5^7$
- (გ) $6 \cdot 5^7$
- (დ) 5^9
- (ე) $1 + 5^9$

69. ABC სამკუთხედში $\angle A < \angle B \leq \angle C$. ჩამოთვლილთაგან რომლის ტოლია არ

~~შეიძლება~~ იყოს ამ სამკუთხედის გვერდების სიგრძეები?

- (ა) 5 სმ, 5 სმ, 7 სმ
- (ბ) 7 სმ, 9 სმ, 9 სმ
- (გ) 3 სმ, 8 სმ, 8 სმ
- (დ) 3 სმ, 7 სმ, 8 სმ
- (ე) 4 სმ, 5 სმ, 6 სმ

70. ნატურალური რიცხვის „სიგრძე“ ვუწოდოთ ამ რიცხვის მარტივ თანამამრავლთა რაოდენობას. მაგალითად, 24-ის „სიგრძე“ 4-ის ტოლია, რადგან $24 = 2 \cdot 2 \cdot 2 \cdot 3$.

მაქსიმუმ რის ტოლი შეიძლება იყოს 100-ზე ნაკლები რიცხვის „სიგრძე“?

- (ა) 4
- (ბ) 5
- (გ) 6
- (დ) 7
- (ე) 8

71. b და y ისეთი რიცხვებია, რომ $b > 3$ და $3y - 4b = 0$. ჩამოთვლილთაგან რომლის ტოლი შეიძლება იყოს y ?

- (ა) 4,2
- (ბ) 4
- (გ) 3,2
- (დ) 3
- (ე) 1

მონაცემთა საკმარისობა

72. ABCD პარალელოგრამია.

მოცემულია ორი პირობა:

I. AB გვერდის სიგრძეა 2 სმ.

II. AD გვერდის სიგრძეა 3 სმ.

იმის გასარკვევად, თუ რის ტოლია პარალელოგრამის ფართობი:

- (ა) I პირობა საკმარისია, II კი – არა
- (ბ) II პირობა საკმარისია, I კი – არა
- (გ) I და II პირობა ერთად საკმარისია, ცალ-ცალკე არც ერთი არ არის საკმარისი
- (დ) საკმარისია ცალ-ცალკე როგორც I, ასევე, II პირობა
- (ე) მოცემული პირობები არ არის საკმარისი

73. ნაკვეთს ორი – დიდი და პატარა ტრაქტორით ხნავდნენ.

მოცემულია შემდეგი ორი პირობა:

I. ორივე ტრაქტორს, ერთად მუშაობის შემთხვევაში, ნაკვეთის მოსახნავად 6 დღე სჭირდება.

II. დიდი ტრაქტორი პატარასთან შედარებით 3-ჯერ უფრო სწრაფად მუშაობს.

იმის გასარკვევად, თუ რამდენი დღე დასჭირდება ამ ნაკვეთის მოხვნას, თუ მხოლოდ დიდი ტრაქტორი იმუშავებს:

(ა) I პირობა საკმარისია, II კი – არა

(ბ) II პირობა საკმარისია, I კი – არა

(გ) I და II პირობა ერთად საკმარისია, ცალ-ცალკე არც ერთი არ არის საკმარისი

(დ) საკმარისია ცალ-ცალკე როგორც I, ასევე, II პირობა

(ე) მოცემული პირობები არ არის საკმარისი

74. სასკოლო ოლიმპიადაში სკოლის მოსწავლეთა 25% მონაწილეობდა. წარმატებას 60-მა მოსწავლემ მიაღწია, რომელთაგან 40 გოგონა იყო, 20 კი – ვაჟი.

მოცემულია ორი პირობა:

I. სასკოლო ოლიმპიადაში წარმატებას მიაღწია მონაწილეთა 30%-მა.

II. სკოლაში მოსწავლე გოგონათა საერთო რაოდენობა 2-ჯერ აღემატებოდა სასკოლო ოლიმპიადაში მონაწილე გოგონათა რაოდენობას.

იმის გასარკვევად, თუ რამდენი მოსწავლეა სულ ამ სკოლაში:

(ა) I პირობა საკმარისია, II კი – არა

(ბ) II პირობა საკმარისია, I კი – არა

(გ) I და II პირობა ერთად საკმარისია, ცალ-ცალკე არც ერთი არ არის საკმარისი

(დ) საკმარისია ცალ-ცალკე როგორც I, ასევე, II პირობა

(ე) მოცემული პირობები არ არის საკმარისი

75. დროის მოცემულ შუალედში (მაგალითად, კვირის, თვის თუ წლის განმავლობაში) ნალექიანობის მაჩვენებელი ეწოდება ამ შუალედში ნალექიანი დღეების რაოდენობის შეფარდებას დღეების საერთო რაოდენობასთან.

ივნისის პირველ ნახევარში ნალექიანობის მაჩვენებელი იგივე იყო, რაც – ამავე თვის მეორე ნახევარში.

მოცემულია შემდეგი ორი პირობა:

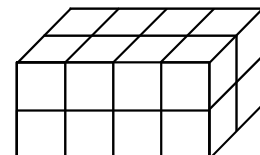
- I. ივნისის პირველ ნახევარში 3 დღე იყო ნალექიანი.
- II. ივნისის მეორე ნახევარში ნალექიანობის მაჩვენებელი $\frac{1}{5}$ -ის ტოლი იყო.

იმის გასარკვევად, თუ რამდენი ნალექიანი დღე იყო ივნისში სულ:

- (ა) I პირობა საკმარისია, II კი – არა
- (ბ) II პირობა საკმარისია, I კი – არა
- (გ) I და II პირობა ერთად საკმარისია, ცალ-ცალკე არც ერთი არ არის საკმარისი
- (დ) საკმარისია ცალ-ცალკე როგორც I, ასევე, II პირობა
- (ე) მოცემული პირობები არ არის საკმარისი

ამოცანები

76. ნახაზზე მოცემული მართკუთხა პარალელებიპედი, რომლის უდიდესი წიბოს სიგრძეა 8 სმ, შედგენილია ტოლი კუბებისგან. რის ტოლია ამ პარალელებიპედის მოცულობა?

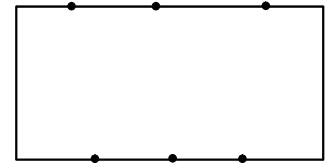

- (ა) 48 სმ³
- (ბ) 64 სმ³
- (გ) 80 სმ³
- (დ) 96 სმ³
- (ე) 128 სმ³

77. ღურგალი შეკვეთის შესასრულებლად კვირის გარდა ყოველდღე მუშაობს. იგი დღეში 7 სკამს ამზადებს და შეკვეთაზე მუშაობას მომდევნო კვირის სამშაბათს, საღამოს დაასრულებს. მას რომ დღეში 4 სკამი დაემზადებინა, მაშინ შეკვეთას 3 დღით გვიან შეასრულებდა. კვირის რომელ დღეს დაუწყია მუშაობა ღურგალს?

- (ა) სამშაბათს
- (ბ) ოთხშაბათს
- (გ) ხუთშაბათს
- (დ) პარასკევს
- (ე) შაბათს

78. მართკუთხედის ერთ გვერდზე მონიშნულია 3 წერტილი, მის მოპირდაპირე გვერდზეც – 3 წერტილი. სულ რამდენია ისეთი ოთხკუთხედი, რომელთა ოთხივე წვერო მონიშნულ წერტილებს ემთხვევა?

- (ა) 3
- (ბ) 6
- (გ) 9
- (დ) 12
- (ე) 15

79. ნაყინის გაყიდვით მიღებული შემოსავალი აგვისტოში ივლისთან შედარებით 40%-ით გაიზარდა, სექტემბერში კი აგვისტოსთან შედარებით 30%-ით შემცირდა. ნაყინის გაყიდვით მიღებული შემოსავალი სექტემბერში ივლისთან შედარებით:

- (ა) შემცირდა 2%-ით
- (ბ) შემცირდა 4%-ით
- (გ) შემცირდა 10%-ით
- (დ) გაიზარდა 6%-ით
- (ე) გაიზარდა 10%-ით

80. ყუთში წითელი, შავი და თეთრი ბურთულები აწყვია, სულ – 50 ცალი. წითელი ბურთულები ბურთულების საერთო რაოდენობის $\frac{3}{5}$ -ზე ნაკლებს შეადგენს. დარჩენილი ბურთულების $\frac{2}{3}$ ნაწილი შავია. მინიმუმ რამდენი თეთრი ბურთულა შეიძლება იყოს ყუთში?

- (ა) 4
- (ბ) 5
- (გ) 6
- (დ) 7
- (ე) 8

ჯორჯიის უნარების ტესტის
პასუხების ფურცელი

გბრუნების ადგილი

პროგრამა არჩეულ პასუხად აღიქვამს შემდეგ სიმბოლოს

შეცდომის შემთხვევაში უჯრა უნდა გაშავდეს მთლიანად

პერბალური ნაწილი

ანალოგიები							წინადადებები			ლოზიკა				ტექსტი					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
ა	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	ა
ბ	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	ბ
გ	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	გ
დ	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	დ

ანალოგიები					წინადადებები					ლოზიკა				ტექსტი					
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
ა	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	ა
ბ	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	ბ
გ	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	გ
დ	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	დ

მათემატიკური ნაწილი

რაოდენობრივი შედარება						ამოცანები					ამონაცემთა ანალიზი				ამოცანები				
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
ა	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	ა
ბ	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	ბ
გ	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	გ
დ	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	დ
ე	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	ე

რაოდენობრივი შედარება					ამოცანები						ამონაცემთა სავარისტო				ამოცანები				
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
ა	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	ა
ბ	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	ბ
გ	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	გ
დ	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	დ
ე	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	ე

" გავეცანი პასუხების მონიშვნის ინსტრუქციას და მზად ვარ, დავიწყო მუშაობა "

პასუხების მონიშვნის ინსტრუქცია

პასუხის მონიშვნისას:

- პასუხების ფურცელზე მოძებნეთ დავალების შესაბამისი ნომერი;
- ნომრის ქვეშ იპოვეთ უჯრა, რომელიც თქვენ მიერ არჩეულ პასუხს შეესაბამება;
- დასვით **X** ნიშანი ამ უჯრაში.

მაგალითად, თუ მე-6 დავალების პასუხად აირჩიეთ პასუხის (ბ) ვარიანტი, მაშინ პასუხების ფურცელზე უნდა მოძებნოთ მე-6 დავალების სვეტი და ამ სვეტში, პასუხის (ბ) ვარიანტის შესაბამის უჯრაში, დასვათ **X** ნიშანი (იხ. ნიმუში).

ანალოგიები								
	1	2	3	4	5	6	7	8
ა	X			X				
ბ		X				X		X
გ			X					
დ					X		X	

გაითვალისწინეთ:

- პასუხის მონიშვნისას გამოიყენეთ მხოლოდ ის კალამი, რომელიც გადმოგეცემთ გამოცდების ეროვნული ცენტრის მიერ;
- პასუხის მონიშვნისას დავალების ნომერი უნდა ემთხვეოდეს იმ სვეტის ნომერს, რომელშიც სვამთ **X** ნიშანს;
- თქვენ მიერ არჩეული პასუხის სწორად მონიშვნის ერთადერთი გზა სათანადო უჯრაში **X** ნიშნის დასმაა. არც ერთი სხვა აღნიშვნა – ჰორიზონტალური თუ ვერტიკალური ხაზები, შემოხაზვა და ა.შ. ელექტრონული პროგრამის მიერ არ აღიქმება;
- დასაშვებია, რომ **X** ნიშანი გადასცდეს თეთრ უჯრას (იხ. ნიმუში), მაგრამ იგი არ უნდა იყოს ძალზე მცირე ზომის;
- თითოეული დავალების შესაბამის სვეტში უნდა მონიშნოთ მხოლოდ ერთი პასუხი, ანუ მხოლოდ ერთ უჯრაში დასვათ **X** ნიშანი. თუ სვეტში ერთზე მეტ **X** ნიშანს დასვამთ, ამ დავალების არც ერთი პასუხი არ ჩაითვლება სწორად;
- თუ გსურთ პასუხების ფურცელზე მონიშნული პასუხის გადასწორება, მთლიანად გააფერადეთ უჯრა, რომელშიც დასვით **X** ნიშანი, და შემდეგ მონიშნეთ პასუხის ახალი ვარიანტი (დასვით **X** ნიშანი ახალ უჯრაში). ელექტრონული პროგრამა არჩეულ პასუხად მხოლოდ **X** ნიშნიან უჯრას აღიქვამს (იხ. ნიმუში). ამიტომ შეუძლებელია ხელმეორედ აირჩიოთ ის პასუხი, რომელიც გადასწორეთ (ანუ ის პასუხი, რომლის შესაბამისი უჯრა უკვე მთლიანად გააფერადეთ).
- პასუხების ფურცელი იმ სახით შემოწმდება, რა სახითაც გადასცემთ კურატორს. თუ შეცდომას დაუშვებთ, პასუხებს არასწორად გიგებათ მონიშნავთ და ა. შ., გამოცდის დასრულების შემდეგ აღარ გექნებათ შესაძლებლობა, გამოასწოროთ ეს შეცდომა. ამიტომ ძალზე ყურადღებით იმუშავეთ პასუხების ფურცელზე;
- პასუხების აღნიშვნისთვის არაა გამოყოფილი დამატებითი დრო. ასე რომ, დროულად მონიშნეთ არჩეული პასუხი შესაბამის უჯრაში.

ტესტირების დასრულებისას, კურატორის თანდასწრებით უნდა დაითვალოთ გადასწორებულ პასუხთა რაოდენობა და აღნიშნოთ უწყისის შესაბამის გრაფაში (თითოეული სრულად გაფერადებული უჯრა ერთ გადასწორებად ითვლება).

იმისათვის, რომ დააფიქსიროთ თქვენი ხელწერა, პასუხების ფურცელზე საგანგებოდ გამოყოფილია ადგილი, სადაც მუშაობის დაწყებამდე უნდა დაწეროთ სტანდარტული ფრაზა:

გავეცანი პასუხების მონიშვნის ინსტრუქციას და მზად ვარ, დავიწყო მუშაობა.

იმ შემთხვევაში, თუ არ გადაწერთ აღნიშნულ ფრაზას, მის ნაცვლად დაწერთ სხვა ფრაზას, მოაწერთ ხელს და ა. შ., თქვენი ნაშრომი არ შემოწმდება.

გისურვებთ წარმატებას!

2012 წლის საგამოცდო ტესტის პასუხები

N	I	II	III	IV
1	გ	ღ	ა	ა
2	ა	ბ	გ	ღ
3	გ	ბ	გ	ა
4	ღ	გ	ბ	ბ
5	ბ	ა	ა	ა
6	ღ	ღ	გ	გ
7	გ	ა	ა	გ
8	ბ	ღ	გ	ბ
9	ა	ღ	ბ	ა
10	ა	გ	ღ	ღ
11	ბ	ბ	ა	ღ
12	გ	გ	ბ	გ
13	ღ	ა	ღ	გ
14	ბ	ბ	ღ	ბ
15	ბ	გ	ბ	გ
16	ა	ღ	გ	ღ
17	ბ	ღ	ბ	გ
18	ღ	ა	გ	გ
19	გ	ა	ბ	ბ
20	ა	გ	ღ	ღ
21	ბ	გ	ა	ბ
22	გ	ღ	ბ	ა
23	ა	ა	ბ	გ
24	გ	გ	ა	ბ
25	ა	გ	გ	ა
26	ღ	ბ	ღ	ღ
27	გ	ა	ღ	ბ
28	ბ	ბ	გ	გ
29	ბ	გ	ა	ა
30	გ	ა	ღ	გ
31	ღ	გ	ღ	გ
32	ღ	ღ	ა	ა
33	ბ	ბ	ბ	ბ
34	ღ	ღ	ღ	ღ
35	ღ	ბ	ღ	ღ
36	ა	ა	ბ	ბ
37	ა	ბ	გ	ა
38	გ	ღ	ა	ბ
39	გ	ა	გ	ღ
40	ღ	ბ	ა	გ

N	I	II	III	IV
41	ბ	გ	ა	ბ
42	ა	ბ	ბ	ა
43	ღ	ბ	გ	გ
44	ბ	ღ	გ	ა
45	გ	ღ	გ	ღ
46	გ	გ	ა	ბ
47	ა	ა	ბ	გ
48	ა	გ	გ	ა
49	ღ	ბ	ღ	ა
50	ღ	ღ	გ	ბ
51	გ	ა	ა	ღ
52	ღ	ა	ბ	ღ
53	გ	გ	ა	გ
54	ღ	ბ	ბ	გ
55	ა	ბ	ა	ბ
56	ბ	ა	ა	ბ
57	ა	ა	ღ	ღ
58	ბ	ა	ღ	ა
59	ა	ღ	ა	ბ
60	ა	გ	ღ	ა
61	ბ	ა	ბ	გ
62	გ	ბ	გ	ა
63	ა	ა	ღ	გ
64	ღ	გ	ა	ბ
65	ა	ა	ღ	ღ
66	ბ	ა	გ	ბ
67	გ	ღ	გ	ა
68	ა	ღ	ა	ღ
69	ა	ბ	ა	ა
70	ა	ბ	ბ	გ
71	ბ	ა	ა	ა
72	ღ	გ	ა	ა
73	ბ	ა	ღ	გ
74	ა	ღ	გ	ა
75	გ	ა	ა	ღ
76	ა	გ	ღ	ა
77	გ	ა	ბ	ღ
78	ღ	ღ	ბ	გ
79	ა	გ	ღ	ა
80	ბ	ბ	ა	ღ

დამოუკიდებელი სამუშაოსთვის განკუთვნილ დავალებათა პასუხები

ვერბალური ნაწილი

ანალოგიები		წინადადების შეცვლა	ლოგიკა	წაკითხული ტექსტის გააზრება
1. (დ)	8. (ა)	1. (დ)	1. (ბ)	1. (დ)
2. (გ)	9. (გ)	2. (ა)	2. (გ)	2. (ბ)
3. (ბ)	10. (დ)	3. (გ)	3. (გ)	3. (გ)
4. (გ)	11. (დ)	4. (ა)	4. (დ)	4. (ბ)
5. (დ)	12. (ბ)	5. (ბ)	5. (დ)	5. (ა)
6. (ა)	13. (ბ)	6. (ბ)	6. (ა)	6. (ბ)
7. (გ)	14. (ა)	7. (ა)	7. (გ)	7. (ა)

მათემატიკური ნაწილი

რაოდენობრივი შედარება		ამოცანები		მონაცემთა საკმარისობა
1. (გ)	9. (დ)	1. (გ)	13. (ბ)	1. (დ)
2. (ა)	10. (დ)	2. (გ)	14. (ბ)	2. (გ)
3. (ბ)	11. (გ)	3. (ე)	15. (ბ)	
4. (ა)	12. (გ)	4. (ე)	16. (ა)	
5. (ბ)	13. (დ)	5. (ე)	17. (ბ)	
6. (გ)	14. (გ)	6. (ბ)	18. (ე)	
7. (გ)	15. (ა)	7. (ა)	19. (ბ)	
8. (ბ)		8. (ა)	20. (გ)	
		9. (გ)	21. (დ)	
		10. (ბ)	22. (ბ)	
		11. (ა)	23. (ე)	
		12. (ე)		